

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-61-23

Druk nr 3251
Warszawa, 22 maja 2023 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Cyfryzacji.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1799) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 85 po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Notariusz przed dokonaniem czynności notarialnej, o której mowa w art. 85a §1, weryfikuje w sposób, o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i ...), w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, czy numer PESEL osoby wskazanej w art. 85a §1 jest zastrzeżony.”;

2) po art. 85 dodaje się art. 85a w brzmieniu:

„Art. 85a. § 1. Notariusz odmawia dokonania czynności notarialnej, której przedmiotem jest:

- 1) nabycie, zbycie lub obciążenie nieruchomości lub udziału w nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu lub udziału w nich,
- 2) sporządzenie pełnomocnictwa do nabycia, zbycia lub obciążenia nieruchomości lub udziału w nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu lub udziału w nich

– jeśli stroną lub mocodawcą jest osoba fizyczna, której numer PESEL jest zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL albo w przypadku niedostępności systemu, o której mowa w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności. Przepisy art. 81a, art. 82 i art. 83 ustawy stosuje się.

1) Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, ustawę z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim oraz ustawę z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.

§ 2. Notariusz przed dokonaniem czynności notarialnej innej niż wskazana w § 1 może zweryfikować, w sposób o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, czy numer PESEL jest zastrzeżony i odmówić dokonania tej czynności, jeśli numer PESEL co najmniej jednej z osób biorących udział w tej czynności jest zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Przepisy art. 81a, art. 82 i art. 83 ustawy stosuje się.

§ 3. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut, notariusz może:

- 1) wstrzymać się od dokonania czynności notarialnej do czasu przywrócenia dostępności systemu albo
- 2) dokonać czynności notarialnej.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 2324, 2339, 2640 i 2707 oraz z 2023 r. poz. 180 i 825) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 105 po ust. 4i dodaje się ust. 4j i 4g w brzmieniu:

„4j. Jeżeli w chwili zawarcia umowy, o której mowa w art. 105d ust. 1, numer PESEL konsumenta był zastrzeżony, nie stosuje się ust. 4i w zakresie obowiązków przekazywania informacji o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji.

4g. Banki i instytucje, o których mowa w ust. 4 pkt 2 i 3, przed poinformowaniem o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji dokonują weryfikacji w sposób, o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2004 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i ...), czy numer PESEL był zastrzeżony w chwili zawarcia umowy, o której mowa w art. 105d ust. 3, w wyniku której powstało nowe zobowiązanie lub nastąpiła aktualizacja tego zobowiązania.”;

- 2) po art. 105c dodaje się art. 105d w brzmieniu:

„Art. 105d. 1. Podmiot, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, 17, 18 i 20, weryfikuje, w sposób, o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2004 r. o ewidencji ludności, w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a

ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, zastrzeżenie numeru PESEL osoby przed:

- 1) zawarciem z konsumentem w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny umowy:
 - a) rachunku oszczędnościowego i rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego,
 - b) o świadczenie usługi płatniczej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, jeśli przewidziano w jej treści możliwość zawarcia umowy kredytu lub pożyczki,
 - c) kredytu,
 - d) pożyczki,
 - e) leasingu;
- 2) zmiany umowy, o której mowa w pkt 1 lit. c–e, w wyniku, której następuje zwiększenie zadłużenia.

2. Podmiot, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 20, przed dokonaniem w placówce wypłaty gotówkowej z rachunku bankowego, przez będącego konsumentem posiadacza rachunku bankowego, która pojedynczo lub jako kolejna powoduje, że suma wypłat gotówkowych dokonanych w danym dniu we wszystkich placówkach danego podmiotu przekracza trzykrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207), weryfikuje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, czy numer PESEL posiadacza rachunku bankowego jest zastrzeżony. W przypadku zastrzeżenia numeru PESEL podmiot wstrzymuje wypłatę gotówkową na 12 godzin od momentu złożenia przez posiadacza rachunku dyspozycji wypłaty gotówkowej, pomimo cofnięcia w tym czasie zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

3. Podmiot, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, 17, 18 i 20, nie może domagać się od konsumenta i jego następców prawnych zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia umowy określonej w art. 105d ust. 1, a także zbyć wierzytelności powstałej z tej umowy, jeżeli w chwili zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, numer PESEL konsumenta był zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

4. Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL może być dokonywana za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4.

5. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, podmiot, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, 17, 18 i 20, po ponownej nieudanej próbie dokonania weryfikacji może:

- 1) odmówić zawarcia umowy do czasu przywrócenia dostępności systemu albo
- 2) zawrzeć umowę z zachowaniem należytej staranności przy weryfikacji tożsamości konsumenta i udokumentować dokonanie tej weryfikacji.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, jeżeli umowa została zawarta w trakcie trwania niedostępności innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut nie stosuje się ust. 3.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1648, 1933 i 2581) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po art. 60b dodaje się art. 60c w brzmieniu:

„Art. 60c. 1. Dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych jest obowiązany przed wydaniem kopii lub wtórnika karty lub innego urządzenia, służących do identyfikacji abonenta w publicznej sieci telekomunikacyjnej lub ich cyfrowego odwzorowania, do weryfikacji, w sposób o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności(Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i ...), w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, czy numer PESEL podany przez abonenta będącego osobą fizyczną, o którym mowa w art. 60b ust. 1 pkt 1 lit. b, o ile abonent go podał, jest zastrzeżony.

2. Dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych odmawia wydania kopii lub wtórnika karty lub innego urządzenia, służących do identyfikacji abonenta w publicznej sieci telekomunikacyjnej lub ich cyfrowego odwzorowania, jeżeli w chwili weryfikacji, podany numer PESEL abonenta jest zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL albo w przypadku niedostępności systemu, o której mowa w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

3. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15

minut, dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, po ponownej nieudanej próbie dokonania weryfikacji może:

- 1) odmówić wydania kopii lub wtórnika karty lub innego urządzenia, służących do identyfikacji abonenta w publicznej sieci telekomunikacyjnej lub ich cyfrowego odwzorowania, do czasu przywrócenia dostępności systemu albo
- 2) wydać kopię lub wtórnik karty lub inne urządzenie, służące do identyfikacji abonenta w publicznej sieci telekomunikacyjnej lub ich cyfrowe odwzorowanie, z zachowaniem należytej staranności przy weryfikacji tożsamości abonenta i udokumentować dokonanie tej weryfikacji.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, jeżeli kopia lub wtórnik karty lub innego urządzenia, służących do identyfikacji abonenta w publicznej sieci telekomunikacyjnej lub ich cyfrowe odwzorowanie, zostały wydane w trakcie trwania niedostępności innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut, art. 209 ust. 1¹ pkt 4 nie stosuje się.”;

- 2) w art. 209 w ust. 1¹ w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
„4) nie wypełnia obowiązku, o którym mowa w art. 60c ust. 1.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 924, z późn. zm.²⁾) w art. 36:

- 1) ust. 1a i 2 otrzymują brzmienie:

„1a. Do umów pożyczek zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio art. 75c ust. 1–5, art. 78b i art. 105d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

2. Do umów kredytowych zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio art. 69, art. 70, art. 74–78, art. 78b i art. 105d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.”,

- 2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Do wypłat gotówkowych dokonywanych przez kasy stosuje się odpowiednio art. 105d ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.”.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. 1358, 1488, 1933, 2339 i 2640 oraz z 2023 r. poz. 180 i 614.

Art. 5. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2023 r. poz. 528) w art. 28 w ust. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) rejestru zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6–8 w brzmieniu:

- „6) zasady i tryb zastrzegania oraz cofania zastrzeżenia numeru Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności;
- 7) zasady i sposób prowadzenia rejestru zastrzeżeń numerów Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności;
- 8) zasady i tryb udostępniania danych z rejestru zastrzeżeń numerów Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności.”;

2) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, zasady i tryb udostępniania danych z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL oraz zasady i tryb zastrzegania i cofania zastrzeżenia numeru PESEL

Art. 23a. 1. Minister właściwy do spraw informatyzacji prowadzi rejestr zastrzeżeń numerów PESEL w celu zapobiegania negatywnym konsekwencjom nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych osób, które dokonają zastrzeżenia numeru PESEL.

2. W rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL gromadzone są dane dotyczące osób pełnoletnich.

Art. 23b. 1. Rejestr zastrzeżeń numerów PESEL jest prowadzony w systemie teleinformatycznym.

2. Utrzymanie i rozwój rejestru zastrzeżeń numerów PESEL, w celu realizacji zadań ustawowych, zapewnia minister właściwy do spraw informatyzacji, w tym:

- 1) zapewnia ochronę przed nieuprawnionym dostępem do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL;
- 2) zapewnia integralność danych w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL;

- 3) zapewnia dostępność systemu teleinformatycznego, w którym rejestr zastrzeżeń numerów PESEL jest prowadzony, dla podmiotów przetwarzających dane w tym rejestrze;
- 4) przeciwdziała uszkodzeniom systemu teleinformatycznego, w którym rejestr zastrzeżeń numerów PESEL jest prowadzony;
- 5) określa zasady bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych;
- 6) zapewnia rozliczalność działań dokonywanych na danych rejestru zastrzeżeń numerów PESEL;
- 7) zapewnia poprawność danych przetwarzanych w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

3. Minister właściwy do spraw informatyzacji jest administratorem rejestru zastrzeżeń numerów PESEL.

4. W celu realizacji zadań określonych w ustawie organ gminy, wojewoda, minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz minister właściwy do spraw informatyzacji posiadają dostęp do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL.

5. Minister właściwy do spraw informatyzacji wykonuje obowiązki, o których mowa w art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Art. 23c. 1. W rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL gromadzone są dane:

- 1) numer PESEL;
- 2) informacja o zastrzeżeniu numeru PESEL;
- 3) chwila zastrzeżenia numeru PESEL;
- 4) informacja o cofnięciu zastrzeżenia numeru PESEL;
- 5) chwila cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL;
- 6) oznaczenie organu lub podmiotu rejestrującego zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL.

2. Minister właściwy do spraw informatyzacji zapewnia w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 23b ust. 1, funkcjonalność pozwalającą na automatyczną weryfikację, czy wprowadzany do rejestru zastrzeżeń numer PESEL istnieje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

3. Danych zgromadzonych w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL nie usuwa się.

4. Zapisy w dziennikach systemów (logach) przechowywane są przez 6 lat od ostatniego dnia roku kalendarzowego, w którym powstał zapis.

5. Minister właściwy do spraw informatyzacji udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej informacje o planowanych niedostępnościach systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL.

Art. 23d. 1. Przez zastrzeżenie numeru PESEL rozumie się zamieszczenie w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL.

2. Przy pierwszym zastrzeżeniu numeru PESEL wprowadza się numer PESEL do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL.

3. Cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL w sposób, o którym mowa w art. 23e ust. 2 pkt 1, można dokonać także czasowo, wskazując chwilę ponownego zastrzeżenia numeru PESEL.

4. Rejestrując zastrzeżenie numeru PESEL lub cofnięcie zastrzeżenia w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL odnotowuje się chwilę dokonania tej czynności oznaczaną jako dzień, godzina, minuta i sekunda.

5. Nie można dokonać zgłoszenia zastrzeżenia numeru PESEL przez 30 minut od chwili, w której dokonano cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL.

6. W przypadku zmiany numeru PESEL, o której mowa w art. 19, zastrzeżenie zmienianego numeru PESEL nie obejmuje nowego numeru PESEL.

Art. 23e. 1. Osobie pełnoletniej, której dane są gromadzone w rejestrze PESEL, umożliwia się nieodpłatne zastrzeżenie i cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL.

2. Zastrzeżenia i cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL dokonuje się:

- 1) przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu:
 - a) w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. 2023 r. poz. 57) albo
 - b) przy użyciu certyfikatu, o którym mowa w art. 19e ust. 2a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wydanego użytkownikowi publicznej aplikacji mobilnej po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 tej ustawy;

2) na wniosek składany osobiście w organie dowolnej gminy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym podpisem.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, organem rejestrującym zastrzeżenie i cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL jest minister właściwy do spraw informatyzacji.

4. W przypadku niemożności złożenia wniosku o zastrzeżenie numeru PESEL spowodowanej chorobą, niepełnosprawnością lub inną niedającą się pokonać przeszkodą, zastrzeżenia numeru PESEL można dokonać przez pełnomocnika, w trybie o którym mowa w ust. 2 pkt 2. Pełnomocnik składa pełnomocnictwo szczególne do dokonania tej czynności i potwierdza swoją tożsamość za pomocą dokumentu tożsamości.

5. W imieniu osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych wnioski o dokonanie zastrzeżenia lub cofnięcie zastrzeżenia może złożyć opiekun prawny lub kurator w trybie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.

Art. 23f. 1. Bank krajowy, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa oraz operator wyznaczony, o którym mowa w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), może nieodpłatnie umożliwić dokonywanie zastrzeżenia numeru PESEL odpowiednio:

- 1) na wniosek, o którym mowa w art. 23h, składany osobiście w:
 - a) banku krajowym lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej,
 - b) w placówce operatora wyznaczonego, o którym mowa w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe;
- 2) za pomocą systemu teleinformatycznego banku krajowego lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, w którym jest uwierzytelniana osoba dokonująca zastrzeżenia.

2. Zastrzeżenie numeru PESEL w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2, może zostać dokonane za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 2324, 2339, 2640 i 2707 oraz z 2023 r. poz. 180 i 825).

3. Minister właściwy do spraw informatyzacji:

- 1) na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 1, udziela zgody na dokonywanie zastrzeżeń numerów PESEL, po spełnieniu warunków:
 - a) opracowania i ustanawiania, wdrażania i eksploataowania, monitorowania i przeglądania oraz utrzymywania i doskonalenia systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji,
 - b) przeprowadzenia testów integracyjnych z rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL lub testów integracyjnych z instytucją, o której mowa w ust. 2;
- 2) w przypadku gdy podmiot wskazany w ust. 1 nie spełnia warunków, o których mowa w pkt. 1, cofa zgodę.

Art. 23g. 1. Zastrzeżenia numeru PESEL dokonuje się z urzędu w przypadku:

- 1) unieważnienia dowodu osobistego na skutek zgłoszenia utraty dowodu osobistego w sposób określony w art. 47 lub zgłoszenia podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych w sposób, o którym mowa w art. 48a ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2022 r. poz. 671);
- 2) rejestracji w rejestrze PESEL danych, o których mowa w art. 8 pkt 26.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, organem rejestrującym zastrzeżenie numeru PESEL jest minister właściwy do spraw informatyzacji.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dane przekazywane są do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL z Rejestru Dowodów Osobistych, a w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 - z rejestru PESEL.

Art. 23h. Wniosek o zastrzeżenie albo cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL, o którym mowa w art. 23e ust. 2 pkt 2, zawiera:

- 1) numer PESEL;
- 2) nazwisko i imię (imiona);
- 3) adres poczty elektronicznej lub numer telefonu komórkowego, w przypadku wniosku składanego w organie gminy;
- 4) własnoręczny podpis wnioskodawcy albo adnotację o przyczynie braku podpisu;
- 5) nazwisko i imię (imiona), rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości opiekuna prawnego lub kuratora;
- 6) nazwisko i imię (imiona), rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości pełnomocnika oraz uzasadnienie okoliczności, o których mowa w art. 23e ust. 4;

7) informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych, w przypadku wniosku składanego w organie gminy.

Art. 23i. 1. Organ gminy potwierdza tożsamość osoby posiadającej obywatelstwo polskie, która wnioskuje o zastrzeżenie numeru PESEL lub cofnięcie takiego zastrzeżenia, w sposób wskazany w art. 29a ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych. Jeżeli wnioskującym jest cudzoziemiec, jego tożsamość potwierdza się na podstawie ważnego dokumentu podróży cudzoziemca lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo.

2. Podmioty, o których mowa w art. 23f ust. 1 pkt 1, potwierdzają tożsamość osoby posiadającej obywatelstwo polskie i wnioskującej o zastrzeżenie numeru PESEL lub cofnięcie takiego zastrzeżenia na podstawie ważnego dowodu osobistego lub ważnego dokumentu paszportowego tej osoby. Jeżeli wnioskującym jest cudzoziemiec, ust. 1 stosuje się.

3. W przypadku złożenia wniosku o zastrzeżenie albo cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL przez osobę posługującą się dowodem osobistym organ gminy porównuje jej dane zawarte w tym dokumencie i jej wizerunek z danymi zgromadzonymi w Rejestrze Dowodów Osobistych, o którym mowa w art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych.

4. Organ gminy lub podmiot rejestrujący zastrzeżenie numeru PESEL w sposób, o którym mowa w art. 23f ust. 1 pkt 1, bezpośrednio po złożeniu wniosku i pozytywnej weryfikacji tożsamości rejestruje zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL i wydaje wnioskodawcy potwierdzenie zastrzeżenia lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL.

Art. 23j. 1. Każdy może nieodpłatnie zweryfikować informację o aktualnym zastrzeżeniu numeru PESEL albo zastrzeżeniu numeru PESEL w określonej przez weryfikującego chwili przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji.

2. Skorzystanie z usługi jest możliwe po:

- 1) uwierzytelnieniu zainteresowanego:
 - a) w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne albo
 - b) przy użyciu certyfikatu, o którym mowa w art. 19e ust. 2a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania

publiczne, wydanego użytkownikowi publicznej aplikacji mobilnej po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 tej ustawy, oraz

- 2) wskazaniu:
 - a) numeru PESEL oraz serii i numeru ostatniego wydanego dowodu osobistego lub paszportu zamieszczonych w rejestrze PESEL – w przypadku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL obywatela polskiego,
 - b) numeru PESEL oraz serii i numeru ostatniego dokumentu podróży cudzoziemca lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo zamieszczonego w rejestrze PESEL – w przypadku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL cudzoziemca.

3. Dane, o których mowa w ust. 2 pkt 2, są automatycznie weryfikowane z danymi zamieszczonymi w rejestrze PESEL. W przypadku negatywnej weryfikacji za pośrednictwem usługi przekazywana jest informacja o błędnych danych.

4. W usłudze, o której mowa w ust. 1, udostępnia się także dane, o których mowa w art. 23c ust. 1 pkt 3 i 5. Jeśli z uwagi na brak zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL brak jest informacji o chwili cofnięcia zastrzeżenia, udostępnia się również informację o braku tej chwili.

5. Każdy, kto dokonuje weryfikacji w sposób określony w ust. 1 i nie działa w imieniu własnym, obowiązany jest jednoznacznie wskazać podmiot, w imieniu którego działa. Dane identyfikujące podmiot obejmują nazwę i siedzibę, NIP, numer REGON, jeżeli został nadany, lub numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, jeżeli dokonano wpisu do tego rejestru.

6. Potwierdzenie umocowania do działania w imieniu podmiotu, o którym mowa w ust. 5, następuje przez złożenie oświadczenia o działaniu w imieniu tego podmiotu pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, o którym mowa w art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.³⁾). Składający oświadczenie zamieszcza w nim klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1726, 1855, 2339, 2600 oraz z 2023 r. poz. 289, 818 i 852).

Art. 23k. 1. Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, umożliwia się wgląd do rejestru w zakresie danych jej dotyczących. Wgląd następuje przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu:

- 1) w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne albo
- 2) przy użyciu certyfikatu, o którym mowa w art. 19e ust. 2a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wydanego użytkownikowi publicznej aplikacji mobilnej po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 tej ustawy.

2. Dowolny organ gminy, na wniosek zainteresowanej osoby złożony na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzony własnoręcznym podpisem, lub w postaci elektronicznej, opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, obowiązany jest wydać zaświadczenie zawierające pełny lub częściowy odpis danych dotyczących tej osoby przetwarzanych w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

3. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2 jest przekazywane, w zależności od żądania wnioskodawcy, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym podpisem, albo w postaci elektronicznej, opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

4. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, może mieć postać wydruku z systemu teleinformatycznego.

5. Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, umożliwia się nieodpłatne pobranie z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL zaświadczenia zawierającego pełny lub częściowy odpis danych dotyczących tej osoby przetwarzanych w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Pobranie zaświadczenia następuje przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

6. Zaświadczenie pobrane przy użyciu usługi, o której mowa w ust. 5, jest opatrywane zaawansowaną pieczęcią elektroniczną ministra właściwego do spraw informatyzacji opartą na kwalifikowanym certyfikacie pieczęci elektronicznej.

Art. 23l. 1. Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, umożliwia się wgląd do informacji o tym, kto i kiedy dokonywał weryfikacji zastrzeżenia jej numeru PESEL. Wgląd następuje przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu:

- 1) w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne albo
- 2) przy użyciu certyfikatu, o którym mowa w art. 19e ust. 2a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wydanego użytkownikowi publicznej aplikacji mobilnej po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 tej ustawy.

2. Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, umożliwia się nieodpłatne pobranie informacji o tym, kto i kiedy dokonywał weryfikacji zastrzeżenia jej numeru PESEL. Pobranie informacji następuje przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

3. Do wglądu i pobrania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, art. 45c ust. 7, stosuje się odpowiednio.

4. Usługa, o której mowa w ust. 1 i 2, umożliwia sprawdzenie udostępnień, które miały miejsce w okresie, o którym mowa w art. 23c ust. 4.

5. Informacja o tym, kto dokonywał weryfikacji zastrzeżenia przy użyciu usługi, o której mowa w art. 23j ust. 1, w przypadku gdy dokonywano weryfikacji w imieniu innego podmiotu, obejmuje oznaczenie tego podmiotu wynikające z oświadczenia, o którym mowa w art. 23j ust. 6, albo informację, że weryfikacji dokonała osoba fizyczna.

Art. 23m. 1. Minister właściwy do spraw informatyzacji nieodpłatnie udostępnia dane, o których mowa w art. 23c ust. 1pkt 2–5, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji:

- 1) podmiotom, o których mowa w art. 46 ust. 1, w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań;
- 2) podmiotom, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 1, po wykazaniu interesu faktycznego;

- 3) podmiotom, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, 17, 18 i 20 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 tej ustawy;
- 4) notariuszom;
- 5) dostawcom publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych;
- 6) spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym;
- 7) kredytodawcom w rozumieniu art. 5 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- 8) dostawcom, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 4, 6, 9 i 11 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2360 i 2640);
- 9) biurom informacji gospodarczej, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2023 r. poz. 528).

2. Podmiot, o którym mowa w ust. 1 składa jednorazowo wnioski na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym podpisem, albo w postaci elektronicznej i opatruje go kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym wraz z oświadczeniem o łącznym spełnieniu warunków, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 i 2, w odniesieniu do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL.

3. Udostępnienie danej, o której mowa w art. 23c ust. 1 pkt 2, obejmuje także informację, czy numer PESEL był zastrzeżony w dniu określonym przez weryfikującego.

4. Udostępnianie danych w drodze weryfikacji, o której mowa w ust. 1, polega na zweryfikowaniu informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL w chwili weryfikacji lub w dniu określonym przez weryfikującego i udostępnieniu danych, o których mowa w art. 23c ust. 1 pkt 2–5. Jeśli z uwagi na brak zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL brak jest informacji o chwili cofnięcia zastrzeżenia, udostępnia się również informację o braku tej informacji.

Art. 23n. Minister właściwy do spraw informatyzacji zapewnia sądom i Ministrowi Sprawiedliwości możliwość sprawdzenia, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, informacji dotyczących dokonanych weryfikacji poszczególnych numerów PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL wraz ze wskazaniem wyniku weryfikacji i podmiotów dokonujących weryfikacji, a w przypadku dokonania weryfikacji w trybie

art. 23j ust. 1 także imienia, nazwiska oraz numeru PESEL osoby dokonującej weryfikacji.

Art. 23o. W sprawach o udostępnianie danych za pomocą urządzeń teletransmisji danych w drodze weryfikacji, o których mowa w art. 23m, minister właściwy do spraw informatyzacji w drodze decyzji administracyjnej:

- 1) wyraża zgodę na udostępnianie danych w drodze weryfikacji, po spełnieniu warunków określonych w art. 23m;
- 2) odmawia wyrażenia zgody na udostępnianie danych w drodze weryfikacji albo cofa zgodę na ich udostępnianie w drodze weryfikacji, jeżeli nie zostały spełnione warunki określone w art. 23m.

Art. 23p. Minister właściwy do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wniosku o zastrzeżenie albo cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL, o którym mowa w art. 23h składanego w organie gminy,
- 2) wzór wniosku o zastrzeżenie albo cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL, o którym mowa w art. 23h składanego w podmiocie, o którym mowa w art. 23h ust. 1,
- 3) wzór wniosku o udostępnienie danych z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji, o którym mowa w art. 23m ust. 2,
- 4) sposób wypełnienia wniosku, o którym mowa w pkt 1 i 2
– uwzględniając potrzebę zapewnienia ochrony danych osobowych.

Art. 7. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2022 r. poz. 246 i 2339) po art. 9a dodaje się art. 9b w brzmieniu:

„Art. 9b. 1. Kredytodawca przed zawarciem z konsumentem umowy o kredyt konsumencki albo zmianą umowy, w wyniku, której następuje zwiększenie zadłużenia weryfikuje w sposób o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i ...) w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, czy numer PESEL konsumenta jest zastrzeżony.

2. Kredytodawca nie może domagać się od konsumenta i jego następców prawnych zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia umowy o kredyt konsumencki, a także zbyć wierzytelności powstałej z tej umowy, jeżeli w chwili zawarcia umowy, z której wynika

dochodzone roszczenie, numer PESEL konsumenta był zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli spełnione zostają łącznie następujące warunki:

- 1) w wyniku zawarcia umowy o kredyt konsumencki następuje transfer środków pieniężnych pochodzących z udzielanego kredytu przez kredytodawcę do sprzedawcy lub usługodawcy, z którym kredytobiorcę wiąże inna umowa lub relacja gospodarcza, a środki z udzielonego kredytu służą regulacji zobowiązań kredytobiorcy z tytułu umowy lub relacji gospodarczej kredytobiorcy z tym sprzedawcą lub usługobiorcą;
- 2) udzielenie kredytu konsumenckiego następuje na odległość z wykorzystaniem przez kredytobiorcę środków komunikacji elektronicznej, a konsument został uwierzytelniony z wykorzystaniem indywidualnych danych uwierzytelniających;
- 3) kredyt konsumencki udzielany jest w związku z umową o charakterze ciągłym z kredytodawcą regulującą zasady jego udzielania oraz:
 - a) łączna wartość wszystkich zobowiązań do zapłaty z tytułu udzielonych kredytów konsumenckich w związku z umową o charakterze ciągłym w żadnym momencie nie przekracza wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207) oraz
 - b) przed zawarciem umowy o charakterze ciągłym, następuje weryfikacja:
 - zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL i poinformowanie konsumenta o braku weryfikacji tego zastrzeżenia przed udzielaniem poszczególnych kredytów konsumenckich w ramach tej umowy,
 - tożsamości osoby z wykorzystaniem rozwiązań umożliwiających identyfikację kredytobiorcy.

4. Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL może być dokonywana za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

5. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL kredytodawca po ponownej nieudanej próbie dokonania weryfikacji może:

- 1) odmówić zawarcia umowy do czasu przywrócenia dostępności systemu albo
- 2) zawrzeć umowę z zachowaniem należytej staranności przy weryfikacji tożsamości konsumenta i udokumentować dokonanie tej weryfikacji.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, jeżeli umowa została zawarta w trakcie trwania niedostępności innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut nie stosuje się ust. 2.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2360 i 2640) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu:

„Art. 4b. 1. Dostawcy, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 4, 6, 9 i 11, weryfikują, w sposób o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i ...), w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, zastrzeżenie numeru PESEL konsumenta w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny przed:

- 1) zawarciem umowy:
 - a) rachunku płatniczego,
 - b) kredytu w rachunku płatniczym lub
- 2) zmianą umowy kredytu w rachunku płatniczym w wyniku, której następuje zwiększenie zadłużenia.

2. Dostawca, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 4, 6, 9 i 11, nie może domagać się od konsumenta i jego następców prawnych zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia umowy określonej w ust. 1, a także zbyć wierzytelności powstałej z tej umowy, jeżeli w chwili zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, numer PESEL konsumenta był zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

3. Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL może być dokonywana za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

4. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, dostawca, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 4, 6, 9 i 11, po ponownej próbie dokonania weryfikacji może:

- 1) odmówić zawarcia umowy do czasu przywrócenia dostępności systemu albo
- 2) zawrzeć umowę z zachowaniem należytej staranności przy weryfikacji tożsamości konsumenta i udokumentować dokonanie tej weryfikacji.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, jeżeli umowa została zawarta w trakcie trwania niedostępności innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut nie stosuje się ust. 2.”.

Art. 9. 1. Jeżeli kredyt konsumencki udzielany jest w ramach umowy o charakterze ciągłym, regulującej zasady jego udzielania zawartej przed dniem 1 czerwca 2024 r., do kredytów konsumenckich udzielanych w okresie obowiązywania tej umowy nie stosuje się art. 9b ust. 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 7.

2. Podmiot udzielający kredytu konsumenckiego w ramach umów, o których mowa w ust. 1, informuje konsumentów o braku obowiązku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL.

Art. 10. 1. Minister właściwy do spraw informatyzacji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych ogłosi w Dzienniku Ustaw komunikat określający termin wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających stosowanie:

- 1) art. 6 pkt 1, pkt 2 w zakresie art. 23a, 23b, 23c, 23d, 23e ust. 1, ust. 2 pkt 1 lit. a i pkt 2, ust. 3-5, art. 23g, art. 23h, art. 23i, art. 23j ust. 1, ust. 2 pkt 1 lit a i pkt 2, ust. 3–6, art. 23k ust. 1 pkt 1, ust. 2–6, art. 23l ust. 1 pkt 1 i ust. 2–5, art. 23m, art. 23n, art. 23o i art. 23p.
- 2) art. 6 pkt 2 w zakresie art. 23e ust 2 pkt 1 lit. b, art. 23j ust. 2 pkt 1 lit. b, art. 23k ust. 1 pkt 2 i art. 23l ust. 1 pkt 2;
- 3) art. 6 pkt 2 w zakresie art. 23f.

2. Komunikat, o którym mowa w ust. 1, ogłasza się co najmniej 14 dni przed terminem wdrożenia rozwiązań technicznych, o których mowa w komunikacie.

3. Termin określony w komunikacie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie może być późniejszy niż 31 grudnia 2023 r.

Art. 11. 1. W latach 2023–2032 maksymalny limit wydatków z części 27 budżetu państwa dla ministra właściwego do spraw informatyzacji przeznaczony na pokrycie zadań związanych

z zapewnieniem rozwiązań określonych w wyniku wejścia w życie ustawy wynosi 15,1 mln zł, w tym w roku:

- 1) 2023 – 4,3 mln zł;
- 2) 2024 – 1,2 mln zł;
- 3) 2025 – 1,2 mln zł;
- 4) 2026 – 1,2 mln zł;
- 5) 2027 – 1,2 mln zł;
- 6) 2028 – 1,2 mln zł;
- 7) 2029 – 1,2 mln zł;
- 8) 2030 – 1,2 mln zł;
- 9) 2031 – 1,2 mln zł;
- 10) 2032 – 1,2 mln zł.

2. W przypadku zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na zmniejszeniu kosztów rzeczowych ponoszonych przez ministra właściwego do spraw informatyzacji związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy.

3. Minister właściwy do spraw informatyzacji monitoruje wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, oraz wdraża mechanizmy korygujące, o których mowa w ust. 2.

Art. 12. 1. W latach 2023–2032 maksymalny limit wydatków wojewodów z części 85 na finansowanie organów gmin realizujących zadania określone w ustawie zmienianej w art. 6 będących skutkiem finansowym wejścia w życie niniejszej ustawy, które są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej, wynosi 19,31 mln zł, z tego:

- 1) 2023 – 0,9 mln zł;
- 2) 2024 – 3,44 mln zł;
- 3) 2025 – 3,05 mln zł;
- 4) 2026 – 2,7 mln zł;
- 5) 2027 – 2,37 mln zł;
- 6) 2028 – 2,04 mln zł;
- 7) 2029 – 1,7 mln zł;
- 8) 2030 – 1,37 mln zł;
- 9) 2031 – 1,04 mln zł;
- 10) 2032 – 0,7 mln zł.

2. W przypadku zagrożenia lub przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków określonego w ust. 1 stosuje się mechanizm korygujący polegający na zmniejszeniu wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym ustawy zmienianej w art. 6.

3. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2, jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 6 pkt 1, pkt 2 w zakresie art. 23a, 23b, 23c, 23d, 23e ust. 1, ust. 2 pkt 1 lit. a i pkt 2, ust. 3–5, art. 23g, art. 23h, art. 23i, art. 23j ust. 1, ust. 2 pkt 1 lit a i pkt 2, ust. 3–6, art. 23k ust. 1 pkt 1, ust. 2-6, art. 23l ust. 1 pkt 1 i ust. 2–5, art. 23m, art. 23n, art. 23o i art. 23p, który wchodzi w życie w terminie określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1;
- 2) art. 6 pkt 2 w zakresie art. 23e ust 2 pkt 1 lit. b, art. 23j ust. 2 pkt 1 lit. b, art. 23k ust. 1 pkt 2 i art. 23l ust. 1 pkt 2, który wchodzi w życie w terminie określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2;
- 3) art. 6 pkt 2 w zakresie art. 23f, który wchodzi w życie w terminie określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 3;
- 4) art. 1–5 i art. 7–9, które wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2024 r.

UZASADNIENIE

I. Cel regulacji

Projektowana ustawa ma za zadanie wprowadzenie rozwiązań zapobiegających zaciągnięciu na skradzione dane identyfikujące osobę różnego rodzaju zobowiązań w postaci np. kredytów i pożyczek oraz otwierania rachunków rozliczeniowych przeznaczonych do wykorzystania w działalności przestępczej. Regulacja ma również chronić prawa do nieruchomości przez nałożenie konieczności sprawdzania przez notariuszy czy numer PESEL jest zastrzeżony, w przypadku sprzedaży lub obciążania nieruchomości. Przygotowywane przepisy będą również dotyczyły weryfikowania zastrzeżenia numeru PESEL w przypadku wydawania przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych duplikatów kart SIM. W przypadku zaciągnięcia powyższych zobowiązań lub podjęcia czynności pomimo zastrzeżonego numeru PESEL nastąpi zdjęcie odpowiedzialności za zobowiązania z osób, na rzecz których zostały zaciągnięte lub odmowa dokonania określonej czynności. Przyjęte rozwiązanie ma charakter prewencyjny oraz następczy. Będzie zapobiegać negatywnym skutkom kradzieży tożsamości (jeśli zaistnieją w przyszłości) lub zmniejszy ich uciążliwość (jeśli takie zdarzenie już nastąpiło). Zastrzeżenie będzie mogło być weryfikowane także przy okazji innych czynności prawnych - również przez osoby fizyczne przy użyciu dedykowanej e-usługi, natomiast brak możliwości domagania się zaspokojenia roszczenia znajdzie zastosowanie tylko w przypadkach wskazanych w przepisach szczególnych. Informacja o zastrzeżeniu numerów PESEL będzie gromadzona w oddzielnym rejestrze prowadzonym poza Systemem Rejestrów Państwowych¹, dzięki czemu dostęp do niego nie będzie wymagał korzystania z dedykowanej sieci dostępowej (sieci wydzielonej). Niewątpliwie takie założenie przyczyni się do uproszczenia i przyspieszenia integracji systemów interesariuszy zewnętrznych oraz usprawni proces podłączenia zainteresowanych podmiotów do nowo utworzonego systemu.

II. Stan aktualny

Zawieranie umów np. na prowadzenie rachunku bankowego, umów kredytu i pożyczki należą niewątpliwie do powszechnie dokonywanych czynności prawnych. Aktualnie do prowadzenia tego rodzaju spraw (szczególnie w dobie pandemii COVID-19) coraz częściej wykorzystuje się elektroniczne kanały komunikacji. Posługiwanie się nimi nie wymaga osobistej wizyty klienta w oddziale lub siedzibie konkretnej firmy lub instytucji. Tym samym stale wzrasta liczba osób korzystających z tej formy komunikacji na odległość a usługodawcy dążą do ułatwiania dostępu

¹ Zgodnie z projektowanym art. 23a i art. 23b ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności

np. do bankowości elektronicznej z poziomu smartfona (zakładanie konta na tzw. selfie, aplikacje mobilne do korzystania z usług bankowych, potwierdzanie operacji odciskiem linii papilarnych, potwierdzanie tożsamości tzw. przelewem weryfikacyjnym). W przypadku sprzedaży lub obciążania nieruchomości i praw z nią związanych konieczne jest stawiennictwo osobiste lub za pośrednictwem należycie umocowanego pełnomocnika. W przypadku wydawania duplikatów kart SIM w zależności od przedsiębiorcy istnieje możliwość załatwienia tej sprawy osobiście np. w salonie firmowym lub online.

W powyższych przypadkach zdarzają się sytuacje, że dane identyfikujące osobę zostają wykorzystane bez jej wiedzy i zgody np. do wyludzenia przez przestępcę kredytu, pożyczki, dokonania sprzedaży nieruchomości, której właścicielem nie jest albo wydania duplikatu karty SIM osobie niebędącej rzeczywistym użytkownikiem (co w efekcie prowadzić może do przejęcia konta w bankowości elektronicznej przez uzyskanie dostępu do środka uwierzytelniania). Zdarzenia takie mają miejsce w momencie nieuprawnionego pozyskania danych jednoznacznie identyfikujących osobę (wyciek danych, zgubienie lub kradzież dowodu osobistego, paszportu lub prawa jazdy albo wejście w posiadanie danych dotyczących nieruchomości²). Przestępcy wykorzystują do tego celu również podrobione lub przerobione dokumenty tożsamości (potocznie nazywane „kolekcjonerskimi” - nie zawierają często wizerunku pokrzywdzonego właściciela danych, lecz tzw. „słupa”, którym często jest np. osoba bezdomna, uzależniona od alkoholu lub narkotyków albo nieporadna). Dokumenty takie, mimo wprowadzenia w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1394 i 1415) rozwiązań penalizujących wytwarzanie, oferowanie, zbywanie lub przechowywanie w celu zbycia repliki dokumentu publicznego, są ciągle dostępne do nabycia za pośrednictwem niektórych zagranicznych witryn internetowych³ i mogą zawierać część cech dokumentu imitujących w sposób mniej lub bardziej udolny jego zabezpieczenia. Możliwa jest ponadto sytuacja, w której pracownicy podmiotów udzielających kredytów i pożyczek albo kurierzy dostarczający umowy do podpisu klienta nie będą w stanie odróżnić takiego dokumentu od autentycznego – szczególnie w przypadku, gdy przed zawarciem umowy wymagane jest tylko przesłanie skanu lub kserokopii dokumentu tożsamości zamiast okazanie bezpośrednio w siedzibie instytucji. Zgodnie z informacją podaną przez administratorów chronpesel.pl w dniu 22 lipca 2019 r. (data dostępu: 5 sierpnia 2022 r.)⁴ corocznie udaremniane jest 6000 prób wyludzeń na fałszywe dokumenty. Do

² <https://www.gov.pl/web/gugik/zawiadomienie-o-naruszeniu-danych-osobowych>

³ <https://dokumenci.net/zamow-dowod-osobisty-kolekcjonerski.html> (dostęp z dnia 5 sierpnia 2022 r.)

⁴ <https://chronpesel.pl/aktualnosci/rosnie-liczba-oszustw-na-kolekcjonerskie-dowody-osobiste> (dostęp z dnia 5 sierpnia 2022 r.)

mediów trafiają również inne przypadki tego rodzaju działalności, często podejmowanej na znaczną skalę, które udaje się udaremnić dopiero po pewnym czasie, kiedy odwrócenie negatywnych skutków jest czasochłonne i trudne⁵.

Nieco mniejsze ryzyko istnieje w sytuacji sprzedaży lub obciążenia nieruchomości i praw z nią związanych przez osobę podającą się za właściciela i posługującą się podrobionym dokumentem tożsamości, ponieważ notariusze z racji wykonywanego zawodu najczęściej spotykają się z koniecznością weryfikacji różnego rodzaju dokumentów. Niemniej jednak ilość zawieranych umów sprzedaży nieruchomości oraz ich wartość z uwagi na rosnące ceny jest na tyle znacząca, że sytuacje, w których taka umowa zostanie zawarta również się zdarzają i pociągają za osobę daleko idące skutki dla występujących w dobrej wierze nabywców oraz prawowitych właścicieli. Przypadek taki był opisywany np. w dniu 6 czerwca 2019 r.⁶

III. Szczegółowe rozwiązania

1) Zmiany w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1799)

Nałożenie na notariusza obowiązku odmowy dokonania czynności notarialnej, której przedmiotem jest nabycie, zbycie lub obciążenie nieruchomości lub udziału w nieruchomości, numer PESEL strony takiej czynności widnieje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Obowiązek powyższy będzie dotyczył również udzielenia notarialnego pełnomocnictwa do realizacji powyższych czynności.

Projektowane przepisy będą miały również zastosowanie do prawa użytkownika wieczystego oraz spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu. Osobie zainteresowanej będzie rzecz jasna przysługiwało prawo do wskazanych w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie środków odwoławczych. Sprawdzenie takiego zastrzeżenia może nastąpić za nieodpłatnie za pomocą usługi dostępnej na Gov.pl lub poprzez system zewnętrzny zintegrowany z rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL. Notariusz będzie też mógł zweryfikować zastrzeżenie numeru PESEL przed dokonaniem innych czynności notarialnych niż wyżej wymienione i fakultatywnie odmówić ich dokonania, jeśli numer PESEL co najmniej jednej z osób biorących udział w tej czynności widnieje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

W przepisach uregulowano także kwestię ewentualnej niedostępności rejestru zastrzeżeń numerów PESEL. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym

⁵ <https://policja.pl/pol/aktualnosci/168042,Wyludzali-telefony-na-podrobione-dowody-osobiste.html> (dostęp z dnia 10 sierpnia 2022 r.)

⁶ <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2019-06-06/za-pol-miliona-zlotych-sprzedal-nie-swoje-mieszkanie/> (dostęp z dnia 5 sierpnia 2022 r.)

prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL przewidziano niedostępność planowaną, która zostanie ogłoszona uprzednio przez ministra właściwego do spraw informatyzacji w BIP oraz niedostępność nieplanowaną. W przypadku niedostępności nieplanowanej trwającej ponad 15 minut projektowane przepisy pozwalają notariuszowi na odmowę czynności notarialnej lub jej dokonanie po uprzedniej należytej weryfikacji tożsamości osoby i udokumentowaniu tego faktu.

2) Zmiany w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 2324, z późn. zm.)

Proponuje się nałożenie na banki krajowe, instytucje kredytowe, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banku zagranicznego obowiązku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL konsumenta przez zawarciem umowy na prowadzenie rachunku bankowego, kredytu, pożyczki i leasingu. Rozwiązanie to ma na celu zablokowanie dokonania czynności, co do której posiadacz numeru PESEL nie wyraził zgody na realizację – zastrzegając swój numer identyfikacyjny w tworzonym rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Sprawdzenie takiego zastrzeżenia może nastąpić nieodpłatnie za pomocą usługi dostępnej na Gov.pl lub poprzez system zewnętrzny zintegrowany z nowo utworzonym rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL. Jeśli zobligowana instytucja nie sprawdzi czy zastrzeżenie istniało, a numer PESEL był zastrzeżony to nie może domagać się od konsumenta zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia takiej umowy, a także zbyć powstałej z niej wierzytelności.

Brak możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń od konsumenta na podstawie powyższych uregulowań rozciąga się również na jego następców prawnych. Przewiduje się również konieczność weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL w przypadku wypłat gotówkowych które pojedynczo lub jako suma wypłat dokonanych w danym dniu w placówce bankowej przekracza trzykrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207). Dotyczy to wypłaty we wszystkich placówkach danego podmiotu. W przypadku zastrzeżenia numeru PESEL podmiot może dokonać wypłaty gotówkowej po upływie 12 godzin od momentu złożenia przez posiadacza rachunku dyspozycji wypłaty gotówkowej. Wypłata nie będzie mogła zostać dokonana przed upływem tego czasu nawet jeśli zastrzeżenie numeru PESEL zostanie cofnięte, aby uniemożliwić łatwe obejście czasowego wstrzymania wypłaty gotówkowej wyłącznie na skutek cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL bowiem wprowadzenie regulacji ma także na celu ograniczyć i minimalizować skutki oszustw „na wnuczka”, które wiążą się z wypłatą gotówki. W takich przypadkach dochodzi często do socjotechnicznego zmanipulowania posiadacza rachunku bankowego, który dokonuje wypłaty środków w celu przekazania ich

oszustowi. Wprowadzenie możliwości wypłaty gotówki z pewnym odstępem czasowym daje czas ofierze na reakcję i ogranicza działanie pochopne, pod wpływem emocji a także daje możliwość reakcji pracownikowi banku, który dostrzeże niepokojące zachowanie posiadacza rachunku bankowego.

Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL będzie też możliwa za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

W przepisach uregulowano także kwestię ewentualnej niedostępności rejestru zastrzeżeń numerów PESEL. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL wyróżniono niedostępności planowane, które będą z wyprzedzeniem ogłaszane w BIP ministra właściwego do spraw informatyzacji oraz niedostępności nieplanowane trwającej ponad 15 minut. W przypadku niedostępności nieplanowanych podmiot zobowiązany do weryfikacji numeru PESEL będzie mógł odmówić zawarcia umowy lub zawrzeć ją z wyłączeniem odpowiedzialności polegającej na braku możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń z tytułu tak zawartej umowy, pod warunkiem należytej weryfikacji tożsamości osoby oraz udokumentowania tego faktu.

3) Zmiany w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2022 r., poz. 1648 z późn. zm.)

Projektowane przepisy nakładają na przedsiębiorcę telekomunikacyjnego obowiązek weryfikowania czy numer PESEL jest zastrzeżony, przed wydaniem duplikatu karty SIM, jeśli zawarcie umowy o świadczenie usług komunikacji elektronicznej następuje z osobą fizyczną posiadającą nadany numer PESEL. Możliwość uzyskania duplikatu karty SIM rodzi poważne konsekwencje związane z możliwością zmiany kanału autoryzacji w bankowości elektronicznej a tym samym uzyskanie przez oszusta kontroli nad aktywami zgromadzonymi w banku.

W projekcie przewidziano analogiczne rozwiązania jak w przypadku innych przepisów dotyczące ewentualnej niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL pozostawiając dostawcy usług możliwość odmowy wydania duplikatu karty SIM (lub jej odpowiednika) albo dokonania tych czynności po uprzedniej należytej weryfikacji tożsamości osoby. Regulacje dotyczące weryfikacji dokonywanej przez wydawania karty używanej wykorzystywanej w publicznej sieci telekomunikacyjnej, w tym ruchomej publicznej sieci telekomunikacyjnej dotyczą w szczególności wydawanych kart SIM zawierających numer IMSI i numer SSN. Jednocześnie należy wskazać, że jest to najpopularniejszy standard identyfikacji użytkownika w momencie projektowania regulacji, jednakże rozwój sektora komunikacji elektronicznej może przewidywać nowy standard

identyfikacji użytkownika sieci, dlatego też nie wskazywano w ustawie na jeden konkretny standard.

Regulacje dotyczące karty SIM odniesiono także do urządzeń sieciowych zapewniających identyfikację abonenta oraz ich cyfrowych odwzorowań (nie fizycznych). Z uwagi na zjawisko *SIM swappingu*, który rodzi negatywne konsekwencje także w obszarze działalności zawodowej osób fizycznych podmiotowo regulacją objęci zostali wszyscy abonenci, nie tylko abonenci będący osobami fizycznymi.

Konieczność zapewnienia weryfikacji dokonanej przed wydaniem kopii albo wtórnika karty albo urządzenia sieciowego wynika z faktu zapewnienia regulacji możliwe najlepiej neutralnej technologicznie. Obecnie wykorzystywane w ruchomej publicznej sieci telekomunikacyjnej są co urządzenia, które potrafią się zidentyfikować z wykorzystaniem numeru IMSI. Obecne wykorzystanie numeru IMSI wynika co do zasady z rekomendacji ITU-T E.212 (09/2016) oraz specyfikacji 3GPP 23.002 (v. 17.0.0 z 30.03.2021). Z rekomendacji ITU wynika, że urządzenie końcowe może posiadać wbudowaną kartę (SIM) a co za tym idzie może się identyfikować samodzielnie z wykorzystaniem przypisanego numeru IMSI i powiązanego tylko z tym urządzeniem. Obecnie, co do zasady, nie jest to powszechnie stosowane rozwiązanie, jednakże projektując normy prawne należy zadbać, aby były one możliwe do realizacji również w sytuacji zmieniającego się otoczenia technologicznego.

Analogicznie jak w przypadku kart lub urządzeń identyfikujących się w sieci ruchomej, należy zadbać o ochronę abonenta w sieci stacjonarnej. W takim przypadku, przed wydaniem kopii albo wtórnika urządzenia umożliwiającego samodzielną identyfikację w sieci stacjonarnej, tj. takiego który został oznaczony po stronie dostawcy usług telekomunikacyjnych w tablicy abonentów. W przypadku wydawania kopii albo wtórnika urządzenia, które nie może samodzielnie identyfikować się w publicznej sieci telekomunikacyjnej (np. router bez przypisanego numeru IMSI z miejscem na kartę SIM) nie zachodzi konieczność weryfikacji opisanej w ustawie. Jednakże w przypadku wydawania kopii albo wtórnika urządzenia, które w momencie wydania może samodzielnie zostać zidentyfikowane w sieci telekomunikacyjnej (ruchomej lub stacjonarnej) i które w momencie wydawania zostało ustalone jako możliwe do zidentyfikowania przez dostawcę usług telekomunikacyjnych jako urządzenie powiązane z konkretnym abonentem, taki obowiązek zachodzi.

- 4) Zmiany w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 924, 1358, 1488, 1933, 2339, 2640 oraz z 2023 r. poz. 180)

Projektowane przepisy poprzez odwołanie do odpowiednich regulacji Prawa bankowego mają na celu objęcie spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych obowiązkiem weryfikacji zastrzeżenia numerów PESEL przy realizacji tych czynności, które tego wymagają, w tym wypłat gotówkowych. Ograniczeniem nie będą objęte wypłaty w celach szczególnych, określone w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Cel wprowadzenia regulacji dotyczącej wypłat gotówkowych jest tożsamy z celem dla którego analogiczna regulacja wprowadzona została do ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

- 5) Zmiany w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2023 r. poz. 528)

Planowana regulacja uprawnia biura informacji gospodarczej do przetwarzania danych o zastrzeżeniu numeru PESEL konsumenta. Ponadto przyznaje biuram możliwość pozyskiwania danych z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL po spełnieniu warunków określonych w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

- 6) Zmiany w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i ...)

Proponuje się dodanie rozdziału 3a „Rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, zasady i tryb udostępniania danych z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL oraz zasady i tryb zastrzegania i cofania zastrzeżenia numeru PESEL Projektowany art. 23a ustawy reguluje utworzenie rejestru zastrzeżeń numerów PESEL, w którym będą gromadzone dane o numerze PESEL osoby, informacji o zastrzeżeniu i cofnięciu zastrzeżenia numeru PESEL dacie dokonania zastrzeżenia i cofnięcia zastrzeżenia (art. 23c). Utrzymanie i rozwój rejestru zastrzeżeń numerów PESEL należeć będzie do zadań ministra właściwego do spraw informatyzacji, który będzie jednocześnie administratorem gromadzonych w tej ewidencji danych. W tym w szczególności minister:

- 1) zapewnia ochronę przed nieuprawnionym dostępem do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL;
- 2) zapewnia integralność danych w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL;
- 3) zapewnia dostępność systemu teleinformatycznego, w którym rejestr zastrzeżeń numerów PESEL jest prowadzony, dla podmiotów przetwarzających dane w tym rejestrze;
- 4) przeciwdziała uszkodzeniom systemu teleinformatycznego, w którym rejestr zastrzeżeń numerów PESEL jest prowadzony;
- 5) określa zasady bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych;

- 6) zapewnia rozliczalność działań dokonywanych na danych rejestru zastrzeżeń numerów PESEL;
- 7) zapewnia poprawność danych przetwarzanych w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

W celu realizacji powyżej wskazanych obowiązków, w szczególności tych związanych z zapewnieniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa opracowana zostanie dedykowana rejestrowi zastrzeżeń polityka bezpieczeństwa opisująca stosowane zasady bezpieczeństwa.

Zastrzeżenia swojego numeru PESEL będą mogły dokonać wyłącznie osoby posiadające pełną zdolność do czynności prawnych. Uprawnienie takie będzie przysługiwało zarówno obywatelom polskim, jak i cudzoziemcom jeśli mają nadany numer PESEL. Projektowane rozwiązanie zapewni automatyczną weryfikację z rejestrem PESEL czy wprowadzany numer PESEL jest prawidłowy i został komuś rzeczywiście nadany (art. 23c ust. 2), ponieważ w internecie są powszechnie dostępne generatory numerów PESEL umożliwiające stworzenie prawidłowego (wg. ustawowego wzoru) numeru PESEL, który może nie być nikomu przypisany. Zgodnie z proponowanym art. 23c ust. 3 ustawy dane nie będą usuwane, ponieważ usługa weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL ma umożliwiać nie tylko sprawdzenie czy jest on zastrzeżony w chwili weryfikacji, lecz czy był zastrzeżony w przeszłości w określonej chwili wskazanej przez zainteresowanego. Wieczyste przechowywanie tych danych jest niezbędne dla stwierdzenia stanu zastrzeżenia numeru PESEL w określonym momencie w przeszłości co jest istotne np. z punktu widzenia ewentualnych przestępstw, które mogą być wykryte po dłuższym czasie. Okres przechowywania logów będzie wynosić 6 lat od ostatniego dnia roku kalendarzowego, w którym powstał zapis. Wynika to z określonych w kodeksie cywilnym terminów przedawnienia roszczeń i sposobu ich obliczania. W przeciwieństwie do danych gromadzonych w samym rejestrze zastrzeżeń dane pochodzące z logów dotyczą tego kto, kiedy i z jakim wynikiem dokonał weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL co wpływa na stosunki cywilne między stronami umów w okresie biegu terminu przedawnienia. Jeśli numer PESEL zostanie z jakiegokolwiek powodu zmieniony, to zastrzeżenie numeru PESEL nie obejmuje nowego numeru PESEL (art. 23c ust. 5).

W przypadku planowanych niedostępności rejestru zastrzeżeń numerów PESEL stosowny komunikat zostanie opublikowany na stronie podmiotowej BIP ministra właściwego do spraw informatyzacji (art. 23c ust. 5).

Zgodnie z proponowanym art. 23d i art. 23e ustawy: osoba pełnoletnia posiadająca numer PESEL będzie mogła go zastrzec lub cofnąć takie zastrzeżenie przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej i uwierzytelnieniu się na zasadach określonych w ustawie o informatyzacji

działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, tj. przy użyciu profilu zaufanego, podpisu kwalifikowanego albo podpisu osobistego zawartego w dowodzie osobistym (e-dowód). Usługa ta będzie transakcyjna (bez udziału urzędnika). Zastrzeżenie i cofnięcie zastrzeżenia nadanego numeru PESEL będzie też możliwe przy użyciu certyfikatu, o którym mowa w art. 19e ust. 2a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Co więcej przy korzystaniu z e-usługi oraz funkcjonalności za pomocą aplikacji mobilnej, będzie istniała możliwość dokonania jednoczesnego zastrzeżenia numeru PESEL z chwilą przyszłą wskazaną przez osobę, lecz nie wcześniej niż po upływie 30 minut od cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL. Zastrzeżenie numeru PESEL z chwilą przyszłą ma zwiększyć ergonomię rozwiązania przez zniwelowanie liczby koniecznych wizyt w celu zastrzeżenia numeru PESEL (po jego uprzednim cofnięciu) a także dać możliwość zabezpieczenia swoich danych już w momencie cofania zastrzeżenia z określeniem momentu, od którego zastrzeżenia ma znów obowiązywać (bez konieczności dokonywania kolejnych czynności, których osoba może zapomnieć po cofnięciu zastrzeżenia numeru PESEL).

Ponadto przewiduje się możliwość zastrzeżenia numeru PESEL przez bank krajowy (online w systemie transakcyjnym banku lub osobiście) oraz operatora wyznaczonego (osobiście w placówce), o którym mowa w art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe.

Po skorzystaniu z jednego z powyższych sposobów, zastrzeżenie zostanie zarejestrowane (informacja o zastrzeżeniu zostanie zamieszczona w rejestrze) lub cofnięte bezpośrednio w rejestrze z chwilą zamieszczenia informacji o zastrzeżeniu w rejestrze. Takie rozwiązanie ma zapewnić dostarczenie podmiotom weryfikującym niezwłocznie informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL. Chwilą zastrzeżenia lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL będzie dzień, godzina, minuta i sekunda, która będzie udostępniana podmiotom weryfikującym jako chwila zdarzenia. Projektowany art. 23e ust. 2 pkt 2 i 23f ust. 1 pkt 1 przewiduje dla osób nie posiadających dostępu do Internetu możliwość osobistego złożenia wniosku o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL w siedzibie organu dowolnej gminy (nie będzie można tego uczynić przesyłając wniosek pocztą), placówce banku lub placówce pocztowej (w placówce banku lub poczty tylko zastrzeżenie, nie cofnięcie). Wzór wniosku o dokonanie zastrzeżenia lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL przeznaczony do osobistego złożenia w siedzibie organu dowolnej gminy lub siedzibie podmiotu zostanie określony w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw informatyzacji. Zastrzeżenie numeru PESEL będzie dokonywane z urzędu w przypadku unieważnienia dowodu osobistego: na skutek zgłoszenia utraty dowodu osobistego w sposób określony w art. 47 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych, zgłoszenia przez

obywatela podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania jego danych osobowych w sposób określony w 48a ustawy o dowodach osobistych jak również odnotowania w rejestrze PESEL zgonu osoby. Zastrzeżenie z urzędu dotyczyć będzie kręgu podmiotowego rejestru zastrzeżeń numerów PESEL tj. osób pełnoletnich. Wyjątek od reguły dotyczącej możliwości zastrzeżenia i cofnięcia zastrzeżenia swojego numeru PESEL osobiście lub za pomocą usługi będzie też dotyczył osób ubezwłasnowolnionych, w imieniu których czynności takiej będzie dokonywał opiekun lub kurator (art. 23e ust. 4 i 5) a także osób dotkniętych niepełnosprawnością i w sytuacji innych nie dających się pokonać przeszkód, kiedy to będzie możliwość zastrzeżenia numeru PESEL przez pełnomocnika dysponującego pełnomocnictwem szczególnym. Spowodowane jest to tym, że podmioty zobowiązane do weryfikacji czy numer PESEL jest zastrzeżony nie dysponują wiedzą czy konkretna osoba zainteresowana zawarciem umowy jest ubezwłasnowolniona. Ponadto osoby ubezwłasnowolnione z racji konsekwencji zdrowotnych mogą być podatne na wpływ osób trzecich co do realizacji czynności prawnej – szczególnie jeśli ma ona dotyczyć zaciągnięcia zobowiązania. Ubezwłasnowolnionemu również jest wydawany dokument tożsamości. Nie ma w nim jednak informacji o jakichkolwiek ograniczeniach w zakresie zdolności do czynności prawnych. Niezbędne jest zatem zabezpieczenie praw takich osób przez prewencyjną możliwość zastrzeżenia numeru PESEL przez reprezentującego ich opiekuna lub kuratora. Zrealizowanie takiego zamierzenia będzie wymagało osobistego stawienia się w siedzibie organu gminy oraz przedstawienia dokumentów potwierdzających ustanowienie wnioskującego kuratorem lub opiekunem. Organy gmin będą realizowały te czynności jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, którego koszty zostaną pokryte z dotacji na realizację zadań zleconych w obszarze spraw obywatelskich.

W celu zawnioskowania osobiście w urzędzie, banku lub placówce operatora wyznaczonego o odnotowanie zastrzeżenia numeru PESEL należącego do obywatela polskiego konieczne będzie potwierdzenie tożsamości zainteresowanego poprzez okazanie ważnego dowodu osobistego lub dokumentu paszportowego. Jeśli wnioskującym jest cudzoziemiec to jego tożsamość zostanie stwierdzona na podstawie dokumentu podróży cudzoziemca lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość. Cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL w trakcie osobistej wizyty będzie możliwe tylko w urzędzie gminy. Organ gminy wyda ponadto wnioskodawcy potwierdzenie zastrzeżenia lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL. Organ gminy bezpośrednio po złożeniu wniosku i pozytywnej weryfikacji tożsamości odnotowuje zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia w rejestrze zastrzeżeń. Pozostałe podmioty uprawnione do przyjmowania oświadczeń

o zastrzeżeniu numeru PESEL będą po złożeniu wniosku i pozytywnej weryfikacji tożsamości odnotowywać tylko zastrzeżenie numeru PESEL

Celem zweryfikowania czy numer PESEL jest zastrzeżony aktualnie i w jakiej chwili został zastrzeżony bądź, czy zostało zarejestrowane w konkretnej i podanej przez zainteresowanego chwili – utworzona zostanie e-usługa dostępna przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej i uwierzytelnieniu na zasadach określonych w ustawie o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (projektowany art. 23j). Skorzystanie z niej oprócz posiadania środka identyfikacji elektronicznej będzie wymagało podania danych osoby weryfikowanej, które będą zróżnicowane w zależności od tego czy sprawdzany jest obywatel polski czy cudzoziemiec (art. 23j ust. 2pkt 2). W pierwszym przypadku niezbędne będzie wskazanie numeru PESEL, oraz serii i numeru ostatnio wydanego dowodu osobistego lub paszportu zamieszczonych w rejestrze PESEL. Druga sytuacja wiązać się będzie z koniecznością podania: numeru PESEL, oraz serii i numeru ostatniego dokumentu podróży cudzoziemca lub innego ostatniego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo zamieszczonego w rejestrze PESEL. Usługa ta będzie powszechnie dostępna i będzie pozwalała na dokonanie weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL każdej osobie, która uwierzytelnia się środkiem identyfikacji elektronicznej i wskaże poprawną parę danych. Takie podejście do e-usługi pozwala na wzmocnienie pewności obrotu gospodarczego i prawnego nie tylko w relacjach z podmiotami zobowiązanymi do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL, ale też w relacjach z innymi podmiotami czy nawet między osobami fizycznymi. Ograniczony zakres danych poddawanych weryfikacji niweluje potencjalne negatywne konsekwencje dla ochrony danych osobowych, a w toku procesu weryfikacji nie dochodzi do udostępnienia danych osobowych a jedynie weryfikacji poprawności pary danych (PESEL i dane dokumentu). Po wprowadzeniu danych, ich poprawność zostanie zweryfikowana z rejestrem PESEL a informacja o zastrzeżeniu zostanie zwrócona wyłącznie jeżeli dane wprowadzone w e-usłudze będą zgodne z danymi w rejestrze PESEL (projektowany art. 23j ust. 3). Jeśli osoba chce sprawdzić jakie dane jej dotyczące są przetwarzane w rejestrze PESEL, może skorzystać z dedykowanej usługi sprawdzenia swych danych online. W każdym przypadku dokonanie weryfikacji będzie autoryzowane i rejestrowane przez podmiot dokonujący weryfikacji a także dane osobowe osoby dokonującej weryfikacji w imieniu podmiotu. Przy zawieraniu umowy z podmiotem, który będzie chciał weryfikować zastrzeżenie usługą będzie mogła je przekazać w celu weryfikacji.⁷ Podawanie dodatkowych danych ma na celu ograniczenie kierowania zapytań przez osoby, które wejdą w posiadanie

⁷ <https://www.gov.pl/web/gov/sprawdz-swoje-dane-w-rejestrze-pesel>

samego numeru PESEL lub niektórych danych osoby. Dotyczy to nie tylko w wyniku kradzieży danych, ale też z np. pozyskania ich z publicznie dostępnych źródeł: Krajowego Rejestru Sądowego, Centralnej Informacji Ksiąg Wieczystych albo w ramach z bieżących spraw życia codziennego lub prowadzonej działalności. Jednakże nawet w przypadku dokonania weryfikacji przy użyciu usługi, w odpowiedzi nie zwróci ona żadnych danych osobowych a jedynie informację tak/nie o wyniku zastrzeżenia numeru PESEL i informację w jakiej chwili zastrzeżenie zostało dokonane. Osoba, która skorzysta z usługi weryfikacji zastrzeżenia online będzie zobligowana złożyć oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań w zakresie umocowania do działania w imieniu innego podmiotu. W tym przypadku konieczne będzie podanie danych identyfikujących reprezentowany podmiot. Ponadto osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń umożliwiony zostanie wgląd przy pomocy usługi elektronicznej do danych jej dotyczących oraz uzyskanie zaświadczenia z dowolnego organu gminy zawierającego odpis swoich danych przetwarzanych w tym rejestrze (projektowany art. 23k). Osoba, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń uprawniona będzie również do uzyskania informacji o tym kto i kiedy dokonywał weryfikacji zastrzeżenia jej numeru PESEL. Dostęp do tej wiedzy będzie wymagał skorzystania z usługi elektronicznej po uprzednim uwierzytelnieniu (potwierdzeniu tożsamości), a jej efektem będzie wskazanie konkretnego podmiotu w imieniu, którego weryfikowane były dane podmiotu albo informacja, że zastrzeżenie weryfikowała osoba fizyczna działająca we własnym imieniu (proponowany art. 23l).

Drugim środkiem udostępnionym do weryfikacji zastrzeżenia będzie możliwość komunikowania się z rejestrem zastrzeżeń za pomocą urządzeń teletransmisji danych w wyniku zapytania tylko o jedną daną – numer PESEL – przez system zewnętrzny zbudowany przez zainteresowany podmiot przy użyciu API oraz dokumentacji integracyjnej udostępnionej przez Ministra Cyfryzacji. Rozwiązanie to będzie dedykowane dla podmiotów publicznych weryfikujących takie dane dla potrzeb realizacji swoich zadań ustawowych, podmiotów zobligowanych do weryfikacji czy numer PESEL jest zastrzeżony na podstawie przepisów odrębnych wprowadzanych niniejszą ustawą oraz podmiotów, których specyfika wykonywanych zadań oraz prowadzonej działalności wymaga takiej weryfikacji pomimo braku przepisów zobowiązujących do sprawdzania zastrzeżenia. Uzyskanie dostępu będzie możliwe po złożeniu jednorazowego wniosku przesłanego w formie papierowej opatrzonego własnoręcznym podpisem lub w postaci elektronicznej opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym oraz oświadczenia o spełnieniu wymogów, o których mowa w ustawie o ewidencji ludności (art. 23m ustawy). Po zbadaniu kompletności dokumentacji, minister wyda decyzję

uprawnijacą do dostępu do danych zgromadzonych w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL w drodze weryfikacji. W odróżnieniu od rejestrów prowadzonych w ramach Systemu Rejestrów Państwowych (np. rejestr PESEL, Rejestr Dowodów Osobistych) nie będzie konieczności by system zewnętrzny przeznaczony do komunikowania się z rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL łączył się z nim przez sieć dedykowaną.

Minister właściwy do spraw informatyzacji zapewni ponadto sądom i Ministrowi Sprawiedliwości możliwość sprawdzenia za pomocą urządzeń teletransmisji wszystkich dokonywanych weryfikacji poszczególnych numerów PESEL wraz ze wskazaniem wyniku weryfikacji i podmiotów dokonujących weryfikacji a w przypadku dokonania weryfikacji w sposób określony w proponowanym art. 23l ust. 5 ustawy o ewidencji ludności (na rzecz innego podmiotu) także imienia, nazwiska oraz numeru PESEL osoby dokonującej weryfikacji. Uzyskanie dostępu do nowo utworzonego rejestru zostanie zatem od strony technicznej znacząco uproszczone co pozwoli na szybką implementację oraz integrację narzędzia przez podmioty weryfikujące. Przewidziane integracje z rejestrze PESEL dotyczą ściśle określonych w projekcie sytuacji tj.:

- 1) czy wprowadzany numer faktycznie został nadany (istnienie w rejestrze PESEL) – (art. 23c ust. 2). Przypadek ten dotyczy momentu wprowadzania danych do rejestru zastrzeżeń i zapewnić ma, że numery PESEL, które znajdują się w rejestrze będą numerami faktycznie istniejącymi;
- 2) porównania zestawu danych (PESEL i seria i numer dokumentu) z danymi w rejestrze PESEL. Dane z tej ewidencji będą udostępniane nieodpłatnie zarówno w przypadku korzystania z e-usługi elektronicznej jak i za pomocą urządzeń teletransmisji danych.

W przeciwieństwie do usług weryfikacji z rejestru PESEL, w wyniku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL weryfikujący będzie otrzymywać oprócz informacji czy PESEL jest zastrzeżony także dane w postaci chwili zastrzeżenia oraz cofnięcia zastrzeżenia, a w przypadku, gdy numer PESEL nie był nigdy zastrzeżony informacje o braku cofnięcia zastrzeżenia. Z tego względu w art. 23m ust. 4 zdefiniowano na czym polega udostępnienie danych w drodze weryfikacji z rejestru zastrzeżeń. Udostępnianie danych w trybie weryfikacji z rejestru zastrzeżeń polegać będzie na zweryfikowaniu informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL w chwili weryfikacji lub w dniu określonym przez weryfikującego i udostępnienie określonych przepisem danych. Osoby i jednostki organizacyjne w celu uzyskania dostępu do rejestru zastrzeżeń w trybie teletransmisji danych będą musiały zgodnie z projektowanym art. 23m ust. 1 pkt 2 wykazać interes faktyczny w uzyskaniu danych. Odesłanie do art. 46 ust. 2 pkt 1 w tym przepisie odnosi się jedynie do określenia kręgu podmiotowego.

7) Zmiany w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2022 r. poz. 246 i 2339)

Proponuje się nałożenie na podmioty udzielające kredytów konsumenckich obowiązku weryfikacji czy numer PESEL osoby jest zastrzeżony, przed zawarciem umowy ma na celu zablokowanie dokonania czynności prawnej, co do której posiadacz numeru PESEL nie wyraził zgody – zastrzegając swój numer identyfikacyjny w tworzonym rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Sprawdzenie takiego zastrzeżenia może nastąpić za nieodpłatnie za pomocą usługi dostępnej na Gov.pl lub przez system zewnętrzny zintegrowany z nowo utworzonym rejestrem zastrzeżeń.

Regulacja dotycząca zmian w ustawie o kredycie konsumenckim zawiera wyłączenia konieczności weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL. Z obowiązku takiego wyłączone zostały kredyty, w przypadku których kwota kredytu nie trafia do kredytobiorcy, lecz do sprzedawcy, od którego kredytodawca nabywa produkty lub usługi. Aby zastosować wyłączenie umowa musi zostać zawarta za pomocą środków komunikacji elektronicznej i na odległość, w ramach umowy o charakterze ciągłym. Regulacja ta ma na celu ułatwienie dokonywania zakupów online, w szczególności w formule płatności odroczonej, gdzie wielokrotne zastrzeganie i cofanie zastrzeżenia numeru PESEL było by czynnością uciążliwą dla konsumenta i jednocześnie być czynnikiem wpływającym na wolniejszy rozwój branży e-commerce. Projektodawca uznał, że kredyty takie są obciążone mniejszym poziomem ryzyka z uwagi na brak otrzymania przez kredytobiorcę samych środków finansowych a nabywanego towaru lub usługi. Wyłączenie dotyczy relacji z konsumentem o charakterze ciągłym tzn. takim, gdy konsument jest związany już z kredytodawcą umową na świadczenie tego rodzaju usług w ramach np. przyznanego limitu do konta (weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL nastąpić musi w momencie wejścia w relację o charakterze ciągłym). Każdorazowe udzielenie kredytu konsumenckiego musi być poprzedzone uwierzytelnieniem się kredytobiorcy z wykorzystaniem indywidualnych danych uwierzytelniających (np. logowanie do konta) a łączna wartość wszystkich zobowiązań pozostających do zapłaty z tytułu udzielonych kredytów konsumenckich w związku z umową o charakterze ciągłym nie przekracza wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Dodatkowo przed zawarciem umowy o charakterze ciągłym osoba musi zostać zweryfikowana z wykorzystaniem rozwiązań umożliwiających identyfikację kredytobiorcy a także musi nastąpić jednorazowa weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL (weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL tylko przy zawarciu umowy o charakterze ciągłym a nie umowy o kredyt konsumencki). W projekcie przewidziano analogiczne rozwiązania jak w przypadku innych przepisów

dotyczące ewentualnej niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL (szerzej w części uzasadnienia dotyczącej ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. –Prawo o notariacie oraz zmian w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe).

8) Zmiany w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2360 i 2640) pozwolą na objęcie koniecznością weryfikacji zastrzeżenia również zawieranie umów na prowadzenie rachunku płatniczego lub kredytu w rachunku płatniczym. Sposób w jaki ma następować weryfikacji będzie zbieżny z rozwiązaniem przyjętym dla banków i firm pożyczkowych. Wprowadzenie tej regulacji pozwala na uczynienie rozwiązania bardziej kompletnym i objęcie regulacją większego spektrum czynności wiążących się z zaciąganiem zobowiązań.

9) Koszty

Limit wydatków budżetu państwa dla ministra właściwego do spraw informatyzacji (część 27) przeznaczony na pokrycie zadań związanych z zapewnieniem rozwiązań określonych w wyniku wejścia w życie ustawy wynosi w latach 2023–2032 15,1 mln zł. Zawarty został również mechanizm korygujący w przypadku zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków. Mechanizm polega na zmniejszeniu kosztów rzeczowych ponoszonych przez ministra właściwego do spraw informatyzacji związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy. Podobny mechanizm przewidziany został dla wydatków w latach 2023–2032 ponoszonych na pokrycie kosztów realizacji zadań zleconych (część 85) w wysokości 19,31 mln zł.

10) Termin wejścia w życie

Ustawa wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem art. 6 oraz art. 1–5 i art. 7–9. Minister Cyfryzacji określi w komunikatach dzień wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających stosowanie:

1) większości przepisów art. 6, to jest przepisów dotyczących funkcjonowania rejestru zastrzeżeń, o których mowa w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności oraz uprawnień osób fizycznych i obowiązków organów gmin,

2) zmienionych w art. 6 przepisów art. 23d ust. 2 pkt 1 lit b, 23e ust. 2 pkt 2, ust. 7 pkt 2 i ust. 13 pkt 2 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, dotyczących możliwości korzystania z usług elektronicznych po uwierzytelnieniu przy użyciu certyfikatu, o którym mowa w art. 19e

ust. 2a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,

3) przepisów zapewniających możliwość rejestracji zastrzeżenia numeru PESEL przez banki oraz wyznaczonego operatora pocztowego.

Wejdą one w życie w dniu określonym w komunikacie, a w przypadku większości przepisów art. 6 dotyczących funkcjonowania rejestru zastrzeżeń numerów PESEL oraz uprawnień osób fizycznych i obowiązków organów gmin dzień określony w komunikacie nie może być późniejszy niż 31 grudnia 2023 r.

Nowelizacja przepisów ustaw szczególnych, określonych w art. 1-5 oraz art. 7-9, wejdzie w życie z dniem 1 czerwca 2024 r., tak, by podmioty zobligowane do weryfikacji zastrzeżenia dysponowały odpowiednim czasem na implementację rozwiązań web-service oraz mogły uzyskać pozytywną decyzję dostępu do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL.

W dalszej kolejności planowane jest udostępnienie możliwości przesyłania powiadomień „push” w aplikacji mObywatel (jeśli osoba z niej korzysta) dotyczących weryfikacji czy numer PESEL jest zastrzeżony oraz powiadomień skierowanych pocztą elektroniczną lub smsem, jeśli osoba zainteresowana przekazała te dane do rejestru danych kontaktowych. Komunikaty te obejmą przede wszystkim informowanie o fakcie wycofania zastrzeżenia numeru PESEL oraz o dokonaniu zastrzeżenia numeru PESEL z urzędu.

IV. Informacje ogólne

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Cyfryzacji.

Zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Cyfryzacji</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Janusz Cieszyński – Minister Cyfryzacji</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Maciej Górski – Dyrektor Departamentu Usług Cyfrowych Ministerstwa Cyfryzacji, email: sekretariat.DZS@cyfra.gov.pl, tel. 532 519 893 Przemysław Chiluta – Departament Usług Cyfrowych Ministerstwa Cyfryzacji, email: Przemyslaw.Chiluta@cyfra.gov.pl, tel. 797 875 721</p>	<p>Data sporządzenia: 15.05.2023 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: (UD472)</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany ?

Projektowana regulacja ma na celu wzmoczenie ochrony przed nadużyciami wynikającymi z kradzieży danych jednoznacznie identyfikujących osobę fizyczną.

W szczególności dotyczy to ograniczenia skali zjawiska zaciągania na skradzione dane określonego rodzaju zobowiązań finansowych i majątkowych. W sytuacji nieuprawnionego wejścia w posiadanie numeru PESEL osoby (np. fizycznej kradzieży dokumentów, wycieku danych w serwisach internetowych), może być on wykorzystywany w połączeniu z imieniem i nazwiskiem (ewentualnie danymi dotyczącymi wydanego dokumentu tożsamości) do zawierania na jej szkodę m.in. umów kredytów i pożyczek, otwierania rachunków rozliczeniowych, sprzedaży nieruchomości bez zgody właściciela. W przedziale czasowym od 1 stycznia 2019 r. do 30 maja 2022 r. stwierdzono 33 454 przestępstwa z tytułu posługiwania się fałszywymi i skradzionymi dokumentami oraz gdzie narzędziem przestępstwa był dokument fałszywy lub dokument identyfikujący osobę (dane pochodzą z Komendy Głównej Policji wg stanu na 20 czerwca b.r.)¹. Natomiast z danych opublikowanych w dniu 29 kwietnia 2021 r. przez Związek Banków Polskich² wynika, że od 2008 r. w samej tylko bankowości dokonano 93,7 tys. prób wyludzeń kredytów na łączną kwotę 5 mld 46 mln zł.

Zgodnie z informacją wskazaną przez Biuro Informacji Kredytowej³ liczba osób posiadających zobowiązanie z tytułu kredytu czy pożyczki w relacji do wszystkich dorosłych Polaków wynosi 47,3%. Z zaprezentowanego zestawienia można wywnioskować, że pozostała część nie posiada tego rodzaju zobowiązań i tym samym może skorzystać z proponowanej regulacji celem dodatkowego zabezpieczenia się przed ewentualnym zaciągnięciem zobowiązania w przypadku kradzieży danych identyfikacyjnych. Co więcej, skorzystaniem z projektowanych rozwiązań mogą być również zainteresowane osoby posiadające np. kredyt, które nie planują w najbliższej przyszłości korzystania z tego rodzaju usług.

Aktualnie, jeśli osoba nie planuje zaciągania żadnych zobowiązań kredytowych i pożyczek - nie ma możliwości pełnego (istnieją tylko metody pośrednie) zastrzeżenia swoich danych, które spowodowałyby automatyczne zablokowanie czynności prawnej, którą nie jest w danym momencie zainteresowana. Na rynku finansowym są dostępne usługi oferowane przez podmioty komercyjne. Pierwszą z nich jest oferowana przez Biuro Informacji Kredytowej usługa **Zastrzeżenia kredytowego**.⁴ Schemat jej działania polega na tym, że zarejestrowany użytkownik portalu BIK może zgłosić w tym systemie informację, że nie życzy sobie, by na jego dane były udzielane zobowiązania kredytowe. Gdy na dane takiej osoby będzie składany wniosek o kredyt lub pożyczkę, instytucja finansująca sprawdzi w BIK status zastrzeżenia (pod warunkiem, że przystąpiła ona uprzednio do systemu Zastrzeżenia kredytowego) i jeśli otrzyma informacje o włączonym zastrzeżeniu - nie udzieli finansowania. Rozwiązanie to obejmuje jednak wg. stanu na dzień 2 sierpnia 2022r. łącznie 11 podmiotów, a dostęp do niego jest możliwy za odpłatnością a zatem ma charakter ograniczony. Zastrzeżenie kredytowe można włączać i wyłączać dowolnie, pod warunkiem aktywnej płatnej subskrypcji –tzw. Alertu BIK, którego koszt wynosi 36 zł rocznie. Gdy okres jej obowiązywania wygaśnie i nie zostanie przedłużona - zastrzeżenie zostanie wyłączone.

¹ Dane dotyczą następujących kwalifikacji prawnych: art. 275 § 1; art. 275 § 2; art. 278 § 1; art. 278 § 1 w zw. z art. 278 § 5; art. 278 § 1 w zw. z art. 294 § 1; art. 278 § 1 w zw. z art. 294 § 2; art. 278 § 2; art. 278 § 2 w zw. z art. 278 § 3; art. 278 § 2 w zw. z art. 294 § 1; art. 278 § 3 w zw. z art. 278 § 1; art. 278 § 3 w zw. z art. 278 § 5; art. 278 § 5; art. 278a § 1; art. 279 § 1; art. 279 § 1 w zw. z art. 283; art. 286 § 1; art. 286 § 1 w zw. z art. 294 § 1; art. 286 § 1 w zw. z art. 294 § 2; art. 286 § 2; art. 286 § 3; art. 287 § 1; art. 287 § 1 w zw. z art. 294 § 1; art. 287 § 2; art. 297 § 1; art. 297 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny.

² <https://zbp.pl/Aktualnosci/Wydarzenia/InfoDOK-Zablokowano-ponad-93-tys-prob-wyludzen-kredytow-o-wartosci-5-mld-zl>

³ <https://media.bik.pl/analizy-rynkowe>

⁴ <https://www.bik.pl/klienci-indywidualni/zastrzezenie-kredytowe>

Drugim proponowanym rozwiązaniem rynkowym jest usługa **Bezpieczny PESEL**⁵. Jest to z kolei rozwiązanie bezpłatne. W przypadku tego systemu należy uzupełnić formularz zawierający dane: imię, nazwisko, numer PESEL oraz adres poczty elektronicznej. Do formularza należy załączyć skan dowodu osobistego z obu stron lub oświadczenie notarialne. W przypadku próby wzięcia kredytu na zastrzeżony PESEL w wybranych firmach pożyczkowych (wg. stanu na 2 sierpnia 2022 r. jest ich 25) następuje jej zablokowanie. Istnieje też możliwość sprawdzenia czy numer PESEL jest zastrzeżony⁶ W tym celu należy podać numer PESEL, wpisać kod identyfikacyjny przesyłany na podany przy rejestracji adres poczty elektronicznej oraz token captcha. Minusem takiego rozwiązania jest jego zakres: ograniczony do firm pożyczkowych oraz konieczność przesyłania podstawowych danych i skanu dokumentu tożsamości albo oświadczenia złożonego w formie aktu notarialnego za pomocą formularza internetowego.

Trzecim rozwiązaniem jest możliwość skorzystania z usług przewidzianych na portalu **chronpesel.pl** Po zarejestrowaniu się w usłudze i opłaceniu pakietu osoba otrzymuje powiadomienie, jeśli ktoś posłużył się jej danymi do sprawdzenia czy widnieje w Krajowym Rejestrze Długów. Alerty tego rodzaju dostępne są całodobowo. Oprócz tego użytkownik uzyskuje instrukcję postępowania na wypadek wyłudzenia oraz informację, gdzie posłużono się jego danymi. Klient w ramach usługi otrzymuje możliwość monitorowania numeru PESEL w bazie Krajowym Rejestrze Długów przez powiadomienie SMS-em oraz e-mailem w momencie, gdy ktoś doda, usunie lub zmieni informacje gospodarcze dotyczące jego numeru PESEL w Krajowym Rejestrze Długów. Rozwiązanie to nie obejmuje jednak sytuacji, w których klient nie rejestrował się w Krajowym Rejestrze Długów jak również jego dane nie były zgłaszane przez wierzycieli, którzy podpisali z biurem informacji gospodarczej umowę na przekazywanie informacji o dłużnikach (stanowi o tym m.in. ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2023 r., poz. 528). Koszt takiego rozwiązania wynosi 199 zł za roczną subskrypcję. Zakres korzyści w nim oferowanych wydaje się szerszy niż w przypadku innych ofert komercyjnych

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest umożliwienie osobie, której dane dotyczą nieodpłatnego zastrzeżenia lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL za pomocą usługi elektronicznej dostępnej na Gov.pl lub osobiście w siedzibie organu dowolnej gminy albo za pomocą aplikacji mobilnej mObywatel. (tj. przy użyciu certyfikatu, o którym mowa w art. 19e ust. 2a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne). Poza powyższymi udostępniona zostanie możliwość zastrzeżenia numeru PESEL w placówce operatora wyznaczonego, o którym mowa w art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (osobiście), w banku krajowym (osobiście lub w systemie transakcyjnym, w tym za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe).

W przypadku osoby ubezwłasnowolnionej czynność taka może zostać dokonana przez kuratora lub opiekuna wyłącznie w siedzibie organu dowolnej gminy po wykazaniu uprawnień do działania w imieniu reprezentowanego i zweryfikowaniu tożsamości reprezentującego. W przypadku unieważnienia dowodu osobistego w następstwie zgłoszenia przez posiadacza dokumentu organowi dowolnej gminy podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania jego danych oraz utraty dowodu osobistego - zastrzeżenie zostanie odnotowane automatycznie po zarejestrowaniu unieważnienia dowodu osobistego z powyższych powodów. Taka sama sytuacja nastąpi po odnotowaniu w rejestrze PESEL zgonu osoby. Uprawnieniem do zastrzeżenia będą dysponować również cudzoziemcy posiadający nadany numer PESEL.

W ramach realizowanego projektu zostanie utworzony rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, w którym będzie odnotowanie zastrzeżenia i cofnięcie zastrzeżenia konkretnego numeru PESEL jak również czas dokonania tych czynności. Dzięki przyjętemu rozwiązaniu będzie można uniknąć potencjalnej próby wyłudzenia przez osobę korzystającą z wykradzionej tożsamości. Implementacja dodatkowych funkcji może minimalizować liczbę sytuacji, gdy czyjaś tożsamość wykorzystywana jest w sposób nieuprawniony. Projekt przewiduje również stworzenie nieodpłatnych usług (dostępnych również z poziomu aplikacji mobilnej mObywatel) pozwalających osobie zainteresowanej na wgląd do jej danych przetwarzanych w rejestrze zastrzeżeń oraz wgląd do informacji kto i kiedy weryfikował czy jej numer PESEL jest zastrzeżony. E-usługa wglądu do danych dostępna na gov.pl umożliwi pobranie zaświadczenia w formie elektronicznej zawierającego wszystkie dane osoby gromadzone w rejestrze zastrzeżeń. Zaświadczenie będzie opatrzone zaawansowaną pieczęcią elektroniczną ministra właściwego do spraw informatyzacji opartą na kwalifikowanym certyfikacie pieczęci elektronicznej. E-usługa na gov.pl, która pozwoli na wgląd i pobranie informacji o tym kto i kiedy dokonywał weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL.

Osoba fizyczna nie posiadająca dostępu do Internetu albo profilu zaufanego będzie mogła stawić się osobiście w dowolnym urzędzie gminy i po zweryfikowaniu złożyć wniosek o wpisanie w rejestrze zastrzeżenia swojego numeru identyfikacyjnego lub cofnięcie takiego zastrzeżenia. Zastrzec numer PESEL będzie można w ten sam sposób również w placówce operatora wyznaczonego, o którym mowa w art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe oraz w banku krajowym. Ustala się również katalog podmiotów zobligowanych do weryfikacji czy numer PESEL jest zastrzeżony. Jeśli numer PESEL konkretnej osoby (klienta) jest zastrzeżony podmiot taki powinien odmówić dokonania planowanej czynności. Może ją co prawda zrealizować, ale wyłącznie na swoje ryzyko i bez możliwości np. domagania się zaspokojenia roszczenia z tytułu

⁵ <https://www.bezpiecznypesel.pl/>

⁶ <https://www.bezpiecznypesel.pl/spawdz-status/>

zawarcia umowy. Jeśli numer PESEL nie jest zastrzeżony – transakcja może zostać zrealizowana zgodnie z przyjętymi przez strony ustaleniami na podstawie zgodnych oświadczeń woli. Rozwiązanie jest kierowane do wszystkich pełnoletnich osób posiadających numer PESEL – niezależnie od posiadanego obywatelstwa, które nie zamierzają zaciągać określonego rodzaju zobowiązań lub podejmować określonego rodzaju czynności w dowolnie wybranym przedziale czasowym. W razie zaistnienia takiej konieczności, zastrzeżenie można cofnąć na dowolny czas i później ponownie skorzystać z tej możliwości. Ilość zastrzeżeń co do zasady nie będzie ograniczona niemniej jednak nie będzie można dokonać zgłoszenia zastrzeżenia numeru PESEL przez okres 30 minut od chwili, w której dokonano cofnięcia jego zastrzeżenia. Ponadto przepisy szczególne będą przewidywały, że w przypadku weryfikacji czy numer PESEL jest zastrzeżony, będzie ono widoczne od razu w systemie, natomiast skutki związane z brakiem możliwości zaspokojenia roszczeń zostaną uzależnione między innymi od tego czy istnieje możliwość ustalenia dokładnej chwili zawarcia umowy.

Proponowana usługa nie będzie miała wpływu na możliwość prowadzenia działań marketingowych przez podmioty zobligowane do weryfikacji zastrzeżenia.

W dalszej perspektywie czasowej – po stworzeniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych i technicznych planowane jest przekazywanie do osoby zainteresowanej powiadomień w aplikacji mObywatel (push) co do weryfikacji czy numer PESEL jest zastrzeżony. Jeśli osoba przekazała dodatkowo swój adres poczty elektronicznej lub numer telefonu komórkowego do prowadzonego przez Ministra Cyfryzacji rejestru danych kontaktowych osób fizycznych, to na te kanały komunikacji może trafić również powiadomienie mailowe lub sms.

Skutkiem wprowadzenia tego rozwiązania będzie ograniczenie ilości przestępstw wywołanych kradzieżą tożsamości (w tym niezbędne do poszukiwania sprawców zaangażowanie organów ścigania) oraz zmniejszenie strat finansowych wywołanych tym zjawiskiem zarówno po stronie osób fizycznych jak też podmiotów prowadzących np. działalność finansową.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z własnych analiz wynika, że w innych krajach, w szczególności w krajach członkowskich OECD/UE, do tej pory nie wprowadzono podobnych rozwiązań.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby posiadające numer PESEL (na potrzeby projektu przyjęto definicję) – osoby fizyczne uprawnione do skorzystania z danej usługi (w szczególności e-usługi), na podstawie obowiązującego prawa	Około 35 mln	Analiza własna	Osoby korzystające z możliwości zastrzeżenia lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL za pomocą e-usługi oraz możliwości osobistego zgłoszenia w urzędzie
Minister Cyfryzacji	1	Analiza własna	Utworzenie rejestru zastrzeżeń numerów PESEL oraz e-usług związanych z proponowanym rozwiązaniem. Administrator danych gromadzonych w rejestrze PESEL, Rejestrze Dowodów Osobistych, rejestrze danych kontaktowych jak również planowanym rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	1	Analiza własna	Organ odpowiedzialny za nadzór nad ewidencją ludności w tym realizację nowych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej nałożonych projektem ustawy
Minister Sprawiedliwości	1	Analiza własna	Organ nadzorujący działalność administracyjną sądów, w tym w zakresie tworzenia systemów informatycznych dla sądów powszechnych
Urzędy gmin (miast)	2478 urzędów gmin	Analiza własna	Organy wykonujące zadania zlecone z zakresu administracji publicznej, w tym ewidencji

			ludności, które będą rejestrowały zastrzeżenie i cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL
Banki w formie spółek akcyjnych	30	Rejestr podmiotów sektora bankowego KNF (stan na 28.07.2022 r.)	Podmioty prowadzące rachunki bankowe oraz udzielające kredytów obowiązane na podstawie projektowanej ustawy do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL
Banki spółdzielcze	540	Rejestr podmiotów sektora bankowego KNF (stan na 28.07.2022 r.)	Podmioty prowadzące rachunki bankowe oraz udzielające kredytów obowiązane na podstawie projektowanej ustawy do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL
Banki krajowe	Okolo 550	Analiza własna	Podmioty, które będą mogły przyjmować wnioski o zastrzeżenie numeru PESEL złożone osobiście lub za pomocą systemu teleinformatycznego banku krajowego
Instytucje kredytowe	35	Zestawienie notyfikacji dotyczących działalności instytucji kredytowych na terytorium RP poprzez oddział opublikowane przez KNF (stan na dzień 16.08.2022)	Podmioty udzielające kredytów obowiązane na podstawie projektowanej ustawy do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL
Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe	23	Rejestr podmiotów sektora bankowego KNF (stan na 28.07.2022 r.)	Podmioty prowadzące rachunki oraz udzielające kredytów obowiązane na podstawie projektowanej ustawy do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL
Firmy pożyczkowe	528	Rejestr Pośredników Kredytowych i Instytucji Pożyczkowych (stan na 28.07.2022 r.)	Podmioty udzielające pożyczek klientom indywidualnym obowiązane na podstawie projektowanej ustawy do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL
Sądy	376, w tym: 318 sądów rejonowych, 47 sądów okręgowych, 11 sądów apelacyjnych (stan na 28.07.2022 r.)	Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1269, z późn. zm.)	Podmioty sprawujące wymiar sprawiedliwości, które w toku rozpatrywanych spraw korzystać będą z usługi weryfikacji kto i z jakim wynikiem dokonywał weryfikacji numeru PESEL
Komisja Nadzoru Finansowego	1	Analiza własna	Sprawowanie nadzoru nad realizacją przez zobowiązane podmioty wymogów określonych we wprowadzonych niniejszą regulacją

Rzecznik Finansowy	1	Analiza własna	Rozpatrywanie wniosków w indywidualnych sprawach, wniesionych na skutek nieuwzględnienia roszczeń klienta przez podmiot rynku finansowego w trybie rozpatrywania reklamacji w sprawach określonych w projektowanej ustawie
Notariusze	Okolo 4000	Analiza własna	Dokonywanie czynności notarialnych w zakresie przeniesienia własności nieruchomości poprzedzonych obowiązkiem weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL wynikającym z projektowanej ustawy
Dostawcy usług płatniczych	Ponad 200	Analiza własna	Podmioty oferujące prowadzenie rachunku płatniczego oraz kredytu w rachunku płatniczym obowiązane na podstawie projektowanej ustawy do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL
Poczta Polska S.A.	1	Analiza własna	Operator wyznaczony, o którym mowa w art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe Podmiot, w którego placówce będzie możliwe odnotowanie zastrzeżenia numeru PESEL
Przedsiębiorcy telekomunikacyjni	Brak dostępnych danych		Podmioty zobowiązane do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL np. w przypadku wydawania duplikatu karty SIM

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Rządowego Centrum Legislacji w zakładce „Rządowy Proces Legislacyjny” zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Projekt został również przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt ustawy został skierowany na 21 dni do konsultacji publicznych do następujących podmiotów:

1. Fundacja Bezpieczeństwa Informacji Polska,
2. Fundacja Bezpieczna Cyberprzestrzeń,
3. Fundacja ePaństwo,
4. Fundacja Panoptikon,
5. Fundacja Batorego,
6. Izba Gospodarki Elektronicznej,
7. Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych,
8. Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji,
9. Polska Izba Komunikacji Elektronicznej,
10. Polskie Towarzystwo Informatyczne,
11. SABI - Stowarzyszenie Inspektorów Ochrony Danych,
12. Stowarzyszenie Inspektorów Ochrony Danych Osobowych,
13. Stowarzyszenie Sieć Obywatelska – Watchdog Polska,
14. Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami,

15. Stowarzyszenie Notariuszy RP.
16. Związek Banków Polskich
17. Polski Związek Instytucji Pożyczkowych
18. Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa
19. Krajowa Rada Notarialna

Projekt ustawy został skierowany na 21 dni do opiniowania do następujących podmiotów:

1. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych,
2. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
3. Rzecznik Praw Obywatelskich,
4. Komisja Nadzoru Finansowego,
5. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców,
6. Prezes Prokuraturii Generalnej RP.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem	5,2	4,6 4	4,2 5	3,9 0	3,5 7	3,2 4	2,9	2,5 7	2,2 4	1,9 0	1,5 7	35,98	
budżet państwa	5,2	4,6 4	4,2 5	3,9 0	3,5 7	3,2 4	2,9	2,5 7	2,2 4	1,9 0	1,5 7	35,98	
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem	-5,2	- 4,6 4	- 4,2 5	- 3,9 0	- 3,5 7	- 3,2 4	-2,9	- 2,5 7	- 2,2 4	- 1,9 0	- 1,5 7	-35,98	
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Źródła finansowania	Finansowanie wydatków wynikających z projektu ustawy będzie odbywało się z części 27 budżetu państwa – Informatyzacja oraz z dotacji na zadania zleczone z zakresu spraw obywatelskich (część 85 budżetu państwa).												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Szacunkowy koszt wdrożenia zmian w systemach informatycznych wynosi 4 mln zł w roku 2023 r. Na koszt ten składa się stworzenie następujących produktów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja analityczna • Dewelopment • Testy wewnętrzne • Testy integracyjne • Testy UAT • Testy bezpieczeństwa • Testy wydajności • Instrukcje i materiały szkoleniowe na platformę • Wdrożenia na środowiska testowe 												

Czasochłonność poszczególnych ról projektowych oszacowano na podstawie zaangażowania MD (man-day czyli dzień pracy jednego pracownika). Iloczyn stawki dziennej przewidzianej w umowie ramowej na rozwój Systemu Rejestrów Państwowych zawartej z Centralnym Ośrodkiem Informatyki oraz liczby MD daje kwotę łączną 4,0 mln zł.

Utrzymanie systemu oszacowano na 1,2 mln zł rocznie. Kwotę powyższą ustalono na podstawie rocznych kosztów utrzymania Systemu Rejestrów Państwowych, po uwzględnieniu mniejszej skali i złożoności oraz obciążenia nowego systemu. Przyjęcie regulacji nie będzie stanowić podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki budżetowe. Prace zostaną zrealizowane z ramowej umowy na rozwój Systemu Rejestrów Państwowych z Centralnym Ośrodkiem Informatyki w ramach, której zostały już zaangażowane środki.

Przewidywane koszty nie będą stanowiły podstawy o ubieganie się o dodatkowe środki w ramach części 27, lecz zostaną poniesione w ramach środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw informatyzacji.

Projektowane przepisy mają wpływ na katalog zadań zleconych w sprawach obywatelskich. Czynności realizowane przez gminy zostaną uwzględnione wśród czynności objętych dotacją i realizowane będą w ramach obowiązującej w katalogu zadań zleconych czasochłonności.

W zakresie wydatków na zadanie zlecone realizowane przez organy gmin koszt został ustalony w ten sposób, że z rejestru PESEL pozyskano informację o liczbie żyjących osób pełnoletnich, którą ustalono wg stanu z dnia 12 maja 2022 r. na 34 910 130. Następnie od tej liczby odjęta została liczba osób posiadających Profil Zaufany, tj. 15 060 257 (stan na 29.07.2022 r.) i otrzymano liczbę 19 849 873 osób posiadających numer PESEL, ale nie dysponujących profilem zaufanym. Z informacji opublikowanych przez Biuro Informacji Kredytowej wynika, iż ze zbliżonego do planowanego rozwiązania oferowanego przez spółkę korzysta wg stanu na koniec czerwca 2022 r. 1 500 000 osób.⁷

Wg stanu na listopad 2020 r.⁸ liczba ta wynosiła około milion osób. W ciągu półtora roku liczba użytkowników zwiększyła się o 500 tys. osób, czyli średnio 27 778 miesięcznie (co stanowi w przybliżeniu 333 336 osób rocznie). Liczba ta stanowi 1,68 % wszystkich osób nieposiadających Profilu Zaufanego, które mogą być potencjalnie zainteresowane zgłoszeniem zastrzeżenia lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL w siedzibie organu gminy. Z uwagi na coroczny i znaczny wzrost liczby osób posiadających Profil Zaufanym (ponad 4,5 mln PZ w 2021 i przeszło 1,5 mln PZ w 2022 r.) należy zauważyć, że liczba osób zgłaszających zastrzeżenie osobiście będzie sukcesywnie malała. Spadek ten oszacowano na 30000 osób rocznie uwzględniając, że część zdarzeń będzie miała miejsce z wykorzystaniem banku lub operatora wyznaczonego. Ponadto zgodnie z komunikatem z badań CBOS nr 77/2022 pt. Korzystanie z Internetu w 2022 r.⁹ przeprowadzonych w maju 2022 r., przynajmniej raz w tygodniu korzysta średnio 77% dorosłych Polaków, przy czym w poszczególnych kategoriach wiekowych odsetek ten waha się od 22 % w przypadku osób w wieku 75 lat i więcej do 100 % w przypadku osób w wieku 18-24 lata oraz 25-34 lata. Średni wskaźnik dotyczący korzystania z Internetu przez osoby pełnoletnie wzrósł o 9 % tylko w ciągu ostatnich trzech lat.

Przy obliczaniu czasochłonności rejestracji zastrzeżenia posiłkowano się realizacją zadania zleconego z zakresu administracji rządowej w postaci zgłoszenia wymeldowania, które charakteryzuje się podobną liczbą czynności niezbędnych do prawidłowej rejestracji danych w rejestrze państwowym. Czas na wykonanie czynności został ustalony na 0,29 roboczogodziny. Koszty stanowią zatem iloczyn aktualnej stawki za jedną roboczogodzinę tj. 37,35 zł i liczbie czynności szacowanej na 83334 zgłoszeń (1/4 z 333 336 ponieważ uregulowania ustawowe wejdą w życie we wrześniu 2023 r.) czyli 902 507,22 zł (łącznie w 2023 r. 0,9 mln. zł. W kolejnych latach po uwzględnieniu wskaźnika inflacji oraz zmniejszonej ilości zgłoszeń wysokość dotacji na realizację tego zadania zleconego będzie sukcesywnie malała. Kwoty wydatków prezentowane w tabeli zostały przeliczone przy zastosowaniu wskaźników makroekonomicznych, określonych w wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

⁷ <https://media.bik.pl/informacje-prasowe/752753/przezorny-jak-polak-juz-1-5-mln-osob-wie-jak-najlepiej-pilnowac-swoich-finansow>)

⁸ <https://media.bik.pl/informacje-prasowe/601199/juz-ponad-milion-polakow-aktywnie-korzysta-z-portalu-bik-pl>

⁹ ISSN 2353-5822

	<p>Nie przewiduje się zwiększenia środków w ramach części 85 z uwagi na wdrażane usługi transakcyjne z obszaru spraw obywatelskich (uruchamiane w roku 2022 i 2023), które powodują obniżenie wydatków na realizację zadań zleconych z obszaru spraw obywatelskich przez obniżenie ich liczby (wnioski przekazywane elektronicznie nie wymagają już obsługi przez urzędnika, lecz są automatyzowane).</p> <p>Przekazywanie danych kontaktowych do Rejestru Danych Kontaktowych w ramach obsługi wniosku o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL jest odrębnym zadaniem od zadań określonych w ustawie o ewidencji ludności i nie będzie finansowane w ramach dotacji na zadania zlecone z obszaru tzw. spraw obywatelskich, podobnie jak w przypadku przekazywania danych kontaktowych do RDK np. przy realizacji wniosku o zameldowanie.</p> <p>W katalogu zadań zleconych nie powinno zostać ujęte zadanie dotyczące wydawania zaświadczeń z rejestru zastrzeżeń, które podlegają opłacie skarbowej, ponieważ prowadziłoby to do podwójnego finansowania realizacji tego zadania z opłaty skarbowej oraz z dotacji na zadania zlecone. Zgodnie z uzasadnieniem do ustawy o opłacie skarbowej w polskim systemie podatkowym opłata skarbową stanowi formę ekwiwalentu za czynności organów administracji publicznej podejmowane w indywidualnych sprawach należących do właściwości tych organów.</p>
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2022 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Konieczność dostosowania systemów informatycznych oraz wewnętrznych procedur obowiązujących w danej instytucji do obowiązku weryfikacji czy numer PESEL jest zastrzeżony oraz integracji z rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL w tym rejestrowania zastrzeżenia numeru PESEL przez podmioty wymienione w projekcie						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Konieczność dostosowania systemów informatycznych oraz wewnętrznych procedur obowiązujących w danej instytucji do obowiązku weryfikacji czy numer PESEL jest zastrzeżony PESEL oraz integracji z rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL						
	Policja i prokuratura	Zmniejszenie ilości przestępstw z wykorzystaniem cudzej tożsamości do wyłudzenia środków pieniężnych oraz sprzedaży nieruchomości przez osoby niebędące właścicielami						
Niemierzalne	Banki komercyjne i spółdzielcze, SKOKi, firmy pożyczkowe	Ograniczenie strat finansowych spowodowanych przestępstwami dokonanymi z użyciem skradzionej tożsamości.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, osoby starsze i niepełnosprawne	Zmniejszenie prawdopodobieństwa wyłudzenia bez wiedzy zainteresowanego: pożyczki, kredytu oraz sprzedaży nieruchomości na skradzione dane identyfikujące osobę. Zabezpieczenie w przypadku dokonania kradzieży tożsamości polegające na braku możliwości domagania zaspokojenia roszczenia, które powstało w czasie, kiedy numer PESEL był zastrzeżony.						
Niemierzalne	Podmioty dostarczające rozwiązania komercyjne zbliżone do określonych w ustawie	Zmniejszenie liczby klientów korzystających z rozwiązań komercyjnych lub co najmniej osłabienie dynamiki wzrostu użytkowników, zwiększenie oferty produktowej rozwiązań komercyjnych (większy zakres korzyści dla klientów lub obniżenie ceny proponowanych usług), nawiązanie współpracy przez podmioty komercyjne z podmiotami świadczącymi usługi finansowe, które na mocy proponowanych przepisów będą zobowiązane do weryfikacji czy numer PESEL klienta jest zastrzeżony.						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz: Zobowiązane instytucje i podmioty będą każdorazowo weryfikowały czy numer PESEL jest zastrzeżony i będą rejestrowały tego rodzaju informację w swoich systemach zewnętrznych oraz w prowadzonej dokumentacji, gdyż procedura ta ma wpływ na ocenę możliwości zawarcia umowy i determinuje odpowiedzialność którejkolwiek ze stron w sytuacji potencjalnego sporu sądowego.

Jednocześnie nastąpi ograniczenie procedur związanych z prowadzonymi postępowaniami przed sądem i następnie egzekucją orzeczeń w przypadku zaciągnięcia zobowiązania w wyniku kradzieży tożsamości. Osoba, na której dane zaciągnięto zobowiązanie i w dniu jego zaciągnięcia miała zastrzeżony numer PESEL będzie chroniona przed negatywnymi konsekwencjami..

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt nie ma wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe

demografia
 mienie państwowe
 inne: bezpieczeństwo finansowe osób fizycznych

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Projekt ma wpływ na działanie sądów, które będą mogły dokonać weryfikacji o podmiotach dokonujących weryfikacji numeru PESEL i wyniku tej weryfikacji dla potrzeb rozpoznania sprawy cywilnej.

Wpływ na informatyzację polega na stworzeniu e-usług dostępnych w gov.pl oraz aplikacji mobilnej – dedykowanych zastrzeganiu i cofnięciu zastrzeżenia numeru PESEL. Usługi będą miały charakter transakcyjny tj. zastrzeżenie lub jego cofnięcie będzie rejestrowane w rejestrze zastrzeżeń bezpośrednio i bez udziału urzędnika. Przygotowane zostaną także usługi Webservice, które będą implementowane przez podmioty weryfikujące zastrzeżenie, a także dedykowana usługa online oraz usługa w aplikacji mobilnej mObywatel pozwalająca każdemu na weryfikację zastrzeżenia.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 6 pkt 1, pkt 2 w zakresie art. 23a, 23b, 23c, 23d, 23e ust. 1, ust. 2 pkt 1 lit. a i pkt 2, ust. 3-5, art. 23g, art. 23h, art. 23i, art. 23j ust. 1, ust. 2 pkt 1 lit a i pkt 2, ust. 3-6, art. 23k ust. 1 pkt 1, ust. 2-6, art. 23l ust. 1 pkt 1 i ust. 2-5, art. 23m, art. 23n, art. 23o i art. 23p, który wchodzi w życie w terminie określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1;
- 2) art. 6 pkt 2 w zakresie art. 23e ust 2 pkt 1 lit. b, art. 23j ust. 2 pkt 1 lit. b, art. 23k ust. 1 pkt 2 i art. 23l ust. 1 pkt 2, który wchodzi w życie w terminie określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2;
- 3) art. 6 pkt 2 w zakresie art. 23f, który wchodzi w życie w terminie określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 3;
- 4) art. 1-5 i art. 7-9, które wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2024 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Czas dokonania ewaluacji uzależniony jest od czasu wdrożenia rozwiązań, które wejdą w życie na komunikat ministra właściwego do spraw informatyzacji. Zakłada się badanie po okresie roku od wdrożenia: liczby zastrzeżeń oraz cofnięć zastrzeżenia numeru PESEL, badanie liczby przestępstw z użyciem fałszywych dokumentów (na podstawie danych Policji).

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Tabela zawierająca wyliczenie wydatków na zadania zlecone w poszczególnych latach obowiązywania ustawy oraz utworzenie i utrzymanie nowego rejestru.

Wydatki na zadanie zleczone z zakresu rejestracji zastrzeżenia i cofnięcia zastrzeżenia przez urzędników gminnych

stawka roboczogodziny 37,35 zł
wymeldowanie 0,29
roboczogodziny

1500000	BIK ogółem (stan na listopad 2020 r.)													
333336	BIK rocznie													
34910130	Żyjące osoby pełnoletnie w rejestrze PESEL													
15060257	osoby posiadające PZ (stan na 29 lipca 2022 r.)													
19849873	numery PESEL bez PZ													
				od 1 października 2023										
1,68%	jaki BIK rocznie stanowi % PESEL bez PZ													
333478	ile to osób bez PZ													
stawka roboczogodziny		37,35		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
	szacowana liczba dopisani		83334	303478	273478	243478	213478	183478	153478	123478	93478	63478	33478	
czasochłonność	0,29													
stawka za zastrzeżenie	10,83		902507,22	3286666,74	2961766,74	2636866,74	2311966,74	1987066,74	1662166,74	1337266,74	1012366,74	687466,74	362566,74	
	Koszt r/r													
	Z uzgl. Wskaźnika inflacji	0,90	3,44	3,05	2,70	2,37	2,04	1,70	1,37	1,04	0,70	0,37		
stawka za rejestrację zastrzeżenia		10,83 zł												

	SUMA													
wydatki w mln zł														
wydatki na zadania zleczone	0,9	3,44	3,05	2,70	2,37	2,04	1,70	1,37	1,04	0,70	0,37		19,68	
wydatki na budowę systemu	4												4,00	
wydatki na utrzymanie systemu	0,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	12,30	
		5,2	4,64	4,25	3,90	3,57	3,24	2,90	2,57	2,24	1,90	1,57	35,98	

RAPORT Z KONSULTACJI PUBLICZNYCH I OPINIOWANIA

projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia niektórych skutków kradzieży tożsamości (UD 472)

1. Przebieg konsultacji publicznych i opiniowania.

W dniu 13 grudnia 2022 r. Minister Cyfryzacji przekazał do konsultacji publicznych i opiniowania **projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia niektórych skutków kradzieży tożsamości**. Termin na zgłaszanie uwag w ramach opiniowania i konsultacji publicznych wynosił 21 dni.

Projekt ustawy został przekazany w ramach konsultacji publicznych do następujących podmiotów:

1. Fundacja Bezpieczeństwa Informacji Polska,
2. Fundacja Bezpieczna Cyberprzestrzeń,
3. Fundacja ePaństwo,
4. Fundacja Panoptykon,
5. Fundacja Batorego,
6. Izba Gospodarki Elektronicznej,
7. Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych,
8. Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji,
9. Polska Izba Komunikacji Elektronicznej,
10. Polskie Towarzystwo Informatyczne,
11. SABİ – Stowarzyszenie Inspektorów Ochrony Danych,
12. Stowarzyszenie Inspektorów Ochrony Danych Osobowych,
13. Stowarzyszenie Sieć Obywatelska – Watchdog Polska,
14. Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami,
15. Stowarzyszenie Notariuszy RP,
16. Związek Banków Polskich,
17. Polski Związek Instytucji Pożyczkowych,
18. Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa,
19. Krajowa Rada Notarialna.

Projekt ustawy został przekazany w ramach opiniowania do następujących podmiotów:

1. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych,
2. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
3. Rzecznik Praw Obywatelskich,
4. Komisja Nadzoru Finansowego,
5. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców,
6. Prezes Prokuratury Generalnej RP.

2. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania

Wszystkie zgłoszone uwagi zostały uwzględnione, wyjaśnione lub uzgodnione. Szczegółowe odniesienia do zgłoszonych uwag znajdują się w tabelach uwag załączonych do Raportu. Powyższe informacje zostały również udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny w dniu 21 marca 2023 r. wraz z zaproszeniem na konferencję uzgodnieniową.

Dnia 28 marca 2023 r. odbyła się konferencja uzgodnieniowa udziałem podmiotów zgłaszających uwagi w ramach uzgodnień, opiniowania oraz konsultacji publicznych.

3. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

4. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku.

Nie odnotowano zgłoszeń zainteresowanych podmiotów w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Tabela uwag zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia niektórych skutków kradzieży tożsamości				
lp.	Podmiot wnoszący uwagi	Jednostka redakcyjna	Zgłoszone uwagi	Stanowisko projektodawcy
1.	Stowarzyszenie Notariuszy RP	Uwaga ogólna	Na początek zauważyć należy, że budzi zdziwienie uszeregowanie zmienianych ustaw. Zmiana ustawy z dnia 24 września 2010 roku o ewidencji ludności wprowadzająca rejestr zastrzeżeń numerów PESEL w nowym rozdziale 3a jest przewidziana dopiero w art. 4, chociaż w treści ustaw zmienianych w art.1, 2 i 3 mowa jest o rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy dotyczy zmian ustaw szeregu aktów prawnych, które zgodnie z zasadami techniki legislacyjnej ułożone zostały w porządku chronologicznym w projekcie.
2.	Stowarzyszenie Notariuszy RP	Uwaga ogólna	Projekt przewiduje wprowadzenie nowego obowiązku dla notariuszy w postaci konieczności weryfikowania numerów PESEL w rejestrze zastrzeżeń PESEL, przy czym nie określa czym jest ten nowy obowiązek ani procedury wykonania tego nowego obowiązku. Wprawdzie częściowo sposób procedowania określa nowododany w art. 4 Projektu - art. 23e w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, jednakże procedura ta nie uwzględnia w żaden sposób specyfiki pracy notariusza i dokonywanych przez niego czynności.	Uwaga wyjaśniona. Przepisy jasno określają konsekwencje zastrzeżenia numeru PESEL dla czynności realizowanych przez notariuszy a także określają procedurę weryfikacji z uwzględnieniem dwóch kanałów: 1. Usług webservice (weryfikacja z użyciem własnego systemu notariusza) lub 2. z wykorzystaniem powszechnie dostępnej e-usługi na gov.pl, skorzystanie z której wymaga uwierzytelnienia np. profilem zaufanym.
3.	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Uwaga ogólna	Zgadza się z ideą stojącą za projektem, jednakże nałożenie na instytucje finansowe obowiązku weryfikacji numeru PESEL klienta w rejestrze zastrzeżeń, obejmującego wszystkie produkty kredytowe, znacząco utrudni codzienne zakupy milionom klientów, korzystających z finansowania kup teraz, zapłać później, podczas zakupów dokonywanych on-line. Wydaje się, że z perspektywy przeciętnego klienta dokonującego zakupów on-line największym mankamentem projektu, pozostaje konieczność oczekiwania do dnia następnego na możliwość zawarcia transakcji na niską kwotę w przypadku, w którym klient zastrzegł swój numer PESEL w rejestrze zastrzeżeń. W naszej	Uwaga uwzględniona. Uwaga w swojej istocie dotyczy nie tyle dokonywania transakcji kupna na rynku e-commerce, co dokonywania transakcji kup teraz zapłać później (płatności odroczonej). Przy standardowej transakcji kupna online instytucja weryfikacji nie obliuguje do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL. Sama konieczność weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL nie jest problematyczna z punktu widzenia

		<p>opinii takie rozwiązanie stoi w opozycji do łatwej dostępności usług e-commerce i płatności dokonywanych on-line, bowiem w praktyce, przy proponowanych rozwiązaniach nie da się połączyć możliwości zastrzeżenia numeru PESEL z komfortowym korzystaniem z finansowania kup teraz, zapłać później. Zastrzeżenie przez konsumenta swojego numeru PESEL, np. za pośrednictwem aplikacji mObywatel, uniemożliwi bowiem użycie tego typu sposobu płatności, ponieważ system przy każdym zakupie będzie musiał potwierdzić czy dany numer PESEL nie znajduje się w rejestrze zastrzeżeń. Spowoduje to konieczność cofnięcia ścieżki zakupowej konsumenta na cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze. W konsekwencji, konieczność oczekiwania przez konsumentów do dnia następnego na możliwość zawarcia transakcji doprowadzi do tego, że konsumenci będą rezygnować z zakupów. W pełni wspieramy tworzenie i popularyzację rozwiązań opartych o aplikację mObywatel, apelujemy jednak o większą skuteczność w ściganiu przestępstw związanych z wyłudzeniami finansowymi i zagwarantowaniu nieuchronności kary, która jest równie ważnym narzędziem prewencji. W tym kontekście warto wskazać na przykład Francji, gdzie obowiązujące procedury upraszczają postępowanie w przypadku kradzieży tożsamości i zdejmują z poszkodowanych obowiązek informowania o tym fakcie kolejnych instytucji, poprzez np. umożliwienie zgłaszania przypadków kradzieży tożsamości na policję on-line. Wskazując na powyższe argumenty dotyczące pozytywnego wpływu metody płatności kup teraz, zapłać później na dynamiczny rozwój sektora e-commerce, rekomendujemy aby projektodawca rozważył wprowadzenie do projektu ustawy rozwiązania, które wyłączyłoby z jej zakresu umów kredytowych zawieranych na odległość, kiedy to kwota udzielonego kredytu jest przekazywana przez kredytodawcę bezpośrednio do podmiotu</p>	<p>zakupów z odroczoną płatnością, bowiem proces ten może następować automatycznie. Zdaniem zgłaszającego uwagę problematyczne jest cofnięcie zastrzeżenia z dniem następującym po dniu zlecenia cofnięcia zastrzeżenia, z uwagi na możliwość zrezygnowania z zakupu.</p> <p>KPRM po ponownej analizie ryzyk i elastyczności rozwiązania zdecydował się na przemodelowanie procesu przez rozróżnienie umów zawieranych z rejestracją dokładnego czasu ich zawarcia i pozostałych umów. W przypadku umów zawieranych z rejestracją dokładnego czasu ich zawarcia brak możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń będzie wiązany od razu z istnieniem zastrzeżenia w chwili zawarcia umowy. W przypadku pozostałych umów, w tym w szczególności umów zawartych w postaci papierowej, gdzie nie jest odnotowywana dokładna chwila zawarcia umowy, skutek wiązany jest od dnia następującego po dniu dokonania zastrzeżenia numeru PESEL (tak jak ma to miejsce w projekcie przepisów przekazanych do konsultacji) – ma to pozwolić na unikanie prób oszustw związanych z zawarciem umowy w tym samym dniu, w którym dokonano zastrzeżenia numeru PESEL bez posiadania informacji o dokładnej chwili zawarcia umowy. Umowy w obszarze e-commerce na zasadzie finansowania kup teraz, zapłać później realizowane są w formule online z rejestracją dokładnego czasu zawarcia umowy (są to jednocześnie umowy na odległość), a zatem w przypadku tego rodzaju transakcji wycofanie zastrzeżenia zostanie odnotowane od razu w rejestrze</p>
--	--	--	---

		<p>sprzedającego towar, z pominięciem konsumenta. Jeszcze większe wątpliwości budzi projektowana treść art. 23d ust. 5 ustawy o ewidencji ludności. Zgodnie z proponowanym brzmieniem tego artykułu "Datą cofnięcia zastrzeżenia jest dzień następujący po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia". W naszej opinii taka treść ww. artykułu, szczególnie w zestawieniu z projektowanymi zmianami art. 9 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim, znacząco utrudni codzienne zakupy milionom klientów, którzy dokonują zakupów towarów online i korzystają z usług finansowania kup teraz, zapłać później. W istocie bowiem, dla prawidłowego zabezpieczenia transakcji, żaden przedsiębiorca nie będzie ryzykował udzielenia konsumentowi finansowania na zakup produktów o niskiej wartości w sytuacji, gdy konsument przed zawarciem umowy finansowania dokonał co prawda cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL, jednak skuteczność takiego cofnięcia będzie określana na dzień następujący. W konsekwencji spowoduje to, że taki przedsiębiorca umożliwi klientowi zawarcie umowy finansowania zakupu towaru dopiero w dniu następującym po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia. Taka sytuacja pozostaje w praktyce nieakceptowalna z uwagi na dynamikę funkcjonowania handlu elektronicznego, gdzie transakcje odbywają się w czasie rzeczywistym. W związku z powyższym, również w tym kontekście proponujemy, aby skuteczność cofnięcia zastrzeżenia była określona właśnie od chwili dokonania cofnięcia zastrzeżenia, nie zaś od dnia następnego. Uważamy, że takie rozwiązanie będzie wspierało dalszy rozwój gospodarki cyfrowej, działającej w czasie rzeczywistym, zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo wszystkim stronom procesu finansowania zakupów produktów on-line na niskie kwoty.</p>	<p>zastrzeżeń a osoba po jego wycofaniu będzie mogła dokończyć realizację transakcji.</p> <p>Za nietrafiony należy uznać natomiast argument wskazujący na zastosowanie metody propagowania informacji o kradzieży tożsamości w celu zapobiegania jej skutkom. Proponowane rozwiązanie ma na celu zabezpieczenie nie tylko sytuacji, w których osoba wie, że doszło do kradzieży tożsamości lecz także zabezpieczenie zdarzeń przyszłych tj. ewentualnej kradzieży tożsamości, przed skutkami której osoba chce się zabezpieczyć (prewencyjnie).</p> <p>Rzecznik Finansowy w przekazanych do projektu uwagach wskazał, że przeprowadzone przez niego w grudniu 2022 r. badanie społeczne pokazało, iż obywatele oczekują od administracji i ustawodawcy zwiększonej aktywności w zakresie regulacji produktów finansowych obarczonych istotnym ryzykiem dla klientów podmiotów rynku finansowego, nawet jeżeli może się to wiązać - w uzasadnionych przypadkach – z ograniczeniem dostępności określonych produktów.</p>
--	--	---	---

4.	Związek Przedsiębiorców Finansowych Pracodawcy RP	Uwaga ogólna	<p>I. Notyfikacja harmonizacyjna</p> <p>Przepis art. 114 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) stanowi, że „Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, przyjmują środki dotyczące zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają na celu ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego”. Zharmonizowanie ustawodawstw do standardu, który określany jest przez UE, polega przede wszystkim na zniwelowaniu zasadniczych rozbieżności w ustawodawstwach krajowych i stworzeniu regulacji na poziomie unijnym, następnie wprowadzanych do porządków prawnych każdego z Państw Członkowskich. Co istotne – przyjmowane regulacje prawne mające na celu ochronę konsumentów powinny zapewniać wysoki poziom ich ochrony. Państwo członkowskie ma obowiązek notyfikowania projektowanych przepisów Komisji Europejskiej, jeżeli projektowany akt prawny różni się od tych, które zostały zharmonizowane na poziomie unijnym. Projektodawca w zupełności pominął uchwaloną Dyrektywę CCD, jak również dobiegające końcówki prace nad Dyrektywą CCD II. Projekt ustawy tymczasem – co podkreśliliśmy wielokrotnie - obejmuje materię tożsamą z Dyrektywą CCD, ingeruje w art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim, który został wprowadzony na podstawie art. 8 CCD i jest objęty maksymalną harmonizacją. Mając na uwadze przedstawione argumenty, niezbędne jest dokonanie stosownej notyfikacji harmonizacyjnej Komisji Europejskiej o trwających pracach legislacyjnych nad Projektem ustawy.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>W ocenie projektodawcy proponowana regulacja nie określa zasad dotyczących usług i ich świadczenia lecz dotyczy możliwości realizacji usługi w ogóle nie ingerując w samą usługę. Weryfikacji podlega wyłącznie fakt, czy osoba fizyczna chce, by usługa była realizowana na jej rzecz i ma prawo o tym samodzielnie decydować zastrzegając lub rezygnując z zastrzeżenia numeru PESEL. Nie zachodzi zatem ingerencja w samą usługę. Projektowane przepisy nie dotyczą oceny zdolności kredytowej, lecz stanowią dla udzielającego kredyt informację, że dana osoba nie jest aktualnie zainteresowana zacięgnięciem takiego zobowiązania. Wymóg weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL ma charakter zbliżony do weryfikacji tożsamości osoby. Jeśli osoba będzie miała zastrzeżony numer PESEL, to w przypadku posiadania zdolności kredyt może zostać jej udzielony, ale zastrzeżenie powinno zostać cofnięte. Projekt nie ingeruje w obowiązujące zasady udzielania kredytu konsumenckiego, jeżeli osoba sobie tego życzy (nie zastrzegła lub wycofała zastrzeżenie numeru PESEL).</p>
5.	Związek Przedsiębiorców Finansowych	Uwaga ogólna	<p>I. Notyfikacja techniczna</p> <p>Zgodnie z art. 5 Dyrektywy (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p>

	Pracodawcy RP	<p>procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dyrektywa 2015/1535) państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji wszelkie projekty przepisów technicznych. Przepisy techniczne to, zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. f Dyrektywy 2015/1535 przede wszystkim specyfikacje techniczne i inne wymagania bądź zasady dotyczące usług. Usługa, zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. b Dyrektywy 2015/1535 oznacza z kolei każdą usługę społeczeństwa informacyjnego, to znaczy każdą usługę normalnie świadczoną za wynagrodzeniem, na odległość, drogą elektroniczną i na indywidualne żądanie odbiorcy usług. Projekt ustawy podlega obowiązkowi notyfikacji do Komisji Europejskiej z uwagi na fakt realizacji „usługi” w rozumieniu art. 1 pkt b ppkt ii Dyrektywy (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego. Zgodnie z art. 5 Dyrektywy państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji wszelkie projekty przepisów technicznych, z wyjątkiem tych, które w pełni stanowią transpozycję normy międzynarodowej lub europejskiej. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE przepisy art. 5 i 6 dyrektywy 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego, są bezwarunkowe i dostatecznie precyzyjne, wobec czego jednostki mogą powoływać się na nie przed sądami krajowymi przeciwko krajowym przepisom, które nie zostały notyfikowane. TSUE uznał, że naruszenie obowiązku notyfikacji stanowić będzie istotny brak proceduralny powodujący, że przedmiotowe przepisy nie będą mogły być stosowane. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem TSUE oraz</p>	<p>W ocenie projektodawcy proponowana regulacja nie określa zasad dotyczących usług i ich świadczenia lecz dotyczy możliwości realizacji usługi, w ogóle nie ingerując w samą usługę. Weryfikacji podlega wyłącznie fakt, czy osoba fizyczna chce, by usługa była realizowana na jej rzecz i ma prawo o tym samodzielnie decydować, zastrzegając lub rezygnując z zastrzeżenia numeru PESEL. Nie zachodzi zatem ingerencja w samą usługę. Ponadto, w załączniku II do Dyrektywy 2015/1535 podany jest przykładowy wykaz usług finansowych, do których niniejszy akt prawa nie ma zastosowania i są w nim wymienione m.in. usługi bankowe. Wbrew stanowisku ZPF projektowane przepisy nie dotyczą oceny zdolności kredytowej, lecz stanowią dla udzielającego kredyt informację, że dana osoba nie jest aktualnie zainteresowana zaciągnięciem takiego zobowiązania. Wymóg weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL ma charakter zbliżony do weryfikacji tożsamości osoby. Jeśli osoba będzie miała zastrzeżony numer PESEL, to w przypadku posiadania zdolności kredyt może zostać jej udzielony, ale zastrzeżenie powinno zostać cofnięte. Projekt nie ingeruje w obowiązujące zasady udzielania kredytu konsumenckiego, jeżeli osoba sobie tego życzy (nie zastrzegła lub wycofała zastrzeżenie numeru PESEL).</p>
--	----------------------	---	---

			orzeczeniami Sądu Najwyższego, niedokonanie notyfikacji pociąga za sobą brak możliwości stosowania przepisu krajowego, a zatem na przepis ten nie można powoływać się wobec konkretnej jednostki. Projekt ustawy powinien zatem podlegać notyfikacji technicznej, zwłaszcza mając na uwadze możliwe konsekwencje związane z jej brakiem (ryzyko braku możliwości stosowania przepisów ustawy w przypadku jej wejścia w życie).	
6.	Fundacja Rozwoju Rynku Finansowego	Uwaga ogólna	<p>Z treści art. 3 i 5 projektu ustawy wynika, że obowiązek weryfikacji rejestru zastrzeżeń przed zawarciem umowy będzie dotyczył banków krajowych, oddziałów banków zagranicznych, zagranicznych instytucji kredytowych, oddziałów instytucji kredytowych, a także kredytodawców kredytu konsumenckiego. Projekt nie nakłada w tym zakresie obowiązków na spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, które także niewątpliwie są instytucjami wykonującymi czynności bankowe, w tym prowadzącymi rachunki, wydającymi instrumenty płatnicze oraz udzielającymi kredytów. W ocenie Fundacji brak jest uzasadnienia dla wyłączenia SKOK-ów spod zakresu projektowanej ustawy.</p> <p>Ponadto, projekt ustawy wymienia tylko kilka rodzajów umów (produktów), przed zawarciem których należy sprawdzać PESEL (na prowadzenie rachunku bankowego lub maklerskiego; udzielenie kredytu, pożyczki, leasingu i karty kredytowej). W ocenie Fundacji nie jest jasne, czy intencją projektodawcy było pominięcie innych form finansowania np. niektórych rozwiązań dla odroczonej płatności, faktoringu etc.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W projekcie dodano stosowną regulację w ustawie o SKOK. Przepisy uzupełniono także o regulacje dotyczące ustawy o usługach płatniczych.</p> <p>Intencją projektodawcy było objęcie obowiązkiem weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL przy zawieraniu tych umów, które w toku prac legislacyjnych zostały zidentyfikowane jako najczęściej wykorzystywane do dokonywania wyłudzeń przez osoby posługujące się skradzionymi danymi. W sytuacji, gdy takie ryzyko będzie dotyczyło również inne rodzaje umów - istnieje możliwość interwencji ustawodawcy i objęcie ich obowiązkiem weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL. Ponadto, podmiot zainteresowany, który nie musi weryfikować zastrzeżenia również może uzyskać dostęp do nowo tworzonego rejestru zastrzeżeń, by w ramach swoich wewnętrznych regulacji wprowadzić dodatkowe wzmocnienie procesu weryfikacji tożsamości klientów.</p>
6.	Fundacja Rozwoju Rynku Finansowego Pracodawcy RP	Uwaga ogólna	<p>Dodatkowo, Fundacja poddaje pod rozagę włączenie biur informacji gospodarczej działających w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2021 poz. 2057 ze zm.: dalej ustawa o BIG) do katalogu podmiotów,</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Projekt uzupełniono o zmianę ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Zmodyfikowano projekt dzieląc</p>

			<p>którym minister właściwy do spraw informatyzacji może udostępnić dane, o których mowa w art. 23c ust. 1 pkt 2 i 3, na podstawie art. 23f. Z perspektywy odbiorców, którzy są zobowiązani do weryfikowania danych w rejestrze zastrzeżeń, biura informacji gospodarczej mogłyby pełnić rolę podmiotów integrujących te dane przy zapewnieniu określonych standardów współpracy. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy o BIG biura informacji gospodarczej są uprawnione do uzyskiwania informacji z systemu PESEL, tym bardziej zasadne wydaje się przyznanie im również uprawnień do dostępu do rejestru zastrzeżeń.</p>	<p>argumentację zgłaszającego, a także biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia biur informacji gospodarczej weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL w celu korekty danych dotyczących zadłużenia osoby np. w przypadku zawarcia przez podmiot obowiązany umowy pomimo istniejącego zastrzeżenia numeru PESEL.</p>
7.	Związek Przedsiębiorców Finansowych	Uwaga ogólna	<p>Projektowany art. 23f ustawy o ewidencji ludności (art. 4 Projektu ustawy) Z perspektywy udostępniania danych zwracamy uwagę na potrzebę rozszerzenia zakresu podmiotów, którym minister właściwy do spraw informatyzacji może udostępnić dane w trybie weryfikacji o biura informacji gospodarczej, działające na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (dalej jako „uig”). Zgodnie z art. 7 ust. 1 uig przedmiotem działalności gospodarczej biura jest pośrednictwo w udostępnianiu informacji gospodarczych, polegające na przyjmowaniu informacji gospodarczych od wierzycieli, przechowywaniu i ujawnianiu tych informacji. Ponadto ustawodawca przyznał biuru także inne uprawnienia, rozszerzając sukcesywnie zakres prowadzonej przez biuro działalności m.in. o możliwość uzyskiwania, w tym działając na zlecenie klientów biura, danych z rejestrów, o których mowa w art. 28 uig. W taki sposób klient biura może, za jego pośrednictwem, potwierdzić prawidłowość posiadanych przez siebie danych, w tym również na potrzeby przekazywanych informacji gospodarczych, w tym poprzez weryfikację w rejestrze PESEL, o którym mowa w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Projekt uzupełniono o zmianę ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Zmodyfikowano projekt dzieląc argumentację zgłaszającego, a także biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia biur informacji gospodarczej weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL w celu korekty danych dotyczących zadłużenia osoby np. w przypadku zawarcia przez podmiot obowiązany umowy pomimo istniejącego zastrzeżenia numeru PESEL.</p>

		<p>ewidencji ludności (art. 7 ust. 2 pkt 1a uig). Pozwala to m.in. wypełnić obowiązki wierzyciela i biura w zakresie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 uig (ujawnianie tylko aktualnych informacji gospodarczych). Należy zwrócić jednak uwagę, że klient nie jest ograniczony wyłącznie do funkcji wierzyciela, a więc podmiotu przekazującego informacje gospodarcze. Takie rozszerzanie uprawnień biur informacji gospodarczych jest uzasadnione funkcją, jaką podmioty te pełnią w obrocie gospodarczym. Już zgodnie z orzecznictwem sądów, w tym Sądu Najwyższego, przyjęto się uważać biura informacji gospodarczej za – w określonym zakresie - instytucje zaufania publicznego (tak: wyrok SN – Izby Cywilnej z dnia 18 września 2014 r. V CSK 649/13). Jak bowiem wskazano m.in. w uzasadnieniu do projektu ustawy z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia dochodzenia wierzytelności, system wymiany informacji gospodarczych jest istotnym elementem rynku informacji o wiarygodności płatniczej uczestników obrotu gospodarczego, zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów. Zaś celem wprowadzanych tą ustawą zmian (rozszerzających zakres działalności oraz uprawnienia i obowiązki biur informacji gospodarczej) było stworzenie sprawnego systemu wymiany informacji o wiarygodności płatniczej. Taki system mógłby bowiem stanowić skuteczny mechanizm obniżania ryzyka działalności gospodarczej. (...) Dodatkowo zasadne jest poszerzenie zakresu przedmiotowego danych, jakie są dostępne za pośrednictwem biur informacji gospodarczej o takie informacje, które mają kluczowe znaczenie dla oceny wiarygodności płatniczej i stanu wypłacalności kontrahenta (...). Pragniemy także zwrócić uwagę, że zgodnie z przepisami ustawy biuro informacji gospodarczej jest zobowiązane do udostępnienia podmiotom, w trybie tzw. sprawdzenia siebie, informacji gospodarczych o tym podmiocie, którego dane</p>	
--	--	--	--

		<p>dotyczą (pytającym), przechowywanych przez biuro, nawet jeżeli nie jest on klientem biura (dostęp odbywa się na warunkach określonych w art. 22b uig). Wydaje się, iż racjonalnym byłoby połączenie możliwości pobrania informacji gospodarczej o sobie z możliwością weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń danych na swój temat. Pozwoliłoby to bowiem na skumulowanie kilku uprawnień osoby fizycznej w jednym miejscu, eliminowałoby konieczność korzystania z różnych kanałów komunikacji w celu ich realizacji. Biura informacji gospodarczej działają przede wszystkim w trybie teletransmisji, stąd posiadają wymagane zabezpieczenia na potrzeby obsługi takiego procesu (świadczą o tym również może przyznanie prawa do uzyskania dostępu do rejestru PESEL, który wymaga spełnienia rygorystycznych warunków dostępu). Biorąc więc pod uwagę rolę, jaką pełnią obecnie biura informacji gospodarczej w obrocie gospodarczym, w tym przyczynianie się do ograniczania powstawania zatorów płatniczych, biorąc także pod uwagę, że działalność biura jest działalnością regulowaną i podlega nadzorowi ministra właściwego do spraw gospodarki w tym zakresie – umożliwienie biurom uzyskania dostępu do rejestru zastrzeżeń w trybie weryfikacji, w tym również na potrzeby klientów biura, poprzez wskazanie wprost w przepisach ustawy takiego uprawnienia z pewnością wpłynęłoby pozytywnie na realizację celu, który przyświeca projektowanej regulacji w zakresie zapobiegania kradzieży tożsamości. Jak bowiem czytamy w uzasadnieniu „przyjęte rozwiązanie ma charakter prewencyjny oraz następczy. Będzie zapobiegać negatywnym skutkom kradzieży tożsamości (jeśli zaistnieją w przyszłości) lub zmniejszy ich uciążliwość (jeśli takie zdarzenie już nastąpiło)”. Wydaje się, że pozyskanie przez jak największą liczbę uczestników obrotu gospodarczego informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL, za pośrednictwem jednak podmiotu, który będzie gwarantował określone – wysokie</p>	
--	--	---	--

			- standardy w zakresie dostępu do takiego rejestru – jest pożądanym kierunkiem zmian. Zapewnienie dostępu do danych, o których mowa w art. 23c ust. 1 pkt 1 i 2, biurom informacji gospodarczej na zasadzie weryfikacji, wymagałoby odpowiedniej zmiany ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczej i wymianie danych gospodarczych (art. 28 tejże ustawy).	
8.	Fundacja Rozwoju Rynku Finansowego	Art. 1	Przepis ten przewiduje dodanie do kodeksu postępowania cywilnego, nowego art. 208 § 2, zgodnie z którym w określonych sprawach (np. takich, w których nabywcy niespłacanych wierzytelności dochodzą roszczeń), sąd z urzędu bada, czy w dacie zawarcia umowy istniało zastrzeżenie PESEL i czy dzień zawarcia umowy nie był dniem dokonania zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń. Pragniemy zwrócić uwagę, że zaproponowane rozwiązanie wydaje się nadmiarowe i w praktyce może utrudnić oraz przedłużyć dochodzenie przed sądami roszczeń np. z umów pożyczek, nakładając na sądy dodatkowe obowiązki. W ocenie Fundacji, dla obrony praw pozwanego w takim procesie wystarczającym byłoby umożliwienie mu zgłoszenia właściwego zarzutu (dotyczącego istnienia zastrzeżenia PESEL), który stałby się podstawą obowiązku zbadania tych okoliczności przez sąd.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca nie podziela obaw zgłaszającego uwagę co do wydłużenia czasu trwania postępowań sądowych. Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL będzie prostą czynnością bazującą o odpytanie po numerze PESEL, czy numer ten był zastrzeżony w danym dniu lub chwili. Intencją projektodawcy było badanie tego faktu z urzędu przez sąd bez konieczności angażowania strony, której tożsamość została skradziona.
9.	Fundacja Rozwoju Rynku Finansowego	Uwaga ogólna	Projekt ustawy nie przewiduje postępowania/odpowiedzialności w przypadku niedostępności/awarii rejestru. W ocenie Fundacji należy wyłączyć sankcje, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz 5 ust. 3 w sytuacji, w której w momencie zawarcia umowy rejestr zastrzeżeń był niedostępny. Instytucje finansowe nie mogą ponosić odpowiedzialności biznesowej lub kosztów ograniczenia działalności wskutek nieleżącego po ich stronie braku dostępności systemu. Należy zauważyć, że ryzyko cyberataków istotnie wzrasta wraz z postępującą cyfryzacją i dotyczy również infrastruktury publicznej. Można wyobrazić sobie sytuację, w której rejestr zastrzeżeń będzie niedostępny przynajmniej przez	Uwaga uwzględniona. Informacje o planowanej niedostępności systemu przekazywane są z wyprzedzeniem każdemu z interesariuszy korzystających z dostępu do rejestru. W przypadku awarii lub nagłej niedostępności administrator podejmuje wszelkie środki niezbędne do przywrócenia prawidłowego działania systemu. W celu umożliwienia prowadzenia działalności w okresie niedostępności rejestru zastrzeżeń, wprowadzono

			<p>kilka godzin, co w przypadku instytucji pożyczkowych, wykonujących działalność polegającą wyłącznie na udzielaniu kredytów konsumenckich, oznaczałoby konieczność całkowitego zawieszenia działalności, skutkującą gigantycznymi kosztami.</p>	<p>przepisy przewidujące ogłaszanie planowanych niedostępności w BIP na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw informatyzacji (art. 23c ust. 5 ustawy o ewidencji ludności), a w przypadku nieplanowanych niedostępności trwających dłużej niż 15 minut możliwość odmowy zawarcia stosownej umowy z konsumentem lub jej zawarcie z wyłączeniem odpowiedzialności w postaci braku możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń, jeżeli tożsamość osoby została w należyty sposób zweryfikowana i zostało to udokumentowane.</p> <p>Regulację taką wprowadzono np. w przypadku ustawy o kredycie konsumenckim proponuje się następujące brzmienie przepisu art. 9b ust. 7 i 8:</p> <p>„7. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut, kredytodawca po ponownej nieudanej próbie dokonania weryfikacji może:</p> <ol style="list-style-type: none">1) odmówić zawarcia umowy do czasu przywrócenia dostępności systemu albo2) zawrzeć umowę z zachowaniem należytej staranności przy weryfikacji tożsamości konsumenta i udokumentować dokonanie tej weryfikacji. <p>8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 2, nie stosuje się ust. 3.”</p> <p>W dokumentacji integracyjnej określone zostanie SLA dla dostępności rejestru zastrzeżeń.</p>
--	--	--	---	--

10.	Związek Przedsiębiorstw Finansowych	Uwaga ogólna	<p>Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę, że podmioty prywatne nie powinny ponosić negatywnych konsekwencji za zdarzenia związane z funkcjonowaniem rejestru zastrzeżeń PESEL, które są od tych podmiotów niezależne. W szczególności chodzi tutaj o sytuację, gdzie wykonanie przez kredytodawcę obowiązku z art. 9 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim jest niemożliwe, gdyż system teleinformatyczny, na których oparty będzie rejestr, będzie niedostępny lub będzie działał wadliwie. Z tego względu konieczne jest wprowadzenie wyłączenia w art. 9 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim:</p> <p>„3. Dochodzenie roszczeń wynikających z umowy o kredyt konsumencki zawartej pomimo istniejącego zastrzeżenia numeru PESEL konsumenta oraz zbycie wierzytelności powstałej z tej umowy w drodze przelewu lub w inny sposób jest niedopuszczalne. Nie dotyczy to przypadku, gdy dokonanie sprawdzenia w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, czy numer PESEL konsumenta widnieje jako zastrzeżony, było niewymagane zgodnie z przepisami ustawy bądź niemożliwe z przyczyn niezależnych od kredytodawcy, w tym gdy system teleinformatyczny, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń, był niedostępny w chwili dokonywania sprawdzenia w rejestrze.”</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Informacje o planowanej niedostępności systemu przekazywane są z wyprzedzeniem każdemu z interesariuszy korzystających z dostępu do rejestru. W przypadku awarii lub nagłej niedostępności administrator podejmuje wszelkie środki niezbędne do przywrócenia prawidłowego działania systemu.</p> <p>W celu umożliwienia prowadzenia działalności w okresie niedostępności rejestru zastrzeżeń, wprowadzono przepisy przewidujące ogłaszanie planowanych niedostępności w BIP na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw informatyzacji (art. 23c ust. 5 ustawy o ewidencji ludności), a w przypadku nieplanowanych niedostępności trwających dłużej niż 15 minut możliwość odmowy zawarcia stosownej umowy z konsumentem lub jej zawarcie z wyłączeniem odpowiedzialności w postaci braku możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń jeżeli tożsamość osoby została w należyty sposób zweryfikowana i zostało to udokumentowane.</p> <p>Regulacje taką wprowadzono np. w przypadku ustawy o kredycie konsumenckim proponując się następujące brzmienie przepisu art. 9b ust. 7 i 8:</p> <p>„7. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut, kredytodawca po</p>
-----	-------------------------------------	--------------	---	--

				<p>ponownej nieudanej próbie dokonania weryfikacji może:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) odmówić zawarcia umowy do czasu przywrócenia dostępności systemu albo 2) zawrzeć umowę z zachowaniem należytej staranności przy weryfikacji tożsamości konsumenta i udokumentować dokonanie tej weryfikacji. <p>8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 2, nie stosuje się ust. 3.”</p> <p>W dokumentacji integracyjnej określone zostanie SLA dla dostępności rejestru zastrzeżeń.</p>
11.	SKOK	Uwaga ogólna	Zmiana art. 36a ustawy o SKOK przez wskazanie odpowiedniego stosowania art. 105d ustawy prawo bankowe	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wprowadzono przepis nowelizujący ustawę o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w brzmieniu:</p> <p>„w art. 36 ust. 1a i 2 otrzymują brzmienie:</p> <p>„1a. Do umów pożyczek zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 75c ust. 1-5, art. 78b i art. 105d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe.</p> <p>2. Do umów kredytowych zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 69, art. 70, art. 74-78, art. 78b i art. 105d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.”.”.</p>
12.	Stowarzyszenie notariuszy RP	Art. 2 – do art. 85a ustawy prawo o notariacie	Nowoprojektowany art. 85a ustawy z dnia 14.02.1991r. Prawo o notariacie (tj. Dz.U. z 2022r. poz.1799) (dalej „PrNot”), dotyczący odmowy dokonania czynności notarialnej, której przedmiotem jest zbycie albo obciążenie nieruchomości lub udziałów w niej, jeżeli jedynym właścicielem nieruchomości lub udziału jest osoba fizyczna w sytuacji, gdy numer PESEL został zastrzeżony, określa wprost, że obowiązek weryfikacji spoczywa na notariuszu wyłącznie w sytuacji, gdy mamy do czynienia z prawem	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Uwaga jest zbieżna z uwagą zaproponowaną przez Ministra Sprawiedliwości. Projektodawca na podstawie prowadzonej analizy identyfikował zjawisko kradzieży tożsamości przede wszystkim w odniesieniu do własności, stąd też projekt zawierał taką propozycję. W konsekwencji przepis otrzymał nowe brzmienie.</p>

			własności. Takie postanowienie zawęży zakres przedmiotowy stosowania tego przepisu, bowiem nie obejmuje wszystkich tych sytuacji, gdy przedmiotem obrotu jest prawo użytkowania wieczystego czy też spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu lub domu jednorodzinnego. W takich sytuacjach projektodawca obowiązku weryfikacji numeru PESEL nie przewiduje – nie wiadomo czy z rozmysłem, czy przez nieuwagę?	
13.	Stowarzyszenie notariuszy RP	Art. 2 – do art. 85a ustawy prawo o notariacie	Projekt nie przewiduje weryfikacji numeru PESEL w sytuacji, gdy sporządzane jest pełnomocnictwo do zbycia lub obciążenia nieruchomości. Tymczasem najwięcej przypadków kradzieży tożsamości występuje na tym etapie (choć w sumie nielicznych w stosunku do ilości sporządzanych aktów notarialnych). Oznacza to w praktyce pozostawienie bardzo szerokiego pola do kontynuowania procedury kradzieży tożsamości w tym zakresie, mimo wprowadzenia w życie projektowanej regulacji.	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono projekt o pełnomocnictwo.
14.	Stowarzyszenie notariuszy RP	Art. 2 – do art. 85a ustawy prawo o notariacie	Projekt nie przewiduje kwestii odpłatności obowiązku weryfikacji, co powoduje, że należy się spodziewać, że może stanowić to kolejny obowiązek nałożony przez ustawodawcę, który miałby być wykonywany przez notariuszy nieodpłatnie. Zdaniem Stowarzyszenia wykonanie tego obowiązku przez notariusza powinien być odpłatny, gdyż po pierwsze wymaga czasu na dokonanie i udokumentowanie dokonania weryfikacji, a po drugie notariusz nie może podejmować innego zatrudnienia, po trzecie prowadzi działalność gospodarczą, z której dochodów ma utrzymać swoją kancelarię oraz rodzinę. Koszt weryfikacji powinny ponosić strony czynności notarialnej, tak samo jak koszty głównej czynności notarialnej.	Uwaga wyjaśniona. Przedmiotowy obowiązek, a także wprowadzana fakultatywna możliwość weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL przez notariusza w każdym przypadku stanowi wzmocnienie ochrony tożsamości osoby, do weryfikacji której notariusz jest już ustawowo zobowiązany. Czynności dotyczące weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL nie są czasochłonne, a w przypadku korzystania z usług webservice wymagają podania jedynie numeru PESEL osoby.
15.	Stowarzyszenie notariuszy RP	Art. 2 – do art. 85a ustawy prawo o notariacie	Na przygotowanie przez notariusza aktu notarialnego dokumentującego umowę stron składają się pewne etapy: - rozmowa z klientami dotycząca przedmiotu umowy, której efektem jest określenie jakie dokumenty klient musi przedłożyć do aktu notarialnego,	Uwaga wyjaśniona. Art. 92 ustawy -Prawo o notariacie zawiera elementy niezbędne aktu notarialnego, nie wyklucza jednakże umieszczenia w nim dodatkowych informacji. W ocenie

			<ul style="list-style-type: none"> - przedłożenie notariuszowi dokumentów, po ich uzyskaniu, - przygotowanie projektu aktu notarialnego, - zawarcie umowy poprzez odczytanie, przyjęcie i podpisanie aktu notarialnego. <p>Skoro notariusz ma weryfikować numer PESEL to w tym miejscu rodzi się pytanie: w jakim momencie tego procesu ma tego dokonywać? Czy wielokrotnie, przed każdym etapem pracy? Czy może bezpośrednio przed przystąpieniem do odczytywania aktu notarialnego? Czy informacja o weryfikacji numeru PESEL powinna znaleźć się w treści aktu notarialnego czy tylko zaświadczenie o potwierdzeniu tej weryfikacji powinno być gromadzone w archiwum kancelarii, przekazywane nabywcy? Ile czasu może upłynąć pomiędzy wydaniem zaświadczenia a dokonaniem czynności notarialnej? Oczywiście tych pytań jest znacznie więcej i wszystkie odnoszą się faktycznie do sytuacji, w której numer PESEL nie znajduje się w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Bowiem w sytuacji odwrotnej notariusz, zgodnie z Projektem, odmówi dokonania czynności.</p>	<p>KPRM wprowadzanie legislacyjnego obowiązku zamieszczania informacji o wyniku weryfikacji w akcie notarialnym jest zbyt daleko idąca. Projektowane przepisy przewidują przygotowanie usługi elektronicznej, która będzie zwracać informację nie tylko o aktualnym statusie zastrzeżenia numeru PESEL, ale także o statusie zastrzeżenia dla wskazanego dnia z przeszłości, a zatem informacja ta będzie łatwa do ustalenia w dniu podpisywania aktu notarialnego.</p>
16.	Krajowa Rada Notarialna	Art. 2 – do art. 85a ustawy prawo o notariacie	<p>W art. 2 projektu ustawy zmieniającej, proponujemy aby dodawany po art. 85 art. 85a § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1799) otrzymał następujące brzmienie:</p> <p>„Art. 85a. § 1. Notariusz odmówi dokonania czynności notarialnej, której przedmiotem jest: 1) zbycie albo obciążenie nieruchomości jeśli jej właścicielem jest osoba fizyczna, której numer PESEL widnieje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, jako zastrzeżony,</p> <p>2) zbycie albo obciążenie udziału w nieruchomości przysługującego osobie fizycznej, której numer PESEL widnieje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Na skutek uwag z uzgodnień i konsultacji projekt brzmienia przepisu uzyskał ostatecznie inne brzmienie.</p>

			<p>ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, jako zastrzeżony.</p> <p>Przepisy art. 81a, art. 82 i art. 83 ustawy stosuje się odpowiednio.”</p> <p>Powyższa propozycja zmiany ma na celu uporządkowanie terminologiczne projektowanej jednostki redakcyjnej, nie zmieniając jak się wydaje ratio legis dla projektowanego przepisu.</p>	
17.	Konfederacja Lewiatan	art. 2	<p>Odnosnie art. 2 projektu ustawy (zmiany w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie w art. 85a) „Art. 85a. § 1. Notariusz odmówi dokonania czynności notarialnej, której przedmiotem jest zbycie albo obciążenie nieruchomości lub udziałów w niej jeśli jedynym właścicielem nieruchomości lub udziału jest osoba fizyczna, której numer PESEL widnieje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, jako zastrzeżony. Przepisy art. 81a, art. 82 i art. 83 ustawy stosuje się odpowiednio. Pytanie o możliwość rozszerzenia zakresu przedmiotowego o zbycie samochodów, pakietów akcji lub całych firm, pożyczkami prywatnymi.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>W projekcie nie przewidziano weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL przez notariusza w procesie zawierania umowy kupna/sprzedaży samochodu, bowiem działanie takie nie wymaga formy aktu notarialnego, w przeciwieństwie do sprzedaży nieruchomości. Jednocześnie dzięki możliwości skorzystania z e-usługi weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL na gov.pl strony takiej umowy będą mogły dokonać wzajemnej weryfikacji zastrzeżenia swoich numerów PESEL (bez udziału notariusza).</p>
18.	Związek Banków Polskich	Art. 3 w zakresie art. 105d ustawy Prawo bankowe	<p>Ustawa powinna wprost określać czy weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL ma dotyczyć relacji wyłącznie osób fizycznych działających jako konsument (osoby fizyczne) czy także kiedy działają one jako reprezentanci podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (JDG, spółki osobowe, spółki prawa handlowego, inne podmioty).</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Wprowadzono do projektu, w tym do projektowanej zmiany ustawy Prawo bankowe, pojęcie konsumenta w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.</p>
19.	Związek Banków Polskich	Art. 3 w zakresie art. 105d ustawy Prawo bankowe	<p>Projekt powinien określać czy przez zawarcie umowy należy rozumieć wyłącznie zawarcie umowy pierwotnej czy również jej aneksowanie i w jakim zakresie (zakres aneksowania jeżeli miałby być włączony powinien zostać precyzyjnie określony np. odnowienie kredytu, zwiększenie wysokości zaangażowania, zmiana limitów na karcie, zmiana zadłużenia w koncie). Warto</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Przepisem art. 105d ust. 1 objęto też zmiany umów kredytu, pożyczki, leasingu;, w wyniku, której następuje zwiększenie zadłużenia.</p>

			ograniczyć odpytanie bazy PESEL w procesie aneksowania jedynie dla aneksów decyzyjnych (wiążących się z zadłużeniem klienta), brak bowiem konieczności odpytania bazy przy procesach niedecyzyjnych, bo w takich procesach nie zmieniamy kwoty	
20.	Związek Banków Polskich	Art. 3 w zakresie art. 105d ustawy Prawo bankowe	<p>Proponujemy, aby weryfikacja istnienia zastrzeżenia numeru PESEL była również możliwa za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego.</p> <p>Biorąc pod uwagę argumenty wymienione na wstępie oraz fakt długoletniej współpracy banków z instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust.4 Prawa bankowego w celu wymiany informacji stanowiących tajemnicę bankową, w tym w celach analizy ryzyka kredytowego i w celach antyfraudowych naturalnym rozwiązaniem i nie wymagającym od banków nowych ogromnych nakładów finansowych na budowę nowych rozwiązań technologicznych jest umożliwienie weryfikacji tych zastrzeżeń przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust.4 Prawa bankowego. To rozwiązanie przyczyni się też do uszczelnienia systemu wymiany informacji na rynku finansowym.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Zmodyfikowano projekt ustawy dodając w art. 105d ustawy – Prawo bankowe przepis w brzmieniu: „6. Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL może być dokonywana za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4.”</p> <p>Banki mogą zintegrować się z rejestrem zastrzeżeń za pomocą posiadanego własnego systemu, w tym również określonego w art. 105 ust. 4, niemniej jednak system ten powinien zapewniać pełną rozliczalność operacji oraz zwracać informację o tym, który konkretnie bank lub instytucja dokonywały weryfikacji istnienia zastrzeżenia numeru PESEL. Jest to niezwykle istotne z poziomu uprawnień obywatela wynikających z RODO oraz przeciwdziałania wyłudzeniom. Ponadto z zastrzeżeniem i jego cofnięciem powiązane są usługi elektroniczne oraz powiadomienia w aplikacji mObywatel, w których zachodzi potrzeba jednoznacznego wskazania instytucji weryfikującej.</p>
21.	Obywatel	Art. 3 w zakresie dodawanego art. 105d ust. 1	<p>W Ustawie prawo bankowe, Art. 105d ust. 1 pkt 1: zastrzeżenie powinno dotyczyć wyłącznie sytuacji, gdy osoba nie posiada jeszcze umowy na prowadzenie rachunku danego rodzaju. W wielu przypadkach klienci posiadają więcej niż jeden rachunek. W przeciwieństwie do zakładania pierwszego rachunku, zakładanie kolejnych rachunków jest z punktu widzenia klienta</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Za niezasadne uznać należy niewykorzystywanie narzędzia zastrzeżenia PESEL przy weryfikacji przy założeniu rachunku bankowego danego rodzaju ponieważ rachunki te mogą być zakładane w różnych</p>

			<p>czynnością trywialną, rozumianą jako zarządzanie kontem, gdzie zawarcie umowy jest wyłącznie formalnością, a cały proces w aplikacjach mobilnych i webowych ma charakter kliknięcia 2–3 przycisków. Założenie kolejnego rachunku tego samego rodzaju (bankowego lub maklerskiego) nie powinno generować konieczności odwołania zastrzeżenia, a następnie jego przywrócenia. Jest to nie tylko bezzasadne z punktu widzenia celów proponowanej ustawy, ale także wymusza czasowe usunięcie zabezpieczenie przed nielegalnym wykorzystaniem danych osobowych. O ile można przewidzieć scenariusze, w których atakujący zakłada dodatkowe konto, o tyle należy zauważyć, że obecnie nie wiąże się to z kradzieżą danych, a więc jest poza zakresem proponowanej ustawy.</p>	<p>instytucjach (bankach). Posiadanie rachunku bankowego może być wykorzystywane dalej do autoryzowania zakładania rachunków bankowych w innych bankach. Ten sam rodzaj rachunku bankowego można posiadać w różnych bankach - to wymagałoby dodatkowych narzędzie weryfikacji dla banków podczas zakładania rachunku, czy osoba nie posiada już rachunku tego samego rodzaju w innym banku.</p>
22.	Związek Banków Polskich	Art. 3 w zakresie art. 105d ust. 4 ustawy Prawo bankowe	<p>Należy dodać przepis wyłączający niedopuszczalność dochodzenia roszczenia w przypadku awarii systemu, tak jak w procedurach awaryjnych SRP, które dotyczą obecnie jedynie organów publicznych. Sektor bankowy nie może ponosić negatywnych konsekwencji awarii systemu. W bankach odnotowano awarie np. RDO. Ponadto przepis ma istotne znaczenie również w związku z wysokim zagrożeniem ataków w cyberprzestrzeni.</p> <p>Proponujemy by w art. 105d po ust. 4 dodać ust. 5 w następującym brzmieniu:</p> <p>5. Nie stosuje się ust. 2 i 3 w przypadku braku bezpośredniego dostępu do rejestrów spowodowanego przyczynami niezależnymi od organu rejestracji.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Informacje o planowanej niedostępności systemu przekazywane są z wyprzedzeniem każdemu z interesariuszy korzystających z dostępu do rejestru.</p> <p>W przypadku awarii lub nagłej niedostępności administrator podejmuje wszelkie środki niezbędne do przywrócenia prawidłowego działania systemu.</p> <p>W celu umożliwienia prowadzenia działalności w okresie niedostępności rejestru zastrzeżeń, wprowadzono przepisy przewidujące ogłaszanie planowanych niedostępności w BIP na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw informatyzacji (art. 23c ust. 5 ustawy o ewidencji ludności), a w przypadku nieplanowanych niedostępności trwających dłużej niż 15 minut możliwość odmowy zawarcia stosownej umowy z konsumentem lub jej zawarcie z wyłączeniem odpowiedzialności w postaci braku możliwości</p>

				<p>domagania się zaspokojenia roszczeń jeżeli tożsamość osoby została w należyty sposób zweryfikowana i zostało to udokumentowane.</p> <p>Regulację taką wprowadzono np. w przypadku ustawy o kredycie konsumenckim proponuję się następujące brzmienie przepisu:</p> <p>„7. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut, kredytodawca po ponownej próbie dokonania weryfikacji może:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) odmówić zawarcia umowy do czasu przywrócenia dostępności systemu, 2) zawrzeć umowę z zachowaniem należytej staranności w weryfikacji tożsamości konsumenta i udokumentować tę weryfikację; <p>8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 2 nie stosuje się ust. 3.”</p> <p>W dokumentacji integracyjnej określone zostanie SLA dla dostępności rejestru zastrzeżeń.</p>
23.	Obywatel	Art. 4 do art. 23b	W Ustawie o ewidencji ludności, Art. 23b powinna znaleźć się gwarancja, że dane kontaktowe w rejestrze zastrzeżeń mogą być wykorzystane wyłącznie w celach określonych w ustawie. W ciągu ostatnich 30 lat było wystąpiło przypadków wykorzystania przez urzędy — od urzędów gminy po ministerstwa — danych kontaktowych do celów innych, niż te, dla których zostały udostępnione: np. promocji projektów urzędów czy zachęcania do udziału w ankietach. UODO nie daje tutaj wystarczających gwarancji, ponieważ administrator danych osobowych nie	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Dane kontaktowe nie będą gromadzone w rejestrze zastrzeżeń, a jedynie przy zastrzeganiu numeru PESEL będzie można je przekazać do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych (RDK). Ich usunięcie i modyfikacja w RDK są możliwe w każdym czasie - zarówno za pomocą usługi elektronicznej, jak i w urzędzie. Dane w RDK służą celom określonym w ustawie</p>

			potrzebuje zgody na szereg form przetwarzania danych osobowych. Możliwość przekazania takich informacji oraz zbierania danych statystycznych stanowi ogromną wartość, ale to obywatel powinien móc podjąć decyzję: np. poprzez oddzielną zgodę w formularzu	o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.
24.	Obywatel	Art. 4 w zakresie dodawanego art. 23c ust. 3	W Ustawie o ewidencji ludności, Art 23c ust. 3: przetwarzanie danych kontaktowych powinno być ograniczone czasowo w przypadku cofnięcia zastrzeżenia. Nieograniczone czasowo przechowywanie danych o samym fakcie zastrzeżenia, nawet po jego cofnięciu, ma uzasadnienie ze względu na brak przedawnienia niektórych roszczeń. Nie dotyczy to jednak danych kontaktowych (adres e-mail, nr telefonu): krótko po cofnięciu zastrzeżenia ich dalsze przetwarzanie jest bezcelowe. Co więcej: dane te ulegają dezaktualizacji, a po pewnym czasie mogą znaleźć się w posiadaniu zupełnie innej osoby, która zacznie otrzymywać komunikację nie przeznaczoną dla niej. Tym samym niepotrzebne przetwarzanie danych kontaktowych po cofnięciu zastrzeżenia stoi w sprzeczności z celami proponowanej ustawy i zasadą ochrony danych osobowych, i niewątpliwie powinno być ograniczone czasowo. Uwaga ta nie dotyczy „fizycznego” adresu korespondencyjnego, jeżeli korespondencja ma charakter listu poleconego.	Uwaga wyjaśniona Dane kontaktowe nie będą gromadzone w rejestrze zastrzeżeń, a jedynie przy zastrzeganiu numeru PESEL będzie można je przekazać do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych (RDK). Ich usunięcie i modyfikacja w RDK są możliwe w każdym czasie - zarówno za pomocą usługi elektronicznej, jak i w urzędzie.
25.	Stowarzyszenie notariuszy RP	Art. 4 – do art. 23c ust. 4	Nowododany art. 23c w ust. 4 informuje, że „Zapisy w dziennikach systemów (logach) przechowywane są przez 5 lat od dnia ich utworzenia”. Zdaniem SNRP podany w tym przepisie termin powinien być skorelowany z terminami jakie dla przedawnienia przestępstw „kradzieży tożsamości” przewidziane są w kodeksie karnym np. art. 190 a § 2 kodeksu karnego przewiduje karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8 i podlega przedawnieniu z upływem lat 15 na podstawie art. 101 kodeksu karnego. Tylko takie rozwiązanie pozwoli ofiarom	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował się na wieczyste przechowywanie logów. Podobne zmiany zostaną podjęte także np. w odniesieniu do rejestru PESEL.

			przestępstwa „kradzieży tożsamości” skutecznie dochodzić swych praw.	
26.	Obywatel	art. 4 w zakresie dodawane go art. 23d	W Ustawie o ewidencji ludności, Art 23d: powinna istnieć możliwość żądania, by cofnięcie zastrzeżenia możliwe było wyłącznie w formie ust.2 pkt 2 („papierowo”). Kradzież tożsamości często powiązana jest z uzyskaniem nieautoryzowanego dostępu do urządzeń użytkownika: czyli może dojść także do przejęcia kontroli nad elektronicznymi mechanizmami pozwalającymi na cofnięcie zastrzeżenia. Jednocześnie, zgodnie z zasadą najbliższego ogniwa, możliwość cofnięcia zastrzeżenia drogą elektroniczną uzależnia skuteczność ochrony od bezpieczeństwa narzędzi używanych do tego celu. Żaden system, nawet ten utrzymywany przez instytucje państwowe, nie jest absolutnie bezpieczny. Żyjemy w XXI wieku i możliwość użycia mechanizmów elektronicznych jest wspaniałą opcją, która powinna być dostępna. Jednak wybór ostatecznie powinien należeć do obywatela, który składa wniosek: np. poprzez właściwe pole w formularzu.	Uwaga wyjaśniona. W chwili obecnej projektodawca nie przewiduje możliwości zastrzeżenia wykorzystania wyłącznie kanału “w urzędzie” w celu cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL. W przypadku utraty kontroli nad środkiem identyfikacji elektronicznej osoba powinna zablokować go na zasadach określających funkcjonowanie tego środka identyfikacji, a jednocześnie będzie mogła sprawdzić, czy jej PESEL jest nadal zastrzeżony, a w przypadku cofnięcia zastrzeżenia dokonać ponownego zastrzeżenia bez korzystania ze środka identyfikacji elektronicznej.
27.	Związek Banków Polskich	art. 4 w zakresie dodawane go art. 23d ust. 2 ustawy o ewidencji ludności	Pod rozważę poddajemy dodanie przepisów wskazujących na zastrzeżenie numeru PESEL z urzędu w odniesieniu do cudzoziemców w przypadku zgłoszenia kradzieży/utruty paszportu. Pod rozważę poddajemy także uzupełnienie projektowanej regulacji o wprowadzenie możliwości zastrzeżenia numeru PESEL z urzędu w przypadku powzięcia informacji o zgonie posiadacza nr PESEL. Znane są nam bowiem przypadki, w których dochodzi do zaciągnięcia zobowiązania kredytowego na dane osoby zmarłej. Propozycja dodania :w art. 23 d ust. 2 pkt 4 i 5 w następującym brzmieniu: 4) z urzędu w przypadku uprawdopodobnienia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych	Uwaga częściowo uwzględniona. Projektodawca przychyliła się do stanowiska zgłaszającego w zakresie zastrzeżenia numeru PESEL z urzędu w przypadku zgonu osoby. Przepis art. 23d ust. 6 otrzymał brzmienie: “6. Zastrzeżenia numeru PESEL dokonuje się z urzędu w przypadku: 1) unieważnienia dowodu osobistego na skutek zgłoszenia utraty dowodu osobistego w sposób określony w art. 47 lub zgłoszenia podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych

			<p>posiadacza dokumentu paszportowego w sposób określony w art. 68 ustawy o dokumentach paszportowych;</p> <p>5) z urzędu w przypadku powzięcia informacji o zgonie posiadacza numeru PESEL;</p>	<p>osobowych w sposób, o którym mowa w art. 48a ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych;;</p> <p>2) odnotowania w rejestrze PESEL zgonu posiadacza numeru PESEL.</p> <p>Organem dokonującym zastrzeżenia numeru PESEL jest w tych przypadkach minister właściwy do spraw informatyzacji.”</p> <p>W przypadku paszportu cudzoziemca nie ma możliwości odnotowywania unieważnienia takiego dokumentu w którymkolwiek z krajowych rejestrów państwowych, ponieważ dokument nie jest wydawany przez uprawnione organy na terenie RP. Jeśli cudzoziemiec zgłosi kradzież lub utratę paszportu i jednocześnie posiada numer PESEL – będzie miał możliwość zgłoszenia zastrzeżenia online lub w siedzibie dowolnego organu gminy.</p>
28.	Związek Banków Polskich	art. 4 w zakresie dodawane go art. 23d ust. 2 ustawy o ewidencji ludności	Pod rozwagę pozostawiamy możliwość wprowadzenia opcji prewencyjnego, tymczasowego zastrzeżenia nr PESEL przez bank z przyczyn antyfraudowych np. w wyniku powzięcia przez bank informacji o kradzieży tożsamości klienta; np. na 48h tj. do czasu skutecznego kontaktu z klientem i ustaleniu stanu faktycznego; pozwoliłoby to na prawie natychmiastowe wykluczenie ryzyka dalszego wykorzystania skradzionych danych przez oszustów. Powyższe prewencyjne zastrzeżenie mogłoby odbywać się również za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego.	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Zastrzeżenie i cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL powinno być w gestii jego posiadacza. W przypadku powzięcia przez bank informacji np. o kradzieży tożsamości niezbędne jest szybkie zawiadomienie zainteresowanego o zaistniałej sytuacji tak, by umożliwić mu podjęcie działań zmierzających do zgłoszenia zastrzeżenia i tym samym ochrony swojego majątku przed możliwymi do zaistnienia skutkami.</p>
29.	Związek Banków Polskich	art. 4 w zakresie dodawane go art. 23d	Postulujemy o dodanie instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust.4 Prawa bankowego jako podmiotu, za pośrednictwem którego klient również może włączyć lub wyłączyć (wycofać) zastrzeżenie PESEL	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Katalog podmiotów, za pośrednictwem których można dokonać zastrzeżenia numeru PESEL (nie cofnięcia</p>

		ust. 2 ustawy o ewidencji ludności	<p>W projektowanym art. 23d pkt 2 wskazane są sposoby, jakimi dokonuje się zastrzeżenia PESEL - aplikacja mObywatel oraz poprzez urzędy gmin. W tym zakresie wnioskujemy o wskazanie instytucji utworzonych na mocy art. 105 ust. 4 Prawa bankowego, czyli wspomnianych już powyżej rejestrów kredytowych, jako pośredniczących we włączaniu zastrzeżeń przez konsumentów, po odpowiednim potwierdzeniu tożsamości konsumenta oraz zapewnieniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa systemu informatycznego. Wsparcie publicznego rozwiązania przez istniejące rozwiązanie w rejestrze kredytowym pozwoli popularyzować rozwiązanie publiczne i wpłynie na szybsze jego rozpowszechnienie. Obecnie klienci korzystają z możliwości zastrzegania dokumentów w systemie Dokumenty Zastrzeżone ZBP oraz z oferowanego przez BIK Zastrzeżenia kredytowego, przez co instytucje prowadzące rejestry kredytowe (BIK i ZBP) są identyfikowane przez klientów jako instytucje chroniące przed wyłudzeniami i są naturalnym miejscem do korzystania z usługi publicznej. W sytuacji, kiedy możliwe byłoby dokonywanie zastrzeżeń poprzez rejestry kredytowe, wskazane jest również udostępnienie klientom cofania zastrzeżenia, co zwiększy wygodę i komfort klientów korzystających z systemu zastrzeżenia PESEL.</p> <p>Proponujemy następujące brzmienie art. 23d ust. 2 pkt 1 proponujemy dodać lit. c w brzmieniu: „c. za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe.”</p>	zastrzeżenia), uzupełniono o banki oraz placówki pocztowe. Kanał bankowy dopuszczono z wykorzystaniem BIK.
30.	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców Pracodawcy RP	Art. 4 – do art. 23d ust. 4	<p>Uważamy, że zaproponowana przez projektodawcę treść art. 23d ust. 4 ustawy o ewidencji ludności nie przystaje do charakteru gospodarki cyfrowej. W naszej opinii utworzony na bazie art. 23a ust. 1 projektowanej ustawy rejestr zastrzeżeń powinien być wyposażony w funkcjonalność pozwalającą na określenie nie tylko daty dziennej dokonania zastrzeżenia, ale znacznika czasu</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Rejestracja zarówno zastrzeżenia, jak i cofnięcia obejmie “chwile”, a zatem dokładny czas (co do sekundy). Zmodyfikowano projekt.</p>

			obejmującego rzeczywisty czas dokonania zgłoszenia z dokładnością co najmniej do sekundy. Tak dokładne określenie momentu dokonania zastrzeżenia, pozwoli na łatwe wykazanie przez przedsiębiorcę, że w momencie zawierania umowy z konsumentem, jego numer PESEL nie znajdował się w rejestrze zastrzeżeń.	
31.	Konfederacja Lewiatan	Art. 4 – do art. 23 ust. 4	Konieczność zapewnienia możliwości zastrzeżenia numeru PESEL w czasie rzeczywistym (art. 23d ust. 4 ustawy o ewidencji ludności) Zaproponowane rozwiązanie ustawowe nie przystaje do charakteru gospodarki cyfrowej. W naszej opinii utworzony na bazie art. 23a ust. 1 projektowanej ustawy rejestr zastrzeżeń powinien być wyposażony w funkcjonalność pozwalającą na określenie dokładnej chwili dokonania zastrzeżenia, uwzględniającej nie tylko dzień, ale również co najmniej godzinę, minutę i sekundę. Dlatego postulujemy, aby datą zastrzeżenia była chwila dokonania zgłoszenia zastrzeżenia, uwzględniająca rzeczywisty czas dokonania zgłoszenia z dokładnością co najmniej do sekundy. W takim przypadku będzie istniała możliwość łatwego wykazania, że w chwili dokonywania czynności z klientem (np. zawierania umowy), jego PESEL nie był zastrzeżony. Jeśli datą dokonania zastrzeżenia będzie wyłącznie dzień, to będzie to stanowiło znaczne utrudnienie dla rozwoju gospodarki cyfrowej, działającej on-line, w czasie rzeczywistym.	Uwaga uwzględniona. Rejestracja zarówno zastrzeżenia, jak i cofnięcia obejmie „chwilę”, a zatem dokładny czas (co do sekundy). Zmodyfikowano projekt.
32.	Związek Banków Polskich	art. 4 w zakresie dodawanego art. 23d ust. 4 i 5 ustawy o ewidencji ludności	Konieczność zapewnienia możliwości zastrzeżenia numeru PESEL i wycofania zastrzeżenia w czasie rzeczywistym W naszej opinii utworzony na bazie art. 23a ust. 1 projektowanej ustawy rejestr zastrzeżeń powinien być wyposażony w funkcjonalność pozwalającą na określenie dokładnej chwili dokonania zastrzeżenia, uwzględniającej nie tylko dzień, ale również co najmniej godzinę, minutę i sekundę. Dlatego postulujemy, aby datą zastrzeżenia była chwila dokonania zgłoszenia zastrzeżenia,	Uwaga uwzględniona. Rejestracja zarówno zastrzeżenia, jak i cofnięcia obejmie „chwilę”, a zatem dokładny czas (co do sekundy). Zmodyfikowano projekt.

			uwzględniająca rzeczywisty czas dokonania zgłoszenia z dokładnością co najmniej do sekundy. W takim przypadku będzie istniała możliwość łatwego wykazania, że w chwili dokonywania czynności z klientem (czynności w bankowości elektronicznej, np. tzw. kredyty na klik), jego PESEL nie był zastrzeżony. Jeśli datą dokonania zastrzeżenia będzie wyłącznie dzień, to będzie to stanowiło znaczne utrudnienie dla banków udowodnienia, że klient nie działał w złej wierze.	
33.	Fundacja Rozwoju Rynku Finansowego	Art. 4 – do art. 23d ust. 4 i 5	<p>Zgodnie z projektowanymi przepisami datą zastrzeżenia PESEL jest dzień dokonania zgłoszenia, zaś datą cofnięcia zastrzeżenia jest dzień następujący po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia. W ocenie Projektodawcy taka konstrukcja ma zapobiegać wycofaniu zastrzeżenia od razu w dniu kradzieży środka identyfikacji elektronicznej, a także zapewnić dostarczenie podmiotom weryfikującym niezwłocznie informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL. Jednocześnie z uwagi na to, że skutki zastrzeżenia numeru PESEL wiązane są z faktem zastrzeżenia numeru PESEL w dniu zawarcia określonej 3</p> <p>umowy czy zaciągnięcia zobowiązania cofnięcie zastrzeżenia będzie skuteczne od dnia następnego po jego zleceniu. Rozumiejąc problemy zasygnalizowane przez Projektodawcę wskazujemy, że funkcjonalność rejestru zastrzeżeń powinna być dostosowana do bieżących realiów, w tym w szczególności powszechności i szybkości obrotu cyfrowego.</p> <p>W powyższym kontekście pragniemy wskazać na możliwe implikacje związane z praktycznym funkcjonowaniem rejestru zastrzeżeń:</p> <p>1. W ostatnim czasie dużą popularnością cieszą się zakupy internetowe dokonywane przy wykorzystaniu tzw. odroczonej płatności. Jest to usługa kredytu, który jest darmowy dla konsumenta, pod warunkiem pełnej spłaty w określonym</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Uwaga w swojej istocie dotyczy nie tyle dokonywania transakcji kupna na rynku e-commerce, co dokonywania transakcji kup teraz zapłać później (płatności odroczonej). Przy standardowej transakcji kupna online instytucja weryfikacji nie obliuguje do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL.</p> <p>Sama konieczność weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL nie jest problematyczna z punktu widzenia zakupów z odroczonej płatnością, bowiem proces ten może następować automatycznie. Zdaniem zgłaszającego uwagę problematyczne jest cofnięcie zastrzeżenia z dniem następującym po dniu zlecenia cofnięcia zastrzeżenia, z uwagi na możliwość zrezygnowania z zakupu.</p> <p>KPRM po ponownej analizie ryzyk i elastyczności rozwiązania zdecydował się na przemodelowanie procesu przez rozróżnienie umów zawieranych z rejestracją dokładnego czasu ich zawarcia i pozostałych umów. W przypadku umów zawieranych z rejestracją dokładnego czasu ich zawarcia brak możliwości</p>

		<p>terminie (na ogół 30 dni). Płatności odroczone dotyczą na ogół niewielkich kwot – z danych Fundacji Rozwoju Rynku Finansowego i CRIF Polska wynika, że przeciętna kwota udzielanego finansowania oscyluje w granicach 300 zł. Co istotne – konsumenci cenią sobie korzystanie z płatności odroczonej ze względu na szybkość i prostotę całego procesu. Zgodnie z projektowanym art. 5 dostawcy płatności odroczonej, jako kredytodawcy kredytu konsumenckiego, zobowiązani będą do weryfikacji rejestru zastrzeżeń. Konsument, który dokonał zastrzeżenia PESEL, chcący dokonać nawet drobnego zakupu z wykorzystaniem kredytu ratalnego czy płatności odroczonej, nie będzie mógł dokonać transakcji w dniu, w którym cofnął zastrzeżenie, bowiem cofnięcie zastrzeżenia będzie skuteczne od dnia następującego po dniu jego dokonania. W przypadku konsumentów, którzy często dokonują zakupów w sieci może to stanowić czynnik zniechęcający do zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń. Sugerujemy poddanie pod rozagę wprowadzenia rozwiązania, które umożliwiłoby dokonywanie zastrzeżenia i cofnięcie zastrzeżenia w czasie rzeczywistym dla osób, które dokonują tej czynności za pośrednictwem aplikacji mObywatel.</p> <p>2. W kontekście powyższej uwagi wskazujemy również na brak informacji w projekcie, czy podmiot dokonujący weryfikacji rejestru zastrzeżeń w odpowiedzi otrzyma dokładny czas oraz identyfikator odpytania, który pozwoli w łatwy sposób (szczególnie przy spornych kwestiach) udowodnić dokładny dzień i godzinę odpytania oraz otrzymany wówczas wynik odpytania. Art. 23c ust. 1 pkt 3 posługuje się pojęciem „data zastrzeżenia”, nie precyzując, czy data rozumiana jest wyłącznie jako dzień, czy również jako dokładna godzina dokonania zastrzeżenia.</p>	<p>domagania się zaspokojenia roszczeń będzie wiązany od razu z istnieniem zastrzeżenia w chwili zawarcia umowy. W przypadku pozostałych umów, w tym w szczególności umów papierowych, gdzie nie jest odnotowywana dokładna chwila zawarcia umowy skutek wiązany jest od dnia następującego pod dniem dokonania zastrzeżenia numeru PESEL (tak jak ma to miejsce w projekcie przepisów przekazanych do konsultacji) – ma to pozwolić na unikanie prób oszustw związanych z zawarciem umowy w tym samym dniu, w którym dokonano zastrzeżenia numeru PESEL bez posiadania informacji o dokładnej chwili zawarcia umowy. Umowy w obszarze e-commerce na zasadzie finansowania kup teraz, zapłać później realizowane są w formule online z rejestracją dokładnego czasu zawarcia umowy (są to jednocześnie umowy na odległość) a zatem w przypadku tego rodzaju transakcji wycofanie zastrzeżenia zostanie odnotowane od razu w rejestrze zastrzeżeń a osoba po jego wycofaniu będzie mogła dokończyć realizację transakcji.</p> <p>Rzecznik Finansowy w przekazanych do projektu uwagach wskazał, że przeprowadzone przez niego w grudniu 2022 r. badanie społeczne pokazało, iż obywatele oczekują od administracji i ustawodawcy zwiększonej aktywności w zakresie regulacji produktów finansowych obarczonych istotnym ryzykiem dla klientów podmiotów rynku finansowego nawet jeżeli może się to wiązać - w uzasadnionych przypadkach – z ograniczeniem dostępności określonych produktów.</p>
--	--	--	---

			<p>Przykładowo może to budzić uzasadnione wątpliwości w sytuacji, w której osoba fizyczna, znając opóźnienie czasowe pomiędzy zgłoszeniem zastrzeżenia a jego dostępnością w narzędziu dla innych, jednocześnie dokonuje zastrzeżenia PESEL np. o godzinie 09:41:05 i składa wniosek o udzielenie finansowania o godzinie 09:41:07, co przy czasie potrzebnym na rozpropagowanie informacji o wprowadzonym rekordzie może być wystarczające, aby wyłudzić finansowanie i nie wziąć za to odpowiedzialności. Może dojść również do innego scenariusza, który wydaje się również możliwy w przypadku zastrzegania PESEL w aplikacji mObywatel: osoba fizyczna, znając opóźnienie czasowe pomiędzy zgłoszeniem zastrzeżenia a jego dostępnością w narzędziu dla innych, jednocześnie zastrzeże PESEL np. o godzinie 23:59:58 i wystąpi o finansowanie o godzinie 00:00:01, co przy czasie potrzebnym na rozpropagowanie informacji o wprowadzonym rekordzie może być wystarczające, aby wyłudzić finansowanie i nie wziąć za to odpowiedzialności. W ocenie Fundacji nie można wykluczyć scenariusza, w którym brak odnotowywania dokładnej godziny zastrzeżenia PESEL będzie mieć znaczenie dla praw i obowiązków osób fizycznych oraz instytucji finansowych, dlatego rekomendujemy uzupełnienie rejestru o tę funkcjonalność.</p>	
34.	Związek Banków Polskich	Art. 4 do art. 23d ust. 6 ustawy o ewidencji ludności	<p>Należy ujednoczyć projektowany art. 23d ust. 6 pkt 6 z art. 23e ust. 6 projektu</p> <p>Propozycja brzmienia art. 23 d ust. 6 pkt 6)</p> <p>6) oświadczenie o prawdziwości danych, o których mowa w pkt 1–3, 5, oraz klauzulę o treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”; Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, o którym mowa w art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Biorąc pod uwagę opinię PUODO zrezygnowano z pouczenia w art. 23d ust. 6 pkt 6.</p>

35.	Konfederacja Lewiatan	Art. 4 – do art. 24d ust. 3 pkt 3	art. 23d ust. 6 pkt 3 6. Wniosek o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zawiera: 1) numer PESEL; 2) nazwisko i imię (imiona); 3) dane kontaktowe: - adres do korespondencji, - adres poczty elektronicznej, jeżeli wnioskodawca podał, - numer telefonu, jeżeli wnioskodawca podał Jaki jest cel zebrania tej danej (adres do korespondencji)– czy osoba, która zastrzega lub cofa zastrzeżenie otrzyma potwierdzenie realizacji czynności w formie listu? Czy ma to związek z wglądem do rejestru w zakresie danych jej dotyczących? Jaki jest cel zebrania tej danej osobowej (adres poczty elektronicznej, jeżeli wnioskodawca podał, numer telefonu, jeżeli wnioskodawca podał, numer telefonu, jeżeli wnioskodawca podał)? – czy osoba, która zastrzega lub cofa zastrzeżenie otrzyma potwierdzenie realizacji czynności w formie połączenia telefonicznego i/lub sms?	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z adresu korespondencyjnego.
36.	Konfederacja Lewiatan	Art. 4 – do art. 24d ust. 6 pkt 7	Wniosek o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zawiera informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych. Czym jest rejestr danych kontaktowych osób fizycznych? Kto jest ADO tego rejestru? Czy będzie do tego klauzula informacyjna? Co w sytuacji gdy ktoś nie wyrazi zgody na przekazanie danych do rzezonego rejestru?	Uwaga wyjaśniona. Rejestr danych kontaktowych osób fizycznych (RDK) to rejestr działający na podstawie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Gromadzone są w nim dane kontaktowe: adres e-mail i numer telefonu, które są udostępniane organom publicznym w celu umożliwienia kontaktu przy realizacji spraw na rzecz osób, których dane kontaktowe dotyczą. Jednocześnie dane te wykorzystywane są do wysyłania komunikatów np. o kończącym się terminie ważności dowodu osobistego. Przy zastrzeganiu numeru PESEL również zostaną zdefiniowane komunikaty, które będą wysyłane z wykorzystaniem telefonu i adresu e-mail zgromadzonego w ramach RDK. Komunikaty będą wysyłane w zdefiniowanych sytuacjach biznesowych, jak cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL, czy dokonanie

				zastrzeżenia z urzędu w określonych ustawą przypadkach.
37.	Obywatel	Art. 4 do art. 23d ust. 6	W Ustawie o ewidencji ludności, Art 23d ust. 6: formularz powinien dać możliwość aktualizacji danych osobowych. W obecnej formie ustawa nie przewiduje możliwości aktualizacji danych osobowych w sposób inny niż albo czasowe usunięcie zastrzeżenia i ponowne jego założenie (co tworzy lukę bezpieczeństwa), albo przez żądanie zastrzeżenia po już złożonym żądaniu zastrzeżenia (co budzi wątpliwości dot. interpretacji przepisów).	Uwaga wyjaśniona. W rejestrze zastrzeżeń przechowywany będzie tylko numer PESEL, który nie ulega zmianom. Podanie pozostałych danych na formularzu służy weryfikacji tożsamości osoby zgłaszającej. Wszelkie aktualizacje danych odbywają się w rejestrze PESEL na zasadach określonych w ustawie o ewidencji ludności, a aktualizacja danych kontaktowych w rejestrze danych kontaktowych osób fizycznych (RDK).
38.	Konfederacja Lewiatan	Art. 4 – do art. 23d ust. 9	Organ gminy bezpośrednio po złożeniu wniosku i pozytywnej weryfikacji tożsamości odnotowuje zastrzeżenie w rejestrze zastrzeżeń i wydaje wnioskodawcy potwierdzenie zastrzeżenia lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL. Bezpośrednio czyli w czasie rzeczywistym? W jakiej formie wydawane jest potwierdzenie zastrzeżenia/cofnięcia?	Uwaga wyjaśniona. Oznacza to zastrzeżenie w czasie rzeczywistym w momencie zatwierdzenia akcji w aplikacji przez urzędnika. Potwierdzenie wydawane w postaci papierowej w związku z tym, że proces odbywa się osobiście, w urzędzie.
39.	Konfederacja Lewiatan	Art. 4 – do art. 23d ust. 9	Minister właściwy do spraw informatyzacji określi w drodze rozporządzenia wzór wniosku o dokonanie zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń i cofnięcie takiego zastrzeżenia oraz sposób wypełnienia wniosku, uwzględniając potrzebę zapewnienia ochrony danych osobowych Czy do wniosku planowane jest dołączenie Klauzuli informacyjnej?	Uwaga wyjaśniona. Klauzula, tak jak w przypadku innych spraw z zakresu spraw obywatelskich np. wnioskowania o dowód osobisty, nie jest dołączana do wniosku lecz umieszczana do publicznej wiadomości w gminie w sposób zapewniający możliwość zapoznania się przy realizacji określonej czynności.
40.	Związek Banków Polskich	Art. 4 do art. 23e ustawy o ewidencji ludności	Regulacja projektowanego art. 23e ustawy o ewidencji ludności wskazuje, że bank będąc zobowiązany do weryfikacji zastrzeżenia nr PESEL będzie musiał robić to wyłącznie poprzez swoich pracowników i z wykorzystaniem ich prywatnych narzędzi uwierzytelnienia, np. kwalifikowany podpis elektroniczny czy	Uwaga wyjaśniona. Przedmiotowy przepis dotyczy weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL przez podmioty i osoby nieposiadające systemu, który mógłby w sposób zautomatyzowany

			<p>profil zaufany oraz po każdorazowym złożeniu przez nich oświadczenia o odpowiedzialności karnej. Może to wzbudzać negatywne emocje wśród pracowników, ale także uczyni proces bardzo czasochłonnym i nie dającym się zautomatyzować. Należy postulować, aby podmioty zobowiązane mogły korzystać z kwalifikowanych pieczęci elektronicznych albo aby weryfikacja istnienia zastrzeżenia numeru PESEL była również możliwa za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego. Pozwoli to na skrócenie procesu obsługi, a przede wszystkim na jego automatyzację.</p>	<p>komunikować się z rejestrem zastrzeżeń np. jeśli wykonują działalność na mniejszą skalę.</p> <p>Podmioty, których rozmiar działalności jest znaczny (posiadają szeroką grupę klientów) i na podstawie niniejszej ustawy będą zobligowane do sprawdzenia, czy zastrzeżenie numeru PESEL konkretnej osoby istnieje, będą mogły to uczynić integrując swój własny system z rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL. Weryfikacja istnienia zastrzeżenia będzie nieodpłatna. KPRM udostępni w najbliższym czasie środowisko testowe rejestru dzięki, któremu będzie możliwe zintegrowanie posiadanych przez banki systemów teleinformatycznych oraz sprawdzenie podstawowych funkcjonalności zanim przepisy dotyczące obowiązku weryfikacji zastrzeżenia wejdą w życie (projekt zakłada dziewięćmiesięczne vacatio legis na dostosowanie zainteresowanych podmiotów).</p>
41.	Związek Banków Polskich	Art. 4 do art. 23e ustawy o ewidencji ludności	<p>W świetle projektowanych przepisów w rejestrze zastrzeżeń będą gromadzone dane dotyczące osób pełnoletnich. Nie jest zatem jasne co w przypadku osób niepełnoletnich, które również mogą posiadać dowód osobisty, który może być utracony/skradziony. Dodatkowo część z banków posiada w ofercie rachunki bankowe dla niepełnoletnich, prowadzone w ramach umów zawieranych przez przedstawicieli ustawowych. Nie jest zatem jasne czy odpytanie rejestru powinno dotyczyć wyłącznie osoby reprezentującej. Czy w przypadku stwierdzenia zastrzeżenia nr PESEL przedstawiciela ustawowego/opiekuna prawnego umowa rachunku dla osoby małoletniej może zostać zawarta. Proponujemy doprecyzowanie zapisów projektu w tym zakresie.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona</p> <p>Osoba małoletnia nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, stąd też w przypadku utraty lub kradzieży dowodu osobistego jej dane nie mogą być wykorzystane do zawarcia np. umowy kredytu lub pożyczki. Z chwilą uzyskania pełnoletniości osoba będzie mogła zgłosić zastrzeżenie swojego numeru PESEL w sposób określony w ustawie.</p> <p>Zgodnie z art. 58 ustawy - Prawo bankowe małoletni posiadacz rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej może po</p>

				ukończeniu trzynastu lat swobodnie dysponować środkami pieniężnymi zgromadzonymi na tych rachunkach, o ile nie sprzeciwi się temu na piśmie jego przedstawiciel ustawowy. Do uzyskania przez małoletniego posiadacza rachunku bankowego wieku 13 lat, uprawnienia posiadacza wynikające z umowy rachunku bankowego realizowane są w jego imieniu w całości przez przedstawiciela ustawowego. Oznacza to, że małoletni posiadacz nie może samodzielnie np. składać dyspozycji lub korzystać z instrumentu płatniczego powiązanego z danym rachunkiem (karty płatniczej, bankowości internetowej, itp.) . Z tego też względu przedmiot regulacji nie obejmuje osób małoletnich.
42.	Obywatel	Art. 4 do art. 23e do ustawy o ewidencji ludności	<p>W Ustawie o ewidencji ludności, Art. 23e: dostęp do informacji o zastrzeżeniu w trybie ust. 2 pkt 2 (nie 1) powinien być albo ograniczony do podmiotów zobowiązanych do przeprowadzania weryfikacji, albo wymagać wyłącznie podania numeru imienia, nazwiska i nr-u PESEL. W obecnym brzmieniu proponowane rozwiązanie tworzy zagrożenie: w postaci umożliwienia podmiotom, które nie są zobowiązane do weryfikacji wpisów w rejestrze zastrzeżeń, wyłudzenia danych identyfikacyjnych pod pretekstem takowej weryfikacji (nawet jeżeli nie ma ona uzasadnienia).</p> <p>Tym samym jest ono sprzeczne z celem ustawy oraz ochroną danych osobowych. Ograniczenie podmiotów do tych, które są zobowiązane do przeprowadzenia weryfikacji, niweluje to zagrożenie: podmioty te i tak przetwarzają wskazane dane. Alternatywne rozwiązanie (użycie wyłącznie podstawowych danych) nie daje „podkładki prawnej” do prób wyłudzeń.</p> <p>Należy przy tym zauważyć, że konieczność podania rozszerzonych danych przez kierującego zapytaniem nie stanowi</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Wskazane w uwadze argumenty zostały wzięte pod uwagę na etapie projektowania przepisów. Dostępność informacji o zastrzeżeniu PESLE ma być powszechna, a nie dedykowana wyłącznie zamkniętemu kręgowi procesów i podmiotów. Zamknięty katalog procesów i podmiotów obejmuje tylko sytuacje, które wiążą się z konsekwencją w postaci niedopuszczalności dochodzenia roszczeń. Samo narzędzie ma natomiast służyć wzmocnieniu bezpieczeństwa procesu identyfikacji osoby również w innych sytuacjach, gdy podmioty będą wykorzystywać to nieodpłatnie udostępnione narzędzie do doskonalenia swoich wewnętrznych procedur. Ze względów wskazanych w uwadze wprowadzono natomiast konieczność podania zestawu danych podczas korzystania z usługi ,aby ograniczyć możliwość sprawdzania danych przez osoby</p>

			istotnego zabezpieczenia, ponieważ dane te nie tylko obecnie nie są tajne, ale po wejściu w życie ustawy w tej formie staną się jeszcze łatwiej dostępne.	postronne. Do katalogu tych danych wprowadzono nazwisko rodowe matki, którego nie ma na dowodzie osobistym.
43.	Związek Banków Polskich Pracodawcy RP	Art. 4 do art. 23e ust. 2 pkt 2	Odpytywanie o status zastrzeżenia powinno odbywać się wyłącznie na podstawie nr PESEL. Proponowany szeroki zakres danych może powodować problemy operacyjne związane z niezgodnością danych podawanych przez podmiot pytający, a danymi widniejącymi w rejestrze publicznym. Z doświadczeń ZBP i BIK SA tj. instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, wynika że zapewnienie 100% poprawności danych jest bardzo trudne, co ogranicza zdolność do odpytywania publicznych rejestrów. W praktyce, tak szeroki zakres danych wymaganych do odpytania o zastrzeżenie PESEL będzie powodować, że główna intencja i potrzeba odpytującego (sprawdzenie czy PESEL jest zastrzeżony) nie będzie mogła być realizowana ze względu na nie będące kluczowymi dla tego procesu niezgodności (np. podwójne nazwiska podane z nieodpowiednimi myślnikami, spacjami, niestandardowe znaki w imionach i nazwiskach). Wzrośnie również zagrożenie dla danych osobowych klientów. Wymagając tak szerokiego zakresu danych do działania systemu, zostanie stworzone narzędzie, które będzie mogło służyć do dokonywania weryfikacji poprawności i spójności wprowadzonych danych osobowych przez osoby o nieuczciwych zamiarach. Innymi słowy, przestępcy, którzy w nieuprawniony sposób uzyskają dane osób trzecich, będą mogli łatwo weryfikować, czy skradzione przez nich wcześniej dane osobowe są prawidłowe i spójne. Po takiej weryfikacji będą mogli łatwiej i z większą pewnością wykorzystywać zdobyte dane konsumentów do nadużyć w innych miejscach. Zwracamy uwagę, iż nazwisko rodowe matki stanowi obecnie jedną z danych, która jest trudno dostępna i szczególnie chroniona. Ma to w szczególności związek z tym, że nazwisko rodowe matki	Uwaga wyjaśniona Podmioty, które w ramach obowiązków nałożonych projektowanymi przepisami będą wykorzystywały do weryfikacji istnienia zastrzeżenia swój system wewnętrzny (np. banki) i zintegrują się z rejestrem zastrzeżeń będą mogły kierować zapytania wyłącznie na podstawie numeru PESEL. Dodatkowo w sytuacji, gdy weryfikowany numer PESEL nie istnieje, informacja taka będzie udostępniana wnioskodawcy, co ma na celu zapobieżenie wykorzystywaniu do wyłudzenia kredytów wygenerowanych numerów PESEL, które nie zostały nigdy nadane. Art. 23e ust. 2 pkt 2 ustawy o ewidencji ludności będzie natomiast stanowił podstawę do weryfikowania zastrzeżenia przez podmioty obowiązane, których skala prowadzonej działalności nie pozwala lub czyni nieekonomicznym budowę i utrzymanie własnego systemu do weryfikacji zastrzeżenia. W ten sposób podmioty te będą mogłyby uczynić zadość regulacji ustawowej. W przypadku weryfikacji zastrzeżenia za pomocą usługi online projektodawca zdecydował, by wśród danych wymaganych do skutecznej weryfikacji danych obywatela polskiego znajdowało się również nazwisko rodowe matki, ponieważ dana ta nie jest dostępna w dowodzie osobistym. Z uwagi na fakt, iż dane ze

			<p>używane jest do weryfikacji tożsamości i autentykacji klientów. Konieczność podawania nazwiska rodzowego matki w odpytaniu o zastrzeżenie PESEL spowoduje, że dotychczas bardzo chroniona informacja będzie musiała być udostępniana dużej liczbie instytucji. Podmioty i osoby, które dotychczas nie miały dostępu do tej informacji, zaczną ją przetwarzać. Znacząco zwiększy to ryzyko konsumentów i zmusi szereg instytucji do modyfikacji systemów antyfraudowych. W związku z tym, wnosimy o wprowadzenie poniższej zmiany w projekcie ustawy. Postulujemy zatem, aby odpytywanie w Rejestrze zastrzeżeń odbywało się tylko z użyciem numeru PESEL. Propozycja zmiany brzmienia art. 23 e) ust.2 pkt. 2) na następujące: „2) wskazaniu numeru PESEL”</p>	<p>skradzionego lub zgubionego dowodu osobistego mogą zostać wykorzystane przez przestępców do wyłudzenia kredytu lub pożyczki istotne jest, by nie można było skutecznie zweryfikować zastrzeżenia wyłącznie na podstawie danych z dokumentu.</p>
44.	Konfederacja Lewiatan	Art. 23e ust. 2 pkt 2e	<p>Skorzystanie z usługi jest możliwe po: (...) 2) wskazaniu: a) numeru PESEL, imienia, nazwiska, serii i numeru ostatniego wydanego dowodu osobistego lub paszportu oraz nazwiska rodzowego matki zamieszczonych w rejestrze PESEL - w przypadku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL obywatela polskiego, Jeżeli dowód osobisty został zagubiony/ukradziony osoba, której dane dotyczą nie posiada informacji o serii i nr dokumentu (jest w trakcie wyrabiania nowego dokumentu tożsamości) wówczas nie ma możliwości zweryfikowania informacji o zastrzeżeniu? Rozumiemy, że będzie można zweryfikować informacje o aktualnym zastrzeżeniu po wykonaniu dwóch czynności wskazanych w pkt. 2, czyli najpierw konieczne jest uwierzytelnienie, a następnie ręczne wpisanie danych wskazanych w podpunkcie 2)?</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Usługa ta ma na celu umożliwienie weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL. Sama osoba, do której należy numer PESEL nie będzie co do zasady dokonywać weryfikacji swojego numeru PESEL, a jeżeli nie będzie pamiętać serii i numeru dowodu osobistego lub paszportu, przy użyciu usług online w łatwy sposób może je ustalić korzystając z usługi wglądu do swoich danych w rejestrze PESEL. Jeżeli dowód został utracony to do zawarcia umowy nie dojdzie bez względu na to, czy numer PESEL jest zastrzeżony bowiem nie będzie możliwości potwierdzenia tożsamości osoby.</p>
45.	Związek Banków Polskich	Art. 4 do art. 23e ust. 5 ustawy o	<p>Postulujemy umożliwienie odpytywania bazy zastrzeżeń w imieniu konsumentów przez podmioty utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa Bankowego Projekt w art. 23e ust.5 przewiduje możliwość weryfikacji informacji o zastrzeżeniu w imieniu innego podmiotu, tj. przedsiębiorcy (konieczne jest</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Jeśli weryfikacją zastrzeżenia czyjegoś numeru PESEL zainteresowany jest konsument, to powinien skorzystać z usługi elektronicznej, o której mowa w art. 23e ust. 2</p>

		<p>ewidencji ludności</p>	<p>podanie numeru REGON końcowego pytającego), natomiast brak jest możliwości weryfikacji w imieniu samego konsumenta. W tym zakresie wnosimy o rozszerzenie możliwości weryfikacji informacji o zastrzeżeniu również w imieniu konsumenta, w tym przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust 4 Prawa Bankowego, czyli instytucje prowadzące rejestry kredytowe (BIK S.A oraz ZBP). W uzasadnieniu pragniemy wskazać, że proponowane rozwiązanie ułatwi konsumentom dostęp do aktualnego statusu Zastrzeżenia PESEL. Rejestry kredytowe udostępniają konsumentom informacje o ich historii kredytowej. Konsumentom korzystającym z rejestru kredytowego w szczególności podczas przygotowywania się do zaciągnięcia kredytu, pożyczki. Prezentowanie przez rejestr kredytowy konsumentom informacji o statusie ich zastrzeżenia PESEL umożliwi im pozyskanie pełniejszej wiedzy o sytuacji kredytowej, a w szczególności pozwoli przypomnieć o konieczności cofnięcia zastrzeżenia przed zaciągnięciem kredytu. Będzie to też wspierało upłynnienie procesów kredytowych i zwiększy satysfakcję konsumentów i sektora finansowego z publicznego rozwiązania zastrzegania PESEL. Prezentowanie konsumentom w systemie rejestrów kredytowych informacji o statusie zastrzeżenia będzie sprzyjało popularyzacji rozwiązania.</p> <p>Proponujemy następującą zmianę brzmienia art. 23e ust. 5:</p> <p>„5. Każdy, kto dokonuje weryfikacji w sposób określony w ust. 1, i nie występuje w imieniu własnym, zobowiązany jest jednoznacznie wskazać podmiot na rzecz, którego działa. Dane identyfikujące podmiot obejmują nazwę i siedzibę, numer REGON (jeśli został nadany) oraz numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (jeżeli dokonano wpisu do tego rejestru). W przypadku dokonywania weryfikacji w imieniu osób fizycznych, w tym za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust.</p>	<p>ustawy o ewidencji ludności. W tym stanie faktycznym do skutecznej weryfikacji nie wystarczy wyłącznie numer PESEL, jednakże podawanie większej ilości danych ma na celu uniknięcie sytuacji, gdy zapytanie nie jest złożone w konkretnym celu (w związku z koniecznością podjęcia wobec weryfikowanej osoby jakiejś czynności prawnej). Sam konsument, którego dane dotyczą, będzie mógł skorzystać z dedykowanych mu usług wglądu online lub w urzędzie gminy.</p>
--	--	---------------------------	---	---

			4 ustawy Prawo bankowe, niezbędne jest podanie numeru PESEL osoby, na rzecz której dokonywana jest weryfikacja.”	
46.	Konfederacja Lewiatan	Art. 4 – do art. 23e ust. 4	5. Każdy, kto dokonuje weryfikacji w sposób określony w ust. 1, i nie występuje w imieniu własnym, zobowiązany jest jednoznacznie wskazać podmiot na rzecz, którego działa. Dane identyfikujące podmiot obejmują nazwę i siedzibę, numer REGON (jeśli został nadany) oraz numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (jeżeli dokonano wpisu do tego rejestru). Czy osoba fizyczna może zweryfikować inną osobę fizyczną?	Uwaga wyjaśniona. Osoba fizyczna może zweryfikować inną osobę fizyczną.
47.	Konfederacja Lewiatan	Art. 4 – do art. 23e ust. 14 i 16	14. Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń, umożliwia się pobranie informacji o tym kto i kiedy dokonywał weryfikacji zastrzeżenia jej numeru PESEL. Pobranie informacji następuje przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Jaki zakres danych będzie udostępniony osobie składającej wniosek o dostęp do danych osób weryfikujących zastrzeżenie? 16. Informacja o tym, kto dokonywał weryfikacji zastrzeżenia przy użyciu usługi, o której mowa w ust. 1, przypadku gdy dokonywała weryfikacji w imieniu lub na rzecz innego podmiotu obejmuje oznaczenie tego podmiotu wynikające z oświadczenia, o którym mowa w ust. 6, lub informację, że weryfikacji dokonała osoba fizyczna. Czy będzie tylko info „weryfikacja dokonana przez osobę fizyczną” czy będzie pełna informacja: imię, nazwisko, inne dane?	Uwaga wyjaśniona. Będzie to oznaczenie podmiotu w imieniu lub na rzecz którego osoba dokonywała weryfikacji, a w przypadku gdy osoba fizyczna dokonywała weryfikacji we własnym imieniu jedynie wskazanie czasu weryfikacji oraz faktu jego dokonania przez osobę fizyczną (bez podania danych osobowych tej osoby).
48.	Związek Banków Polskich	Art. 4 do art. 23e ust. 14 ustawy o ewidencji ludności	Postulujemy rozważenie informowania klientów o zmianach dotyczących zastrzeżenia PESEL również przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego (rejestry kredytowe). Projekt przewiduje alertowanie klientów o zmianach w statusie zastrzeżenia i zapytaniach podmiotów o status zastrzeżenia konsumenta w ramach aplikacji mObywatel i	Uwaga wyjaśniona. W ramach projektu planowane jest alertowanie z wykorzystaniem aplikacji mObywatel oraz z wykorzystaniem danych kontaktowych zgromadzonych w rejestrze danych kontaktowych osób fizycznych (adres

		<p>przez sms (w drugim etapie budowy rozwiązania). W tym zakresie proponujemy wykorzystanie zasobów instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego (w tym bazy BIK i osób korzystających z Alertów BIK) do informowania konsumentów o zmianach dot. zastrzeżenia PESEL. Wsparcie publicznego rozwiązania przez istniejące już rozwiązania pozwoli na sprawne alertowanie klientów o zmianach zastrzeżenia zaraz po uruchomieniu rozwiązania publicznego oraz będzie popularyzować rozwiązanie publiczne. Proponujemy następujące brzmienie art. 23e ust.14:</p> <p>„14. Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń, umożliwia się pobranie informacji o tym kto i kiedy dokonywał weryfikacji zastrzeżenia jej numeru PESEL. Pobranie informacji następuje przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne lub za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust.4 Prawa bankowego.”</p>	<p>e-mail, numer telefonu). W chwili obecnej nie jest planowane poszerzanie tych kanałów.</p>
--	--	--	---

49.	Obywatel	Art. 4 do art. 23e ust. 13 i 14	W Ustawie o ewidencji ludności, Art 23e ust. 13 i 14: w obydwu przypadkach powinno być możliwe uzyskanie tej informacji poprzez urząd gminy, analogicznie jak przy składaniu wniosku lub pobraniu informacji o przetwarzaniu danych w rejestrze. Brak tej opcji uniemożliwia korzystanie ze swoich praw części obywateli, a jednocześnie nie widać powodu, dla którego została ona pominięta w tym pojedynczym przypadku	Uwaga wyjaśniona. Brak tej opcji nie uniemożliwia przy skorzystaniu z narzędzi elektronicznych ustalenia tych informacji. Tak jak przy zastrzeżeniu, cofnięciu zastrzeżenia, czy wydaniu dokumentu o danych przetwarzanych w rejestrze zastrzeżeń, wzięto pod uwagę możliwość wykluczenia cyfrowego, tak z opcji tej zrezygnowano w przypadku historii weryfikacji, bowiem sama historia weryfikacji nie ma wpływu na potencjalną niedopuszczalność dochodzenia roszczeń - dochodzenie roszczeń uzależnione jest wyłącznie od istnienia zastrzeżenia w danym dniu, a nie dokonania jego weryfikacji. Z tego względu nie nałożono na organy publiczne nowych obowiązków, które wiążą się jednocześnie z dodatkowymi wydatkami budżetowymi. Uznano ścieżkę elektroniczną za wystarczającą dla uzyskania tych informacji.
50.	Związek Banków Polskich	Art. 4 do art. 23f ust. 1 ustawy o ewidencji ludności	Postulujemy uwzględnienie instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust.4 Prawa bankowego jako podmiotu, któremu Minister właściwy do spraw informatyzacji może udostępniać dane, o których mowa w art. 23c ust. 1 pkt 2 i 3, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w trybie weryfikacji. Instytucje finansowe, które weryfikują historię kredytową konsumentów w rejestrach kredytowych, w związku z procesami kredytowymi, są zainteresowane równoczesną weryfikacją poprzez rejestr kredytowy, czy dany konsument nie ma zastrzeżonego numeru PESEL. Weryfikacja rejestru zastrzeżeń PESEL poprzez rejestr kredytowy bardzo usprawni wdrożenie systemu. Obie instytucje prowadzące rejestry kredytowe (BIK S.A. i ZBP) posiadają odpowiednie wspierające narzędzia. BIK posiada rozwiązanie o	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano projekt ustawy dodając przepis: „Weryfikacja istnienia zastrzeżenia numeru PESEL może być dokonywana za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe.” Niemniej należy zauważyć, że nawet bez modyfikacji przepisu instytucja utworzona na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego będzie uprawniona pozyskania dostępu do weryfikacji informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji, jeśli spełni

		<p>nazwie Zastrzeżenie kredytowe, którego cel jest zbliżony do celu, w jakim tworzone jest publiczne rozwiązanie do zastrzegania numeru PESEL (uniemożliwienie zaciągania kredytów dla zastrzeżonych numerów pesel). Do rozwiązania BIK podłączają się banki i firmy pożyczkowe. Istnieje uzgodnienie w sektorze finansowym, że wszystkie podmioty podłączą się do systemu do końca 2023 roku. Ze względu na złożoność zmian technicznych w instytucjach współpracujących z BIK (banki, SKOK-i, banki spółdzielcze, instytucje pożyczkowe), został uzgodniony czas dostosowania do końca 2023 roku (2 letni okres od momentu dokonania uzgodnienia), a dodatkowo duża część instytucji zdecydowała się na integrację w modelu uproszczonym (blokowanie informacji kredytowej z BIK w przypadku włączonego zastrzeżenia oraz podanie przyczyny zastrzeżenia, co wprost zaingeruje w procesy kredytowe i bardzo uprości implementację systemu). Takie podejście miało na celu umożliwienie wszystkim podmiotom finansowym korzystanie z zastrzeżenia kredytowego BIK. Pod rozwagę pozostawiamy także możliwość wykorzystania posiadanego przez Związek Banków Polskich rozwiązania w postaci Systemu Wymiany Informacji o nazwie Dokumenty Zastrzeżone do dokonywania weryfikacji zastrzeżeń PESEL w rejestrze zastrzeżeń przez wskazane w projektowanej ustawie podmioty. Wskazać należy, iż podstawowym celem gromadzenia i przetwarzania przez ZBP danych w Systemie Dokumenty Zastrzeżone jest uniemożliwienie wykorzystania utraconych dokumentów i danych w nich zawartych w sposób sprzeczny z prawem, wyeliminowanie nadużyć popełnianych przy użyciu utraconych dokumentów lub z wykorzystaniem danych osobowych zawartych w utraconym dokumencie oraz ochrona osób poszkodowanych, jak również przeciwdziałanie wykorzystywaniu w obrocie fikcyjnych tożsamości. Tak więc cele funkcjonowania Systemu DZ są</p>	<p>wymogi określone w art. 23f ust. 1 pkt lub 3 oraz ust. 2 ustawy o ewidencji ludności (w tym z wykorzystaniem systemu Dokumenty Zastrzeżone). Brak jest zatem potrzeby dodawania jej odrębnie w katalogu ustawowym widniejącym we wskazanym przepisie.</p> <p>System Dokumenty Zastrzeżone może być wykorzystywany do weryfikacji istnienia zastrzeżenia przez korzystające z niego banki, firmy pożyczkowe oraz inne instytucje zarówno w sytuacji, gdy są ustawowo zobligowane do sprawdzania, czy zastrzeżenie istnieje bądź też w celu wzmocnienia własnych procesów weryfikacji tożsamości klientów.</p> <p>Projektodawca nie zdecydował się natomiast, by za pomocą powyższego systemu umożliwić posiadaczowi numeru PESEL lub w szczególnych przypadkach bankowi lub instytucji zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia.</p>
--	--	---	---

		<p>niewątpliwie zbieżne z celami wskazanymi w uzasadnieniu projektowanej ustawy przewidującymi wprowadzenie rozwiązań zapobiegających zaciąganiu na skradzione dane identyfikujące osobę zobowiązań w postaci kredytów i pożyczek, otwierania rachunków bankowych, rejestrowania na jej dane działalności gospodarczej, czy też sprzedaży nieruchomości, której jest jedynym właścicielem. W Systemie Dokumenty Zastrzeżone uczestniczą niemal wszystkie polskie banki oraz wiele innych firm i instytucji finansowych. System DZ jest powszechnie wykorzystywany przez banki w celu weryfikacji tożsamości klientów w oparciu o przedkładane dokumenty tożsamości, jak również w oparciu o weryfikację danych w rejestrach państwowych, tj. PESEL i RDO (za pośrednictwem rozwiązań teleinformatycznych ZBP poprzez System DZ). Banki obowiązane są bowiem ustawowo do identyfikacji i weryfikacji tożsamości klienta (zgodnie z art. 65 Prawa bankowego bank dokonujący wypłat z rachunku bankowego jest obowiązany sprawdzić autentyczność i prawidłowość formalną dokumentu stanowiącego podstawę do wypłaty oraz tożsamość osoby dającej zlecenie), w celu ochrony deponentów i zapobiegania przestępstwom wyłudzeń oraz przeciwdziałania praniu pieniędzy. W tym celu sektor bankowy na bieżąco dokonuje weryfikacji tożsamości klientów z wykorzystaniem w/w rejestrów państwowych w oparciu o uzyskane decyzje administracyjne wyrażające zgodę na udostępnienie danych w nich zgromadzonych za pośrednictwem rozwiązań teleinformatycznych ZBP poprzez System DZ. Uzyskanie dodatkowej możliwości weryfikacji rejestru zastrzeżeń PESEL za pośrednictwem Systemu DZ stanowiłoby niewątpliwie wsparcie publicznego rozwiązania przez istniejące rozwiązanie w rejestrze kredytowym i pozwoliłoby popularyzować rozwiązanie publiczne i wpłynąć na szybsze jego rozpowszechnienie. W tym miejscu</p>	
--	--	---	--

			<p>należy nadmienić, iż z uwagi na realizowany obecnie dla sektora bankowego dostęp do rejestrów państwowych (PESEL i RDO) za pośrednictwem rozwiązań teleinformatycznych Związku Banków Polskich, systemy ZBP posiadają odpowiednie zabezpieczenia techniczne i organizacyjne właściwe do przetwarzania danych osobowych, w szczególności uniemożliwiające osobom nieuprawnionym dostęp do przetwarzania takich danych i ich wykorzystania niezgodnie z celem ich uzyskania, tj. wdrożono odpowiednie środki organizacyjne i techniczne służące zapewnieniu bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych wymagane przez właściwe przepisy prawa. Reasumując, wykorzystanie rejestru kredytowego (instytucji zaufania publicznego) jako pośrednika w dostarczaniu informacji o zastrzeżeniu PESEL do instytucji finansowych, umożliwiłoby sektorowi finansowemu szybkie dostosowanie technologiczne (korzystanie z obecnej infrastruktury, połączeń i procesów) i sprawniejsze wdrożenie rozwiązania publicznego. Z tego względu wskazanie instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust.4 Prawa bankowego jako podmiotu uprawnionego do pobierania danych poprzez API, pozwoli na korzystanie przez rejestr kredytowy z systemu w sposób masowy. Proponujemy dodać do proponowanego brzmienia art. 23f ust.1 pkt 4 w następującym brzmieniu:</p> <p>4) instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust.4 Prawa bankowego.</p>	
51.	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Art 4 – do art. 23f ust 1	<p>Polski Związek Instytucji Pożyczkowych, w ramach swoich działań statutowych, brał udział w tworzeniu systemu Bezpieczny PESEL, który jest podawany jako jeden z przykładów ochrony konsumentów, leżących u podstaw omawianego projektu ustawy. W tym miejscu trzeba od razu zaznaczyć, że podstawą działania systemu Bezpieczny PESEL jest założenie, iż system taki powinien być bezpłatny i łatwo dostępny – zarówno dla osób,</p>	<p>Uwaga uwzględniona i wyjaśniona</p> <p>Projektodawca przewidział możliwość nieodpłatnej weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL również za pomocą systemu zewnętrznego poprzez dedykowane API. KPRM planuje jak najszybciej udostępnić możliwość integracji dla zainteresowanych podmiotów ze</p>

		<p>które chcą zastrzec swój numer PESEL, jak i kredytodawców, którzy weryfikują go w ramach dokonywanej oceny zdolności kredytowej. Łatwość w zastrzeganiu numeru PESEL, spowodowała, że konsumenci chętnie korzystają z tej formy ochrony, która wielokrotnie zabezpieczała zarówno konsumenta jak i kredytodawcę przed wyłudzeniem pożyczki przez przestępcę. Kluczową cechą, wpływającą na skuteczność systemu Bezpieczny PESEL jest również łatwość weryfikacji przez kredytodawcę, czy dany numer PESEL jest zastrzeżony. Dzięki zastosowaniu łatwego w implementacji i użytkowaniu API szereg kredytodawców rozpoczął korzystanie z systemu Bezpieczny PESEL, podnosząc tym samym jeszcze bardziej jakość i bezpieczeństwo świadczonych usług. W ocenie PZIP projektowany, powszechny system zastrzegania PESEL powinien opierać się na tych samych założeniach, na których opiera się system Bezpieczny PESEL – czyli powinien być bezpłatny i łatwo dostępny. W tym kontekście, PZIP z uznaniem przyjmuje uwzględnienie faktu, że obecnie istotna część obrotu finansowego odbywa się za pośrednictwem internetu, w sposób zautomatyzowany. To czyni jednak koniecznym doprecyzowanie (być może na etapie tworzenia przepisów wykonawczych) technicznych aspektów weryfikacji bazy PESEL przez kredytodawców, tak aby weryfikacja bazy PESEL mogła odbywać się w czasie rzeczywistym, w sposób całkowicie zautomatyzowany (np. poprzez API). Implementacja systemów, które nie będą w pełni zautomatyzowane (o systemach manualnych i analogowych nie wspominając) może spowodować szereg istotnych i daleko idących szkód, zarówno po stronie przedsiębiorców, jak i konsumentów, którzy mogą zostać w ten sposób pozbawieni dostępu do usług, z których dziś mogą korzystać bez zbędnych przeszkód. Tworząc zatem system ochrony konsumentów należy projektować go tak, aby nie</p>	<p>środowiskiem testowym rejestru zastrzeżeń celem sprawdzenia poprawności działania przygotowywanego rozwiązania technicznego. Ponadto przewidziane jest odpowiednie vacatio legis, dzięki czemu każdy podmiot zobowiązany do weryfikacji istnienia zastrzeżenia numeru PESEL będzie dysponował czasem na przygotowanie po swojej rozwiązań informatycznych stronie oraz modyfikacją procesów i procedur wewnętrznych</p> <p>Art. 23f ust. 1 otrzymał brzmienie:</p> <p>„23f. 1. Minister właściwy do spraw informatyzacji może nieodpłatnie udostępnić dane, o których mowa w art. 23c ust. 1 pkt 2, 3 i 5, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w trybie weryfikacji:</p> <ol style="list-style-type: none">1) podmiotom, o których mowa w art. 46 ust. 1, w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań;2) podmiotom, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 1, po wykazaniu interesu faktycznego;3) podmiotom zobowiązanym na podstawie przepisów odrębnych do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL.”
--	--	---	--

			wpływał on negatywnie na funkcjonalność i dostępność usług, w odniesieniu do których ma zastosowanie.	
52.	Stowarzyszenie notariuszy	Art. 4 – do art. 23f ust. 4	Nowododany art. 23f, w ust. 4 mówi, że „jeśli weryfikowany numer PESEL nie istnieje, informacja taka jest udostępniana wnioskodawcy”. Projektodawca nie podał w jakiej formie będzie tę informację przekazywał wnioskodawcy. Skoro na okoliczność istnienia zastrzeżenia w rejestrze zastrzeżeń PESEL wydawane jest zaświadczenie (przepis projektowanego art. 23e w ust.8 i następne) to wydaje się logicznym, że informacja o braku zastrzeżonego numeru PESEL powinna być wydana w takiej samej formie, a forma wydania tej informacji powinna być również opisana w Projekcie. Kwestia udokumentowania faktu, że na chwilę zawierania np. umowy sprzedaży nieruchomości numer PESEL nie figurował w rejestrze ma niebagatelne znaczenie chociażby dla odpowiedzialności zbywcy i notariusza. Dlatego też Stowarzyszenie proponuje, aby art. 23f został doprecyzowany poprzez określenie, że informacja o tym, że w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL określony numer PESEL figuruje lub nie figuruje udostępniana jest w formie elektronicznego zaświadczenia, które to zaświadczenie posiada datę (dzień, godzina, minuta i sekunda tak jak odpis z KRS, z rejestru ksiąg wieczystych) jej udostępnienia, która jest równoznaczna z datą figurowania bądź nie numeru PESEL w rejestrze.	Uwaga wyjaśniona. Wydawanie zaświadczeń, które będą poświadczać, czy na czas ich wydania zaświadczenia osoba figuruje lub nie w rejestrze zastrzeżeń nie wydaje się zasadne. Po pierwsze należy zauważyć, że skutek zastrzeżenia wiązany jest z istnieniem zastrzeżenia w dniu np. zawarcia umowy, a nie w chwili zawarcia umowy co ma na celu właśnie unikanie wątpliwości dotyczących momentu weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL w korelacji do momentu istnienia zastrzeżenia numeru PESEL. Po drugie należy wskazać, że przewidywane do udostępnienia usługi weryfikacji przewidują możliwość weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL nie tylko na dany dzień, ale także na dowolny dzień w przeszłości a zatem w każdym momencie będzie można zweryfikować status zastrzeżenia osoby na dowolny dzień wstecz. Wydawanie zaświadczenia z oznaczeniem dokładnego czasu jego wydania wydaje się rozwiązaniem znacznie mniej skutecznym od planowanych usług.
53.	Stowarzyszenie notariuszy RP	Art. 23d	W art.4 Projektu, w jego art.23d, w ust. 3, wymienia się wśród osób fizycznych, których PESEL może być zastrzeżony w rejestrze, osoby ubezwłasnowolnione. W żadnej części projektu nie ma jednak mowy o małoletnich, którzy również są właścicielami nieruchomości, mają nadany numer PESEL i nierzadko posiadają dowody osobiste. Zdaniem ZGSNRP ta grupa podmiotów również powinna być objęta regulacją ustawową.	Uwaga wyjaśniona. Zbycie nieruchomości przez małoletniego jako czynność przekraczająca zwykły zarząd wymaga zgody sądu, a zatem nie jest możliwe oszustwo przez proste podszycie się pod właściciela nieruchomości. Z tego względu regulacja nie uwzględnia osób małoletnich.

54.	Związek Przedsiębiorców Finansowych	Art. 4 – do art. 23d ust. 4	<p>Art. 23d ust. 4 projektowanej ustawy stanowi, że “Datą zastrzeżenia jest dzień dokonania zgłoszenia zastrzeżenia.”</p> <p>Zaproponowane rozwiązanie ustawowe nie przystaje do charakteru gospodarki cyfrowej i postępu technologicznego, jaki poczynili kredytodawcy kredytu konsumenckiego. W naszej opinii utworzony na bazie art. 23a ust. 1 Projektowanej ustawy rejestr zastrzeżeń powinien być wyposażony w funkcjonalność pozwalającą na określenie dokładnej chwili dokonania zastrzeżenia, uwzględniającej nie tylko dzień, ale również godzinę, minutę i sekundę jego dokonania. Postulujemy, aby datą zastrzeżenia była chwila dokonania zgłoszenia zastrzeżenia, uwzględniająca rzeczywisty czas dokonania zgłoszenia z dokładnością co najmniej do sekundy. W takim przypadku będzie istniała możliwość łatwego wykazania, że w chwili dokonywania czynności z klientem (np. zawierania umowy), jego PESEL nie był zastrzeżony. Jeśli datą dokonania zastrzeżenia będzie wyłącznie dzień, to naszym zdaniem będzie to stanowiło znaczne utrudnienie dla rozwoju gospodarki cyfrowej, działającej on-line, w czasie rzeczywistym. Na polskim rynku finansowym zdarza się, że klienci (w szczególności konsumenci) wielokrotnie w ciągu jednego dnia korzystają z usług kredytowych. Skuteczność dokonywanych zastrzeżeń i cofnięć zastrzeżenia numerów PESEL powinna odbywać się zatem bez zbędnych opóźnień, a preferencyjnie w czasie rzeczywistym. Kredytodawca, który zgodnie z przewidywanymi na gruncie projektu zmianami do ustawy o kredycie konsumenckim, zobowiązany będzie do zweryfikowania zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki, powinien mieć możliwość zidentyfikowania z dokładnością co do sekund, kiedy zastrzeżono numer PESEL lub cofnięto takie zastrzeżenie. W związku z powyższym, proponujemy następujące brzmienie art. 23d ust. 4 Projektu ustawy:</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Uwaga w swojej istocie dotyczy nie tyle dokonywania transakcji kupna na rynku e-commerce co dokonywania transakcji kup teraz zapłać później (płatności odroczonej). Przy standardowej transakcji kupna online instytucja weryfikacji nie obliuguje do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL.</p> <p>Sama konieczność weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL nie jest problematyczna z punktu widzenia zakupów z odroczoną płatnością bowiem proces ten może następować automatycznie. Zdaniem zgłaszającego uwagę problematyczne jest cofnięcie zastrzeżenia z dniem następującym po dniu zlecenia cofnięcia zastrzeżenia, z uwagi na możliwość zrezygnowania z zakupu.</p> <p>KPRM po ponownej analizie ryzyk i elastyczności rozwiązania zdecydował się na przemodelowanie procesu przez rozróżnienie umów zawieranych z rejestracją dokładnego czasu ich zawarcia i pozostałych umów. W przypadku umów zawieranych z rejestracją dokładnego czasu ich zawarcia brak możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń będzie wiązany od razu z istnieniem zastrzeżenia w chwili zawarcia umowy. W przypadku pozostałych umów, w tym w szczególności umów papierowych, gdzie nie jest odnotowywana dokładna chwila zawarcia umowy skutek wiązany jest od dnia następującego pod dniu dokonania zastrzeżenia numeru PESEL (tak jak ma to miejsce w projekcie przepisów przekazanych do konsultacji) – ma to pozwolić</p>
-----	--	-----------------------------	---	---

			<p>Art. 23d ust. 4. Datą zastrzeżenia jest dzień, godzina, minuta i sekunda dokonania zgłoszenia zastrzeżenia. Odpowiedniej zmiany wymagają także inne przepisy, które odnoszą się do wskazania „dnia”, np. projektowany art. 23f ust. 3 ustawy o ewidencji ludności.</p>	<p>na unikanie prób oszustw związanych z zawarciem umowy w tym samym dniu, w którym dokonano zastrzeżenia numeru PESEL bez posiadania informacji o dokładnej chwili zawarcia umowy. Umowy w obszarze e-commerce na zasadzie finansowania kup teraz, zapłać później realizowane są w formule online z rejestracją dokładnego czasu zawarcia umowy (są to jednocześnie umowy na odległość) a zatem w przypadku tego rodzaju transakcji wycofanie zastrzeżenia zostanie odnotowane od razu w rejestrze zastrzeżeń a osoba po jego wycofaniu będzie mogła dokończyć realizację transakcji.</p> <p>Rzecznik Finansowy w przekazanych do projektu uwagach wskazał, że przeprowadzone przez niego w grudniu 2022 r. badanie społeczne pokazało, iż obywatele oczekują od administracji i ustawodawcy zwiększonej aktywności w zakresie regulacji produktów finansowych obarczonych istotnym ryzykiem dla klientów podmiotów rynku finansowego nawet jeżeli może się to wiązać - w uzasadnionych przypadkach – z ograniczeniem dostępności określonych produktów.</p>
55.	Związek Przedsiębiorców Finansowych	Art. 4 – do art. 25d ust. 5	<p>Projektowany art. 23d ust. 5 ustawy o ewidencji ludności (art. 4 Projektu ustawy) Zgodnie z proponowaną treścią art. 23d ust. 5 ustawy o ewidencji ludności “Datą cofnięcia zastrzeżenia jest dzień następujący po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia”. Uważamy, że określenie skuteczności cofnięcia zastrzeżenia na dzień następujący po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia w istocie znacząco utrudni codzienne zakupy milionom klientów, korzystających z finansowania on-line. W tym kontekście należy także przywołać proponowaną treść art. 9 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim “Informacja o zastrzeżeniu numeru</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wyjaśnienie przy innej uwadze Związku Przedsiębiorców Finansowych.</p>

		<p>PESEL udostępniana jest niezwłocznie w dniu jego dokonania, jednakże niedopuszczalność dochodzenia roszczeń oraz zbycia wierzytelności, o których mowa w ust. 2a, znajduje zastosowanie do umów zawartych od dnia następującego po dniu dokonania zastrzeżenia numeru PESEL pod warunkiem, że zastrzeżenie to nie zostało cofnięte.” Pozostawienie aktualnego brzmienia art. 23d ust. 5 ustawy o ewidencji ludności oraz art. 9 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim doprowadzi w istocie do znacznego ograniczenia udzielania pożyczek on-line, w tym także finansujących zakupy w e-commerce. Żaden przedsiębiorca nie będzie bowiem ryzykował udzielenia konsumentowi finansowania na zakup produktów w sytuacji, gdy ten tuż przed zawarciem umowy finansowania dokonał co prawda cofnięcia zastrzeżenia zgłoszenia, jednak skuteczność takiego cofnięcia będzie określana na dzień następny. W takim wypadku, dla prawidłowego zabezpieczenia interesów przedsiębiorcy, będzie on mógł zaoferować klientowi zawarcie umowy finansowania zakupu produktu dopiero w dniu następnym po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia.</p> <p>Warto w tym miejscu wskazać, że z perspektywy przeciętnego klienta oraz dynamiki funkcjonowania np. handlu elektronicznego oczekiwanie do dnia następnego na możliwość zawarcia transakcji na stosunkowo niewielką kwotę, jest w praktyce nie do zaakceptowania. Z perspektywy opisanej powyżej praktyki obrotu trudna do zaakceptowania byłaby sytuacja, w której (1) konsument dokonałby zastrzeżenia PESEL np. 9 stycznia (data zastrzeżenia), (2) następnie kolejnego dnia – tj. 10 stycznia – chciałby zawrzeć umowę kredytu konsumenckiego przez Internet, (3) tego dnia – tj. 10 stycznia – dokonałby cofnięcia zastrzeżenia PESEL, (4) a skutek cofnięcia – zgodnie z ww. przepisem – miałby miejsce dopiero 11 stycznia (a nie natychmiast po dokonaniu zgłoszenia cofnięcia zastrzeżenia).</p>	
--	--	---	--

			<p>Tak ukształtowany proces uniemożliwiłby konsumentom swobodny dostęp do wielu usług finansowych, w przypadku których dochodzi do bardzo szybkiego zawarcia umowy (np. przez Internet). Postulujemy, aby data cofnięcia zastrzeżenia uwzględniała nie tylko datę dzienną, ale również co najmniej godzinę, minutę i sekundę, zaś skuteczność cofnięcia powinna być określona właśnie od chwili dokonania cofnięcia zastrzeżenia, nie zaś od dnia następnego. Uważamy, że takie rozwiązanie będzie zapewniało dalszą możliwość dla rozwoju gospodarki cyfrowej, działającej on-line w czasie rzeczywistym, zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo wszystkim stronom procesu finansowania on-line. W związku z powyższym, proponujemy następujące brzmienie art. 23d ust. 5 Projektu ustawy: Art. 23d ust. 5. Datą cofnięcia zastrzeżenia jest dzień, godzina, minuta i sekunda dokonania zgłoszenia cofnięcia zastrzeżenia. Odpowiedniej zmiany wymagają także inne przepisy, które odnoszą się do wskazania „dnia”, np. projektowany art. 23f ust. 3 ustawy o ewidencji ludności.</p>	
56.	Konfederacja Lewiatan	Art. 4 – do art. 25d ust. 5	<p>Konieczność zapewnienia możliwości cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL w czasie rzeczywistym (art. 23d ust. 5 ustawy o ewidencji ludności oraz art. 9 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim) Stoimy na stanowisku, że określenie skuteczności cofnięcia zastrzeżenia na dzień następujący po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia znacząco utrudni codzienne zakupy milionom klientów, korzystających z finansowania “kup teraz, zapłać później”, podczas zakupów dokonywanych online. Obecne brzmienie art. 23d ust. 5 ustawy o ewidencji ludności oraz art. 9 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim doprowadzi w istocie do znacznego ograniczenia udzielania pożyczek on-line na niskie kwoty. Przedsiębiorcy udzielający finansowania on-line nie będą bowiem ryzykowali udzielenia konsumentowi finansowania na zakup produktów o niskiej wartości w sytuacji,</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wyjaśnienie przy uwadze Związku Przedsiębiorców Finansowych.</p>

			<p>gdy przed zawarciem umowy finansowania klient cofnął zastrzeżenie zgłoszenia numeru PESEL, jednak skuteczność takiego działania będzie określana na dzień następny. W takim wypadku, dla prawidłowego zabezpieczenia interesów przedsiębiorcy, będzie on mógł zaoferować klientowi zawarcie umowy finansowania zakupu produktu dopiero w dniu następnym po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia. Z perspektywy przeciętnego klienta oraz dynamiki funkcjonowania handlu elektronicznego czekanie do dnia następnego na możliwość zawarcia transakcji na niewielką kwotę jest w praktyce nieakceptowane. Jako że usługa płatności odroczonej służy konsumentów głównie do opłacania towarów o niskiej wartości, wielu z nich porzuci koszyk i zrezygnuje z zakupu. Dlatego też proponujemy, aby data cofnięcia zastrzeżenia uwzględniała nie tylko datę dzienną, ale również co najmniej godzinę, minutę i sekundę. Zaś skuteczność cofnięcia była określona właśnie od chwili dokonania cofnięcia zastrzeżenia, nie zaś od dnia następnego. Uważamy, że takie rozwiązanie będzie zapewniało dalszą możliwość dla rozwoju gospodarki cyfrowej, działającej on-line w czasie rzeczywistym, zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo wszystkim stronom procesu finansowania zakupów produktów on-line na niskie kwoty. Zaproponowana kwotowa wyłączenia koresponduje jednocześnie z ograniczeniem kwotowym dla odbierania od konsumentów oświadczenia o dochodach i wydatkach, wprowadzonego Ustawą o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie.</p>	
57.	Związek Przedsiębiorców Finansowych	Art. 4 – do art. 23e ust. 1	<p>Projektowany art. 23e ust. 1 ustawy o ewidencji ludności (art. 4 Projektu ustawy) Zgodnie z projektowanym art. 23e ust. 1 ustawy o ewidencji ludności, każdy może nieodpłatnie zweryfikować informację o aktualnym zastrzeżeniu numeru PESEL oraz zastrzeżeniu numeru PESEL w określonym przez weryfikującego</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W projekcie przewidziano odniesienie się do “chwili” zawarcia umowy. Uwaga uwzględniona także w zakresie zamiany spójnika „oraz” na „lub”.</p>

			<p>dniu przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji. Po pierwsze, ww. przepis posługuje się koniunkcją, co biorąc pod uwagę cel tego przepisu wydaje się zabiegiem nieodpowiednim. Po drugie, w ślad za przedstawionymi powyżej uwagami dotyczącymi potrzeby odnotowania zastrzeżeń i cofnięć zastrzeżenia w czasie rzeczywistym, ww. przepis powinien odnosić się nie tyle do „dnia” określonego przez co do „dnia i godziny”.</p> <p>Proponujemy następujące brzmienie przepisu:</p> <p>Art. 23e ust. 1. Każdy może nieodpłatnie zweryfikować informację o aktualnym zastrzeżeniu numeru PESEL lub zastrzeżeniu numeru PESEL w określonym przez weryfikującego dniu, godzinie, minucie i sekundzie przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji.</p>	
58.	Związek Przedsiębiorców Finansowych	Art. 4 – do art. 23e ust. 2 pkt 1	<p>Projektowany art. 23e ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności (art. 4 Projektu ustawy). Zgodnie z projektowanym art. 23e ust. 2 ustawy o ewidencji ludności, skorzystanie z usługi pozwalającej na weryfikację zastrzeżenia numeru PESEL (zgodnie z art. 23e ust. 1 ustawy o ewidencji), wymaga uwierzytelnienia. W tym zakresie projektowany art. 23e ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności odsyła do sposobów określonych w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne albo użycia certyfikatu, o którym mowa w art. 19e ust. 2a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wydanego użytkownikowi publicznej aplikacji mobilnej. Biorąc pod uwagę obowiązki weryfikacyjne nałożone na niektóre podmioty bankowe (projektowany art. 105d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe) oraz kredytodawców kredytu konsumenckiego (projektowany art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim), podmioty te siłą rzeczy będą zainteresowane</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Należy zgodzić się ze ZPF, że pożądane byłoby wykorzystanie pieczęci elektronicznej instytucji/osoby prawnej, jednakże pieczęć nie jest środkiem identyfikacji elektronicznej umożliwiającym korzystanie z e-usług na gov.pl. Jeżeli rozwój sposobów uwierzytelnienia stosowanych w gov.pl pozwoli na zastosowanie pieczęci, będzie mogła ona zostać użyta do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL z wykorzystaniem e-usługi. Należy jednak wskazać, że e-usługa dedykowana jest podmiotom, które nie będą korzystały z usług webservice tymczasem podmioty weryfikujące zastrzeżenie w sposób masowy będą korzystały z usług webservice, które nie wymagają wskazania podmiotu, w imieniu którego dokonuje się weryfikacji, bowiem dane te będą logowane w wyniku złożenia samego zapytania.</p>

		<p>uprawnieniem, o którym mowa w projektowanym art. 23e ust. 1 ustawy o ewidencji ludności. Zastrzeżenia budzi jednak sposób uwierzytelniania się takich podmiotów celem pozyskania odpowiednich informacji z rejestru. W szczególności art. 20a ust. 1 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne nie przewiduje możliwości uwierzytelniania się zainteresowanego przez użycie pieczęci elektronicznej. Przepis ten w pkt. 3 odsyła jedynie do danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego. Tymczasem, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym (tzw. rozporządzenie eIDAS), kwalifikowany certyfikat podpisu elektronicznego służy do identyfikacji „podpisującego”, a więc osoby fizycznej. Biorąc pod uwagę obowiązki nałożone na niektórych uczestników rynku niebędących osobami fizycznymi, projektowana ustawa powinna wprost dopuszczać możliwość uwierzytelnienia się takich podmiotów, celem dostępu do rejestru, w oparciu o „kwalifikowany certyfikat pieczęci elektronicznej” w rozumieniu art. 3 pkt 30 rozporządzenia eIDAS. Zgodnie z art. 3 pkt 24 rozporządzenia eIDAS, „podmiotem składającym pieczęć” jest osoba prawna, która składa pieczęć elektroniczną (np. instytucja pożyczkowa, bank etc.). Takie rozwiązanie zapewni przy tym odpowiednią symetrię między organami administracji publicznej a podmiotami prywatnymi. Przykładowo, zgodnie z projektowanym art. 23e ust. 12 ustawy o ewidencji ludności, zaświadczenie z rejestru zastrzeżeń opatrywane jest zaawansowaną pieczęcią elektroniczną ministra właściwego do spraw informatyzacji opartą na kwalifikowanym certyfikacie pieczęci elektronicznej.</p>	
--	--	--	--

			W przypadku identyfikacji dokonywanej w opisany powyżej sposób, projektowane przepisy art. 23e ust. 5 i 6 powinny zostać wyłączone (obowiązki i rygor w przypadku weryfikacji dokonywanej w cudzym imieniu).	
59.	Związek Przedsiębiorców Finansowych	Art. 4 – do art. 23e ust. 2 pkt 2	Projektowany art. 23e ust. 2 pkt 2 ustawy o ewidencji ludności (art. 4 Projektu ustawy) Zgodnie z projektowanym art. 23e ust. 2 ustawy o ewidencji ludności, skorzystanie z usługi pozwalającej na weryfikację zastrzeżenia numeru PESEL (zgodnie z art. 23e ust. 1 ustawy o ewidencji), wymaga – oprócz uwierzytelnienia - wskazania szeregu danych. Zgodnie z art. 23e ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności, wśród wymaganych danych wskazano nie tylko numer PESEL oraz imię i nazwisko, ale także serię i numer dowodu osobistego lub paszportu (albo innego dokumentu potwierdzającego tożsamości i obywatelstwo – w przypadku cudzoziemców) oraz nazwiska rodowego matki. Dane te są zdecydowanie nadmiarowe, biorąc pod uwagę, że zapytanie dotyczy numeru PESEL, który jest numerem niepowtarzalnym. Podmioty, którym przyznano uprawnienie do kierowania zapytań do rejestru zastrzeżeń PESEL, często mogą nie posiadać tak szczegółowych danych o osobie, której dotyczy zapytanie. W efekcie, wymogi przewidywane na gruncie art. 23e ust. 2 pkt 2 ustawy o ewidencji ludności mogą stanowić pośrednie ograniczenie przyznanego uprawnienia. Z drugiej strony, brak dostępu do tych danych uniemożliwi im wykonanie ciężących na nich obowiązków (por. np. art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim). Nasze wątpliwości budzi również kwestia korelacji Projektowanej ustawy z art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), wskazującym na	Uwaga wyjaśniona. Podanie zestawu danych będzie konieczne w przypadku weryfikacji przy użyciu usługi online udostępnionej na gov.pl. W przypadku korzystania z usług webservice jedynym kryterium wejściowym będzie numer PESEL. Usługa online będzie powszechnie dostępna, po uwierzytelnieniu, dlatego też, aby ograniczyć możliwość dowolnego sprawdzania przez dowolną osobę informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL, projektodawca wprowadził wymóg podania zestawu danych, w tym nazwiska rodowego, którego nie ma na dowodzie osobistym, co jest szczególnie istotne w przypadku zjawiska kradzieży tożsamości. Podmiot weryfikujący nie musi danych tych w żadnym zakresie utrzymywać, ponieważ mają służyć jedynie weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL.

			<p>konieczność minimalizacji danych. Minimalizacja danych oznacza, że dane osobowe są adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane. Należy przez to rozumieć, że administrator zapewnia ograniczenie zakresu przetwarzanych danych do ścisłego minimum, a jednocześnie przetwarza je tylko wtedy, gdy w inny (a przy tym rozsądny) sposób nie da się osiągnąć celu przetwarzania. Zakres danych służących uwierzytelnieniu klienta w projektowanej treści art. 23e ust. 2 pkt 2) ustawy o ewidencji ludności, tak jak wskazywaliśmy, jest nadmiarowy. W celu zawarcia umowy o kredyt (lub wnioskowania o zawarcie takiej umowy) nie jest konieczne (niezbędne) pozyskanie takich danych jak seria i numer dowodu osobistego czy nazwisko rodowe matki. Przyjęcie przepisu w takim brzmieniu spowoduje więc konieczność pozyskiwania tych danych wyłącznie w celu weryfikacji zastrzeżeń, co może budzić uzasadniony sprzeciw konsumentów co do podawania takich danych, a nadto pozostaje w sprzeczności ze wspomnianą zasadą minimalizacji danych. Zakres danych wymaganych na gruncie tego przepisu powinien być zatem ograniczony. Proponujemy następujące brzmienie przepisu: Art. 23e ust. 2 pkt 2 (...) 2) wskazaniu numeru PESEL, imienia i nazwiska.</p>	
60.	Konfederacja Lewiatan	Art. 4 – do art. 23e ust. 2 pkt 2	<p>Nasze wątpliwości budzi również kwestia korelacji projektowanej ustawy z art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), wskazującym na konieczność minimalizacji danych. Minimalizacja danych oznacza, że dane osobowe są adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane. Należy przez to rozumieć, że administrator zapewnia ograniczenie zakresu przetwarzanych danych do ścisłego minimum, a jednocześnie przetwarza je tylko wtedy, gdy</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Podanie zestawu danych będzie konieczne w przypadku weryfikacji przy użyciu usługi online udostępnionej na gov.pl. W przypadku korzystania z usług webservice jedynym kryterium wejściowym będzie numer PESEL. Usługa online będzie powszechnie dostępna, po uwierzytelnieniu, dlatego też, aby ograniczyć możliwość dowolnego sprawdzania przez dowolną osobę informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL, projektodawca</p>

			<p>w inny (a przy tym rozsądny) sposób nie da się osiągnąć celu przetwarzania. W naszej opinii zakres danych służących uwierzytelnieniu klienta jest w projektowanej treści art. 23e ust. 2 pkt 2) ustawy o ewidencji ludności jest nadmiarowy. Instytucja zobowiązana do weryfikacji w rejestrze może nie dysponować takim zakresem danych, ponieważ nie ma uzasadnienia do ich pozyskiwania. W celu zawarcia umowy o kredyt (lub wnioskowania o zawarcie takiej umowy) nie jest konieczne (niezbędne) pozyskanie takich danych jak seria i numer dowodu osobistego czy nazwisko rodowe matki. Przyjęcie przepisu w takim brzmieniu spowoduje więc konieczność pozyskiwania tych danych wyłącznie w celu weryfikacji zastrzeżeń, co może budzić uzasadniony sprzeciw konsumentów co do podawania takich danych, a nadto pozostaje w sprzeczności ze wspomnianą zasadą minimalizacji danych. Uważamy, że wystarczające powinno być podanie numeru PESEL, ewentualnie numeru PESEL oraz imienia i nazwiska. Jeśli taki numer jest zastrzeżony, zbieranie dalszych danych nie ma żadnego uzasadnienia. Należałoby też wziąć pod uwagę ryzyko wycieku danych z rejestru zastrzeżeń i ocenić je w relacji do korzyści związanych z powstaniem rejestru i zastrzeganiem numeru PESEL. Może okazać się, że "prewencyjne" zastrzeżenie numeru PESEL będzie niosło większe ryzyko niż niedokonanie takiej czynności</p>	<p>wprowadził wymóg podania zestawu danych, w tym nazwiska rodowego, którego nie ma na dowodzie osobistym, co jest szczególnie istotne w przypadku zjawiska kradzieży tożsamości. Podmiot weryfikujący nie musi danych tych w żadnym zakresie utrzymywać ponieważ mają służyć jedynie weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL.</p>
61.	Stowarzyszenie Notariuszy RP	Art. 4 – do art. 23e ust. 4	<p>W art. 4 Projektu w jego art. 23e w ust. 2 znajduje się postanowienie, po spełnieniu jakich wymogów możliwe jest skorzystanie z rejestru zastrzeżeń. Przepis ten wskazuje jakie dane są niezbędne, aby informację niezbędną do dokonania weryfikacji uzyskać. Zarząd Główny SNRP pragnie zwrócić uwagę, że wymagane dane dość rzadko znajdują się w złożonej notariuszowi dokumentacji, a czasami – gdy za właściciela występuje jego pełnomocnik lub przedstawiciel ustawowy – (jak chociażby numer ostatniego wydanego dowodu osobistego) są</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Możliwość skorzystania z usługi online wymagającej podania zestawu danych jest tylko jednym z możliwych kanałów weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL. W przypadku usług webservice wystarczające jest podanie samego numeru PESEL. Zestaw danych wymaganych do podania w usłudze online nie jest zbyt rozbudowany i opiera się głównie na danych dowodu osobistego –</p>

			<p>niemożliwe do zdobycia, co oznacza, że notariusz może nie mieć w ogóle możliwości dokonania weryfikacji w rejestrze. Ta sama uwaga dotyczy także nazwiska rodowego matki, bowiem brak wiedzy na ten temat również w praktyce występuje. Oczywiście akurat ten problem można rozwiązać uzyskując z rządu stanu cywilnego odpis aktu urodzenia, ale to z kolei naraża strony na pozyskiwanie dodatkowych dokumentów oraz niepotrzebne koszty.</p>	<p>numer ostatniego wydanego dowodu osobistego lub paszportu, to dane zamieszczone w ważnym dokumencie osoby, na podstawie którego to dokumentu notariusz weryfikuje tożsamość klienta. Nazwisko rodowe matki pozyskać można na podstawie oświadczenia klienta. W przypadku wskazania błędnego nazwiska rodowego matki usługa zwróci komunikat o błędnych danych, co będzie dla notariusza sygnałem o konieczności ustalenia prawidłowych. Obecnie osoby fizyczne dysponują szeregiem narzędzi pozwalających na ustalenie ich danych w rejestrze PESEL, w szczególności elektronicznych, jak wgląd do danych własnych w rejestrze PESEL, a od maja 2023 r. będzie również dostępna usługa pobrania zaświadczenia elektronicznego o danych własnych, opatrzonego pieczęcią elektroniczną. Dokument wydawany będzie od razu dzięki zautomatyzowaniu mechanizmu w ramach usługi.</p>
62.	Fundacja Rozwoju Rynku Finansowego	Art. 4 – do art. 23e i 23 f	<p>W ocenie Fundacji doprecyzowania wymaga relacja przepisów projektowanych art. 23e i 23f. Art. 23e reguluje ogólne zasady weryfikacji rejestru PESEL, natomiast art. 23f wprowadza możliwość udostępniania informacji o istnieniu i dacie dokonania zastrzeżenia PESEL m.in. podmiotom zobowiązanym do weryfikacji rejestru, w tym podmiotom, o których mowa w art. 3 i 5 projektu. Nie jest jasne, w jakim zakresie w odniesieniu do podmiotów zobowiązanych zastosowanie znajdzie art. 23e ust. 2. Wyjaśnienia wymaga, co stanie się w sytuacji, w której przykładowo instytucja pożyczkowa będzie chciała dokonać weryfikacji rejestru nie posiadając nazwiska rodowego matki (jest to bowiem rodzaj danej, której większość podmiotów nie wymaga w celu identyfikacji składającego wniosek o pożyczkę) lub wskaże prawidłowy nr PESEL, ale błędne nazwisko (np.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Art. 23e ust. 2 przewiduje odrębny od usług webservice kanał umożliwiający zweryfikowanie zastrzeżenia numeru PESEL. Osoba (podmiot) weryfikujący będzie mógł skorzystać z usługi online udostępnionej na gov.pl lub z odpowiednika usługi udostępnionej w aplikacji mObywatel w celu weryfikacji zastrzeżenia. Osoba taka będzie musiała podać kontekst organizacji, w imieniu której dokonuje weryfikacji (jeśli robi to w imieniu organizacji) oraz zestaw danych osoby fizycznej. Jeśli zestaw danych będzie zgodny z danymi widniejącymi w rejestrze PESEL, podmiot otrzyma informację o statusie zastrzeżenia. Jeżeli zestaw danych będzie niezgodny z</p>

			<p>Kowalska zamiast Kowalska-Jankowska, Wisniewska zamiast Wiśniewska etc.). Czy w takim przypadku podmiot dokonujący weryfikacji otrzyma odpowiedź z systemu, czy będzie to informacja o zastrzeżeniu PESEL/braku zastrzeżenia, czy też informacja braku zgodności danych. Art. 23e ust. 3 oraz art. 23f ust. 4 reguluje jedynie sytuację, w której weryfikowany nr PESEL nie istnieje, nie dotyczy natomiast sytuacji, w której dany PESEL istnieje, ale nie ma pełnej zgodności danych zawartych w bazie PESEL. Wprawdzie w uzasadnieniu Projektodawca wskazuje, że „informacja o zastrzeżeniu zostanie zwrócona wyłącznie jeżeli dane wprowadzone w e-usłudze będą zgodne z danymi w rejestrze PESEL”, jednak w naszej ocenie nie wynika to z projektowanych przepisów.</p>	<p>danymi w PESEL weryfikujący otrzyma informacje o niezgodności podanych danych. Kwestia ta została zaadresowana w analizie biznesowej rozwiązania technicznego, gdzie przewidziano komunikat o niezgodności danych.</p>
63.	Związek Banków Polskich	Art. 5	<p>Proponujemy zmianę brzmienia art. 9 ust. 2 na następujące: 2. Ocena zdolności kredytowej dokonywana jest na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta lub na podstawie informacji pozyskanych z odpowiednich baz danych lub zbiorów danych kredytodawcy. Weryfikacja istnienia zastrzeżenia numeru PESEL odbywa się w sposób określony w art. 23e lub 23f ustawy, o której mowa w ust.1 i może być dokonywana za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dodano przepis, zgodnie z którym weryfikacja istnienia zastrzeżenia numeru PESEL może być dokonywana za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe.</p> <p>Należy jednak zauważyć, że nawet bez wprowadzania dedykowanego przepisu, jeśli system udostępniony przez instytucję utworzoną na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego będzie wykorzystywany do weryfikowania zastrzeżenia numeru PESEL przez np. banki to należy uznać to za dopuszczalne podobnie jak w przypadku systemu Dokumenty Zastrzeżone.</p> <p>Warunkiem jest oczywiście uprzednie spełnienie wymogów określonych w art. 23f ust. 1 pkt lub 3 oraz ust. 2 ustawy o ewidencji ludności. W ocenie projektodawcy brak jest zatem potrzeby dodawania jej odrębnie w</p>

				katalogu ustawowym widniejącym we wskazanym przepisie.
64.	Fundacja Rozwoju Rynku Finansowego	Art. 5	Fundacja zwraca uwagę, że w dniu 18 grudnia 2022 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie (Dz. U. z 2022 poz. 2339), którą m.in. dokonano nowelizacji ustawy o kredycie konsumenckim wprowadzając, po art. 9, art. 9a statuujący szczególne zasady dokonywania oceny zdolności kredytowej przez instytucje pożyczkowe. W naszej ocenie analiza wymaga, czy nie zachodzi sprzeczność pomiędzy brzmieniem art. 9 w brzmieniu zaproponowanym w projekcie, a art. 9a, który wejdzie w życie w dniu 18 maja 2023 r. Zgodnie bowiem z art. 9 kredytodawca będzie zobowiązany do dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta i sprawdzenie, czy PESEL konsumenta nie widnieje jako zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń. Wydaje się, że ten obowiązek zostanie wyłączony dla instytucji pożyczkowych, dla których wprowadzono przepisy szczególne w zakresie zasad i sposobu dokonywania oceny zdolności kredytowej. Zasadna byłaby zatem odpowiednia modyfikacja art. 9a ustawy o kredycie konsumenckim. Ponadto, zwracamy uwagę na nieprawidłowe odwołanie w projektowanym art. 9 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim. Prawidłowe brzmienie powinno być następujące: „...o których mowa w ust. 3...”.	Uwaga uwzględniona. Intencją projektodawcy jest objęcie regulacją także instytucji pożyczkowych. W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych dokonano modyfikacji projektowanych przepisów ustawy o kredycie konsumenckim wyodrębniając regulację dotyczącą zastrzegania numeru PESEL do osobnej jednostki redakcyjnej.
65.	Związek Przedsiębiorców Finansowych Pracodawcy RP	Art. 5	Ocena zdolności kredytowej – niezgodność z nowymi obowiązkami wprowadzonymi na podstawie Ustawy o zmianie ustawy w celu przeciwdziałania lichwie Projekt ustawy całkowicie pomija fakt bardzo poważnych zmian w zakresie oceny zdolności kredytowej dokonanych ustawą z dnia 6 października 2022 r. o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie. Do ustawy o kredycie konsumenckim wprowadzono nowy art. 9a ustawy o kredycie konsumenckim, który nakłada na	Uwaga wyjaśniona. Zasady oceny zdolności kredytowej osoby ubiegającej się o pożyczkę, w świetle projektowanej ustawy, pozostają bez zmian, zarówno w świetle art. 9 jak i art. 9a, który wejdzie w życie w maju 2023 r. Zastrzeżenie numeru PESEL nie ma wpływu na ocenę zdolności kredytowej, a jedynie stanowi dla udzielających kredytu/pożyczki

			<p>kredytodawców – instytucje pożyczkowe - nowe obowiązki w zakresie oceny zdolności kredytowej, w tym obowiązek dokonania tej oceny na podstawie analizy danych udostępnianych przez zaufanych dostawców gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez 1) instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, lub 2) biura informacji gospodarczej. Dodatkowo ustawa nałożyła na instytucje pożyczkowe – w określonych przypadkach – obowiązek odebrania od konsumenta oświadczenia o jego dochodach i stałych wydatkach gospodarstwa domowego, wraz z dokumentami potwierdzającymi wysokość dochodów konsumenta, które z kolei stanowią załącznik do umowy o kredycie konsumenckim. Ponadto ustawa zakłada sankcje za naruszenie przepisów o ocenie zdolności kredytowej. Nowy artykuł 9a ustawy o kredycie konsumenckim wejdzie w życie (z uwagi na vacatio legis) w dniu 18 maja 2023 r. Na marginesie należy wskazać, że projektodawca ustawy o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie dostrzegł konieczność notyfikacji projektu i dokonał tej notyfikacji w trakcie I czytania projektu w Sejmie. Nie może to dziwić z uwagi na tożsamość materii, którą ustawa reguluje, a treścią Dyrektywy CCD. Analizy wymaga więc ustalenie wzajemnej relacji pomiędzy nowym art. 9a ustawy o kredycie konsumenckim (który wejdzie w życie 18 maja 2023 r.), a proponowanym na podstawie Projektu ustawy, zmienionym art. 9. Projekt ustawy w tym zakresie nie dokonuje rzeczowej analizy i w ogóle pomija fakt nałożenia na instytucje pożyczkowe nowych obowiązków w zakresie oceny zdolności kredytowej.</p>	<p>informację, że osoba nie życzy sobie takiego produktu. W przypadku istnienia zastrzeżenia numeru PESEL nie ma przeszkód, by dokonać oceny zdolności kredytowej klienta na podstawie art. 9 lub art. 9a lecz samo zawarcie umowy uzależnione jest od istnienia zastrzeżenia.</p> <p>Jednocześnie projektodawca zdecydował się na wydzielenie regulacji dotyczących zastrzeżenia numeru PESEL do osobnej jednostki redakcyjnej (art. 9b), aby uniknąć wątpliwości związanych z wpływem regulacji na ocenę zdolności kredytowej.</p>
66.	Związek Przedsiębiorców Finansowych	Art. 5	<p>Projektowany art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim (art. 5 Projektu ustawy). Zgodnie z projektowanymi zmianami do art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Projektowane przepisy nie ingerują w procesy oceny zdolności kredytowej i nie blokują możliwości jej</p>

		<p>jest zobowiązany do dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta i sprawdzenia w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności czy numer PESEL konsumenta widnieje jako zastrzeżony. Kolejne projektowane zmiany wprowadzają negatywne konsekwencje prywatnoprawne w przypadku, gdy umowa o kredyt konsumencki została zawarta pomimo istniejącego zastrzeżenia numeru PESEL, o których już była mowa w pkt 2 stanowiska. Wprowadzenie tak daleko idących przepisów ochronnych, które ingerują w zasadę swobody procesu oceny zdolności kredytowej, może być uznane za nieproporcjonalne i nadmiernie uciążliwe. Co więcej, w praktyce obrotu coraz częściej można spotkać się z sytuacjami, gdy ten sam konsument, w krótkich odstępach czasu (nawet kilku godzin) zawiera kilka z rzędu umów o kredyt konsumencki, zwłaszcza dokonując tzw. płatności odroczonej. Dotyczy to w szczególności handlu w Internecie (np. klient korzysta z kredytu konsumenckiego w celu zakupu książki online, a następnie po kilkunastu minutach, w celu zakupu odzieży online w innym sklepie). Takie kredyty konsumenckie często mogą być zaciągane u tego samego kredytodawcy. Z perspektywy konsumenta może wydawać się zupełnie niezrozumiałe, dlaczego kredytodawca ponownie dokonuje weryfikacji sprawdzenia zastrzeżenia PESEL, skoro dla potrzeb innej umowy o kredyt konsumencki dokonał takiego sprawdzenia kilkanaście minut wcześniej. Należy się spodziewać, że obywatele będą dokonywali prewencyjnego zastrzeżenia numeru PESEL. W praktyce, aby zawrzeć dowolną umowę o kredyt konsumencki, w tym dokonać płatności odroczonej, konsument – przed zawarciem danej umowy – będzie musiał dokonać cofnięcia zastrzeżenia. Jak opisano powyżej, w praktyce handlu internetowego coraz częściej zdarzają się sytuacje, że tego samego dnia konsument zawiera nawet kilka umów o</p>	<p>przeprowadzenia. Zastrzeżenie numeru PESEL jest istotne dopiero w chwili zawarcia umowy kredytowej, natomiast sama ocena zdolności kredytowej osoby może nastąpić nawet w sytuacji istniejącego zastrzeżenia numeru PESEL. Decyzją osoby fizycznej jest, czy zastrzec swój numer PESEL, osoba która często zawiera umowy kredytowe może nie zdecydować się na skorzystanie z tego rozwiązania natomiast dla osób, które robią to rzadko lub w ogóle nie życzą sobie zaciągania tego rodzaju zobowiązań rozwiązanie to będzie praktyczne i łatwe w użyciu.</p> <p>Jednocześnie w projekcie wprowadzono do projektowanego art. 9b ust. 4 przepis określający możliwość ograniczenia lub wyłączenia weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL pod określonymi warunkami w przypadku kredytów konsumenckich, gdzie kwota kredytu przekazywana jest do sprzedawcy lub usługodawcy. W projektowanym przepisie założono, że kredytobiorca z kredytodawcą będą musieli pozostawać w stałym stosunku gospodarczym. Przewidziano także stosowny przepis przejściowy w art. 10 dla osób, które w momencie wejścia w życie przepisów będą pozostawać z kredytodawcą w stałych stosunkach gospodarczych.</p>
--	--	---	--

			<p>kredyt konsumencki, często z tym samym kredytodawcą. Wprowadzenie obowiązku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL dla każdej umowy kredytu, nawet służącej sfinansowaniu także drobnych zakupów w Internecie, będzie ograniczać swobodny rozwój gospodarki.</p>	
67.	<p>Konfederacja Lewiatan</p> <p>Pracodawcy RP</p>	Art. 5	<p>Mając na względzie podniesione wyżej uwagi, postulujemy dwie opcje rozwiązań, które sprowadzają się do wyłączenia stosowania przepisów projektowanej ustawy z jednej strony (co umożliwiłoby sprawne działanie sektora e-commerce), z drugiej do zabezpieczenia interesu konsumenta. Są to rozwiązania o charakterze kompromisowym, sprowadzające się do wyłączenia obszarów o niższym poziomie zagrożenia. Pierwszą propozycją jest wyłączenie względem pożyczek oraz kredytów w przypadku umów zawieranych na odległość, jeśli kwota kredytu nie trafia do kredytobiorcy, ale jest przekazywana bezpośrednio do podmiotu trzeciego, od którego konsument kupuje towar. Z istoty tego rozwiązania rodzi ono niższe ryzyko (większy poziom złożoności weryfikacji, więcej podmiotów biorących udział w procesie). W związku z tym proponujemy dodanie do projektowanego art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim ust. 7 o następującej treści: "Obowiązku dotyczącego weryfikacji w rejestrze PESEL wskazanego w ust. 1 oraz przepisu ust. 4, nie stosuje się w przypadku zawierania umowy o kredyt na odległość, gdy środki z kredytu wypłacane są przez kredytodawcę na rzecz podmiotu trzeciego, z którym kredytobiorcę wiąże inna umowa lub relacja gospodarcza, a środki z udzielonego kredytu służą regulacji zobowiązań kredytobiorcy z tytułu tej umowy lub regulacji gospodarczej." Drugą propozycją – alternatywną - jest wyłączenie względem umowy o kredyt jeśli kwota kredytu nie przekracza dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. W tym przypadku ryzyko ograniczone jest kwotowo. Uważamy, że zaproponowane wyłączenie z jednej</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W projekcie wprowadzono do projektowanego art. 9b ust. 4 przepis określający możliwość ograniczenia lub wyłączenia weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL pod określonymi warunkami w przypadku kredytów konsumenckich, gdzie kwota kredytu przekazywana jest do sprzedawcy lub usługodawcy. W projektowanym przepisie założono, że kredytobiorca z kredytodawcą będą musieli pozostawać w stałym stosunku gospodarczym. Przewidziano także stosowny przepis przejściowy w art. 10 dla osób, które w momencie wejścia w życie przepisów będą pozostawać z kredytodawcą w stałych stosunkach gospodarczych.</p>

			<p>strony zapewni możliwość dalszego rozwoju handlu elektronicznego, a w szczególności instytucji udzielających finansowania w ramach ustawy o kredycie konsumenckim na niewielkie kwoty, na zakup on-line określonych towarów, zaś z drugiej będzie w odpowiednim stopniu zabezpieczało interesy wszystkich stron procesu finansowania zakupów produktów on-line na niskie kwoty. W związku z tym proponujemy dodanie do projektowanego art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim ust. 7 o następującej treści: "Obowiązku dotyczącego weryfikacji w rejestrze PESEL wskazanego w ust. 1 oraz przepisu ust. 4, nie stosuje się w przypadku zawierania umowy o kredyt jeśli kwota kredytu nie przekracza dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207)."</p>	
68.	Konfederacja Lewiatan	art. 5 – do art. 9 ust. 2	<p>Art. 9 ust. 2. 2. Ocena zdolności kredytowej dokonywana jest na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta lub na podstawie informacji pozyskanych z odpowiednich baz danych lub zbiorów danych kredytodawcy. Weryfikacja istnienia zastrzeżenia numeru PESEL odbywa się w sposób określony w art. 23e lub 23f ustawy, o której mowa w ust. 1. Do osobnego ustępu proponujemy to zdanie przenieść albo dodać jako kontynuacja ust. 1 powyżej</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Przepisy dotyczące zastrzegania numeru PESEL wyodrębniono do osobnego artykułu.</p>
69.	Konfederacja Lewiatan	Art. 5 – do art. 9 ust. 4	<p>4. Informacja o zastrzeżeniu numeru PESEL udostępniana jest niezwłocznie w dniu jego dokonania jednakże niedopuszczalność dochodzenia roszczeń oraz zbycia wierzytelności, o których mowa w ust. 2a, znajduje zastosowanie do umów zawartych od dnia następującego po dniu dokonania zastrzeżenia numeru PESEL pod warunkiem, że zastrzeżenie to nie zostało cofnięte." Błędne odesłanie. Chodzi o ust. 3 powyżej.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Brzmienie przepisu uległo zmianie w związku z czym uwaga, zasadna na etapie zgłoszenia, stała się bezprzedmiotowa.</p>

70.	Związek Banków Polskich	Art. 7	<p>Zwracamy uwagę, iż obecne brzmienie art. 7 ust. 1 projektu budżeci obecnie poważne wątpliwości interpretacyjne, ze względu na fakt, iż punkt 1 i punkt 2 się wzajemnie wykluczają.</p> <p>Pragniemy zwrócić uwagę również na 14 dniowy termin wskazany w ust. 2 przedmiotowego przepisu. Zwracamy uwagę, iż jeśli rozwiązania techniczne, o których mowa w art. 7 ust.1, będą wymagały zmian w systemach bankowych termin 14 dni jest terminem stanowczo za krótkim dla banków.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Dokonano korekt redakcyjnych art. 7. Art. 7 ust. 1 i 2 projektu dotyczą komunikatów określających terminy wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających uruchomienie produkcyjne rejestru zastrzeżeń numerów PESEL oraz usług towarzyszących związanych z możliwością zastrzegania i cofnięcia zastrzeżenia online lub za pośrednictwem aplikacji mObywatel (w drugim etapie budowy rozwiązania, osobnym komunikatem). Projektodawca wskazuje, że zgodnie z art. 9 proponowanej ustawy przepisy dodane w Prawie bankowym dotyczące obowiązku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL wejdą w życie po upływie 9 miesięcy od wydania przez Ministra Cyfryzacji komunikatu o produkcyjnym uruchomieniu rejestru zastrzeżeń. Będzie to zatem czas wystarczający na dokonanie zmian w systemach bankowych, tym bardziej, że wkrótce KPRM udostępni również środowisko testowe dla budowanego rejestru.</p>
71.	Stowarzyszenie notariuszy RP	Art. 7 i 9	<p>Przepis art.9 Projektu jest informacją, że „Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1-3 oraz art. 5 i 6, które wchodzi w życie po upływie 9 miesięcy od terminu określonego w komunikacie wydanym na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1.”.</p> <p>Forma komunikatu o wejściu w życie ustawy nie jest przewidziana przepisami rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „zasad techniki prawodawczej”, które w §45 ust.1 (Dz. U z 2016, poz.283) wskazuje jakie brzmienie można nadać przepisowi o wejściu w życie ustawy.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Regulacje umożliwiające wejście w życie przepisów na podstawie komunikatu właściwego organu są już stosowane w prawodawstwie, w szczególności w obszarze wdrażania rozwiązań informatycznych, w których niezbędna jest pewność co odpowiednio wysokiej jakości wdrażanego produktu.</p>

Tabela uwag
zgłoszonych w ramach opiniowania
do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości

lp.	Podmiot zgłaszający uwagi	Jednostka redakcyjna	Zgłoszone uwagi	Stanowisko projektodawcy
1.	Rzecznik Finansowy	Uwaga ogólna	Rzecznik Finansowy dostrzega, że z gwarancji stworzonych przez projektowane przepisy będą mogły skorzystać wyłącznie osoby, które z własnej inicjatywy podejmą działania związane z zastrzeżeniem numeru PESEL – tj. złożą odpowiedni wniosek elektronicznie lub w organie gminy. Należy jednak pamiętać, że obecnie wciąż istnieje niemały odsetek osób nieporadnych życiowo, czy też wykluczonych cyfrowo, zwłaszcza wśród osób starszych, bardziej narażonych na oszustwa. Można zatem zakładać, że dokonanie odpowiedniego zastrzeżenia numeru PESEL za pośrednictwem usługi elektronicznej lub poprzez wizytę w organie gminy będzie dla niektórych osób stanowiło barierę. Co więcej, nawet przy najlepiej zorganizowanej kampanii informacyjnej, wiedza na temat możliwości dokonania zastrzeżenia numeru PESEL i skutków tej operacji nie będzie dostępna dla każdego. Z tego też powodu Rzecznik Finansowy postuluje rozważenie przyjęcia rozwiązania, zgodnie z którym numer PESEL byłby automatycznie wpisywany do rejestru zastrzeżeń, a dopiero wyraźna wola wycofania zastrzeżenia przez klienta powodowałaby możliwość zawarcia określonej, wymienionej w przepisach prawa, umowy rodzącej zobowiązania finansowe (opcja <i>opt out</i>). Takie rozwiązanie niewątpliwie w wyższym stopniu chroniłoby osoby mniej zaradne i wykluczone cyfrowo przed skutkami wyłudzenia danych. Badanie społeczne przeprowadzone przez Rzecznika Finansowego w grudniu 2022 r. pokazało, że obywatele oczekują od administracji i ustawodawcy zwiększonej aktywności w zakresie regulacji produktów	Uwaga wyjaśniona. Proponowane przez Rzecznika Finansowego rozwiązanie było brane pod uwagę podczas projektowania przepisów. Nie zdecydowano się jednak na nie z uwagi na zbyt daleko idącą ingerencję, która również wiązałaby się z tymi samymi, a prawdopodobnie większymi ryzykami dotyczącymi komunikacji, które wskazane zostały przez Rzecznika Finansowego. Wydaje się, że jak wynika z treści drugiej uwagi Rzecznika Finansowego, ma on świadomość ryzyk wpływających na ograniczenie uczestniczenia w obrocie gospodarczym. Po wdrożeniu planowanych rozwiązań, w przyszłości możliwe będzie ich rozwijanie np. przez opracowanie mechanizmów automatycznego zastrzegania numeru PESEL według przyjętych kryteriów. Obecnie zastrzeżenie numeru PESEL z urzędu przyjęto dla zdarzeń: unieważnienia dowodu osobistego z powodu utraty, kradzieży oraz zgłoszenia unieważnienia dowodu z powodu kradzieży tożsamości ale także na skutek uwag ZBP – zgonu. W ocenie KPRM z rozwiązania tego będą chciały skorzystać np. rodziny seniorów, które będą chciały zabezpieczyć interes swoich najbliższych i podejmą kroki w celu zastrzeżenia ich numeru PESEL.

			<p>finansowych obarczonych istotnym ryzykiem dla klientów podmiotów rynku finansowego nawet, jeżeli może się to wiązać - w uzasadnionych przypadkach – z ograniczeniem dostępności określonych produktów. Tym samym – uwzględniając możliwe niedogodności dla bardziej świadomej części społeczeństwa, a także potencjalne utrudnienia w prowadzeniu działalności gospodarczej przez podmioty rynku finansowego – postulowane rozwiązanie jest proporcjonalne w stosunku do korzyści polegającej na zapewnieniu wyższego poziomu bezpieczeństwa słabszych uczestników rynku.</p>	
2.	Rzecznik Finansowy	Uwaga ogólna	<p>Niezależnie od postulatu wskazanego w pkt 1, Rzecznik Finansowy ma świadomość, iż przyjęcie powyższego rozwiązania mogłoby tworzyć jednocześnie barierę w uczestniczeniu w obrocie gospodarczym, gdyż dla zawarcia nawet prostej umowy o niewielkich konsekwencjach finansowych konieczne byłoby „odblokowanie” numeru PESEL (poprzez cofnięcie zastrzeżenia). Należy przy tym pamiętać, że datą cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL jest – w świetle projektowanych przepisów – dzień następujący po dokonaniu cofnięcia zastrzeżenia. Tym samym zawarcie wielu ważnych dla konsumentów umów mogłoby być (przy przyjęciu rozwiązania opierającego się na „powszechności” zastrzeżenia numeru PESEL) opóźnione o 1 dzień. Wobec tego, alternatywnie warte rozważenia byłoby ustanowienie obowiązku obligatoryjnego wpisywania numeru PESEL klienta do rejestru zastrzeżeń po zawarciu umowy o prowadzenie rachunku płatniczego i dopiero umożliwienie samodzielnego „odblokowania” opcji zawierania umów kredytu w związku z posiadaniem tego rachunku przez klienta w sytuacji chęci zawarcia tego rodzaju zobowiązania. Takie rozwiązanie pomogłoby zapobiec zwłaszcza wyłudzeniom związanym z zaciąganiem tzw. „kredytów na klik”. Doświadczenia Rzecznika Finansowego wskazują, że możliwość szybkiego uzyskania</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Wydaje się, że propozycję tę należy traktować za mniej ingerującą w obrót gospodarczy wersję propozycji przedstawionej w uwadze pierwszej tj. zastrzeżenie „z urzędu” numerów PESEL osób, które założyły rachunek bankowy. W praktyce wydaje się jednak, że ryzyko zbyt daleko idącej ingerencji pozostaje aktualne, a jednocześnie cele wskazane w uwadze tj. weryfikacja zastrzeżenia przy zawieraniu umowy kredytu zostaną osiągnięte w przypadku dokonania zastrzeżenia numeru PESEL osoby na jej wniosek. Projekt uzupełniono natomiast o zastrzeżenie numeru PESEL z urzędu z powodu unieważnienia dowodu osobistego na skutek utraty, kradzieży oraz zgłoszenia unieważnienia dowodu z powodu kradzieży tożsamości ale także zarejestrowania zgonu.</p>

			<p>finansowania przez klienta po zalogowaniu się do bankowości elektronicznej (cała procedura zawierania umowy kredytu trwa kilka minut i jest zredukowana do kilku kliknięć w związku z działaniem odpowiednich algorytmów), powoduje w wielu przypadkach reperkusje dla klientów, którzy zawarli umowę o prowadzenie rachunku wyłącznie w celu korzystania z bankowości elektronicznej w jej podstawowym wymiarze, tj. dokonywania transakcji płatniczych, a nie zawierania umów kredytowych. Takie osoby, w związku z działaniami przestępców, nierzadko padają ofiarą oszustw, polegających na wprowadzaniu w błąd klientów co do charakteru podejmowanych działań (np. zapobiegania kradzieży środków z rachunków) i nakłanianiu klientów (lub samodzielnego podejmowania takich działań po uzyskaniu dostępu do rachunku klienta) do zawierania umów kredytów, po czym uzyskane środki są transferowane na rachunki kontrolowane przez przestępców. Obligatoryjne zastrzeżenie numeru PESEL przy zawieraniu umowy rachunku bankowego wprowadziłoby dodatkową barierę dla szybkiego zawarcia kredytu poprzez system bankowości elektronicznej (zawarcie umowy wymagałoby cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL).</p>	
3.	Rzecznik Finansowy	Uwaga ogólna	<p>W ocenie Rzecznika Finansowego należałoby poddać pod rozwagę objęcie zakresem podmiotowym projektowanej regulacji również dostawców usług płatniczych innych niż banki, działających w oparciu o przepisy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, takich jak instytucje płatnicze czy instytucje pieniądza elektronicznego (a także małe instytucje płatnicze). Wszystkie te podmioty są uprawnione do udzielania kredytów płatniczych, których wartość jest przekazywana bezpośrednio na rachunki płatnicze w celu wykonania danej transakcji lub na bieżąco udostępniana do wykonywania</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dla kompleksowego zastosowania instytucji zastrzeżenia numeru PESEL regulacją objęto także ustawę o usługach płatniczych, do której wprowadzono rozwiązanie analogiczne jak w przypadku ustawy - Prawo bankowe czy ustawy o kredycie konsumenckim:</p> <p>Art. 9. W ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2360 i 2640) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu:</p>

			<p>transakcji zlecanych przy wykorzystaniu instrumentów płatniczych.</p>	<p>„Art. 4b. 1. Dostawcy, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 4, 6, 9 i 11, weryfikują w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191), zastrzeżenie numeru PESEL osoby przed:</p> <ol style="list-style-type: none">1) zawarciem umowy:<ol style="list-style-type: none">a) rachunku płatniczego;b) kredytu w rachunku płatniczym lub2) zmianą umowy kredytu w rachunku płatniczym w wyniku, której następuje zwiększenie zadłużenia. <p>2. Dostawca, o którym mowa w ust. 1, nie może domagać się od konsumenta i jego następców prawnych zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia umowy określonej w ust. 1, a także zbyć wierzytelności powstałej z tej umowy jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none">1) w przypadku umowy dla której zarejestrowano chwilę jej zawarcia, w szczególności umowy zawartej na odległość – w chwili zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, istniało zastrzeżenie numeru PESEL konsumenta;2) w pozostałych przypadkach - w dniu zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, istniało zastrzeżenie numeru PESEL konsumenta i dzień zawarcia umowy nie był dniem dokonania lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. <p>3. Jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none">1) umowę, o której mowa w ust. 1, zawarto w chwili lub dniu istniejącego zastrzeżenia numeru PESEL konsumenta, o których mowa w ust 2 pkt 1 i 2, oraz2) do zawarcia umowy doszło w wyniku czynu zabronionego - dopuszczalne jest dochodzenie roszczeń z tytułu tej umowy od osób skazanych prawomocnym wyrokiem sądu za popełnienie tego czynu zabronionego. <p>4. Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL odbywa się w sposób określony w art. 23e lub 23f ustawy z dnia 24 września 2010 r. o</p>
--	--	--	--	--

				<p>ewidencji ludności i dotyczy wyłącznie konsumenta w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.</p> <p>5. Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL może być dokonywana za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe.</p> <p>6. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut, dostawca, o którym mowa w art. 4b ust. 1po ponownej próbie dokonania weryfikacji może:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) odmówić zawarcia umowy do czasu przywrócenia dostępności systemu albo; 2) zawrzeć umowę z zachowaniem należytej staranności w weryfikacji tożsamości konsumenta i udokumentować tą weryfikację. <p>7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, nie stosuje się ust. 2.”.</p>
4.	Rzecznik Finansowy	Uwaga ogólna	<p>Uwzględniając rozwiązanie przyjęte w obecnej wersji projektu tj. umożliwiającej obywatelowi złożenie wniosku o zablokowanie numeru PESEL, w ocenie Rzecznika Finansowego warunkiem skuteczności projektowanego rozwiązania jest upowszechnienie wśród konsumentów wiedzy na temat tej instytucji prawnej. Wydaje się, że jeśli nie zostaną ustanowione stosowne mechanizmy, których celem będzie przekazywanie informacji o ww. materii klientowi, to może on w ogóle nie być świadomy przysługującego mu prawa w tym zakresie. Poniżej, Rzecznik Finansowy wskazuje na możliwe do rozważenia działania informacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Wprowadzenie obowiązkowego informowania klienta (konsumenta) o możliwości zastrzeżenia numeru PESEL również przed zawarciem umów, o których mowa w projektowanym art. 	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Jak najbardziej należy zgodzić się z opinią Rzecznika Finansowego co do konieczności przeprowadzenia skutecznej kampanii informacyjnej, tym niemniej dotarcie do potencjalnych beneficjentów usługi nie powinno opierać się np. na rozszerzaniu zakresu podpisywanej umowy. Planowane kampanie informacyjne nie powinny w opinii KPRM odbywać się na podstawie wprowadzonego obowiązku informacyjnego ciążącego na określonych podmiotach lecz na współpracy z tymi podmiotami w celu podejmowania przez nie równoległe stosownych środków informacyjnych. W ocenie KPRM inicjatywy takie będą podejmowane przez same podmioty rynku finansowego, które będą dążyć do tego, aby osoba mająca zamiar podpisania stosownej</p>

		<p>105d ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki (np. w postaci obowiązku przedstawienia stosownego formularza informacyjnego lub dodania tego rodzaju treści do już istniejących obowiązków w tym zakresie) po to, by klient zyskał świadomość istnienia takiej instytucji prawnej.</p> <p>b. Wprowadzenie obowiązku przekazywania każdorazowej informacji o możliwości dokonania zastrzeżenia numeru PESEL w treści umowy o prowadzenie rachunku bankowego (płatniczego) lub wydanie instrumentu płatniczego, z wyłączeniem regulaminów czy innych integralnych części danej umowy, ale właśnie wprost i bezpośrednio w treści samej umowy. W tym kontekście warto wskazać, że Rzecznik podjął działania analityczne, których wyniki wskazują, że dostawcy usług płatniczych (w tym w szczególności banki) zamieszczają w umowach o prowadzenie rachunku płatniczego (bankowego) lub wydanie instrumentu płatniczego (np. korzystania z bankowości elektronicznej) postanowienia, które zezwalają klientom na zawieranie umów o kredyt lub pożyczkę w oparciu o np. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Wykorzystywane są do tego najczęściej indywidualne dane uwierzytelniające, które co do zasady służą do przeprowadzania procedury uwierzytelniania użytkownika w związku z chęcią złożenia zlecenia płatniczego za pomocą danego kanału dostępu do bankowości elektronicznej i finalnie autoryzacji transakcji płatniczej. Należy zatem rozważyć wprowadzenie obowiązku polegającego na informowaniu o możliwości zastrzeżenia numeru PESEL wprost w umowie, najlepiej w części poświęconej regulacji tzw. kredytów na klik.</p> <p>c. Wprowadzenie obowiązku informacyjnego po stronie ministra właściwego do spraw informatyzacji w związku z procedurą ubiegania się obywatela o wydanie dowodu osobistego (np.</p>	<p>umowy cofnęła zastrzeżenie przed próbą zawarcia umowy. Stosowne informacje, w ramach kampanii informacyjnej, będą także wykorzystywane w organach gmin, w szczególności w komórkach obsługujących sprawy obywatelskie.</p> <p>Jeżeli Rzecznik Finansowy widzi jednak konieczność wprowadzenia prawnego obowiązku informacyjnego dla podmiotów komercyjnych w niektórych przypadkach, będziemy wdzięczni za propozycję legislacyjną dla takiego rozwiązania wraz z uzasadnieniem.</p> <p>Dodatkowo planuje się zamieszczanie odpowiedniej informacji na potwierdzeniu złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego. Potwierdzenie to nie ma prawem określonego wzoru, a jego treść informacyjna kształtuje minister właściwy do spraw informatyzacji, który jest administratorem Rejestru Dowodów Osobistych.</p>
--	--	---	---

			<p>poprzez przekazywanie wraz z odbiorem dowodu osobistego stosownych informacji o możliwości zastrzeżenia numeru PESEL zgodnie z projektowanym rozdziałem 3a ustawy o ewidencji ludności w przypadku chęci eliminacji możliwości zawierania umów kredytowych czy innych, wskazanych w projekcie).</p> <p>d. Ponadto, możliwe do rozważenia zobowiązanie kredytodawców i pożyczkodawców (banki, instytucje pożyczkowe, niebankowych dostawców usług płatniczych) do informowania o możliwości zastrzeżenia numeru PESEL na stronach internetowych tych podmiotów (przy uregulowaniu w przepisach powszechnie obowiązującego prawa konkretnych wytycznych w tym zakresie, dotyczących np. publikacji informacji odpowiednio widoczną czcionką na stronie głównej, a nie na podstronie).</p> <p>e. Poddanie pod rozwagę zobowiązanie urzędów gminy do informowania na stronach internetowych oraz w Biuletynie Informacji Publicznej o możliwości dokonania stosownego zastrzeżenia numeru PESEL (np. w sekcji poświęconej dowodom osobistym czy uzyskiwania innego dokumentu tożsamości).</p> <p>f. Istotne może być także przekazywanie informacji o takim prawie w już zawartych (zawieranych) umowach, tak, by kredytobiorca miał świadomość, że po skorzystaniu z kredytu czy pożyczki i w przypadku chęci zabezpieczenia się przed zawieraniem innych pożyczek przez przestępców z wykorzystaniem jego danych na przyszłość może on skorzystać z zastrzeżenia numeru PESEL. W tym celu można rozważyć np. dodanie w art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim nowego pkt 22 (i analogicznie we właściwych dla banków i dostawców usług płatniczych regulacjach dotyczących umów zawieranych przez te podmioty).</p>	
5.	Rzecznik Finansowy	Uwaga ogólna	Na gruncie prawa cywilnego zastrzeżenie numeru PESEL powinno się, w ocenie Rzecznika Finansowego, rozumieć jako	Uwaga wyjaśniona.

			<p>oświadczenie woli osoby fizycznej o tymczasowym braku woli zawierania określonych umów finansowych (wymagających na gruncie ustawy niezastrzeżonego numeru PESEL). Oświadczenie takie będzie dostępne dla każdej instytucji finansowej zamierzającej zawrzeć umowę z daną osobą, która to instytucja powinna je interpretować jako odmowę zawarcia określonej umowy przez tę osobę. Dlatego też, mając na uwadze interes klientów podmiotów rynku finansowego, należy postulować, aby umowy zawierane pomimo zastrzeżenia numeru PESEL uważać za nieistniejące (a nie – tak jak w projektowanych przepisach – za istniejące i ważne, a skutkujące niedopuszczalnością dochodzenia roszczenia i zbycia wierzytelności).</p>	<p>Należy zauważyć, że projektowana regulacja nie przesądza, że umowy zawierane pomimo istniejącego zastrzeżenia numeru PESEL będą umowami ważnymi. W pierwszej wersji projektu ustawy rozważano przepis wskazujący na „ważność” umów lecz uznając za słuszne uwagi Rządowego Centrum Analiz odstąpiono od pierwotnie proponowanego brzmienia przepisu.</p> <p>Nie jest przedmiotem niniejszej regulacji przesądzanie o ważności umów lecz jedynie ograniczenie skutków umów zawartych z osobą, której numer PESEL był zastrzeżony. Jak wskazało RCA zgodnie z art. 60 k.c. wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. Jak zauważono w doktrynie prawa cywilnego, jeżeli „osobie poszkodowanej nie można przypisać żadnego zachowania (np. złożenia oferty zawarcia umowy), to w ogóle oświadczenia nie składa. W konsekwencji czynność prawna nie dochodzi do skutku, ergo po prostu nie istnieje.”¹. Osoba, której tożsamość skradziono, może wnieść powództwo ustalenia nieistnienia umowy (art. 189 k.p.c.) lub podnieść zarzut nieistnienia umowy.</p> <p>Jednocześnie instytucja zastrzeżenia numeru PESEL ma obowiązać do weryfikacji zastrzeżenia w określonych przypadkach i upowszechniać informację o zastrzeżeniu. Skuteczność rozwiązania wymaga jednak wprowadzenia negatywnych konsekwencji braku zastrzeżenia numeru PESEL tj. braku możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń.</p>
6.	UKNF	Uwaga ogólna	<p>Kwestia ważności umowy zawartej pomimo dokonania zastrzeżenia w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Należy zauważyć, że uzasadnienie do projektu Ustawy oraz formularz Oceny Skutków Regulacji (dalej: formularz OSR) nie zawierają</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Na skutek uwag Ministra Sprawiedliwości zrezygnowano z pojęcia niedopuszczalności dochodzenia roszczeń na rzecz braku możliwości</p>

¹ M.P. Ziemiak, Kradzież tożsamości osoby fizycznej – wybrane zagadnienia cywilnoprawne, Gdańskie Studia Prawnicze, t. XXXIX, 2018, s. 95.

wyjaśnia motywów dla przyjęcia konstrukcji ważności zawartej umowy kredytu/pożyczki/leasingu/karty kredytowej/kredytu konsumenckiego w sytuacji, gdy nastąpiło zgłoszenie zastrzeżenia numeru PESEL w związku z przyjęciem niedopuszczalności dochodzenia roszczeń wynikających z tych umów wobec osoby, która jest posiadaczem zastrzeżonego numeru PESEL oraz brakiem możliwości zbycia wierzytelności powstałej z takiej umowy. W związku z tym powstaje wątpliwość co do przyjęcia w projekcie Ustawy niedopuszczalności drogi sądowej dochodzenia roszczeń wynikających z ww. umowy wobec osoby, która jest posiadaczem zastrzeżonego numeru PESEL oraz brakiem możliwości zbycia wierzytelności powstałej z takiej umowy. Stosownie do art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.1 sąd odrzuca pozew, jeżeli droga sądowa jest niedopuszczalna. Prawo do sądu, o którym stanowi art. 2 k.p.c. wykracza poza ramy uregulowania procesowego. Zostało bowiem *expressis verbis* wyrażone w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Na wymiar konstytucyjnego prawa do sądu składają się także dalsze przepisy Konstytucji RP między innymi art. 77 ust. 2, wprowadzający zakaz stanowienia przepisów, które zamykałyby komukolwiek drogę sądową lub dochodzenia naruszonych praw i wolności. Powszechny jest pogląd² stwierdzający, że podmiotem konstytucyjnego prawa do sądu, wyrażonego w art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2, jest „każdy”, tzn. każdy podmiot prawa, czyli wszystkie jednostki oraz osoby prawne prawa prywatnego. Przyjęcie niedopuszczalności drogi sądowej (art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.) i w konsekwencji odmowa rozstrzygnięcia sprawy przez sąd może nastąpić tylko przy spełnieniu określonych przesłanek. Niedopuszczalność drogi sądowej zachodzi wówczas, gdy sprawa nie ma charakteru sprawy cywilnej lub gdy ze swej istoty ma wprowadzić charakter sprawy cywilnej, jednakże z mocy wyraźnego przepisu została przekazana do właściwości innego organu niż sąd powszechny

domagania się zaspokojenia roszczeń w sytuacji zastrzeżenia numeru PESEL. Jak wskazał Minister Sprawiedliwości, wprowadzenie konieczności weryfikacji przez sąd czy numer PESEL był zastrzeżony spowoduje konieczność rozpoznania pozwu przez sąd i jego ewentualne oddalenie, a nie odrzucenie, a zatem rozpoznanie sprawy przez sąd. Nie można zatem stwierdzić, że projektowane rozwiązania zamykają sądową kontrolę. Jednocześnie projektowane regulacje nie przesadzają o ważności umowy, co zostało pozostawione w gestii sądu na obecnie obowiązujących zasadach, a jedynie formułują skutek zawarcia umowy pomimo zastrzeżenia w postaci braku możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń od osoby, której PESEL był zastrzeżony w dniu zawarcia umowy. Nie jest to zatem niedopuszczalność drogi sądowej, a sformułowanie wytycznych dla sądu w przypadku stwierdzenia przesłanek w postaci zastrzeżenia numeru PESEL w chwili lub dacie zawarcia umowy. Sąd rozpoznając sprawę będzie mógł ocenić dodatkowo czy oświadczenia woli stron umowy nie były wadliwe.

			<p>(postanowienie SN z 21.05.2002 r., III CK 53/02, OSNC 2003/2, poz. 31). W związku z tym wydaje się, że w przypadku gdyby sąd odrzuciłby pozew na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z projektowanym art. 105d ust. 2 ustawy Prawo bankowe³ lub art. 9 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim⁴, to z uwagi na brak przepisu nie mógłby wskazać w uzasadnieniu wyroku innego organu, do którego sprawa powinna być przekazana. W tym miejscu należy pokreślić, że zgodnie z przekazanym Ministrowi Finansów przez UKNF projektem o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, w którym wprowadzono pojęcie zastrzeżenia kredytowego (zastrzeżenie kredytowe – oświadczenie osoby fizycznej o niewyrażeniu zgody na zawarcie umowy kredytu, pożyczki albo poręczenia, w której jest oznaczona jako strona), „umowa kredytu, umowa pożyczki albo umowa poręczenia naruszająca zakaz, o którym mowa w zdaniu pierwszym, jest nieważna”. Taka konstrukcja stanowi dodatkową zachętę dla podmiotów udzielających finansowania do dochowania należytej staranności przy udzielaniu zobowiązań finansowych (negatywne konsekwencje zawarcia takiej umowy ponosi tylko usługodawca).</p>	
7.	UKNF	Uwaga ogólna	<p>Projekt nie przewiduje notyfikacji SMS potwierdzającej zastrzeżenie i cofnięcie zastrzeżenia PESEL. W ocenie UKNF zasadne jest wprowadzenie do projektu Ustawy regulacji, która wprowadzałaby obowiązek bieżącego informowania posiadacza zastrzeżonego numeru PESEL o cofnięciu jego zastrzeżenia PESEL. W przypadku kierowania powiadomienia o fakcie cofnięcia zastrzeżenia poprzez SMS, posiadacz PESEL mógłby niezwłocznie podjąć działania zapobiegawcze, w szczególności gdyby do cofnięcia zastrzeżenia doszło w wyniku działania przestępców. W ocenie UKNF warto więc rozważyć wprowadzenie notyfikacji SMS dla osób zainteresowanych, w szczególności o cofnięciu zastrzeżenia PESEL, już na obecnym</p>	<p>Uwaga częściowo wyjaśniona.</p> <p>Alerty SMS będą definiowane na etapie wdrażania projektu i wówczas po analizie biznesowej zostanie podjęta decyzja o przypadkach biznesowych, w których alerty zostaną uruchomione. Działania te nie wymagają regulacji ustawowej tak samo jak realizowane są komunikaty np. o upływającym terminie ważności dowodu osobistego.</p> <p>W analizie uwzględniono już komunikaty o wycofaniu zastrzeżenia w kanale mObywatel lub SMS (dane kontaktowe z rejestru danych kontaktowych osób fizycznych) lecz ich uruchomienie uzależnione będzie od wycofania zastrzeżenia przy użyciu usługi online</p>

			etapie wdrożenia rozwiązań chroniących przed skutkami kradzieży tożsamości.	(komunikaty jako zabezpieczenie na wypadek utraty środka identyfikacji elektronicznej) lub w urzędzie (weryfikacja tożsamości przez urzędnika, w tym na podstawie fotografii z Rejestru Dowodów Osobistych). Inne komunikaty w formule PUSH, które zostaną uruchomione to np. notyfikacja o zastrzeżeniu numeru PESEL z urzędu na skutek unieważnienia dowodu osobistego z powodu utraty, kradzieży lub zgłoszenia wymiany dowodu z powodu kradzieży tożsamości.
8.	UKNF	Uwaga ogólna	Zgodnie z przedłożonym projektem Ustawy, zastrzeżenie/cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL wywołuje automatycznie skutki w stosunku do wszystkich umów wymienionych w art. 3 projektu Ustawy. W ocenie UKNF rozważenia wymaga przyznanie posiadaczowi numeru PESEL uprawnienia do wskazania umowy, w odniesieniu do której następowaloby cofnięcie zastrzeżenia PESEL. W przeciwnym wypadku, cofnięcie zastrzeżenia tylko np. dla celów zawarcia rachunku bankowego automatycznie znosi ochronę przewidzianą dla wszystkich umów wskazanych w projektowanym art. 105d ust. 1 ustawy Prawo bankowe.	Uwaga wyjaśniona. Zdarzenie kradzieży tożsamości nie powinno powodować konsekwencji w żadnej sferze działania osoby fizycznej. Projektodawca w chwili obecnej zdecydował się na generalne potraktowanie czynności, których dotyczy zastrzeżenie numeru PESEL, co wpływa na jasność i prostotę zastosowanego rozwiązania.
9.	UKNF	Uwaga ogólna	Uwagę zwraca również fakt, że przepisy projektowanej Ustawy, w zakresie odnoszącym się do zmian jakie zaplanowano wprowadzić w ustawie o kredycie konsumenckim, nie znajdują odzwierciedlenia w ustawie o kredycie hipotecznym, przy czym UKNF nie posiada informacji, czy jest to celowe działanie, czy też wymaga to odpowiedniego uzupełnienia.	Uwaga wyjaśniona. Z uwagi na przedmiot umowy o kredyt konsumencki oraz przedmiot umowy o kredyt hipoteczny (art. 3 ust. 2 w ustawie o kredycie konsumenckim oraz ustawie o kredycie hipotecznym), które są tożsame, w ocenie projektodawcy zmiany wprowadzone do ustaw: prawo bankowe, o kredycie konsumenckim, o SKOK oraz o usługach płatniczych konsumują także zawieranie umów o kredyt hipoteczny.
10.	UKNF	Uwaga ogólna	Przekazywanie danych do BIK/wpływu na ocenę zdolności kredytowej. Zauważyć także należy, że w przypadku zobowiązań kredytowych, ważności umowy zawartej przy wykorzystaniu	Uwaga wyjaśniona. Wprowadzenie instytucji zastrzeżenia numeru PESEL nie wprowadza we wskazanym aspekcie żadnej różnicy w ocenie zdolności

			<p>danych posiadacza numeru PESEL będzie nadal (z uwagi na brak odmiennej regulacji) podstawą dla zobligowanej instytucji do raportowania do Biura Informacji Kredytowej S.A. („w ciężar” kartoteki takiego posiadacza PESEL) informacji o nieterminowej spłacie zobowiązania. To z kolei rzutować będzie na ocenę zdolności kredytowej takiej osoby i prowadzić do wykluczenia finansowego osoby, która nie tylko nie dopuściła się zwłoki w spłacie, ale przede wszystkim faktycznie nie zawarła umowy w swoim imieniu. Nie można także wykluczyć, że z ważnej umowy będą mogły być dochodzone roszczenia wobec innego podmiotu niż posiadacz PESEL (np. na linii bank – ubezpieczyciel), skoro projektowany zakaz dochodzenia roszczeń z takiej umowy ogranicza się wyłącznie do osoby, która jest posiadaczem tego numeru. Nie jest także jasne, w jaki sposób zobligowane instytucje miałyby kategoryzować/ujmować w bilansach tego typu umowy.</p>	<p>kredytowej osoby. Również w obecnym stanie faktycznym i prawnym zdolność kredytowa osoby, której kradzież ukradziono zostanie obciążona. Projektowane rozwiązania nie wywierają zatem na ten aspekt wpływu.</p>
11.	Rzecznik Praw Obywatelskich	Uwaga ogólna	<p>W pierwszej kolejności, pragnę więc wskazać, że Rzecznik Praw Obywatelskich wielokrotnie podejmował działania z punktu widzenia prawa do prywatności i ochrony danych osobowych, przedstawiając swoje zastrzeżenia w odniesieniu do tworzenia i funkcjonowania rejestrów publicznych przewidujących jawność nr PESEL (takich jak np. Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych, czy Elektroniczne Księgi Wieczyste). W ocenie Rzecznika udostępnianie w publicznych zbiorach danych numeru PESEL może stanowić poważne zagrożenie dla jednostki związane z naruszeniem ochrony prywatności, w tym właśnie z możliwością kradzieży tożsamości. Rzecznik zwracał uwagę, że numer PESEL jest używany jako identyfikator przy dokonywaniu przez jednostkę różnych czynności, zarówno w relacjach z organami władzy publicznej, jak i podmiotami prywatnymi (np. bankami), a także wskazywał, że stosowanie uniwersalnych identyfikatorów osobowych umożliwia lub ułatwia integrację</p>	<p>Uwaga wyjaśniona</p> <p>Projektodawca jest świadom, że istnieje ryzyko niewłaściwego wykorzystania numeru PESEL, niemniej jednak dzieje się to w przypadku każdego z rejestrów publicznych w których gromadzone są dane osobowe. Projektodawca zwraca uwagę na fakt, iż przy planowanym rozwiązaniu zostanie zachowana pełna rozliczalność operacji odnotowanych w systemie. Osoba weryfikująca istnienie zastrzeżenia za pomocą planowanej usługi elektronicznej (ew. mObywatela) albo podmiot, który sprawdzi zastrzeżenie numeru PESEL przez system zewnętrzny będą zatem w pełni identyfikowalne. W pierwszym przypadku identyfikacja nastąpi w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne lub przy użyciu certyfikatu, o którym mowa w art. 19e ust. 2a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności</p>

zbiorów danych i tworzenie na tej podstawie bardzo dużych baz (łącznikiem jest uniwersalny identyfikator). Ponadto korzystanie z uniwersalnych identyfikatorów umożliwia tworzenie profili osobowościowych, które mogą stanowić ingerencję w prywatność osób fizycznych. Jak podkreślał w swoich wystąpieniach RPO, prywatność jednostki jest natomiast wartością chronioną konstytucyjnie w art. 47 Konstytucji RP oraz w art. 51 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny wskazywał, że tzw. autonomia informacyjna jednostki, oznacza prawo do samodzielnego decydowania o ujawnianiu innym informacji dotyczących swojej osoby, a także prawo do sprawowania kontroli nad takimi informacjami, znajdującymi się w posiadaniu innych podmiotów (wyrok TK z dnia 19 lutego 2002 r., sygn. akt U 3/01). Wymogi odnośnie do dozwolonych konstytucyjnie ograniczeń w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw zostały zaś określone w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, a w wypadku prawa do prywatności informacyjnej zostały one doprecyzowane w art. 51 ust. 2 Konstytucji RP. Zgodnie z tym przepisem ustawy zasadniczej władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym. Rzecznik zwracał przy tym uwagę, że standard konstytucyjny ochrony prawa do prywatności i ochrony danych osobowych wynikający z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wskazuje, że zbieranie przez władze publiczne wyłącznie niezbędnych/koniecznych - a nie „wygodnych” - informacji o osobie gwarantuje odpowiednią ochronę prywatności. Co ważne, stanowisko Rzecznika potwierdzał również Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Jak podkreślał Prezes UODO, na konieczność głębszego przemyślenia koncepcji jawności numeru PESEL w rejestrach publicznych organ nadzorczy zwraca uwagę od wielu lat,

podmiotów realizujących zadania publiczne, wydanego użytkownikowi publicznej aplikacji mobilnej po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 tej ustawy. W kwestii podmiotu komunikującego się z rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL przez system zewnętrzny, wyznacznikiem, kto weryfikował numer PESEL będzie użycie konkretnego klucza autoryzującego wydanego uprawnionemu podmiotowi. Podmiot taki najpierw musi uzyskać zgodę Ministra Cyfryzacji na dostęp do rejestru, a zatem spełnić warunki techniczne i organizacyjne w tym w zakresie ochrony danych osobowych. Dostęp do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL nie będzie zatem nieograniczony i możliwy bez identyfikacji użytkownika. Ponadto z zakresu danych osobowych w nowo tworzonej rejestrze ma być gromadzony tylko numer PESEL.

Inaczej natomiast wygląda sytuacja w przypadku wskazanej przez RPO Ewidencji Książek Wieczystych oraz Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, do których wgląd bez identyfikacji np. profilem zaufanym może uzyskać każdy, kto posiada np. numer księgi wieczystej (EKW) albo numer NIP (CRBR). W tych sytuacjach osoba posiadając wskazane wyżej informacje może uzyskać wiedzę nie tylko o numerze PESEL, ale też imionach i nazwiskach, a w przypadku EKW również imionach rodziców. Ponadto, w razie dostępu użytkownika Internetu do EKW lub CRBR z racji złożoności struktury niektórych ksiąg wieczystych oraz podmiotów nad którymi sprawują nadzór beneficjenci rzeczywiści, istnieje możliwość przejrzania informacji o wszystkich aktualnych oraz poprzednich właścicielach nieruchomości oraz np. aktualnych i poprzednich wspólnikach i członkach organów spółek handlowych. Ta sytuacja nie zaistnieje w przypadku rejestru zastrzeżeń numerów PESEL, gdyż tutaj dane będą wyłącznie weryfikowane i muszą być wcześniej znane osobie lub podmiotowi, która sprawdza istnienie zastrzeżenia. Rejestr zastrzeżeń nie będzie zatem udostępniać

		<p>zarówno przed wejściem w życie i rozpoczęciem stosowania przepisów rozporządzenia 2016/679, jak i w obliczu wysokich gwarancji ochrony takiego identyfikatora o zasięgu krajowym wynikających z art. 87 rozporządzenia 2016/679. Zdaniem Prezesa UODO brak dokonania oceny skutków dla ochrony danych w zakresie upubliczniania PESEL może generować wysokie ryzyka dla ochrony podmiotów danych. W odpowiedzi na pismo RPO w sprawie Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, który przewiduje jawność danych osobowych, w tym nr PESEL beneficjentów rzeczywistych, Prezes UODO wprost wskazał, że przyjęcie w przepisach prawa rozwiązania pozwalającego na dostęp do numerów PESEL w sposób nieograniczony jest sprzeczne z założeniem art. 87 rozporządzenia 2016/679, którego celem jest szczególna ochrona krajowych numerów identyfikacyjnych. Uwagi Prezesa UODO nie zostały jednak uwzględnione podczas prac nad jawnym Centralnym Rejestrem Beneficjentów Rzeczywistych.</p> <p>Co istotne, Trybunał Sprawiedliwości UE, wyrokiem z dnia 22 listopada 2022 r. w połączonych sprawach C-37/20 i C-601/20, uznał nieważność art. 30 ust. 5 akapit pierwszy lit. c) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, który to przepis przewiduje, że państwa członkowskie UE zapewniają, aby informacje o beneficjentach rzeczywistych podmiotów o charakterze korporacyjnym i innych podmiotów prawnych utworzonych na ich terytorium były we wszystkich przypadkach udostępniane każdej osobie. Trybunał podkreślił, że publiczny dostęp do informacji o beneficjentach rzeczywistych przewidziany w art. 30 ust. 5 akapit pierwszy lit. c) zmienionej dyrektywy 2015/849 stanowi poważną ingerencję w prawa podstawowe do ochrony prywatności oraz danych osobowych</p>	<p>danych osobowych lecz informację o istnieniu zastrzeżenia lub jego braku.</p> <p>Kwestia ochrony numeru PESEL na gruncie ksiąg wieczystych czy też ewidencji beneficjentów rzeczywistych pozostaje poza zakresem przedmiotowej regulacji.</p>
--	--	--	--

zapisane w art. 7 i 8 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (dalej jako: Karta albo KPP). Trybunał zwrócił uwagę, że „nieodłącznym elementem (...) publicznego udostępnienia (...) informacji jest to, że informacje te są wówczas dostępne dla potencjalnie nieograniczonej liczby osób, tak, że takie przetwarzanie danych osobowych może umożliwić swobodny dostęp do tych informacji również osobom, które ze względów niezwiązanych z celem realizowanym przez ten środek dążą do uzyskania informacji na temat sytuacji w szczególności materialnej i finansowej beneficjenta rzeczywistego (...). Wydaje się to łatwe, tym bardziej gdy (...) dane te można przeglądać w Internecie. Ponadto potencjalnie poważne konsekwencje dla zainteresowanych osób wynikające z ewentualnego niewłaściwego wykorzystania ich danych osobowych powoduje fakt, że po ich publicznym udostępnieniu dane te mogą być nie tylko swobodnie przeglądane, ale także przechowywane i rozpowszechniane, a w przypadku takiego kolejnego przetwarzania trudniejsza, a nawet iluzoryczna staje się dla tych osób skuteczna obrona przed niewłaściwym wykorzystaniem". W świetle przytoczonego orzecznictwa i okoliczności sprawy Trybunał stwierdził, że nie można uznać, że ingerencja w prawa zagwarantowane w art. 7 i 8 Karty, wynikająca z publicznego dostępu do informacji dotyczących beneficjentów rzeczywistych, jest ograniczona do tego, co ściśle konieczne. Mając powyższe na uwadze, należy więc wskazać, że pomimo przyjęcia rozwiązania w postaci „rejestrów zastrzeżeń” istnieje możliwość niewłaściwego wykorzystania nr PESEL, który jest aktualnie dostępny powszechnie, także w innych celach niż wskazane w uzasadnieniu projektu ustawy, co stanowi poważne ryzyko naruszenia prawa do prywatności. Jak wynika bowiem z utrwalonego orzecznictwa TSUE, „udostępnianie danych osobowych osobom trzecim stanowi ingerencję w prawa

			<p>podstawowe ustanowione w art. 7 i 8 karty, niezależnie od tego, w jaki sposób te dane zostaną później wykorzystane. W tym względzie nie ma znaczenia, czy rozpatrywane informacje dotyczące życia prywatnego są danymi szczególnie chronionymi, czy nie, ani czy osoby, których dane dotyczą, ucierpiały z powodu ewentualnych niedogodności wynikających z tej ingerencji" . Tym samym, w kontekście przytoczonego wyżej orzeczenia TSUE odnoszącego się do jawnego rejestru zawierającego dane osobowe, w tym nr PESEL beneficjentów rzeczywistych, w ocenie Rzecznika, wydaje się zasadne podjęcie właściwych kroków w celu zmiany przepisów prawa w zakresie ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2022 r. poz. 539), a także zweryfikowania dotychczasowych rozwiązań prawnych przewidujących dostęp do numeru PESEL w innych publicznych rejestrach.</p>	
12.	PUODO	Uwaga ogólna	<p>Projektowana ustawa przewiduje utworzenie rejestru zastrzeżeń numerów PESEL. W pierwszej kolejności wskazać należy, że tworzenie tego rodzaju przepisów – choć kierunkowo słuszne – nie doprowadzi do osiągnięcia zamierzonego celu w pełni, bez podjęcia poważnej debaty na temat systemowych zmian w ochronie PESEL jako danej powszechnie dostępnej oraz danej tzw. referencyjnej w rejestrach publicznych.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Projekt ustawy ma na celu udostępnienie obywatelom narzędzi umożliwiających ochronę przed negatywnymi skutkami zbyt powszechnego dostępu do numeru PESEL. Powszechna dostępność numeru PESEL w innych rejestrach nie jest przedmiotem niniejszej regulacji.</p>
13.	PUODO	Uwaga ogólna	<p>Przedłożony projekt nie zawiera dokonanej w kompleksowy sposób oceny skutków dla ochrony danych, o której mowa w art. 35 rozporządzenia 2016/679. Jej dokonanie niesie ze sobą szereg korzyści, stąd od czasu wejścia w stosowanie przepisów rozporządzenia 2016/679 organ właściwy w sprawie ochrony danych osobowych konsekwentnie poleca uwadze Projektodawcy, aby przy wypracowywaniu przepisów prawa uwzględniać dokonywanie oceny skutków dla ochrony danych,</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Ocena skutków jest niezbędna, gdy projektowane procesy przetwarzania danych - w szczególności następujące z użyciem nowych technologii - ze względu na rodzaj przetwarzania, jego charakter, zakres, kontekst i cele z dużym prawdopodobieństwem mogą powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych (art. 35 ust. 1 rozporządzenia 2016/679). W ocenie</p>

jej wyników i wpływu na kształt i treść określonych regulacji stanowiących o dokonywaniu operacji na danych osobowych. Dokonywanie takiej oceny jest pożądane (uzasadnione) w związku z przyjmowaniem podstaw prawnych przetwarzania danych osobowych (ocena skutków dla ochrony danych dokonywana już w ramach oceny skutków regulacji w związku z przyjęciem tej podstawy prawnej – art. 35 ust. 10 rozporządzenia 2016/679). Wykonanie takiej oceny, uwzględnienie jej wyników w treści projektowanych (stanowionych) przepisów prawa oraz zawarcie informacji o jej wynikach w ocenie skutków projektowanej regulacji lub w uzasadnieniu do projektowanej regulacji jest niezwykle pomocne - zarówno dla Projektodawcy, celem stworzenia przepisów zapewniających stosowanie przepisów rozporządzenia i dających odpowiednie gwarancje zgodności z ogólnym rozporządzeniem wykonawcom norm, jak i dla organu nadzorczego, celem oceny zaproponowanych uregulowań. Ocena skutków jest niezbędna, gdy projektowane procesy przetwarzania danych – w szczególności następujące z użyciem nowych technologii – ze względu na rodzaj przetwarzania, jego charakter, zakres, kontekst i cele z dużym prawdopodobieństwem mogą powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych (art. 35 ust. 1 rozporządzenia 2016/679). Utworzenie „rejestrów zastrzeżeń” numerów PESEL, który ma być prowadzony w systemie teleinformatycznym determinuje wykonanie analizy ryzyka dla ochrony danych osobowych. Wykonanie analizy ryzyka dla ochrony danych osobowych jest wskazane także ze względu na przewidziane w projekcie automatyczne weryfikowanie danych gromadzonych w rejestrze zastrzeżeń pod kątem ich zgodności z danymi zamieszczonymi w rejestrze PESEL. Nie powinno także umykać uwadze Projektodawcy, że fundamentalne znaczenie dla tworzenia przepisów prawa ma czynienie zadość - poprzez

Ministra Cyfryzacji takie wysokie ryzyko nie dotyczy przedmiotowego projektu. Zakres danych osobowych w rejestrze PESEL został określony minimalnie i sprowadzony jedynie do identyfikatora – numeru PESEL. Ponadto rejestr zastrzeżeń nie będzie udostępniać danych osobowych, a jedynie informację o istnieniu zastrzeżenia lub jego braku oraz datach/chwilach dokonania zastrzeżenia lub jego wycofania.

Odnosząc się do automatycznej weryfikacji danych gromadzonych w rejestrze zastrzeżeń pod kątem ich zgodności z danymi w rejestrze PESEL należy wskazać, że projektowany art. 23c ust. 2 ustawy o ewidencji ludności zakłada sprawdzenie, czy wprowadzany do rejestru zastrzeżeń numer PESEL jest numerem, który faktycznie został nadany, co ma zapobiegać wprowadzeniu do rejestru zastrzeżeń numerów nieistniejących. Sprawdzenie opiera się jedynie na ustaleniu faktu jego istnienia bez weryfikacji danych osobowych.

Zasady dotyczące ochrony danych osobowych są brane pod uwagę w toku projektowania rozwiązań, stąd też np. usługa udostępniania informacji o osobach weryfikujących numer PESEL nie będzie zawierała ich żadnych danych osobowych, a jedynie wskazanie instytucji, w imieniu której działali lub jeżeli nie działali w imieniu instytucji wskazanie, że weryfikację przeprowadziła osoba fizyczna. Z tego też względu zakres danych osobowych w rejestrze zastrzeżeń obejmuje tylko jedną daną osobową, a w wyniku zapytania nie są zwracane żadne dane, a jedynie informacja, czy numer PESEL został zastrzeżony. Usługa online będzie co prawda wymagała podania szeregu danych osobowych w celu sprawdzenia ich zgodności z PESEL lecz jest to podyktowane koniecznością ograniczenia zbyt szerokiego weryfikowania zastrzeżenia przez usługę jedynie na skutek podania numeru PESEL, bowiem użytkownicy korzystający z

			uwzględnianie ich w treści przepisów krajowych – zasadom dotyczącym przetwarzania danych osobowych, wynikającym z przepisów art. 5 rozporządzenia 2016/679. Istotne jest także branie pod uwagę obowiązków wynikających z art. 25 rozporządzenia 2016/679, a mianowicie uwzględnianie ochrony danych w fazie projektowania oraz stosowanie domyślnej ochrony danych przy określaniu przepisami prawa sposobów przetwarzania.	usługi online nie muszą zawsze występować w imieniu instytucji czy firmy.
14.	PUODO	Uwaga ogólna	W uzasadnieniu do projektu Projektodawca wskazuje, że regulacja ma na celu „wprowadzenie rozwiązań zapobiegających zaciągnięciu na skradzione dane identyfikujące osobę zobowiązań w postaci kredytów i pożyczek, otwieraniu rachunków bankowych, zarejestrowania na jej dane działalności gospodarczej oraz sprzedaży nieruchomości, której jest jedynym właścicielem”. Zauważyć należy, że cel utworzenia rejestru i przetwarzania w nim danych osobowych nie został określony wprost w projektowanych przepisach. Zgodnie zaś z art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/679 cel przetwarzania danych osobowych powinien być określony w przepisach prawa, które mają stanowić podstawę tego przetwarzania. Cel przetwarzania musi być określony w tej podstawie prawnej lub, w przypadku przetwarzania, o którym mowa w ust. 1 lit. e) – musi być ono niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi.	Uwaga uwzględniona. W art. 23a w ust. 1 sprecyzowano cel w sposób następujący: „W celu zapobiegania negatywnym konsekwencjom nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych, Minister właściwy do spraw informatyzacji prowadzi rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, zwany dalej „rejestrem zastrzeżeń”. Posłużono się wyrażeniem funkcjonującym już w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności w art. 50 ust. 3 pkt. 7.
15.	PUODO	Uwaga ogólna	Konstrukcja rejestru zastrzeżeń wskazuje na pewną formę połączenia z rejestrem PESEL, nie jest jednak jednoznacznie wyrażone w projektowanych przepisach, co w ocenie organu nadzorczego także wymaga doprecyzowania w przepisach, w szczególności jeśli miałyby następować przekazywanie / wymiana danych pomiędzy rejestrami. Jest to tym bardziej	Uwaga wyjaśniona. W projekcie określono, że integracja z rejestrem PESEL obejmie weryfikację: 1) czy wprowadzany numer faktycznie został nadany (istnienie w rejestrze PESEL) – (art. 23c ust. 2);

			<p>uzasadnione z uwagi na fakt, że złożenie wniosku o zastrzeżenie numeru PESEL będzie wiązać się z koniecznością podania szerszego katalogu danych osobowych niż przetwarzanych w rejestrze zastrzeżeń (wymienionych w dodawanym do ustawy o ewidencji ludności art. 23d ust. 6), w rejestrze zastrzeżeń będą przechowywane również informacje o każdej osobie dokonującej weryfikacji (dodawany do ustawy o ewidencji ludności art. 23c ust. 4). Wyjaśnienia zatem wymaga kto i w jakim zakresie będzie miał dostęp do zamieszczanych we wniosku danych osobowych.</p>	<p>2) czy weryfikowany numer PESEL, niezależnie od jego figurowania w rejestrze zastrzeżeń, istnieje (art. 23e ust. 3 zdanie drugie, art. 23f ust. 4);</p> <p>Podanie we wniosku szerszego zakresu danych ma służyć weryfikacji tożsamości osoby dokonującej zastrzeżenia numeru PESEL lub jego cofnięcia przez urzędnika gminy, a wnioski będą dostępne dla urzędników gmin. Informacja o osobach dokonujących weryfikacji wynika z zasady rozliczalności - komu, kiedy i jakie dane udostępniono, nawet w trybie weryfikacji. Dostęp do danych z logów będzie posiadał administrator danych lecz dane te będą udostępniane także osobie, do której PESEL należy – na podstawie art. 15 RODO w wyniku wniosku pisemnego ale też z wykorzystaniem usługi online umożliwiającej sprawdzenie podmiotów weryfikujących. Usługa nie będzie udostępniać danych osobowych osób weryfikujących lecz jedynie instytucję, w imieniu której działała lub wskazanie, że weryfikacji dokonała osoba fizyczna, która działała w imieniu własnym. Dane te udostępniane będą także odpowiednim organom i służbom do prowadzonych przez nie postępowań.</p>
16. 1 5 .	PUODO	Art. 1	<p>do art. 208¹ ustawy z dnia 17 lipca 1964 r. kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r., poz.1805, z późn. zm) dodaje się § 2, zgodnie z którym „Jeżeli przepisy szczególne przewidują niedopuszczalność roszczenia objętego pozwem z powodu istnienia zastrzeżenia numeru PESEL, sąd z urzędu ustala czy w dacie zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie takie zastrzeżenie istniało (...)”. Należy zauważyć, w kodeksie postępowania cywilnego nie funkcjonuje pojęcie „niedopuszczalności dochodzenia roszczeń”. Wprowadzenie zatem do systemu prawa tej instytucji wymaga właściwych zmian przepisów kodeksowych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dokonano modyfikacji przepisu (obecnie dodawany 232¹) przez dokonanie korekty w sposób zaproponowany przez Ministra Sprawiedliwości tj. wskazanie na „brak możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń”, które to pojęcie funkcjonuje już na gruncie kodeksu cywilnego.</p>

17.	PUODO	Art. 2	Wątpliwości budzi przewidziana w dodawanym mocą projektu art. 85a do ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2022 r., poz.1799) – możliwość odmówienia przez notariusza dokonania czynności notarialnej, w sytuacji gdy jedynym właścicielem nieruchomości lub udziału jest osoba fizyczna, której numer PESEL widnieje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL w przypadku, gdy przedmiotem czynności notarialnej jest zbycie lub obciążenie nieruchomości lub udziałów w niej. Wyjaśnienia wymaga, z jakich względów Projektodawca nie przewidział możliwości odmowy dokonania czynności notarialnej w przypadku zastrzeżenia numeru PESEL także dla innych czynności notarialnych, i czy w związku z tym czy przy dokonywaniu innych czynności notarialnych, notariusz nie będzie zobligowany do weryfikowania czy PESELE dokonujący czynności przed notariuszem nie zostały zastrzeżone.	Uwaga uwzględniona. Na skutek podobnych uwag innych podmiotów wprowadzono przepis, zgodnie z którym; “Notariusz może zweryfikować zastrzeżenie numeru PESEL przed dokonaniem innej czynności notarialnej niż wskazana w § 1 i odmówić jej dokonania jeśli numer PESEL co najmniej jednej z osób biorących udział w tej czynności widnieje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności. Przepisy art. 81a, art. 82 i art. 83 ustawy stosuje się odpowiednio.”.
18.	PUODO	Art. 3 – do art. 105d	Wyjaśnienia wymaga – w związku z dodawanym mocą art. 3 projektu – art. 105d do ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2022 r., poz.2324 i 2339) – w jakim trybie, podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 , 17 18 i 20 ustawy, weryfikują w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, istnienie zastrzeżenia numeru PESEL.	Uwaga wyjaśniona. Tryby te przewiduje zmiana ustawy o ewidencji ludności, są to: teletransmisja w trybie weryfikacji oraz usługa online na gov.pl. Podmioty wymienione w ustawie -Prawo bankowe z uwagi na szeroki zakres wykonywanej działalności korzystać będą raczej z trybu teletransmisji (usług webservice). Uwzględniając inną z uwag PUODO dodatkowo w art. 23f ust. 5 sprecyzowano na czym polega tryb weryfikacji.
19.	Rzecznik Finansowy	Art. 3 – do art. 105d ust. 1	W projektowanym art. 105d ust. 1 Prawa bankowego określono katalog umów zawieranych przez podmioty prawa bankowego, w przypadku których zgłoszenie zastrzeżenia ma istotne znaczenie dla skutków wynikających z tych umów. W katalogu tym ujęte zostały umowy: na prowadzenie rachunku bankowego lub maklerskiego, kredytu, pożyczki, leasingu oraz karty kredytowej. W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że w	Uwaga częściowo uwzględniona. Uwzględniono w zmianie ustawy - Prawo bankowe konieczność weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL przez zawarciem umowy o świadczenie usługi płatniczej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, jeśli przewidziano w jej treści możliwość zawarcia umowy kredytu lub

obrocie gospodarczym od dnia 24 października 2011 r., popularność zyskało zawieranie umów ramowych o świadczenie usług płatniczych. Jedną z nich, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, jest przyjmowanie wpłat gotówki i dokonywanie wypłat gotówki z rachunku płatniczego oraz wszelkie działania niezbędne do prowadzenia rachunku. W ramach tej umowy (lub niejako „obok” niej) najczęściej zawiera się również postanowienia regulujące korzystanie z instrumentów płatniczych, za które uznaje się np. karty płatnicze czy bankowość elektroniczną, a także aplikacje mobilne. Umowy o korzystanie z nich z reguły „towarzyszą” umowom o prowadzenie rachunku płatniczego lub postanowienia z tego zakresu są wprost zawierane w treści tych drugich umów. Jak wskazano w powyższych rozważaniach, to właśnie za pośrednictwem tych instrumentów dochodzi np. do zawierania niechcianych przez klientów tzw. kredytów na klik, dlatego proponuje się wprost objąć w odniesieniu do banków jako dostawców usług płatniczych te kwestie w Prawie bankowym. Wymaga także wskazania, że nie każda umowa o wydanie instrumentu płatniczego będzie wiązać się z koniecznością weryfikacji istnienia zastrzeżenia numeru PESEL (np. Umowa o debetową kartę płatniczą). Proponuje się zatem ograniczyć ww. wymogi do umów o wydanie instrumentu płatniczego, w treści których przewidziano możliwość zawierania za ich pośrednictwem umów kredytu. Warto także podkreślić, że nie każdy rachunek bankowy jest rachunkiem płatniczym (nie każdy bowiem służy do wykonywania transakcji płatniczych), dlatego pozostawienie w pkt 2 rachunku bankowego można uznać za uzasadnione (na wypadek gdyby chciano zawrzeć np. umowę rachunku lokaty z wykorzystaniem skradzionych danych). Dodatkowo w art. 725 k.c. mowa jest o „umowie rachunku bankowego”, więc w rezultacie proponuje się

pożyczki, a także zmianę nomenklatury na „umowę rachunku bankowego”.

W ocenie projektodawcy objęcie regulacją także umów o świadczenie usługi płatniczej polegającej na przyjmowaniu wpłat gotówki i dokonywaniu wypłat gotówki z rachunku płatniczego oraz wszelkie działania niezbędne do prowadzenia rachunku jest zbyt daleko idące. W zakresie wypłat zdecydowano się natomiast na wycofania zastrzeżenia numeru PESEL (przez bank lub SKOK), jeżeli kwota wypłaty przekracza trzykrotność minimalnego wynagrodzenia.

			<p>dostosowanie treści projektowanego przepisu do nomenklatury używanej już przez ustawodawcę w art. 725 i n. k.c. W rezultacie, w art. 3 projektu, tj. zmienianej ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, proponuje się, by art. 105d ust. 1 otrzymał następujące brzmienie: Art. 105d 1. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, 17, 18 i 20 ustawy weryfikują w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, istnienie zastrzeżenia numeru PESEL osoby przed zawarciem umowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) o świadczenie usługi płatniczej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych; 2) o świadczenie usługi płatniczej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, jeśli przewidziano w jej treści możliwość zawarcia umowy kredytu lub pożyczki; 3) rachunku bankowego lub maklerskiego; 4) kredytu; 5) pożyczki; 6) leasingu; 7) karty kredytowej. 	
20.	UKNF	Art. 3 – do art. 105d ust. 1	<p>Katalog instytucji zobowiązanych do dokonania weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.</p> <p>Projekt Ustawy ogranicza katalog instytucji, do których działalności ma być stosowana projektowana regulacja, do banków krajowych, instytucji kredytowych i ich oddziałów oraz oddziałów banków zagranicznych. Projekt Ustawy pomija zaś instytucje płatnicze, instytucje pieniądza elektronicznego, małe instytucje płatnicze i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, które są uprawnione m.in. do otwierania i prowadzenia rachunków płatniczych czy udzielania kredytów i pożyczek. Z tego względu do katalogu ustaw, które są zmieniane omawianym projektem w ocenie UKNF powinny zostać dodane:</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W celu doprecyzowania udziału SKOK w mechanizmie, w ustawie o SKOK doprecyzowano w art. 36, że:</p> <p>„1a. Do umów pożyczek zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 75c ust. 1-5, art. 78b i art. 105d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe.</p> <p>2. Do umów kredytowych zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 69, art. 70, art. 74-78, art. 78b i art. 105d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. -Prawo bankowe.</p>

		<p>ustawa o usługach płatniczych⁵ i ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Powyższe powinno znaleźć również odzwierciedlenie w uzasadnieniu i formularzu OSR. Należy przy tym zwrócić uwagę, że w pkt 4 formularza OSR zostały wskazane spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe jako podmioty, na które będzie oddziaływał projekt. Ustawa o usługach płatniczych przewiduje prowadzenie rachunków płatniczych przez dostawców usług płatniczych (art. 2 pkt 25 ustawy o usługach płatniczych). Rachunki płatnicze mogą być prowadzone nie tylko przez banki czy spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, ale także przez innych dostawców usług płatniczych (art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o usługach płatniczych). Ustawa o usługach płatniczych zawiera również definicję kredytu w rachunku płatniczym (art. 2 pkt 16b ustawy o usługach płatniczych), która obejmuje kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy o kredycie konsumenckim oraz kredyt płatniczy, o którym mowa w art. 74 ust. 3 ustawy o usługach płatniczych. W kontekście kredytu płatniczego udzielanego przez krajowe instytucje płatnicze (art. 74 ust. 3 ustawy o usługach płatniczych), jak również pożyczek i kredytów udzielanych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (art. 36 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-rozliczeniowych), uwzględnienie ich unormowaniami projektu Ustawy umożliwi ochronę posiadaczy numerów PESEL również w zakresie pożyczek i kredytów udzielanych przez ww. podmioty, które nie podlegają reżimowi ustawy o kredycie konsumenckim.</p>	<p>Dodano regulację do ustawy o usługach płatniczych w brzmieniu:</p> <p>„Art. 9. W ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2360 i 2640) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu:</p> <p>„Art. 4b. 1. Dostawcy, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 4, 6, 9 i 11, weryfikują w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191), zastrzeżenie numeru PESEL osoby przed:</p> <ol style="list-style-type: none">1) zawarciem umowy:<ol style="list-style-type: none">a) rachunku płatniczego;b) kredytu w rachunku płatniczym lub2) zmianą umowy kredytu w rachunku płatniczym w wyniku, której następuje zwiększenie zadłużenia. <p>2. Dostawca, o którym mowa w ust. 1, nie może domagać się od konsumenta i jego następców prawnych zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia umowy określonej w ust. 1, a także zbyć wierzytelności powstałej z tej umowy jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none">1) w przypadku umowy dla której zarejestrowano chwilę jej zawarcia, w szczególności umowy zawartej na odległość – w chwili zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, istniało zastrzeżenie numeru PESEL konsumenta;2) w pozostałych przypadkach - w dniu zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, istniało zastrzeżenie numeru PESEL konsumenta i dzień zawarcia umowy nie był dniem dokonania lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. <p>3. Jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none">1) umowę, o której mowa w ust. 1, zawarto w chwili lub dniu istniejącego zastrzeżenia numeru PESEL konsumenta, o których mowa w ust 2 pkt 1 i 2, oraz2) do zawarcia umowy doszło w wyniku czynu zabronionego
--	--	---	---

				<p>- dopuszczalne jest dochodzenie roszczeń z tytułu tej umowy od osób skazanych prawomocnym wyrokiem sądu za popełnienie tego czynu zabronionego.</p> <p>4. Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL odbywa się w sposób określony w art. 23e lub 23f ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności i dotyczy wyłącznie konsumenta w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.</p> <p>5. Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL może być dokonywana za pośrednictwem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe.</p> <p>6. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, innej niż wymieniona w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, trwającej dłużej niż 15 minut, dostawca, o którym mowa w art. 4b ust. 1po ponownej próbie dokonania weryfikacji może:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) odmówić zawarcia umowy do czasu przywrócenia dostępności systemu albo; 2) zawrzeć umowę z zachowaniem należytej staranności w weryfikacji tożsamości konsumenta i udokumentować tą weryfikację. <p>7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, nie stosuje się ust. 2.”.</p>
21.	UKNF	Art. 3 – do art. 105d ust. 1	<p>W ocenie UKNF wątpliwości budzi również zawężenie zastrzeżenia numeru PESEL do kart kredytowych zamiast wskazania kart płatniczych, jako szerszej kategorii. Karta płatnicza zgodnie z art. 2 pkt 15 Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę oznacza instrument płatniczy, który umożliwia płatnikowi zainicjowanie transakcji kartą debetową lub kredytową.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Projektodawca planuje objąć regulacją czynności wiążące się z zaciągnięciem zobowiązania. W związku z tym, że intencją nie jest weryfikacja zastrzeżenia przy wydawaniu każdej karty płatniczej, a szczególnie tej, która służy wyłącznie wypłacie i wpłacie gotówki zdecydowano się na rezygnację ze wskazywania wprost karty kredytowej, która nie posiada swojej definicji legalnej. W ocenie projektodawcy umowa karty kredytowej mieści się już w definicji</p>

				<p>kredytu, kredytu płatniczego oraz kredytu konsumenckiego, do których to instytucji rozwiązanie dedykowane zastrzeżeniu numeru PESEL już w projektowanych przepisach zaadresowano.</p>
22.	UKNF	Art. 3 – do art. 105d ust. 1	<p>Dodatkowo, biorąc pod uwagę uwzględnienie w projektowanym art. 105d ust. 1 ustawy Prawo bankowe także rachunków maklerskich, zasadne wydaje się rozważenie objęcia zakresem regulowania ustawy także rachunków papierów wartościowych prowadzonych przez domy maklerskie. W związku z określeniem pojęcia rachunku papierów wartościowych w art. 4 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi⁷ UKNF proponuje zastąpienie w art. 3 ust. 1 projektu Ustawy pojęcia rachunku maklerskiego pojęciem rachunku papierów wartościowych. W związku z tym w ocenie UKNF należałoby poddać pod rozagę poszerzenie wskazanego w art. 3 projektu Ustawy kręgu podmiotów zobowiązanych do weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń PESEL oraz kategorii zawieranych umów.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>W projekcie zrezygnowano z wprowadzenia obowiązku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL przy zakładaniu rachunku papierów wartościowych (rachunku maklerskiego). Nie oznacza to, że podmioty zakładające takie rachunki nie będą mogły weryfikować zastrzeżenia numeru PESEL na zasadzie dobrowolności. Rezygnacja z wprowadzania obowiązku w stosunku do rachunku papierów wartościowych wiąże się z jego specyfiką i odrębnością od „zwykłego” rachunku bankowego, który służyć może np. do dalszej weryfikacji tożsamości przez wykonanie przelewu weryfikacyjnego. Wydaje się, że takie zagrożenie nie istnieje w przypadku rachunku papierów wartościowych.</p>
23.	UKNF	Art. 3 – do art. 105d ust. 1	<p>Projektowany przepis odnosi się ogólnie do rachunków bankowych. Obejmuje więc rachunki oszczędnościowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe oraz rachunki terminowych lokat oszczędnościowych, o których stanowi art. 49 ust. 3 ustawy Prawo bankowe, a także rachunki lokat terminowych, o których mowa w art. 49 ust. 2 ww. ustawy. Rachunki oszczędnościowe, rachunki terminowych lokat oszczędnościowych oraz rachunki lokat terminowych nie pozwalają na dokonywanie rozliczeń. W celu skorzystania z aktualnej w danym czasie atrakcyjnej oferty oprocentowania klienci (w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) mogą wielokrotnie w ciągu roku otwierać nowe tego rodzaju rachunki. W przypadku istnienia zastrzeżenia PESEL musieliby oni za każdym razem je cofać. Wynikająca z tego uciążliwość może zniechęcać klientów korzystających z produktów oszczędnościowych do zastrzegania</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>W projekcie przewidziano wyłączenie rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej. Uznano, że rachunek taki nie służy transakcjom płatniczym, a zastrzeżenie PESEL może stwarzać niepotrzebną przeszkodę w uzyskaniu korzyści (odsetek) przez osobę, do której numer PESEL należy.</p>

			PESEL, co zmniejszyłoby skuteczność mechanizmu ochronnego określonego w projekcie Ustawy. Uwzględniając powyższe wydaje się uzasadnione wyłączenie rachunków oszczędnościowych oraz rachunków lokat terminowych spod zakresu regulacji projektowanej Ustawy.	
24.	UKNF	Art. 105d ust. 2 i 3	<p>Projektowany przepis w obecnym kształcie nie zapewnia osobie, która jest posiadaczem zastrzeżonego numeru PESEL, ochrony przed roszczeniami instytucji finansowej, które mogą być wobec niej kierowane w ramach reżimu odpowiedzialności odszkodowawczej za delikt lub z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z umową „zawartą” w wyniku kradzieży tożsamości. Mając na względzie cel projektowanej Ustawy zasadne jest usunięcie słów „z niej wynikających” widniejących w proponowanym brzmieniu art. 105d ust. 2 ustawy Prawo bankowe. Proponowane brzmienie przepisu wpłynie na zapewnienie pełnej ochrony osoby fizycznej, której numer PESEL widnieje w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Projektowany przepis wskazuje, że „ (...) niedopuszczalność dochodzenia roszczeń oraz zbycia wierzytelności, o których jest mowa w ust. 2, znajduje zastosowanie do umów zawartych od dnia następującego po dniu dokonania zastrzeżenia numeru PESEL pod warunkiem, że zastrzeżenie to nie zostało cofnięte”. W ocenie UKNF zasadne jest doprecyzowanie treści projektowanego art. 105d ust. 3 ustawy Prawo bankowe, podobnie jak uzasadnienie projektu, do sformułowania „pod warunkiem, że zastrzeżenie to nie zostało cofnięte w dniu jego dokonania”. Obecna treść omawianego przepisu, lege non distinguente odnosi się bowiem do każdego cofnięcia zastrzeżenia PESEL, które istniało w dniu zawarcia umowy. Pozbawiłoby to ochrony również takich posiadaczy numeru PESEL, którzy nawet po wielu miesiącach od w/w umowy cofają zastrzeżenie PESEL np. w celu zawarcia innej umowy.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona i uwzględniona.</p> <p>Na skutek uzgodnień i konsultacji zmieniono brzmienie przepisu i nie znajduje się w nim już sformułowanie „z niej wynikających”, a jedynie wskazanie dotyczące zaspokajania roszczeń „z tytułu” zawartej umowy.</p> <p>Uwaga dotycząca doprecyzowania cofnięcia w dniu zastrzeżenia jest zasadna i UKNF właściwie ocenił intencję projektodawcy, jednakże nie znalazła ona odzwierciedlenia w treści normatywnej z uwagi na nowe brzmienie przepisu po uzgodnieniach, opiniowaniu i konsultacjach.</p> <p>Przepis otrzymał brzmienie: „3. Podmiot, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, 17, 18 i 20, nie może domagać się od konsumenta i jego następców prawnych zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia umowy określonej w art. 105d ust. 1, a także zbyć wierzytelności powstałej z tej umowy jeżeli: 1) w przypadku umowy, dla której zarejestrowano chwilę jej zawarcia, w szczególności umowy zawartej na odległość, w chwili zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, istniało zastrzeżenie numeru PESEL konsumenta; 2) w pozostałych przypadkach - w dniu zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, istniało zastrzeżenie numeru PESEL konsumenta i dzień zawarcia umowy nie był dniem dokonania lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.”</p>

25.	Rzecznik Finansowy	Art. 3 – do art. 105d ust. 2	<p>Zgodnie z projektowanym art. 105d ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (dalej: Prawo bankowe) oraz z projektowanym art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, zgłoszenie zastrzeżenia będzie skutkować (w przypadku zawarcia określonych rodzajów umów przez określone podmioty) „niedopuszczalnością dochodzenia roszczeń” wynikających z zawartej umowy oraz brakiem możliwości zbycia wierzytelności powstałej z tej umowy. W ocenie Rzecznika Finansowego przypisane projektowanymi przepisami konsekwencje zawarcia umowy przy zastrzeżeniu numeru PESEL nie stwarzają dostatecznych gwarancji ochrony klientom podmiotów rynku finansowego. Niedopuszczalność dochodzenia roszczeń z tytułu umowy nie wyklucza bowiem np. możliwości zgłoszenia danych osoby, której numerem PESEL się posłużono do bazy Biura Informacji Kredytowej, jak również stosowania tzw. „miękkich środków windykacyjnych” (jak np. wysłania przez kredytodawcę lub podmiot z nim współpracujący monitu nt. istniejącego stanu zadłużenia).</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Na skutek uwag Ministra Sprawiedliwości zmieniono pojęcie „niedopuszczalności dochodzenia roszczeń” na brak możliwości „domagania się zaspokojenia roszczeń”.</p> <p>Ewentualne konsekwencje związane z możliwym wpisaniem osoby do BIK czy monitem dotyczącym stanu zadłużenia są nieporównywalnie mniejsze od możliwości dochodzenia roszczeń i ich egzekucji od osoby, której tożsamość była przedmiotem kradzieży. W ocenie KPRM informacje te mogą zostać w BIK sprostowane na skutek zweryfikowania, że umowa została zawarta w dniu obowiązywania zastrzeżenia numeru PESEL. Jeżeli umowa zostanie zawarta pomimo istniejącego zastrzeżenia to nawet pomimo istniejącego przepisu prawnego, który ograniczałby możliwość wprowadzenia takiej informacji do BIK, dane takie by się tam znalazły. Istotne jest zatem przygotowanie odpowiednich procedur wewnętrznych po stronie BIK służących usuwaniu tego typu niezgodności.</p> <p>Odnosząc się do monitów o stanie zadłużenia należy mieć na uwadze, że osoba dokonująca zastrzeżenia numeru PESEL będzie działać na swój wniosek, a zatem świadomie znając konsekwencje i korzyści płynące z tego rozwiązania. Monit dotyczący nieautoryzowanego przez samą osobę zadłużenia będzie sygnałem o tym, że zastrzeżenie numeru PESEL skutecznie zadziałało, a osoba ma zapewnioną ochronę swojego majątku. Oczywiście może wystąpić grupa podmiotów, która będzie próbowała wykorzystywać niewiedzę osób lecz czynnik ten powinien być niwelowany przez stałą edukację finansową i dotyczącą ochrony swoich danych pozwalających na ustalenie tożsamości. W ocenie KPRM wprowadzenie regulacji prawnych w rodzaju niedopuszczalności</p>
-----	---------------------------	-------------------------------------	---	---

				wysyłania monitów o stanie zadłużenia nie będzie działaniem skutecznym. Wprowadzenie braku możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń (pojęcie szersze niż niedopuszczalność dochodzenia roszczeń) w praktyce, pośrednio, taki obowiązek wprowadza.
26.	PUODO	Art. 4 – do art. 23a ust. 1	W myśl dodawanego mocą art. 4 projektu ustawy – art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U. z 2022 r., poz.1191), dalej: ustawa o ewidencji, „Minister właściwy do spraw informatyzacji prowadzi rejestr zastrzeżeń numerów PESEL”. Zauważyć należy, że brak jest w projekcie definicji pojęcia „zastrzegania numerów PESEL”, nie wiadomo zatem na czym ma ono polegać zwłaszcza w kontekście wykonywania operacji na danych osobowych, co w ocenie organu nadzorczego powinno zostać doprecyzowane.	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Ustawa o ewidencji ludności nie zawiera słowniczka jednakże na skutek zgłoszonej uwagi zdecydowano się wprowadzić do art. 23a ust. 2 definicję „zastrzeżenia numeru PESEL” w następującym brzmieniu:</p> <p>„2. Przez zastrzeżenie numeru PESEL rozumie się umieszczenie numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń, na zasadach określonych w niniejszej ustawie, w celu udostępniania informacji o jego zastrzeżeniu lub braku takiego zastrzeżenia.”</p> <p>Definicja skupia się na celu (udostępnienie) oraz skutku zastrzeżenia (informacja o zastrzeżeniu lub jego braku).</p>
27.	PUODO	Art. 4 – do art. 23a ust. 2	Zgodnie z dodawanym art. 23a ust. 2 ustawy o ewidencji ludności „W rejestrze zastrzeżeń gromadzone są dane dotyczące osób pełnoletnich”. Wyjaśnienia wymaga istotna wątpliwość co do kręgu podmiotów, dla ochrony praw których wprowadzana jest przedmiotowa regulacja, a mianowicie czy w rejestrze zastrzeżeń gromadzone będą i przetwarzane dane wszystkich pełnoletnich obywateli polski (z ewentualną wzmianką o zastrzeżeniu numeru PESEL) czy tylko tych osób, które dokonały zastrzeżenia numeru PESEL albo których numeru PESEL zastrzeżenie dotyczy. Nie wynika to bezpośrednio z projektowanych norm a z uwagi na skalę rejestru zastrzeżeń aspekt ten powinien zostać uregulowany	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>W rejestrze zastrzeżeń będą gromadzone wyłącznie dane dotyczące osób, które numer PESEL zastrzegły. Nie znajdą się w nim zatem numery PESEL osób, dla których nie odnotowano zastrzeżenia numeru PESEL. Informacja o braku zastrzeżenia będzie udostępniana w związku z brakiem figurowania danego numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń w ogóle lub w przypadku figurowania numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń jako wycofanego. Projekt przewiduje jednocześnie weryfikację istnienia weryfikowanego numeru PESEL, co wpłynie na pewność obrotu gospodarczo-finansowego w przypadku zwrócenia komunikatu o braku</p>

				zastrzeżenia, bowiem weryfikujący otrzyma informację mającą wpływ na weryfikację tożsamości osoby deklarującej posiadanie niezastrzeżonego numeru PESEL.
28.	PUODO	Art. 4 – do art. 23a ust. 2	Wątpliwości budzi także propozycja ujęcia w rejestrze danych dotyczących osób pełnoletnich, w sytuacji gdy przepisy kodeksu cywilnego – z wyjątkiem zastrzeżeń wyjątków przewidzianych w ustawie – dopuszczają dokonywanie czynności prawnych przez osoby małoletnie. Wykluczenie z rejestru osób małoletnich niezasadnie pozbawiać je będzie możliwości skorzystania z projektowanych środków przeciwdziałających kradzieży tożsamości.	Uwaga wyjaśniona. Nie wszystkie czynności prawne wymagają weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL, a - co do zasady - tylko te, które wiążą się z zaciągnięciem zobowiązania. W ocenie projektodawcy czynności prawne małoletniego związane z umową pożyczki czy też kredytu wymagać będą działania jego przedstawiciela ustawowego, co w znacznym stopniu utrudnia możliwość dokonania oszustwa, bowiem zakłada udział także osoby małoletniej. Co więcej czynności takie jak zbycie nieruchomości przekraczają zakres zwykłego zarządu, a tym samym do swej skuteczności wymagają zgody sądu. Jednocześnie osoby małoletnie do 13 roku życia są zdolności do czynności prawnych pozbawione. Oznacza to, że taki małoletni posiadacz numeru PESEL nie może samodzielnie np. składać dyspozycji lub korzystać z instrumentu płatniczego powiązanego z danym rachunkiem (karty płatniczej, bankowości internetowej, itp.). Źródłem zadłużenia osób małoletnich są najczęściej: jazda bez biletu, alimenty czy też długi odziedziczone w spadku.
29.	UKNF	Art. 4 – do art. 23d ust. 2 pkt 3	Projektowany przepis art. 23d ust. 2 pkt 3 ustawy o ewidencji ludności odnosi się do zastrzeżenia numeru PESEL z urzędu w przypadku zgłoszenia utraty dowodu osobistego w sposób określony w art. 48a ustawy o dowodach osobistych ⁹ . Ww. przepis ustawy o dowodach osobistych odnosi się do zgłoszenia przez posiadacza dowodu osobistego w przypadku podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania jego danych osobowych, zaś o zgłoszeniu utraty dowodu osobistego stanowi art. 47 wymienionej ustawy. Zasadne jest zatem doprecyzowanie, które z wymienionych zgłoszeń ma skutkować zastrzeżeniem PESEL z	Uwaga uwzględniona. Wprowadzono odpowiednie odwołanie, a także uzupełniono zakres przez zastrzeżenie z urzędu w przypadku unieważnienia dowodu osobistego na skutek: kradzieży dowodu osobistego, utraty lub kradzieży, a także na skutek zgonu osoby (w zakresie zgonu na skutek uwag Związku Banków Polskich).

			<p>urzędu. Jednocześnie należy wskazać, że projektowany przepis odnosi się do „zastrzeżenia i cofnięcia zastrzeżenia”. W kontekście dokonywania tych czynności z urzędu w przypadku określonym w projektowanym art. 23d ust. 2 pkt 3 ustawy o ewidencji ludności budzi wątpliwość cofnięcie zastrzeżenia. Nie jest bowiem jasne, czy również ma następować ono z urzędu, np. przy wydaniu nowego dowodu osobistego. Również ta kwestia może wymagać doprecyzowania w ustawie.</p>	<p>Wydzielono również zastrzeżenie z urzędu do osobnej jednostki redakcyjnej, która nie zawiera takiego rozwiązania w stosunku do cofnięcia zastrzeżenia.</p>
30.	PUODO	Art. 4 – do art. 23b ust. 3 pkt 5	<p>W myśl dodawanego do ustawy o ewidencji ludności art. 23b ust. 3 pkt 5 „Utrzymanie i rozwój rejestru zastrzeżeń, w celu realizacji zadań ustawowych, zapewnia minister właściwy do spraw informatyzacji, w tym: (...) określa zasady bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych”. Rejestr zastrzeżeń będzie rejestrem publicznym prowadzonym przez podmiot publiczny dlatego też określenie odpowiednich środków / sposobów lub chociażby kryteriów zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych na potrzeby zastrzeżeń powinno nastąpić w akcie prawa powszechnie obowiązującego – w projektowanej ustawie lub akcie wykonawczym do niej, z uwzględnieniem testu prywatności, tj. wpływu charakteru, zakresu, kontekstu i celów przetwarzania oraz ryzyk naruszeń na ochronę danych osobowych i praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie i wadze, tak aby przetwarzanie odbywało się zgodnie z rozporządzeniem 2016/6793. Obowiązek zapewnienia bezpiecznego przetwarzania danych powinien być zrealizowany przez prawodawcę nie tylko w kontekście art. 24 ust. 1, art. 25 ust. 1 czy art. 32 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, ale także ze względu na konieczność poszanowania konstytucyjnej zasady praworządności zgodnie z którą organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP), jak i zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych, w tym zgodności z prawem, przejrzystości i</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Zaproponowane rozwiązanie jest już ugruntowane w ustawie o ewidencji ludności (art. 6). Należy wskazać, że szczegółowe techniczne aspekty zabezpieczenia danych określają polityki bezpieczeństwa danych osobowych. Przedmiotowy projekt zakłada natomiast generalne zasady bezpieczeństwa danych – przewidując, że podmiot ubiegający się o dostęp do weryfikacji w trybie teletransmisji musi spełnić określone kryteria, jak rozliczalność dostępu do danych, czy zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony danych osobowych, co sprawdzane będzie w toku audytu technicznego przez zapewnieniem dostępu do systemu.</p>

			rzetelności, integralności i poufności ⁴ , rozliczalności, ale także z uwzględnieniem ww. wskazanego art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/679, wskazującego pożądane elementy podstawy prawnej przetwarzania, w szczególności w zakresie określenia operacji i procedur przetwarzania, w tym środków zapewniających zgodność z prawem i rzetelność przetwarzania w krajowych przepisach szczegółowych. Określenie tych aspektów przetwarzania powinno nastąpić w akcie prawa powszechnie obowiązującego, jako że jedynie w taki sposób nakładać można powszechnie obowiązujące prawa i obowiązki, nie zaś uznaniową decyzją Ministra, jak jest to proponowane.	
31.	PUODO	Art. 4 – do art. 23b ust. 4	Odnosząc się do propozycji brzmienia projektowanego art. 23b ust. 4 ustawy o ewidencji ludności, zgodnie z którym „Minister informatyzacji jest administratorem danych przetwarzanych w rejestrze”, wskazać należy, że rozporządzenie 2016/679 nie posługuje się pojęciem administratora danych ale administratora.	Uwaga uwzględniona.
32.	PUODO	Art. 4 – do art. 23c ust. 1	Dodawany do ustawy o ewidencji ludności art. 23c ust. 1 przewiduje „W rejestrze zastrzeżeń gromadzone są dane: 1) numer PESEL; 2) informacja o zastrzeżeniu numeru PESEL; 3) data zastrzeżenia numeru PESEL; 4) informacja o cofnięciu zastrzeżenia numeru PESEL; 5) data cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL”. Wyjaśnienia wymaga wątpliwość co do tego czy wymieniony w projektowanym przepisie zakres danych będzie stanowił jedyne dane gromadzone w rejestrze zastrzeżeń, w szczególności czy w rejestrze będą również gromadzone takie informacje jak imię i nazwisko osoby.	Uwaga wyjaśniona. W projekcie ustawy enumeratywnie wymieniono dane gromadzone w rejestrze zastrzeżeń. Należy wskazać, że w logach rejestru zastrzeżeń będą przechowywane także zapytania o numery PESEL osób nie figurujących w rejestrze zastrzeżeń (które nigdy nie zastrzegły numeru PESEL) lecz dane te będą udostępniane jedynie osobom, do których numer PESEL należy w ramach usługi sprawdzenia „kto weryfikował moje dane” i nie będą w ramach tej usługi udostępniane dane osobowe osoby weryfikującej zastrzeżenie numeru PESEL, a jedynie sam fakt weryfikacji przez osobę fizyczną.
33.	PUODO	Art. 23c ust. 3	Zgodnie z dodawanym do ustawy o ewidencji ludności art. 23c ust. 3 Danych zgromadzonych w rejestrze zastrzeżeń nie usuwa	Uwaga wyjaśniona.

			<p>się. Jeśli dane w rejestrze zastrzeżeń mają być przetwarzane wiecześnie, to zgodnie z zasadą ograniczenia przechowywania określona w art. 5 ust. 1 lit e) rozporządzenia 2016/6796 musi to zostać wyczerpująco uzasadnione i odpowiadać przepisom art. 17 rozporządzenia 2016/679. Istotne jest również wyjaśnienie dlaczego projektodawca zdecydował się przetwarzać wiecześnie dane w rejestrze zastrzeżeń, jednocześnie ustalając na 5 lat okres przechowywania zapisów w dziennikach systemów – logów (art. 23c ust. 4). Jeżeli prawodawca uznaje, że informacja o tym kto i kiedy składał zapytanie o dany numer PESEL nie musi być przetwarzana dłużej niż 5 lat - to szczegółowego wyjaśnienia jaki jest cel wieczystego przetwarzania i wykazania niezbędności wieczystego przetwarzania wymaga przechowywanie pozostałych informacji w rejestrze zastrzeżeń, szczególnie jeśli nie wiążą się one z trwającym „zastrzeżeniem” numeru PESEL.</p>	<p>Wieczyste przechowywanie danych w rejestrze zastrzeżeń wynika z konieczności udokumentowania, czy numer PESEL był w danym dniu w przeszłości zastrzeżony. Informacje te mogą okazać się niezbędne w celu ustalenia możliwości domagania się zaspokojenia roszczeń, czy też ustalania ewentualnego popełnienia czynu zabronionego.</p> <p>Projektodawca, po ponownej analizie, zaproponował przechowywanie logów systemowych przez 6 lat od ostatniego dnia roku kalendarzowego, w którym powstał zapis.</p>
34.	PUODO	art. 23d ust. 2	<p>Zgodnie z dodawanym do ustawy o ewidencji ludności art. 23d ust. 2, osobie której dane dotyczą umożliwia się zastrzeżenie i cofnięcie zastrzeżenia nadanego numeru PESEL. Wyjaśnienia wymaga czy realizacja tego uprawnienia możliwa będzie na wniosek osoby uprawnionej czy realizowana będzie w trybie bezwnioskowym.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>W ramach dokonania zastrzeżenia lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL w trybie art. 23d ust. 2 nie będzie wymagany wniosek rozpatrywany przez urzędnika. Usługa zadziała automatycznie odnotowując w rejestrze stosowne zdarzenie. Usługi transakcyjne o takim poziomie dojrzałości od kilku lat znajdują już zastosowanie w Systemie Rejestrów Państwowych np. zgłoszenie utraty dowodu osobistego.</p>
35.	Rzecznik Praw Obywatelskich	Art. 23d ust. 2	<p>Odnosząc się do przedstawionego projektu ustawy pragnę dodatkowo wskazać, że wątpliwości Rzecznika budzi art. 23d ust. 3 projektu ustawy zmieniającego ustawę o ewidencji ludności (art. 4 projektu), który przewiduje, że kurator albo opiekun działający w imieniu osoby ubezwłasnowolnionej częściowo lub całkowicie może złożyć wniosek o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia w jej imieniu wyłącznie osobiście w organie</p>	<p>Uwaga wyjaśniona</p> <p>W przypadku ubezwłasnowolnienia całkowitego lub częściowego nie istnieje w rejestrze PESEL rozwiązanie identyczne jak tzw. parentyzacja, gdzie w rekordzie dziecka wpisywane są numery PESEL jego rodziców. Dane o opiece albo kuratorze nie są zatem rejestrowane, co więcej nie istnieje żaden inny rejestr publiczny, z</p>

			<p>dowolnej gminy, po uprzednim udokumentowaniu uprawnienia do jej reprezentowania. Dotychczas w swoich wystąpieniach Rzecznik zwracał uwagę na potrzebę zapewnienia osobom ubezwłasnowolnionym i ich opiekunom, na zasadzie równości z innymi osobami, dostępu do usługi systemu ePUAP. Wykluczenie możliwości skorzystania z profilu zaufanego dla tej grupy obywateli trudno bowiem uznać za uzasadnione i proporcjonalne w rozumieniu art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. W dotychczasowej korespondencji z Ministerstwem Cyfryzacji informowano Rzecznika, że trwają prace analityczne mające na celu rozwiązanie problemu pełnomocnictw elektronicznych nie tylko osób fizycznych reprezentujących osoby prawne, ale też osób fizycznych reprezentujących osoby fizyczne (w tym osoby niepełnosprawne), ale w taki sposób, by było wiadomym, że daną czynność wykonał pełnomocnik a nie osoba, która pełnomocnictwa udzieliła. W związku z powyższym, brak funkcjonalności w postaci elektronicznego pełnomocnictwa, w szczególności, w przypadku takiego rozwiązania, jakie przewiduje projekt ustawy, tj. zastrzeżenia nr PESEL w związku z kradzieżą tożsamości, gdzie ważne jest podjęcie natychmiastowych kroków, budzi wątpliwości. Należy przy tym podkreślić, że konieczność podjęcia prac w tym zakresie uzasadnia również okoliczność, że do Biura RPO, wciąż wpływa duża ilość skarg, w których podnoszony jest problem elektronicznych pełnomocnictw.</p>	<p>którego wynikałaby informacja o tym, kto jest ubezwłasnowolniony i jaka osoba została ustanowiona przez sąd jako opiekun albo kurator.</p> <p>Z tego względu wprowadzenie możliwości zgłaszania przez opiekuna zastrzeżenia numeru PESEL lub cofnięcia tej czynności ze skutkiem dla osoby ubezwłasnowolnionej nie jest możliwe do zrealizowania jako usługa transakcyjna bez udziału urzędnika. Ponadto, do zarejestrowania zastrzeżenia byłby wymagany oryginał orzeczenia sądowego w ramach usługi online byłoby dostępne przesłanie jedynie skanu postanowienia.</p> <p>Projektodawca wskazuje również, że planowana instytucja e-pełnomocnictwa nie będzie mogła dotyczyć osób ubezwłasnowolnionych, gdyż w ich przypadku wyznaczenie opiekuna lub kuratora znajduje odzwierciedlenie w treści orzeczenia sądu, a nie pełnomocnictwie.</p>
36.	PUODO	Art. 23d ust. 3	<p>Odnosząc się od projektowanego art. 23d ust. 3 ustawy o ewidencji ludności zgodnie z którym „Kurator albo opiekun działający w imieniu osoby ubezwłasnowolnionej częściowo lub całkowicie może złożyć wniosek w jej imieniu wyłącznie w sposób określony w ust. 2 pkt 2, po uprzednim udokumentowaniu uprawnienia do jej reprezentowania”- w pierwszej kolejności zauważyć należy, że kwestia zastrzeżenia numeru PESEL w</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Z wnioskiem wystąpić będzie mógł opiekun w rozumieniu kodeksu cywilnego. Art. 23d ust. 6 pkt 3 ustawy o ewidencji ludności szczegółowo wskazuje pozyskiwane dane opiekuna prawnego lub kuratora: nazwisko i imię (imiona), rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości opiekuna prawnego lub kuratora. Stosunek opieki lub</p>

			<p>imieniu innej osoby jest kluczowa z punktu widzenia jej praw i wolności obywatelskich, w tym także prawa do ochrony danych osobowych. Projektowany przepis nie precyzuje zaś czy opiekun działający w imieniu osoby ubezwłasnowolnionej jest opiekunem w rozumieniu kodeksu cywilnego i kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Nie wiadomo także czy przepis dopuszcza złożenie zastrzeżenia numeru PESEL przez osobę jedynie faktycznie sprawującą opiekę nad osobą pozbawioną zdolności do czynności prawnych. Jednocześnie wyjaśnienia wymaga, w jaki sposób reprezentujący osoby ubezwłasnowolnione będą zobowiązane do wykazywania tego faktu tj. poprzez złożenia jakich dokumentów. Przepis ten powinien szczegółowo wskazywać zakres danych osobowych pozyskiwanych od osób reprezentujących osoby ubezwłasnowolnione (kuratorów i opiekunów).</p>	<p>kurateli wykazywany będzie na podstawie okazywanych dokumentów. Przepis doprecyzowano wskazując, że dzieje się to po okazaniu dokumentu, z którego wynika stosunek opieki lub kurateli.</p>
37.	PUODO	Art. 23d ust. 6 pkt 3	<p>W myśl projektowanego art. 23d ust. 6 pkt 3 ustawy o ewidencji ludności „Wniosek o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zawiera: (...) 3) dane kontaktowe: – adres do korespondencji, adres poczty elektronicznej, jeżeli wnioskodawca podał, – numer telefonu, jeżeli wnioskodawca podał”. Projektowany przepis powinien zostać sformułowany jako obowiązek prawny, wynikać powinno z niego jakie dane wnioskodawca jest zobowiązany podać obligatoryjnie, jakie zaś fakultatywnie, dotyczy to przede wszystkim numeru telefonu i adresu poczty elektronicznej. Przepisy prawa które mają stanowić podstawę przetwarzania danych osobowych powinny być przejrzyste i czytelne dla przyszłych wykonawców projektowanych norm.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Dane kontaktowe podawane będą oczywiście fakultatywnie. W treści normatywnej posłużono się konsekwentnie sformułowaniem już funkcjonującym w ustawie o ewidencji ludności (art. 30).</p>
38.	PUODO	Art. 23d ust. 6 pkt 6	<p>Zgodnie z dodawanym do ustawy o ewidencji ludności art. 23d ust. 6 pkt 6 „Wniosek o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zawiera: (...)</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

			<p>oświadczenie o prawdziwości danych, o których mowa w pkt 1–3, 5, oraz klauzulę o treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Brzmienie projektowanych przepisów prowadzić będzie do nierównego traktowania adresatów norm - powstaje pytanie dlaczego wyłącznie od wnioskodawcy składającego wniosek w urzędzie gminny wymagać się będzie złożenia powyższego oświadczenia, nie będzie ono zaś wymagane od osoby „zastrzegającej” numer PESEL za pośrednictwem usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji (art. 23d ust. 2 pkt 1 projektu). Powstaje również wymagające odpowiedzi projektodawcy pytanie czy adekwatnym jest ponoszenie odpowiedzialności karnej przez osobę w związku z podaniem nieprawdziwego numeru telefonu czy adresu poczty elektronicznej (art. 23d ust. 6 pkt 3 projektu), jakie przesłanki przemawiają za przyjęciem tak daleko idącego rozwiązania.</p>	<p>Projektodawca usunął z zakresu wniosku (obecnie art. 23d ust. 12) oświadczenie o prawdziwości danych oraz pouczenie o odpowiedzialności karnej. Uznano ostatecznie tę część wniosku za nadmiarową, bowiem osoba nie oświadcza w nim o żadnym stanie lub zdarzeniu znanym wyłącznie tej osobie lecz wyraża swoją wolę dokonania zastrzeżenia numeru PESEL lub cofnięcia tego zastrzeżenia, czego nie można rozpatrywać w kategoriach fałszywego oświadczenia. Jeżeli osoba poda niewłaściwe dane osobowe, przed dokonaniem zastrzeżenia lub cofnięcia, poprawnie będzie musiała zostać najpierw zweryfikowana tożsamość osoby.</p>
39.	PUODO	23d ust. 6 pkt 7	<p>W myśl dodawanego do ustawy o ewidencji ludności art. 23d ust. 6 pkt 7 „Wniosek o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zawiera: (...) informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych”. Podanie danych do rejestru danych kontaktowych jest czynnością dobrowolną (art. 20h ust. 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne; Dz.U. z 2021r., poz. 2070)8 - projektowany przepis zaś jest sformułowany w sposób, który tę zgodę wymusza, wynika bowiem z niego, że wniosek o zastrzeżenie numeru PESEL zawsze będzie musiał zawierać informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych. Projektowany przepis zawiera regulację za daleko idącą -</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Projektowany przepis jest spójny z analogicznym rozwiązaniem na gruncie ustawy o ewidencji ludności (art. 30). Intencją nie jest wymuszanie zgody lecz dobrowolne podanie danych kontaktowych i dobrowolne wyrażenie zgody. Dane kontaktowe w rejestrze danych kontaktowych osób fizycznych (RDK) gromadzone są na podstawie zgody, która może zostać w każdym czasie cofnięta.</p>

			powinien stanowić o zgodzie albo braku zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych. Zwrócić należy także uwagę, że jeżeli przepisy prawa mają stanowić podstawę prawną do przetwarzania danych osobowych (na mocy przesłanki określonej w art. 6 ust. 1 lit c) rozporządzenia 2016/6799), to zbędnym i niewłaściwym jest zamieszczanie w przepisach także regulacji o konieczności pozyskania zgody na przetwarzanie danych osobowych.	
40.	PUODO	Art. 23d ust. 7	Odnośząc się do propozycji brzmienia projektowanego art. 23d ust.7 ustawy o ewidencji ludności, zgodnie z którym „Organ gminy potwierdza tożsamość osoby posiadającej obywatelstwo polskie i wnioskującej o zastrzeżenie numeru PESEL lub cofnięcie takiego zastrzeżenia, na podstawie ważnego dowodu osobistego lub ważnego dokumentu paszportowego tej osoby. Jeśli wnioskującym jest cudzoziemiec, jego tożsamość stwierdza się na podstawie ważnego dokumentu podróży cudzoziemca lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo”, wyjaśnienia wymaga w jaki sposób organ gminy potwierdzał będzie tożsamość obywateli Unii Europejskiej, którym nie nadano numeru PESEL oraz rozważenia wymaga uzupełnienie regulacji w tym zakresie celem uniknięcia luki prawnej, prowadzącej do pozbawienia praw wskazanych osób.	Uwaga wyjaśniona. W projekcie wskazano wprost, że jeśli wnioskującym jest cudzoziemiec, jego tożsamość stwierdza się na podstawie ważnego dokumentu podróży cudzoziemca lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo. Osoba, która nie posiada numeru PESEL, nie będzie mogła go naturalnie zastrzec, natomiast weryfikacja tożsamości cudzoziemca podczas nadawania numeru PESEL podlega innym regulacjom określonym w ustawie o ewidencji ludności.
41.	PUODO	Art. 23d ust. 9	Zgodnie z projektowanym art. 23d ust. 9 ustawy o ewidencji ludności „Organ gminy bezpośrednio po złożeniu wniosku i pozytywnej weryfikacji tożsamości odnotowuje zastrzeżenie w rejestrze zastrzeżeń i wydaje wnioskodawcy potwierdzenie lub cofnięcia zastrzeżenia numeru PESEL”. Wyjaśnienia wymaga w jaki sposób organ gminy będzie dokonywał weryfikacji tożsamości, czy będzie odbywało się to w sposób zautomatyzowany, czy Projektodawca dopuszcza udział czynnika ludzkiego przy tejże weryfikacji. Doprecyzowania wymaga także	Uwaga wyjaśniona. Weryfikacja tożsamości w urzędzie nie będzie odbywać się w sposób zautomatyzowany. Potwierdzenie dokonania zastrzeżenia lub cofnięcia ma na celu jedynie wydanie dokumentu stanowiącego dla osoby potwierdzenie faktu dokonania czynności i ma walor informacyjny. W potwierdzeniu wskazane zostaną bowiem informacje dotyczące skutków i konsekwencji zastrzeżenia numeru PESEL. Nie jest to zaświadczenie wydawane na gruncie KPA.

			<p>czym de facto jest wydawane przez organ gminy „potwierdzenie”, czy dokument ten będzie wydawany w trybie kodeksu postępowania administracyjnego - jako postanowienie czy też zaświadczenie.</p>	
42.	PUODO	Art. 23e ust. 2 pkt 2	<p>Zgodnie z proponowanym brzmieniem dodawanego do ustawy o ewidencji ludności art. 23e ust. 2 pkt 2 lit. a „Weryfikacja zastrzeżenia numeru PESEL w usłudze elektronicznej jest możliwa po wskazaniu „numeru PESEL, imienia, nazwiska, serii i numeru ostatniego wydanego dowodu osobistego lub paszportu oraz nazwiska rodowego matki zamieszczonych w rejestrze PESEL – w przypadku weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL obywatela polskiego”. W pierwszej kolejności należy wskazać, że sama koncepcja dopuszczalności weryfikowania informacji o zastrzeżeniu numeru PESEL przez nieograniczoną grupę osób i podmiotów, jedynie na podstawie kryterium wiedzy o danej osobie, budzi zasadnicze wątpliwości organu nadzorczego. Istotne jest, aby to osoba, której dane dotyczą – podmiot danych - mogła mieć dostęp do takich informacji. Za uzasadnione w kontekście celów ustawy można uznać również weryfikowanie tych informacji przez instytucje finansowe w związku z wnioskami kredytowymi, czy wskazanie enumeratywnie innych sytuacji uzasadniających niezbędną weryfikowania „bezpiecznego”, niezastrzeżonego numeru PESEL. Przyjęta natomiast przez Projektodawcę - w art. 23e ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o ewidencji ludności - koncepcja, zgodnie z którą każdy bez względu na interes prawny czy choćby faktyczny będzie mógł weryfikować informacje o zastrzeżeniu numeru PESEL potencjalnie prowadzić może do obciążonego ryzykiem naruszenia praw i wolności pozyskiwania i utrwalania nadmiarowych danych o osobach. Jest to niewykluczona negatywna konsekwencja tak daleko idących, proponowanych rozwiązań w przypadku szeregu czynności cywilnoprawnych -</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Powszechność możliwości weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL, nie tylko w sytuacji prawnego obowiązku takiego działania, ma przyczynić się do zabezpieczenia interesów osób, w związku z kradzieżą tożsamości w wielu obszarach, nie tylko stricte finansowych. Podmioty niezobligowane prawnie do weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL mogą wykorzystać to narzędzie do wzmocnienia własnych procesów biznesowych (weryfikacji poprawności danych) na zasadzie fakultatywności, co tylko przyczyni się do zwiększenia poziomu ochrony osoby, która dokonała zastrzeżenia numeru PESEL. Intencją było umożliwienie takiej weryfikacji także w relacji dwóch osób fizycznych. W tym jednak przypadku możliwość weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL obwarowano koniecznością podania szeregu danych, aby ograniczyć zupełnie dowolne weryfikowanie np. wyłącznie po numerze PESEL.</p> <p>Ocenę KPRM podzieliło także Rządowe Centrum Analiz, które w swojej opinii do projektu wskazało, że „na aprobatę zasługuje też usługa weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL także przez osoby lub podmioty, które nie są do tego zobowiązane. Może to skutkować większym bezpieczeństwem obrotu także w tym zakresie, który nie jest objęty obowiązkiem weryfikacji (np. sprawdzenie tożsamości kontrahenta w transakcjach handlowych czy najemcy nieruchomości lub samochodu)”.</p>

			zweryfikowanie właściwie każdej osoby, której dane są zgromadzone w rejestrze zastrzeżeń „na wszelki wypadek” i bez wykazania potrzeby w tym zakresie. Tym bardziej, że oprócz numeru PESEL osoby, wskazany problem dotyczy również danych takich jak seria i numer ostatniego wydanego dowodu osobistego lub paszportu oraz nazwiska rodowego matki. Uwaga odnosi się analogicznie do projektowanego art. 23e ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy o ewidencji ludności.	
43.	PUODO	Art. 23e ust. 5	Zgodnie z projektowanym art. 23e ust. 5 ustawy o ewidencji ludności „Każdy, kto dokonuje weryfikacji w sposób określony w ust. 1, i nie występuje w imieniu własnym, zobowiązany jest jednoznacznie wskazać podmiot na rzecz, którego działa. Dane identyfikujące podmiot obejmują nazwę i siedzibę, numer REGON (jeśli został nadany) oraz numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (jeżeli dokonano wpisu do tego rejestru)”. Szereg podmiotów – instytucji finansowych (art. 3 projektu ustawy dodający art. 105d w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe) będzie zobowiązanych do dokonywania weryfikacji zastrzeżeń numerów PESEL, dlatego też pracownicy tych instytucji będą zmuszeni do korzystania ze sposobów uwierzytelniania identycznych jak osoby fizyczne działające na swoją rzecz i rachunek (art. 23e ust. 2 pkt 1). Istotnym jest zatem zwrócenie uwagi na kolejną doniosłą konsekwencję proponowanych regulacji - problem jakim jest to, że brak odrębnej usługi elektronicznej przeznaczonej dla osób prawnych będzie prowadził do wymuszania korzystania przez osoby prawne do celów służbowych, z narzędzi takich jak profil zaufany (art. 23e ust. 2 pkt 1 lit. a) i aplikacja mObywatel (art. 23e ust. 2 pkt 1 lit. b). Cele przetwarzania danych profilu zaufanego i aplikacji mObywatel nie zakładają natomiast wykorzystywania tych narzędzi do celów innych niż „prywatny” użytek osób z nich korzystających. Powstaje kolejne istotne pytanie, jak zabezpiecza	Uwaga wyjaśniona. Pracownicy tych instytucji nie będą zmuszeni do korzystania z dedykowanej usługi online, bowiem weryfikacja udostępniona zostanie także z wykorzystaniem usług webservice. Nie można jednak wykluczyć, że szczególnie mniejsze instytucje mogą chcieć korzystać z usługi online. Z tego też względu zdecydowano się na umożliwienie podania kontekstu działania w ramach usługi. A zatem zostanie udostępniona odrębna usługa (webservice) dedykowana firmom działającym np. w formie spółek, o czym stanowi dodawany w ustawie o ewidencji ludności art. 23f. Dla podmiotów, które nie skorzystają z usług webservice przyjęta koncepcja jest jedyną możliwą do realizacji. Do uwierzytelnienia będzie mógł zostać wykorzystany też inny środek identyfikacji niż profil zaufany.

			<p>prawodawca prawa osób fizycznych reprezentujących osoby prawne w kontekście prawa do bycia zapomnianym, oraz czy komentowana koncepcja przyjęta przez projektodawcę jest jedyną możliwą, pomimo, że naraża te osoby fizyczne na pozbawienie ich czasowo prawa do bycia zapomnianym.</p>	
44. P	PUODO	Art. 23e ust. 6	<p>Projektowany art. 23e ust. 6 ustawy o ewidencji ludności przewiduje, że „w usłudze, o której mowa ust. 1, udostępnia się także daną, o której mowa w art. 23c ust. 1 pkt 3). Tak skonstruowana norma sugeruje, że o udostępnianiu danych osobowych nie będzie decydował człowiek, co stanowi automatyczne przetwarzanie danych osobowych.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>O udostępnieniu nie będzie decydować człowiek lecz dane zostaną udostępnione automatycznie, jeżeli podany zestaw danych będzie zgodny z danymi widniejącymi w rejestrze PESEL. Dana, o której mowa w dodawanym w ustawie o ewidencji ludności art. 23c ust. 1 pkt 3, nie jest daną osobową.</p>
45.	UKNF	Art. 23e ust. 8	<p>Projektowany przepis art. 23e ust. 8 ustawy o ewidencji ludności posługuje się sformułowaniem „tej osoby”. Zasadne jest doprecyzowanie określenia osoby uprawnionej do występowania z wnioskiem o wydanie zaświadczenia przewidzianego w tym przepisie poprzez wskazanie, iż jest to np. wnioskodawca lub osoba, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Doprecyzowano przepis, który otrzymał brzmienie analogicznie do już stosowanego w tożsamej konstrukcji na gruncie ustawy o ewidencji ludności.</p> <p>„8. Dowolny organ gminy, na wniosek zainteresowanej osoby złożony na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzony własnoręcznym podpisem, lub w postaci elektronicznej, opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, obowiązany jest wydać zaświadczenie zawierające pełny lub częściowy odpis danych dotyczących tej osoby przetwarzanych w rejestrze zastrzeżeń.”</p>
46.	PUODO	Art. 23e ust. 13	<p>Zgodnie z projektowanym art. 23e ust. 13 ustawy o ewidencji ludności „Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń umożliwi się wgląd do informacji o tym kto i kiedy dokonywał weryfikacji zastrzeżenia jej numeru PESEL”. Wyjaśnienia wymaga, czy w związku z przyjęciem projektowanego przepisu każda pełnoletnia osoba widniejąca w</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>W ramach tej usługi osoba otrzyma informacje o osobach i podmiotach weryfikujących zastrzeżenie jej numeru PESEL z wykorzystaniem udostępnionej usługi online lub usług webservice. Wgląd do danych osoby przez podmiot weryfikujący nie będzie</p>

			rejestrze zastrzeżeń będzie miała dostęp do informacji o tym o źródłach zainteresowania jej danymi bez względu na to czy dana osoba wyłącznie przeglądała widniejące w rejestrze dane czy też weryfikowała je na potrzeby zrealizowania określonego obowiązku prawnego.	możliwy, ponieważ usługa go nie zapewnia. W usłudze nie będą wykazywani urzędnicy, którzy przeglądali rejestr zastrzeżeń np. w celu wydania zaświadczenia o przetwarzanych w nim danych.
47.	PUODO	Art. 23e ust. 14	W myśl projektowanego art. 23e ust. 14 ustawy o ewidencji ludności „Osobie, której dane są przetwarzane w rejestrze zastrzeżeń umożliwia się pobranie informacji o tym kto i kiedy dokonywał weryfikacji zastrzeżenia jej numeru PESEL. Pobranie informacji następuje przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne”. Osobie, której dane dotyczą powinno przysługiwać prawo do sprawdzenia weryfikacji zastrzeżenia jej numeru PESEL również w formie pisemnego wniosku, analogicznego do wniosku składanego do urzędu gminy na podstawie art. 23d ust. 2 projektu. Oprócz zasad z art. 5 rozporządzenia 2016/679 wynika to również z art. 14 i 15 tego aktu.	Uwaga uwzględniona. Takie prawo osobie przysługuje nawet bez precyzowania tego w przepisach projektowanej ustawy, bowiem wynika wprost z art. 15 RODO. Biorąc pod uwagę liczbę tego rodzaju zapytań składanych drogą „papierową” do Ministra Cyfryzacji w zakresie PESEL nie zdecydowano się na obarczanie tymi obowiązkami urzędów gmin lecz doprecyzowano projekt wskazując w dodawanym w ustawie o ewidencji ludności art. 23b, iż obowiązki z art. 15 RODO realizować będzie minister właściwy do spraw informatyzacji.
48.	PUODO	Art. 23e ust. 15	Zgodnie z projektowanym art. 23e ust. 15 ustawy o ewidencji ludności „Usługa, o której mowa w ust. 13 i 14 umożliwia sprawdzenie udostępnień, które miały miejsce w okresie, o którym mowa w art., 23c ust. 4”. Doprecyzowania wymaga, jakie dane osobowe osób, którym dane z rejestru zastrzeżeń będą udostępniane – będą pobierane i weryfikowane w celu realizacji narzucanego projektowanym przepisem zadania.	Uwaga wyjaśniona. Nie będą udostępniane w tych usługach żadne dane osobowe, a jedynie wskazanie instytucji, która dokonywała weryfikacji, a w przypadku osoby fizycznej działającej w imieniu własnym wskazanie, że miał miejsce fakt weryfikacji i że weryfikacji dokonywała osoba fizyczna w swoim imieniu.
49.	UKNF	art. 23e ust. 16	W projektowanym przepisie art. 23e ust. 16 ustawy o ewidencji ludności brak przyimka „w” przed sformułowaniem „przypadku gdy”. UKNF proponuje również dokonanie zmiany sformułowania „dokonywała weryfikacji” na „weryfikacja była	Uwaga uwzględniona.

			dokonywana". Proponowana zmiana pozwoli na usunięcie konieczność wprowadzania do przepisu sformułowań określających osobę dokonującą weryfikacji w imieniu lub na rzecz innego podmiotu.	
50.	Rzecznik Praw Obywatelskich	Art. 23f ust. 1 pkt 2	<p>Ponadto, pragnę wskazać na wątpliwości w zakresie art. 23f ust. 1 pkt 2 projektu ustawy zmieniającego ustawę o ewidencji ludności (art. 4 projektu), który przewiduje udostępnienie danych w zakresie daty i informacji o zastrzeżeniu podmiotom, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności, po wykazaniu interesu faktycznego. Należy zauważyć, że art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 ze zm.) – do której odsyła projektowany art. 23f ust. 1 pkt 2 – przewiduje możliwość udostępnienia danych z rejestru PESEL oraz rejestru mieszkańców osobom i jednostkom organizacyjnym, jeżeli wykażą w tym interes prawny. Zgodnie zaś z art. 46 ust. 2 pkt 3 ustawy dostęp do tych rejestrów jest umożliwiony innym osobom i jednostkom organizacyjnym, jeżeli wykażą interes faktyczny w otrzymaniu danych, pod warunkiem uzyskania zgody osób, których dane dotyczą. W ocenie Rzecznika, odesłanie art. 23f ust. 1 pkt 2 powinno być więc skierowane do w art. 46 ust. 2 pkt 3 przewidującego wykazanie interesu faktycznego oraz konieczność uzyskania zgody osób, których dane dotyczą, a nie art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności, który wymaga wykazania interesu prawnego. Niezależnie od powyższego, Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie zwrócić przy tym uwagę, że wprowadzenie nieznannej dotychczas przesłanki interesu faktycznego do ustawy o dowodach osobistych, było przedmiotem wystąpienia Rzecznika do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Cyfryzacji. W kontekście udostępnienia danych, o których mowa w ustawie o dowodach osobistych, Rzecznik wskazywał, że zastąpienie w tej</p>	<p>Uwaga wyjaśniona</p> <p>Proponowane brzmienie przepisu dotyczy odniesienia się a contrario do grupy podmiotów, które nie są ujęte w art. 46 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności. Ich status jest zależny od tego czy:</p> <ol style="list-style-type: none"> występują o dane jednostkowe z rejestru PESEL lub rejestru mieszkańców i są zobligowane wykazać interes prawny w uzyskaniu danych, wnioskują o dostęp do rejestru za pomocą urządzeń teletransmisji w drodze weryfikacji i muszą wykazać interes faktyczny, który określa faktyczną potrzebę uzyskania dostępu do rejestru opartą na prowadzonej działalności i specyfice wykonywanych zadań. <p>Zainteresowany podmiot musi również spełnić wymogi techniczne i organizacyjne wynikające z art. 48 ust. 1 pkt 1-2 ustawy o ewidencji ludności (do których odesłanie znajduje się w ustawie) jak również obowiązki, których źródłem jest RODO.</p> <p>Zmiany w zakresie udostępniania danych z rejestru PESEL jako rozwiązania, do którego odwołuje się niniejszy projekt, ułatwi dostęp do usługi udostępniania danych w trybie weryfikacji. Rozszerzenie dostępu do usługi weryfikacji pozwoli na uszczelnienie procesów weryfikacji tożsamości klienta przez np. podmioty obowiązane, o których mowa w przepisach o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu poprzez dodatkową weryfikację danych w trybie odpytania rejestrów publicznych.</p>

			<p>ustawie przesłanki interesu prawnego niejasną i zupełnie dowolną przesłanką interesu faktycznego, jest zbyt daleko posuniętą swobodą w udzielaniu podmiotom (jakimkolwiek), które taki interes faktyczny wykażą, dostępu - w sytuacji ograniczonej teletransmisji danych - do danych osobowych obywateli. Powyższe ujęcie stwarza duże ryzyko dowolności oceny, a tym samym nadużywania tego uprawnienia, w celu otworzenia swobodnego dostępu do danych obywateli. W ocenie Rzecznika, w świetle art. 51 ust. 2 Konstytucji RP kategoria interesu faktycznego (a więc celowości czy przydatności) nie jest więc wystarczająca. Udostępnienie danych musi być niezbędne w demokratycznym państwie prawnym, a więc musi także realizować inne konstytucyjnie wartości, które uzasadniają poświęcenie autonomii informacyjnej jednostki. Z tego punktu widzenia klauzula interesu faktycznego w żadnej mierze nie mieści się wśród tych klauzul, które uzasadniają ograniczenie konstytucyjnych praw podmiotowych jednostki (por. art. 31 ust. 3 Konstytucji RP).</p>	<p>Ponadto, rozszerzenie dostępu do usług weryfikacji umożliwi osobom i jednostkom organizacyjnym, których specyfika działalności wymaga weryfikowania danych, wyłącznie porównywanie posiadanych już przez te podmioty informacji dotyczących np. adresu, a nie faktyczne pozyskiwanie z rejestru PESEL nie tylko danych adresowych, czy danych o zgonie, ale jakichkolwiek danych zgromadzonych w tym rejestrze.</p> <p>Tryb dostępu do usług weryfikacji nie niesie zatem za sobą zagrożeń w zakresie ochrony danych osobowych, a poprzez zbudowane procesy biznesowe przyczyni się do zmniejszenia ilości fraudów związanych z fałszywą tożsamością. Stąd też projektodawca zdecydował o zaimplementowaniu rozwiązania w identycznym kształcie również do projektowanej ustawy i usług dotyczących zastrzegania numeru PESEL.</p>
51.	PUODO	Art. 23f ust. 1 pkt 2	<p>Zgodnie z dodawanym do ustawy o ewidencji ludności art. 23f ust. 1 pkt 2 Minister właściwy do spraw informatyzacji może udostępnić dane, o których mowa w art. 23c ust. 1 pkt 2 i 3, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w trybie weryfikacji: (...) podmiotom, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 1, po wykazaniu interesu faktycznego. W ocenie organu nadzorczego tryb nieograniczonej teletransmisji danych z rejestru zastrzeżeń wszystkim osobom i jednostkom organizacyjnym, jeżeli wykażą jedynie interes faktyczny z uwagi na wzgląd na zasadę minimalizacji danych jest nieuzasadniony. Dostęp do rejestrów publicznych powinien mieć oparcie w interesie prawnym – brak jest uzasadnienia by zmieniać a w konsekwencji istotnie obniżyć obowiązujący reżim wynikający aktualnie z art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności, wymagający wykazania interesu</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Zastosowano konstrukcję już znaną na gruncie ustawy o ewidencji ludności w kontekście udostępniania danych w trybie weryfikacji tj. wykazanie interesu faktycznego. Jest to wskazane z uwagi na charakter udostępnienia (weryfikacja), ale także powszechność stosowania narzędzia, które jest intencją projektodawcy.</p> <p>Wskazać należy, że Minister Cyfryzacji podjął prace mające na celu modyfikacje techniczne w aplikacji źródło zmiernące do rejestracji celu udostępniania danych lecz jednocześnie udostępnianie danych z rejestru zastrzeżeń nie będzie odbywać się z wykorzystaniem aplikacji źródło, a jedynie usługi online oraz usług webservice.</p>

			<p>prawnego a nie jedynie faktycznego. Warto w tym miejscu wskazać na Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 19 lipca 2018 r. Sygn. akt II SA/Wa 2168/17 w którym już wówczas Sąd zwrócił uwagę na brak odpowiednich przepisów w ustawie o ewidencji ludności. W uzasadnieniu do wyroku Sąd wskazał „art. 48 pkt 2 ustawy o ewidencji ludności nakłada na podmioty realizujące dostęp do rejestru PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji danych obowiązek posiadania zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych właściwych dla przetwarzania danych osobowych, uniemożliwiających w szczególności wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania. W związku z powyższym, należy wskazać, że słuszne jest stanowisko Generalnego Inspektora Ochrona Danych Osobowych, który uznał, że środkiem, który uniemożliwi (lub co najmniej utrudni) wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania, jest wyposażenie aplikacji „Źródło” w funkcjonalność pozwalającą na odnotowanie uzasadnienia dla dokonywanego sprawdzenia danych w rejestrze PESEL”.</p>	
52.	Rzecznik Finansowy	art. 5 – do art. 9 ust. 4	<p>Należy wskazać, że w projektowanym art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej: ukk) znajduje się odwołanie do „zbycia wierzycelności, o których mowa w ust. 2a”. Jednocześnie w samym art. 9 ukk nie wydzielono takiej jednostki jak ust. 2a. Tym samym projektowany art. 9 ust. 4 odwołuje się do nieistniejącego przepisu. Konieczne jest zatem wprowadzenie prawidłowego odesłania.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Na skutek uwag innych podmiotów zmieniono obrzmienie przepisu, w związku z czym uwaga stała się bezprzedmiotowa.</p>
53.	PUODO	art. 6	<p>Wątpliwości budzą dodawane mocą art. 6 projektu - art. 8 ust. 1 a oraz art. 8 ust. 4a ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej i punkcie informacji dla przedsiębiorcy (Dz.U. z 2022 r., poz. 541). Z projektowanych przepisów wynika, że osoba dotknięta kradzieżą tożsamości, która zastrzegła swój numer PESEL nie będzie mogła</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Na skutek uwag MRiT na chwilę obecną, biorąc pod uwagę toczący się proces legislacyjny zmiany ustawy o CEIDG obejmujący zakładanie działalności gospodarczej, zrezygnowano z przedmiotowej zmiany.</p>

			założyć w Polsce działalności gospodarczej. Wyjaśnienia wymaga czy a jeśli tak to dlaczego taka była intencja projektodawcy, dyskryminująca adresatów norm, tym bardziej, że składanie wniosków do CEIDG obdarowane jest już zabezpieczeniami związanymi z uwierzytelnianiem wnioskodawców.	
54.	PUODO	Art. 9	Zmieniany mocą art. 5 projektu – art. 9 ust. 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2022 r., poz. 246 i 2339) przewiduje, że Konsument jest zobowiązany do przedstawienia, na żądanie kredytodawcy, dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny zdolności kredytowej. Projektowany przepis, dla zapewnienia stosowania w przepisach krajowych zasad ochrony danych osobowych powinien określać jakie informacje i dokumenty mogą być wymagane od konsumentów na zasadzie obowiązku, tj. w sposób odpowiadający reżimowi wynikającemu z art. 6 ust. 1 lit c rozporządzenia 2016/679.	Uwaga wyjaśniona. W projekcie dokonano zmian polegających na wydzieleniu zmian do osobnej jednostki redakcyjnej ustawy o kredycie konsumenckim i nie dokonywaniu zmian w art. 9.
55.	UKNF	Art. 9	Do projektowanego przepisu art. 9 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim odnoszą się analogiczne uwagi co do zakresu wyłączenia możliwości dochodzenia roszczeń, jak opisane powyżej w przypadku projektowanego art. 105d ust. 2 ustawy Prawo bankowe. Jednocześnie, omawiany przepis nie odnosi się do osoby, wobec której dochodzenie roszczeń wynikających z umowy o kredyt konsumencki zawartej pomimo istniejącego zastrzeżenia numeru PESEL jest niedopuszczalne, co również wymaga doprecyzowania.	Uwaga uwzględniona. Do przepisu wprowadzono definiowane na gruncie kodeksu cywilnego pojęcie konsumenta jako osoby, od której nie można domagać się zaspokożenia roszczeń. Zachowano jednolitość konstrukcji z przepisami wprowadzanymi do ustawy - Prawo bankowe.
56.	UOKiK	OSR	W opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie jest zasadne wskazywanie w pkt 4 oceny skutków regulacji Prezesa UOKiK jako podmiotu, na który oddziałuje ww. projekt. Oddziaływanie to ma zgodnie z ww. pkt OSR przejawiać przez „sprawowanie nadzoru w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów w tym w zakresie wynikającym z obowiązku	Uwaga uwzględniona.

			<p>weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL nałożonym na podmioty wymienione w projektowanej regulacji”. Należy zauważyć, że powyższy opis nie znajduje odzwierciedlenia w treści projektu, który słusznie nie przewiduje nałożenia na Prezesa UOKiK żadnych obowiązków dotyczących weryfikacji zastrzeżenia numeru PESEL jak również zmian w sposobie jego funkcjonowania. Zmiany objęte projektowaną ustawą nie wpłyną zatem na zakres zadań Prezesa UOKiK określony w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów oraz w odrębnych przepisach.</p>	
--	--	--	---	--

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA CYFRYZACJI

z dnia

w sprawie określenia wzoru wniosku o dokonanie zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL albo cofnięcie tego zastrzeżenia oraz wzoru wniosku o udostępnienie danych z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji

Na podstawie art. 23p ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wzór wniosku o dokonanie przez organ gminy zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL albo cofnięcie tego zastrzeżenia, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia
- 2) wzór wniosku o dokonanie przez bank krajowy, spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową lub operatora wyznaczonego, o którym mowa w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia
- 3) wzór wniosku o udostępnianie danych z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji, stanowiący załącznik nr 3 do rozporządzenia

§ 2. Wzory, o których mowa w § 1, wypełnia się w języku polskim

§ 3. Wnioskujący wypełnia formularz kolorem niebieskim lub czarnym, drukowanymi literami.

§ 4. Formularz określony w § 1 pkt 1 może być sporządzony przez pracownika organu gminy w postaci wydruku z systemu teleinformatycznego, w obecności osoby wnioskującej na podstawie danych zawartych w rejestrze PESEL oraz podanych przez tę osobę.

§ 5. Potwierdzenia wiarygodności danych zamieszczonych na formularzu sporządzanym w postaci, o której mowa w § 2, dokonuje własnoręcznym podpisem osoba zgłaszająca.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem

MINISTER CYFRYZACJI

WZÓR

Rzeczpospolita
Polska oznaczenie organu

DO/W/

Wniosek o zastrzeżenie albo cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL

Instrukcja wypełniania w 3 krokach

- 1 WYPEŁNIJ WIELKIMI LITERAMI
2. Pola wyboru zaznaczaj lub
3. Wypełnij kolorem czarnym lub niebieskim

1. Dane wnioskodawcy

Numer PESEL

Imię (imiona)

Nazwisko

2. Dane kontaktowe osoby składającej wniosek

Wpisz poniżej adres do korespondencji:

Ulica

Numer domu

Numer lokalu

Kod pocztowy

 -

Miejscowość

Numer telefonu

 Numer nie jest obowiązkowy, ale ułatwi kontakt w sprawie.

Adres poczty elektronicznej

 Adres poczty elektronicznej nie jest obowiązkowy, ale ułatwi kontakt w sprawie.

Wyrażam zgodę na przekazanie do rejestru danych kontaktowych imienia, nazwiska, numeru PESEL oraz:

numeru telefonu komórkowego

adresu poczty elektronicznej

 Jeśli wyrażasz zgodę na przekazanie danych, zaznacz co najmniej jedno pole wyboru

Zgodę możesz wyrazić jedynie, jeśli składasz wniosek w swoim imieniu. Przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych nie jest obowiązkowe. Mogą one umożliwić innym podmiotom (np. urzędów) szybki kontakt z tobą celem sprawnego załatwienia sprawy i poinformowania cię o działaniach, jakie te podmioty podejmują w twoich sprawach. Zgodę możesz wycofać w każdej chwili.

Adres skrzynki ePUAP

 Wypełnij, jeśli chcesz otrzymać potwierdzenie złożenia wniosku w formie dokumentu elektronicznego.

3. Wnoszę o :

- zastrzeżenie numeru PESEL
- cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL

4. Oświadczenie, podpis

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
Potwierdzam, że dane wymienione w pkt 1 i 2 są prawdziwe.

Miejscowość

Data

 - -

① dd-mm-rrrr

Własnoręczny czytelny podpis wnioskodawcy

Adnotacje urzędowe (wypełnia urzędnik)

Dane opiekuna lub kuratora jeśli wniosek składany jest w imieniu osoby ubezwłasnowolnionej.

Imię (imiona)

Nazwisko

Nazwa, seria i numer dokumentu tożsamości

Sposób ustalenia tożsamości osoby ubiegającej się o zastrzeżenie albo cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL

Adnotacje

WZÓR

Rzeczpospolita
Polska

DO/W/

Wniosek o zastrzeżenie numeru PESEL

Instrukcja wypełniania w 3 krokach

- 1 WYPEŁNIAJ WIELKIMI LITERAMI
- 2 Pola wyboru zaznaczaj lub
- 3 Wypełnij kolorem czarnym lub niebieskim

1. Dane wnioskodawcy

Numer PESEL

Imię (imiona)

Nazwisko

2. Wnoszę o zastrzeżenie numeru PESEL

3. Oświadczenie, podpis

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
Potwierdzam, że dane wymienione w pkt 1 są prawdziwe.

Miejscowość

Data

 - -

① dd-mm-rrrr

Własnoręczny czytelny podpis wnioskodawcy

Adnotacje (wypełnia przyjmujący wniosek)

Sposób ustalenia tożsamości osoby ubiegającej się o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL

Wniosek o udostępnianie danych z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji**Instrukcja wypełniania w 3 krokach**1. **WYPEŁNIAJ WIELKIMI LITERAMI**2. Pola wyboru zaznaczaj lub

3. Wypełniaj kolorem czarnym lub niebieskim

1. Dane organu, do którego kierowany jest wniosek

Nazwa organu

2. Dane wnioskodawcy

Nazwa podmiotu

Adres siedziby podmiotu

Ulica

Nr domu

Nr lokalu

Kod pocztowy

Miejscowość

3. Dane osoby reprezentującej wnioskodawcę

Nazwisko

Imię (imiona)

Stanowisko

Telefon

Fax

E-mail

4. Dane osoby uprawnionej do kontaktów w sprawach technicznych

Nazwisko

Imię (imiona)

Stanowisko

Telefon

Fax

E-mail

5. Interes faktyczny upoważniający do uzyskania danych wraz z opisem wykonywanych zadań lub prowadzonej działalności

6. Oświadczenia i podpisy

Oświadczam, że:

Wnioskodawca posiada urządzenia lub systemy teleinformatyczne przeznaczone do komunikowania się z rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL, umożliwiające identyfikację osoby uzyskującej informację o istnieniu lub nieistnieniu zastrzeżenia numeru PESEL oraz datę uzyskania informacji.

Wnioskodawca oświadcza, że:

- wdrożono odpowiednie środki techniczne i organizacyjne służące zapewnieniu bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych wymagane na mocy art. 32 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.¹⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/679”,
- wyznaczono inspektora ochrony danych lub jego obowiązki wykonuje administrator danych,
- do przetwarzania danych dopuszczono wyłącznie osoby upoważnione przez administratora danych,
- jest w stanie wykazać przestrzeganie przepisów o ochronie danych osobowych, zgodnie z zasadą rozliczalności, o której mowa w art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2016/679.

Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2 oraz Dz. Urz. UE L 74 z 04.03.2021, str. 35.

Data wypełnienia wniosku

 - -

 dd-mm-rrrr

Podpis
wnioskodawcy albo
osoby reprezentującej
wnioskodawcę

2) Sekcja dla urzędnika

Przyjęto wniosek o udostępnianie danych z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji

Miejscowość

Data

 - -

 dd-mm-rrrr

Podpis urzędnika

¹⁾ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2.

²⁾ Sekcja wypełniana tylko w przypadku złożenia wniosku w formie pisemnej.

UZASADNIENIE

Projekt stanowi realizację delegacji ustawowej zawartej w art. 23 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U.). W związku z budową rejestru zastrzeżeń numerów PESEL, w którym odnotowywane będzie zastrzeżenie i cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL osoby pełnoletniej istnieje konieczność określenia wzoru wniosku o dokonanie powyższych czynności za pośrednictwem organu gminy albo poprzez bank krajowy, spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową lub przez operatora wyznaczonego, o którym mowa w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012r. - Prawo pocztowe. Ponadto zgodnie z przywołaną wyżej delegacją ustawową niezbędne jest określenie wzoru dla podmiotów ubiegających się o dostęp do możliwości weryfikacji istnienia zastrzeżenia numeru PESEL w celu realizacji obowiązków określonych w projektowanej ustawie, podmiotów zainteresowanych wykorzystaniem instytucji zastrzeżenia numeru PESEL w ramach własnych procesów przetwarzania danych oraz podmiotów publicznych planujących wykorzystywać dostęp do rejestru do realizacji zadań ustawowych będących jednocześnie zadaniami publicznymi.

Projektowana regulacja nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projektowana regulacja nie będzie wymagała notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 743). Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji w sprawie określenia wzoru wniosku o dokonanie zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL albo cofnięcie tego zastrzeżenia oraz wzoru wniosku o udostępnienie danych z rejestru zastrzeżeń numerów PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Cyfryzacji</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Janusz Cieszyński – Minister Cyfryzacji</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Katarzyna Kopytowska – Zastępca Dyrektora Departamentu Usług Cyfrowych w Ministerstwie Cyfryzacji</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>Źródło Upoważnienie ustawowe wynikające z art. 23p ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U.)</p> <p>Nr w Wykazie prac</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W związku z budową rejestru zastrzeżeń numerów PESEL, w którym odnotowywane będzie m.in. zastrzeżenie i cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL osoby pełnoletniej istnieje konieczność określenia wzoru wniosku o dokonanie powyższych czynności za pośrednictwem organu gminy albo poprzez bank krajowy, spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową lub przez operatora wyznaczonego, o którym mowa w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012r. - Prawo pocztowe.

Ponadto zgodnie z przywołaną wyżej delegacją ustawową niezbędne jest określenie wzoru dla podmiotów ubiegających się o dostęp do możliwości weryfikacji istnienia zastrzeżenia numeru PESEL w celu realizacji obowiązków określonych w projektowanej ustawie, podmiotów zainteresowanych wykorzystaniem instytucji zastrzeżenia numeru PESEL w ramach własnych procesów przetwarzania danych oraz podmiotów publicznych planujących wykorzystywać dostęp do rejestru do realizacji zadań ustawowych będących jednocześnie zadaniami publicznymi.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Konieczność zapewnienia ustandaryzowanego wzoru wniosku o zastrzeżenie albo cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL jak również wzoru wniosku o dostęp do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL dla uprawnionych podmiotów.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Mając na uwadze specyfikę projektowanego rozporządzenia nie było zasadne przeprowadzanie analizy rozwiązań przyjętych w innych krajach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby pełnoletnie posiadające numer PESEL	ok. 35 mln	Dane własne	Uzyskanie możliwości wnioskowania o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL za pośrednictwem organu gminy lub zastrzeżenie numeru PESEL
Minister Cyfryzacji	1	Analiza własna	Administrator danych gromadzonych w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Organ wydający decyzje administracyjne uprawniające do weryfikacji istnienia zastrzeżenia numeru PESEL
Urzędy Gmin	2477	Analiza własna	Przyjmowanie wniosków o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL i odnotowywanie

Źródła finansowania	Projektowany akt prawny nie będzie generował kosztów ani dochodów po stronie Budżetu Państwa. Niniejsze regulacje nie będą stanowiły podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki finansowe z budżetu państwa na ten cel.							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Brak dodatkowych informacji							
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian	0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Możliwość złożenia dedykowanego wniosku o zastrzeżenie lub cofnięcie zastrzeżenia numeru PESEL w urzędzie gminy, u operatora wyznaczonego, banku krajowym lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej						
Niemierzalne	Obywatele	Brak wpływu						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Nie dotyczy.							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
Nie dotyczy.								
9. Wpływ na rynek pracy								
Projektowane rozwiązania pozostają bez wpływu na rynek pracy.								

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne: ...	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z upływem 14 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie dotyczy		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak załączników.		